

Friedrich Klára ~ Szakács Gábor

Kárpát-medencei birtoklevelünk, a ROVÁSÍRÁS

HOXA HCO 1 - 4440 8THH3THO

†3†)3†3†-Y43H50

0)4A3M3A00YH†X

ΛCHTΛ4MCH 4

10
A

„Mesterelődök nyomdokán” Svábbau, de magyar!

OK+3A3H3Y33..
")400+300
.M4XX4MA
IH4#43 3+

Az emberiség az
évezredek óta épít
és építkez. Magyarul építkezés
előfordulásának fogalmát. Ha
Magyar Építőipari Kamarától egy-
ebet, akkor hamar az a kérdés fog
színi majd az élet. Akkor az ember
építkezésként élte, amikor az
építkezésként az ember építkez.
Jól látni, hogy építkezésként
építkezésként, amely nem építkez
építkez a építkezésként
Ha építkez, hogy építkez
építkezésként, építkez.

2000 Szentpál, Bécs ut 17/a. Tel: 28 250-100 28 250-400

Fax: 28 250-280 E-mail: svabbauf@svabbauf.hu Honlap: www.svabbauf.hu

SCANER ÉS ÉPÜLETGÉPÉSZET NAGYKERESKEDEÉS **SVÁBBAU**

Friedrich Klára - Szakács Gábor

Kárpát-medencei birtoklevelünk, a ROVÁSÍRÁS

HDX4A H404I - 4H4A0 X↑TH+XTH⊗
↑X↑)X+XB-Y4FH40
0)HAXMBAODYH+X
Λ4HTΛ4MDH 4

Megjelent Attila hun király
születésének 1600 évfordulójára

Szakács Gábor kiadása
2003

*„Tudjátok miért hivattalak Benneteket ide, szent magyar hagyatékunk őrizőit, tanítómestereit?...
...Ősi szokás szerint valamelyikteknek átadom majd a máglya tűzénél nemzetünk hagyatékának gyarló emberi jelvényeit, az írásos botot és a szent rovást. A hagyatékot magát, már lelketekben őrzitek mindannyian, s taníttjátok azoknak, kik érdeemesek reá.”*

Wass Albert

Második, javított kiadás.

© Szakács Gábor, Kiadó: Szakács Gábor Tel.: 06 (1) 403-1086

06 (30) 431-1281 e-mail: szakacsgabor@axelero.hu

A kötetet tervezte: Barta József

Nyomdai előkészítés: B'ARTBOX

Nyomás: SZELKER

ISBN 963-430-260-2

Tartalom

Előszó

Friedrich Klára

A magyarok legrégebb és legértékesebb kincse...	7
A rovásírás alapfogalmai	17
A rovásírás rövid története és legfontosabb emlékei	25
Thelegdi János és Luigi Ferdinando Marsigli	45
Eltüntetett őstörténetünk	48
A szabályalkotási lázról	59
A két K betű használata	61
Csudabogarak?	73
Kiegészítés Csepregi Ferenc táltos köveihez és palatáblájához	79
A Glozel-i feliratos kövek és csontok	81
Torma Zsófia igazsága	84
Hunok aranya	88
A Margit-szigeti rovásírásos kő	92
Írhatott-e Árpád fejedelem rovásírással?	98
Chemez Farkas kiállításának megnyitója	101
Véleménycsokor a rovásírásról	102
Magyar Karácsony	107
Attila vagy Atilla?	111
Versek az Attila ifjúsága című zeneműhöz – rovásírással	111
Néhány olvasói levelem	123

Szakács Gábor

A Kárpát-medencei rovásírásversenyekről	132
A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének megalakulása	139

Beszélgetések

Magyar megújulás – Marác László	146
Ideje megismerni a magyar őstörténelmet: Badiny Jós Ferenc	149
Az ősképek világa: Molnár V. József	157
Találjunk két igaz embert: Badiny Jós Ferenc	162
Gilgames, az égi fokos hőse: Marton Veronika	170
A titokzatos táltos kövek	176
Eleink ismerték az őskinyilatkozatást: Lukács atya	180
A múlt emlékei	187

Koppány emlékezete	192
A halhatatlan és változatlan jel: Varga Csaba	197
Volt egyszer egy finnugor...: Béres Judit	203
Nyelvében él a nemzet: Molnos Angéla	208
Forrai Sándor, a kortárs rovásírás atyja	214
Arckép – Boros Károly írása	219
Ajánlott és felhasznált irodalom	227
Képjegyzék	229

1. ábra
Szarvas ábrázolása 6000 éves edénytöredéken Cséparól (Kőrös Kultúra)

Előszó

Amikor elkezdtek egyre mélyebbre ásni magunkat a rovásírásról szóló művekbe és ebből következően őstörténetünkbe, egy csodálatosan rejtelmes világ tárult fel előttünk. Egyúttal azt is látnunk és tapasztalnunk kellett, hogy ősi műveltségünk bizonyítékának megőrzése és átadása milyen akadályokba ütközött a múltban és ütközik ma is.

Olvasmányainkból személyesen is megismertünk olyan óriási tudású, tántoríthatatlanul hazaszerető, ezért nélkülözést, mellőzést vállaló, múltban élt és ma is élő személyeket, akiket alattomos erők kiszorítottak és kiszorítanak a köztudatból, a lexikonokból, nem adnak lehetőséget az ifjúságnak megismerésükre. Miért? – tesszük fel a kérdést és keressük választ arra, hogy hivatalos állami szinten miért nem büszkéek az illetékesek arra, hogy a mienk, magyaroké a világ egyik legrégebb írása, sőt talán éppen ez az a forrás, amelyből minden más nép merített írásrendszere kialakításakor.

Szomorúan tapasztaltuk, hogy ezen a területen is jól meg lehet élni a zavar-keltésből, káoszteremtésből. Különösen hatékony eszköze ennek az internet, a világháló, hiszen a fiatal korosztály többnyire innen meríti ismeretanyagát. Egyre kevesebben veszik a fáradságot, hogy hónapokig, netán évekig búvárkodjanak a könyvtárakban, hogy el tudják választani a tiszta bűzát az ocsútól, hanem megeszik a készen kapott zöldséget. Az interneten terjed a rovásírás hagyományainak lerombolása azzal, hogy a balról – jobbra való írást szorgalmazzák, a rovásírás gyökereinek kitépése azzal, hogy azt hirdetik, csak a XIII. századból származnak első emlékeink.

Most, amikor a politikai tervek szerint Magyarországot egy olyan akolba igyekeznek terelni, amelyben eltűnnek az egyes nemzetek sajátosságai, minden meglévő és leendő tagállam azon igyekszik, hogy azonosságát megőrizze. Magunk részéről a magyarság megmaradásának három feltételét látjuk: ne feledjük ősvallásunkat, a Boldogasszonyba vetett hitünket, ne feledjük a hon(vissza)foglalás előtti őstörténetünket és végül, de nem utolsósorban, ne feledjük – tanuljuk, ápoljuk és terjesszük szépséges anyanyelvünk ősi lejegyzett formáját, őseink reánk bízott kincsét, Kárpát-medencei birtoklevelünket – a rovásírást.

Szakács Gábor

q	a	í	r	ä	p
q	á	1	j	H	r
X	b	1	ak	Λ	s
↑	c	◇	k	l	sz
H	cs	Λ	l	Y	t
†	d	θ	ly	X	ty
z	e	ä	m	M	u
z	é	›	n	M	ú
θ	f	D	ny	h	ü
Λ	g	›	o	Q	ű
≠	gy	ə	ó	M	v
z	h	K	ö	W	z
†	i	æ	ő	Y	zs

2. ábra

Magyar Adorján (balra) és Forrai Sándor (jobbra) ábécéje

A rovásírás legfontosabb szabályai:

1. A rovásírást jobbról balra írjuk, mert legtöbb írásemlékünkben így szerepel. Lehet balról jobbra is írni, ám ez nem hagyománykövető. Ebben az esetben meg kell fordítani a betűket.
2. A szavakat szóközökkel választjuk el egymástól. Kis és nagybetűt külön nem jelölünk. Az írásjelek ugyanazok, mint a latin betűs írásnál.
3. A rovásírásban két fajta K betű használatos. Magyar Adorján szerint az egyik a szó végeire, a másik a szó belsejébe kerül. Forrai Sándor véleménye ezzel szemben az, hogy a két fajta K használatát a mellettük lévő magánhangzók hangrendje dönti el. Egyszerűbb, és ezt az egyszerűsítést Forrai Sándor is elfogadja, ha csak a ◇ jelet használjuk K-ként. Ugyanis régen nem csak az (e)f, (e)l, (e)m, (e)n, (e)ny, (e)r, (e)s, (e)sz hangoknál ejtették elől az e-t, hanem mindegyik mássalhangzónknál. Tehát (e)b, (e)c, (e)cs... ..(e)k, ennek a jele pedig a ◇.
4. Fontos szabály, hogy rovásírásunkban csak azokat a betűváltozatokat használhatjuk, amelyek valamely régi rováslemlékben megtalálhatók.
5. A rovásbetűk között nincs Q, W, X, Y. Rovásírással így jelöljük őket:

Q=KV pl.	Aquincum	-	3M↑J↑M◇4
	Quartz	-	WYH4M1
W=V pl.	Wesselényi	-	↑D3Λ3ΛΛ3M
X=KSZ pl.	taxi	-	↑104Y
Y=I pl.	Vörösmarty	-	↑YH44ΛKHKM

Friedrich Klára

A magyarok legrégibb és legértékesebb kincse...

Mindazon dolgok közül, amelyek a Föld nevű bolygón történtek, a magyarok őstörténete a legcsodálatosabb. Lehet erről százezer oldalakat írni, de nyolc sorban is össze lehet foglalni, mint ahogy Kányádi Sándor erdélyi költő tette:

Szarvas-ítató

*„Ahol a szarvas inni jár,
moccanatlan a nyír s a nyár:
még a fűszál is tiszteleg,
mikor a szarvas inni megy,
megáll akkor a patak is,
egy pillanatig áll a víz:
s ő lépked, ringatja magát,
agancsa égő, ékes ág.*

Ha valaki őstörténetünkéről e nyolc sornál többet akarna tudni, annak ismernie kell a rovásírást. De mit is jelöl ez a fogalom? A rovásírás a magyarok ősi írása, legrégibb írásrendszerek egyike, amelyet krónikásaink következőképpen neveztek:

- Kézai Simon, Kun László udvari papja a XIII. században – hun,
- Kálti Márk krónikaíró a XIV. században – szkíta,
- a Bécsi krónika a XIV. században – szkíta,
- Thúróczy János krónikaíró a XV. században – szkíta,
- Antonio Bonfini (1427-1503), Mátyás király történetírója – szkíta,
- Verancsics Antal, római katolikus püspök, Magyarország főpapja a XVI. században – hun,
- Thelegdi János római katolikus főpap, tankönyv író a XVI. században – hun,
- Baranyai Decsi János, a marosvásárhelyi református főiskola tudós tanára a XVI. században – hun,
- Szamosközy István, Bocskai István fejedelem történetírója, XVI. sz. – szkíta,
- Luigi Ferdinando Marsigli olasz tudós, hadmérnök XVII. században – szkíta,
- Bél Mátyás evangélikus püspök, polihisztor XVIII. században – hun-szkíta,
- Szabó Károly, művelődéstörténész, bibliográfus XIX. században – hun-székelly írásnak nevezte.

Amint látjuk, tudós történészeink egyike sem nevezte finnugor írásnak.

A rovásírás legnagyobb jelentősége, hogy időben és térben összefogja a Kárpát-medence magyarságát.

Időben:

1. Kárpát-medencei ősiségünk bizonyítéka
2. A szkíta-hun-avar-magyar folytonosság bizonyítéka

Térben:

Összefogja a trianoni diktátum előtti magyarságot, mert Felvidékről, Erdélyből, Délvidékről, Kárpátaljáról, Órvidékről egyaránt vannak rovás emlékeink.

Ha a rovásírás széles körben ismertté válna, nem lennének fenntarthatók az alábbi történelmi hazugságok:

- a finnugor származás és rokonságmélet
- őseink sámán vallása
- a 896. évi honfoglalás
- az, hogy a XI. század előtt nem volt saját írásunk és a nyugati térítőktől tanultunk meg írni, olvasni

Akiktől a legtöbbet tanultam a rovásírásról és akiket a legjobban tisztelek és olvasásra ajánlok:

Születési sorrendben az első **Fischer Károly Antal**, aki 1842-ben született budai sváb, szőlőtermesztő szülők gyermekeként. Katonatiszt lett, szolgált Erdély helyőrségeiben is. A sors nem volt kegyes hozzá, sok igazságtalanság érte. Téves hadbírói ítélet miatt rangját elvesztette, ennek következtében magánélete tönkrement. Évekkel később az ítéletet módosították, rangját visszakapta, de a megaláztatás sebei már sohasem nem gyógyultak be. A MÁV-nál helyezkedett el, mint vasúti tisztviselő. Már ifjú korától a rovásírásnak és ezzel összefüggően a magyar őstörténet kutatásának szentelte minden szabad idejét és pénzét. Mivel ezen gondos kutatások arról győzték meg, hogy szkíták-hunok-avarok utódai vagyunk, továbbá a rovásírást senki mástól nem vettük át, hanem saját kulturális vívmányunk, a hunfalvyk és budenzek korában Torma Zsófiához hasonlóan csak lenézés és gúny jutott a számára. Pedig ő volt az első, aki a rovásírás addig fellelt emlékeit és ábc-it összegyűjtötte, más népek írásával összehasonlította, majd saját szerény fizetéséből *A hun-magyar írás és annak fennmaradt emlékei* címmel 1889-ben kiadta. Mivel tudásánál csak hazaszeretete és szerénysége volt nagyobb, nagyon bántották a finnugrázsok gúnyolódásai. Közülük való Sebestyén Gyula, aki Fischer művét 26 év múlva, szinte változatlanul, a saját neve alatt kiadta, csupán annyit tett, hogy a legtöbb oldalra odabiggyesztette: „*legközelebbi rokonaink a vogulok és osztjákok*”, valamint rovás emlékeink jó részét hamisítványnak bélyegezte, rovásírásunkat főniciai eredetűnek nevezte és sértegette az olyan rovásírással foglalkozó embereket, mint a hazaszerető Tar Mihály juhász, akinek becsületét Forrai Sándor adta vissza 85 év múlva, *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* című könyvében.

Tizenkét hun-magyar alphabet.

Fischer Károly Antal

1. Hun- magyar	Teljesírt	I. Ká/jai	II. Ká/jai	Hazakaj	I. Kajai	II. Kajai	Örle- tjai	Ábety- mai	Dai	Dakai	Vérs- kaj	Gélt- má- lójai	2. Hun- magyar
a, d	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	a, d
é	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	é
u	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	u
ú	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	ú
d	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	d
e	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	e
é	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	é
o	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	o
u	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	u
ú	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	ú
k	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	k
é, f	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	é, f
j	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	j
kka-k	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	kka-k
uúg-k	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	Z	uúg-k
z	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	z
ty	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	ty
m	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	m
n	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	n
ny	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	ny
a, d	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	a, d
é, f	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	é, f
é	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	é
u	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	u
r	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	△	r
z	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	z
m	y	y	y	y	y	y	y	y	y	y	y	y	m
ty	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	ty
u, d	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	u, d
é, f	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	é, f
u	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	u
z	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	z
u	ψ	ψ	ψ	ψ	ψ	ψ	ψ	ψ	ψ	ψ	ψ	ψ	u

3. ábra

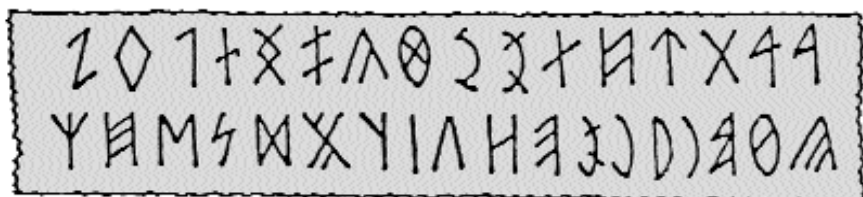
12 hun-magyar ábécé - Fischer Károly Antal gyűjtése

Fischer Károly Antal volt az első, aki a svájci hunokról tudomást szerezve odautazott és pontos gyűjtőmunkával egy nagy összefoglaló könyvet írt róluk németül, mivel ők már nem értették kárpát-medencei őseik nyelvét. Ebben összegyűjtötte a svájci hun utódok nemzetségjeleit, tamgáit, azokat rovásbetűinkkel egybevetette. E műve még mindig nincs sem lefordítva, sem kiadva. Az ő nyomán indult el Kiszely István is a svájci hunok még élő utódainak felkutatására és fedezett fel egy eifischtal-i ház gerendáján rovásjeleket. Fehérné Walter Anna könyvében ezt írja Fischerről: „*Annak ellenére, hogy nem változtatta meg német nevét, mint Hunsdorfer – Hunfalvy, Schedel-Toldy, vagy Ferber-Szinnyei, mélyebb magyar volt valamennyinél.*”

Fischer Károly Antal szegényen halt meg 1928-ban. Neve nem került be a lexikonokba. A Magyar Könyvklub 2001-es Egyetemes Lexikona 23 Fischert sorol fel, akik közül 16 nem is magyar, pl. egy bűnügyi regényeket író német nő. A hazaszerető tudós, Fischer Károly Antal nem szerepel köztük, holott Forrai Sándor így méltatja: „*Számomra ez a könyv azért is nevezetes, mert elsőnek ebből ismertem meg a magyar rovásírás rövidítési rendszerét.*”

Nagy hálával tartozunk A Hétágú Síp Alapítványnak, amely 1992-ben Reprint kiadásban Fischer könyvét megjelentette, csak sajnos az igényekhez képest kis példányszámban.

Magyar Adorján 1887-ben született Budapesten. Gyermekkorát Erdélyben töltötte, itt találkozott a rovásírással és jegyezte el magát vele egy életre. Olaszországban képzőművészeti tanulmányokat folytatott, könyveit saját gyönyörű rajzaival díszítette. Rendkívül művelt volt, kilenc nyelven beszélt. Nyers Csaba képeslapjának köszönhetően az ő ábécéje a legismertebb. 1978-ban bekövetkezett haláláig az Adriai-tenger partján lévő kis szállodájában élt.

4. ábra

Magyar Adorján eredeti ábécéje, saját kézírásával

Forrai Sándor, a „Tanár úr” a rovásírás tudósa, oktatója, terjesztője. Munkáson született 1913 március 18-án. Innen a trianoni békediktátum következtében menekülniük kellett, mert édesapja, aki az ottani városi rendőrségen dolgozott, egy-maga negyvenezer aláírást gyűjtött össze a rutének között a visszacsatolás érdekében. A kisleány, akit szülei a zöldhatáron menekítettek át testvérével együtt, már korán, a családi otthonban megismerkedett a hazaszeretettel, ennek a hazának az értékeivel. Édesapja a Turán Szövetség tagja volt Zajti Ferenc íróval együtt, Forrai Sándor így került kapcsolatba a magyar őstörténettel, a cserkészettel, a rovásírással.

Forrai Sándor két arcképe

Elemi iskoláit édesapja szolgálati helyén Diósgyőrben végezte. Középiskolába a nyíregyházi Evangélikus Gimnáziumba és Újpesten járt. A katonaság után 1935-ben a rendőrségen irodai alkalmazott lett, ahol megtanulta a gyors- és gépirást. Ekkor vette észre a hasonlóságokat a Marsigli által lemásolt rovás botnaptár rövidítései és a gyorsírás között. 1939-ben felesége, Marika gyors- és gépiró iskolát alapított, amelyet 1952-ben államosítottak. Az iskolában Forrai Sándor a szaktárgyakat másodállásban tanította és kitűnő eredményeket ért el. Marika több gyors- és gépirásos tankönyvet írt, ezeket átdolgozták feltételes reflexológiára.

Forrai Sándor megjelent művei:

1. Küskarácsonról Sülvester estig. (Múzsák 1984)
2. Az írás bölcsője és a magyar rovásírás (Gödöllői Művelődési Központ 1988)
3. Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó 1994)
4. A magyar rovásírás elsajátítása (Magánkiadás 1996)

Forrai Sándor azonban nem csak a rovásírásról szóló legátfogóbb rendszerező, összehasonlító könyvek szerzője, hanem – és ez hatalmas érdem – elhivatott terjesztője is. Ennek érdekében létrehozott egy rovásírás kiállítás anyagot több mint százhusz képből és ábrából. Ezt először 1975-ben a Református egyház XIII. kerületi Frangepán úti gyülekezeti termében, majd 1985-ben, a Gödöllői Művelődési Központban, később vándorkiállításaként az ország több városában láthattuk.

Részletes javaslatot dolgozott ki egy Ópusztaszeren felállítandó, a vérszerződést megörökítő rovásfeliratos emlékmű létrehozására.

Különböző folyóiratokban rendszeresen felhívta a figyelmet, hogy őstörténetünket meg kell tisztítani a hazugságoktól. Ilyen volt például a Reformáció 1998/1-2. számában megjelent „Meddig sújtja még nemzetünket a Hunfalvy átok” című írása.

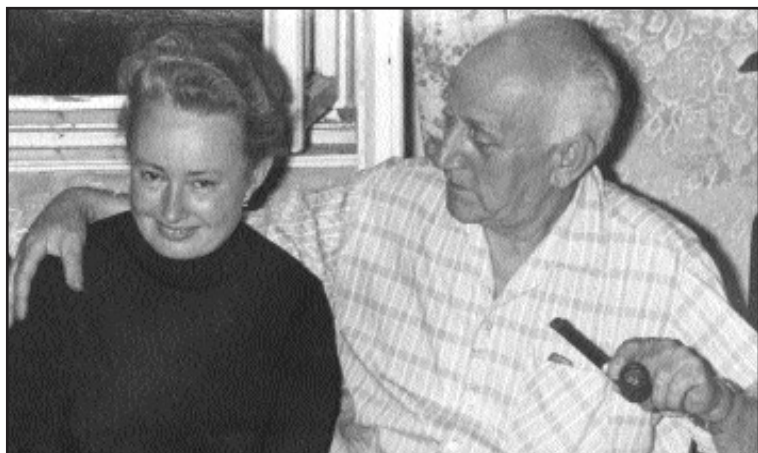
Előadásaiival akkor is terjesztette ősi kultúrkinccsünket, amikor már elvesztette szeme világát. Ekkor felolvasók és diavetítő segítségével adta tovább tudását.

Rendkívül megtisztelő volt, hogy második rovásírás versenyünk után ő kereste meg iskolánkat elismerését tartalmazó levelével. Így kerültünk atyai-baráti kapcsolatba e csodálatos emberrel és nem kevésbé csodálatos feleségével és segítőjével, Mariával, akinek *A magyar rovásírás elsajátítása* című könyv gyönyörű rovásbetűit köszönhetjük. A Tanár úr elképzelései alapján szerveztük meg a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségét (MAROSZ), amelynek ő az örökös és tiszteletbeli elnöke. Szakács Gáborral végzett terjesztő munkánk legnagyobb elismerése, hogy Gábort kérte fel a szövetség vezetésére, és kettőnket bízott meg életművének folytatásával.

A Tanár úrnak köszönhető, hogy a Himnusz rovásírással bekerült az Imaoka Juichiro által szerkesztett Magyar-japán szótár 15. oldalára. (Tokyo: Nikko-Bunka-Kyokai 1973).

Forrai Sándor még ma sem, 90 évesen sem adta fel a harcot, hogy legnagyobb tervét, a magyar rovásírás kulturális örökségünk részévé nyilvánítását elérje. Fáradhatatlanul győzködi a mindenkori kulturális kormányzatokat, amelyek sajnos közömbösnek mutatkoznak e nemzeti ügy iránt.

A jó Isten segítse őt és feleségét, hogy egészségben, békében elérjék e nemes célt.

Édesanyám, Édesapám

A rovásírást Édesapámtól, **Friedrich Miklóstól** tanultam, aki a műszaki értelmiségnek ahhoz, a mára kiveszőben lévő fajtájához tartozott, aki a humán műveltséget is bírta. Németül, angolul és – felvidéki lévén – tótul is beszélt, hosszan tudott idézni latinul Vergiliustól. Járatos volt a földrajz és történelem tudományában is. Életét, karrierjét a kommunisták keserítették meg, tették tönkre. Édesanyámnak és neki köszönhetem, hogy már gyermekkorban megismerhettem igaz történelmünket, a tankönyvekben lévő elképesztő hazugságok ellenére.

Két nagy tudású, de szerény emberről szeretnék még írni, akik régi küzdőtársaim a rovásírás területén, akikkel ugyan ritkán találkozom, de annál szorosabb szellemi, lelki kapcsolatban állunk. Mindkettőjük alapvető tulaj-

donságai közé tartozik a töretlen hazaszeretet, az önfeláldozás képessége és az, hogy tudásuk, lelki nagyságuk soha nem tette elbizakodottá őket.

Egyikük egy erdélyi hölgy, **Zomora Jenőné Cseh Márta**. 1962-ben született Désen, édesanyja tanítónő, édesapja tisztviselő. Iskolás korától érdekli a magyar őstörténet, ősműveltségünk. Ennek az érdeklődésnek az alapjait az ott-honi nevelésen kívül Damián Emil magyartanártól kapta, aki nagy felelősséggel csepegtette az arra fogékony lelkekbe igaz történelmünket a magyargyűlölet közepette, bátran szembenézve a meghurcoltatás lehetőségével is.

Márta az érettségi után régész szeretett volna lenni, de a korlátolt lehetőségek miatt magyar-francia szakra jelentkezett a Kolozsvári Bolyai Egyetem Filológia Szakára. Mivel felvételt nem nyert, dolgozni kezdett a dési papírgyárban villanymotor tekercselőként. Sokat vívódott, hogy felvételizzen-e újból, mert az erdélyi magyartanárok sorsa nagyon nehéz. Így ír erről: *„A hivatásos tanár, aki a falvak magyar gyermekeinek megmentéséért él, az remeteként le kell mondjon a családi életről, hogy mindent megtegyen a kis magyar honfitestvérek megmentéséért. Ha a családot választja, akkor le kell mondjon hivatásáról, hogy családját fenntarthassa. Mai nap is vannak tanár ismerőseim, akik három gyermekkel is kínlódnak ingáznak falura, a kis tanári fizetést a közlekedésre költve s csak a betegségeik gyűlnek ilyen körülmények között annyi éven keresztül. Vagy vannak, akik végső elkeseredésükben itt hagynak mindent és kiköltöznek Magyarországra, lemondva arról a hivatásukról, hogy a sínylődő magyar gyermekeket megmentsek a nemzet számára.”*

1982-ben férjhez megy Zomora Jenőhöz és két gyermekük születik, Jenő és Emese.

A rovásírásról először gyermekkorában édesapjától hallott, majd egy családi könyvben megtalálta Nikolsburgi ÁBC képét és ez újból felkeltette érdeklődését, adatokat kezdett keresni róla. Az 1980-as évek végén került a dési katolikus egyház plébániájára Daczó Árpád, Lukács atya, aki átengedi nem minden nehézség nélkül megszerzett könyvgyűjteményét Mártának tanulmányozásra. Lukács atya, ferences rendi szerzetes írta a méltán népszerű *Csíksomlyó titka* című könyvet, amelyben ősi Boldogasszonyunk, Babba Mária máig fennmaradt tiszteletének eredetét kutatja.

Márta a dési Assisi Szent Ferenc Cserkészcsapatban kezdi rovásírás oktatói tevékenységét, 1996-ban részt vesz velük a Jára-patak völgyében rendezett cserkész táborban, ahol szintén tanítja ősi írásunkat. Ekkor már levelező viszonyban van Forrai Sándorral. 1997-ben a dési cserkészek meghívást kaptak a budapesti 15. számú Bethlen Gábor cserkészcsapat által rendezett II. Nemzeti Rovásírás versenyre, amelyen Forrai Sándor volt az elnök. A Márta által felkészített négy tanulóból Szabó Attila 1. helyezett lett.

1997-ben férjével lehetőségük volt villanymotor tekercselő családi vállalkozás megindítására, amely szerényen ugyan, de lehetőséget biztosít, hogy Márta – ahogy ő mondja – Égből kapott küldetését folytathassa.

1998-ban hat cserkészcsapat részvételével ő szervezi meg az I. dési versenyt. Ezen már részt vett a két kitűnő rovásíró tanuló, Tasnádi Márton és Bartha Mihály Szamosújvárról, akik a MAROSZ 2002-es versenyén mint zsűritagok jeleskedtek.

Ugyanebben az évben, augusztusban 17 versenyzővel indul a III. Nemzeti Rovásírás Versenyre Budapestre, ahol Forrai Sándor zsűritagnak kéri fel.

Márta Désen az 1. és 5. számú általános iskolákban is oktatott rovásírást teljesen ingyen. A versenyekre való felkészülés anyagait ő készítette el és saját pénzén fénymásoltatta.

1999-ben a gyimesközéplaki tánc táborba hívják meg rovásírást tanítani, előadást tartani. Itt erősödik meg benne a gondolat, hogy tankönyvet írjon.

Márta levelez olyan nagyszerű emberekkel, mint a székelyudvarhelyi Sándor József László, aki kertes családi házáat adta el, hogy hatalmas művét a hunok történelméről – *Hadak útján* – kiadhassa. Az író így méltatja könyve 21. oldalán Márta szervező tevékenységét: „...rendkívüli érdeklődést tapasztaltam a dési Amicitia Baráti Társaság szervezte, az ottani Magyar Házban tartott előadáson. Az előadás szervezésében nagy mértékben besegített az ott élő régi jó ismerősünk, az ősi rovásírást kutató, ismerő és tanító Zomora Márta is. Köszönettel és elismeréssel tartozom nekik.”

Az én levelezésem Mártával 2000-ben kezdődött, Forrai Sándor tanár úr hozott össze minket. Ebben az évben kapcsolódott be a MAROSZ a cserkészek rovásírás versenyébe, amelyet Magyar Nemzeti Millenniumi Rovásírás Verseny néven a Budapesti XVI. kerületi Móra Ferenc Általános Iskolában rendeztünk meg. Márta, aki gondosan felkészítette versenyzőit, nem lehetett jelen, mert rá és férjére rettenetes megpróbáltatást mértek a gonosz erők. 14 éves, tehetséges kislányuk, Emese egy hirtelen kifejlődött agydaganat miatt, a műtét ellenére meghalt a verseny idején, augusztus végén. Bár tudom, hogy ilyen esetben semmi okosat nem lehet mondani, hónapok eltelte után mégis megpróbáltam Mártának hitet adni Égből kapott hivatásának folytatásához. Nagyon megható, hogy úgy érzi, férje és fia segítségével én is hozzájárultam, hogy újra tudja kezdeni. Így ír erről: „Klára egyre küldte nekem a jó híreket a rovásírás ügyében, melyek egyre több lendületet adtak nekem. Nem is tudta, hogy ő volt az egyedüli, aki meg tudott vigasztalni legnagyobb fájdalmamban. Ez az óriási feladat, amelyet célul tűztem ki magam elé, csak ez adott nekem elég erőt, hogy elviseljem az elviselhetetlen fájdalmat. Ezt Klárának köszönhetem. Tudtán kívül a Gondviselő Aya őt szemelte ki, hogy engem megvigasztaljon. És még van egy fiam, akiért élnem kell és a jövőjét biztosítanom, és van egy drága jó uram, aki velem együtt szenved. Csak így lehet tovább haladni, így fogtam hozzá 2001 januárjában tankönyvem megírásához.”

És így szervezte meg II. rovásírás versenyüket Désen, a Csodaszarvas nyomában elnevezéssel 2001 májusában, ahol írástörténetből, rovás emlékek ismeretéből, rövidítéses írásból mérettek meg a gyerekek az átírásokon kívül. Augusztusban a Magyar Nemzeti Millenniumi Rovásírás Versenyen, Budapesten a MAROSZ zsűri elnöknek kérte fel. A zsűrizésben Jenő fia is rész vett. Ugyancsak zsűri elnök volt a III. Országos Rovásírás Versenyen, Szamosújváron, amelyet Kasza Tamás cserkészvezető rendezett.

2002-ben befejezte első tankönyvét, amelyet 2.–4. osztályos gyerekek számára készített. Molnár V. József, néplelékrajz kutató tett ígéretet, hogy segít kiadásában. A második könyvet 5.–8. osztályosoknak, a harmadikat középiskolásoknak tervezi. A magyarok Istene adjon neki elég erőt kultúra terjesztő és mentő munkájához.

Gyenes József az FDC rovásírás rendszer kidolgozója.

Kecskeméten született 1921-ben, a Kecskeméti Gróf Tisza István Református Reálgimnáziumban érettségizett, majd a Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészmérnöki Karán szerzett oklevelet 1944-ben. 1994-ben aranyoklevelet kapott 50 éven át kifejtett, értékesnek minősített szakmai tevékenységéért. Közel negyven évig a Csepel Fémművek elektróda üzemében dolgozott, mint üzem- és kutatómérnök. Csaknem egy évet töltött Egyiptomban, a Kairói Elektródagyár építésének és beindításának vezető mérnöke volt. Ekkor kezdett behatóbban foglalkozni az őstörténettel, egyiptológiával, keleti vallásfilozófiákkal. 1981-ben lett nyugdíjas, tovább folytatta őstörténeti tanulmányait, a Kőrösi Csoma Sándor Buddhológiai Intézet részére több könyvet fordított le angolból és németből magyarra. Ekkor ismerkedett meg a buddhizmussal, a zen buddhizmussal, a tibeti lámaizmussal, és a kínai taoizmussal. Gyenes József 1944-ben veszi feleségül Feleki Erzsébetet, akivel a szó legszebb értelmében válnak társakká. Két gyermekük, három unokájuk van. Azon házaspárok közé tartoznak, akik példaképpül szolgálhatnak minden fiatal nőnek és férfinak, akik egymást és hazájukat segítve szeretnének napról napra előrehaladni az ismeretszerzésben. Ismerőseink közül ilyen tiszteletreméltó példakép a Püski, a Forrai, a Kiszely házaspár.

Feleki Erzsébet, Zsóka néni életrajzát röviden így foglalhatjuk össze. 1917-ben született Máramaros megyében. Édesanyjától felvidéki, édesapjától székely géneket örökölt. Kitűnő tanuló volt, szeretett énekelni, szavalni, sőt cimbalmozni is megtanult. Két gyermeküket nagy odaadással nevelte, ezért kapta kommunista korszakban a becsmérő, lenéző, „nem dolgozó nő” besorolást. Munkát csak akkor vállalt, amikor a gyerekek felnőttek. Az Állami Könyvterjesztő Vállalat dolgozójaként ment nyugdíjba. Amikor még pici gyermek volt, szülei iszonyú megpróbáltatásnak voltak kitéve a vérszemet kapott, garázdálkodó, baltás mocok részéről. Erről írta az *Egy magyar asszony levelét*, amelyet az Egyesült Államokban élő barátjuk lefordított angolra és elküldte a világ vezetői politikusai és újságjai számára, hogy tudják meg mi történt Erdélyben és cselekedjenek!

Erdekes véletlen, hogy pontosan 70 évvel később, midőn 1988-ban az oláh diktátor 8000 erdélyi falura kimondta a leromboltatás embertelen ítéletét, 150 magyar és székely ember 48 órás böjtje és imádkozásra szánta el magát a budapesti Szent Kereszt templomban. A Gyenes házaspár is köztük volt...

Gyenes József komolyabban nyugdíjas korában kezdett el foglalkozni a rovásírással. Az átmenekült fiatal, székely vegyészmérnökötől, Borbély Leventétől kapta meg a Székely Ifjak Fórumának betűsorát, amelyet azonnal terjeszteni kezdett. Átlátta azonban, hogy a latin betűs ábécé nem lehet ősi írásunk betűrendje. (Ebben én is kezdettől fogva bizonyos voltam, lévén a rovásírás évtizedekkel ősből a latin betűs írásnál. Ugyanazt kerestem, keresem én is,

mint Gyenes József, természetes írásunk eredetét, betűrendjét, kialakulási folyamatát, az őskézdetet, amely egyúttal a teremtő és adományozó Istenhez vezető út is. F. K.)

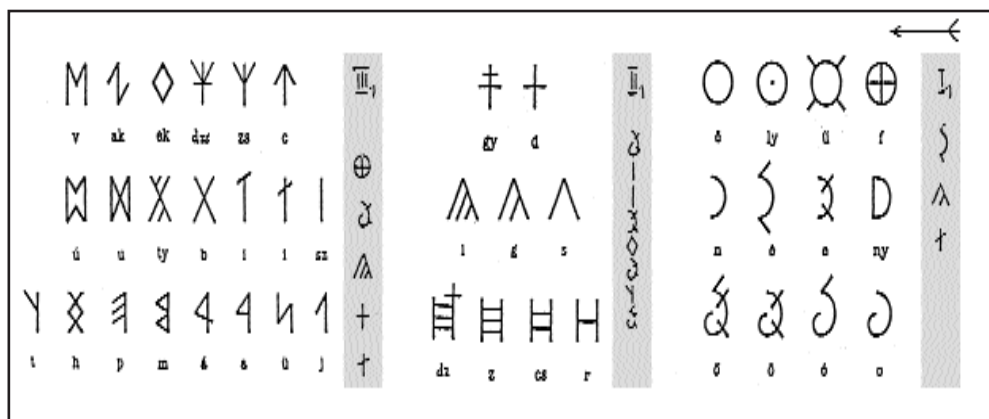
Az FDC rendszer kidolgozásához Zsóka néni ezüstből készült tatárlakai amulett másolata adta azt a megvilágosodást, hogy ez nem csak képjelekkel megírt ősi imádság, hanem Napszimbólum és kozmikus kalendárium is. Az FDC rendszer lényege, hogy egymás mellé helyezi a külső és egyben jelképi tulajdonságaikban hasonló betűket. Így 9 jegycsaládot kapunk, amelyekben felfedezzük az Égi jegyeket, a Földjegyeket és az Összekötő-jegyeket. Az Égi-jegyek alapbetűje az F (fény), az Összekötő-jegyek alapbetűje a D (Dingir), a Földi-jegyek alapbetűje a C (cél). Az így megalkotott természetes betűrendnek, amely valóban kozmikus rend, olyan üzenete is van számunkra, ami nem olvasható ki az írásjegyeinkre nézve fajta-idegen, kaotikus, latin ábécé betűrendből.

Gyenes József az FDC betűrendszerhez Szemerey Zsolt matematika szakos tanár és számítástechnikus (aki sikerrel oldotta meg a magyar írásjegyek számítógépes megjelenítésének problémáját) betűkészletét használja.

1996-tól A Hunniában és a Kötött kévében jelenik meg cikksorozata az FDC rendszerről és a tatárlakai amuletről.

Tárguló írástörténet címmel füzetet is kiadott, amelyből a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége tagjainak is volt szerencséje kapni, amikor Gyenes József meghívásunkat elfogadva, megtisztelte a MAROSZ egyik ülését és röviden összefoglalta rendszere lényegét.

Jelenleg az *Orientől Tatárlakáig* címmel, a „Magyar Rovásírás Tündérkönyve” vár kiadásra. Társszerzője Feleky Erzsébet, Zsóka néni, a kötet művészi rajzait pedig a testvér, vitéz Gyenes Sándor készítette, az ajánlást Badiny Jós Ferenc írta. Az ősi magyar betűk kozmológiai vonatkozásától kezdve az írás-technikai tanácsokig és gyakorlatokig, nagyjvíű áttekintést kap az olvasó, reméljük minél hamarabb.

5. ábra

A róvásjelek csoportosítása Gyenes József szerint

A rovásírás alapfogalmai

A rovást valamely kemény felületbe késsel, bicsakkal, vésővel vésik, karcollják, míg a rovásírás felületre történik tollal, ceruzával, ecsettel (pl. Csete Ildikó zászlói).

– A rovásírás szép, mutatós, tetszetős, díszítésre is alkalmas. Ezt a tulajdonságát használták fel a Budapest XVI. kerület rákosszentmihályi, valamint az V. kerületi Szabadság téri református templomokban elhelyezett, nagyméretű tűzzománc táblákon, amelyek a Himnusz és a Szózat első versszakát rovásírással is megörökítik.

– Általában egyenes szárú betűkből áll. Ez abból adódik, hogy régen többnyire fára rótták a jeleket.

– Kis- és nagybetűket, írott és nyomtatott formákat nem különböztetünk meg, ezért könnyen, gyorsan megtanulható. Az, hogy a betűk egyforma nagyságúak, többek között az ősi botra rovásból származik, mivel a bot szélessége adta a méretet. Papíron kiemelhetjük nagybetűvel a tulajdonneveket, mint ahogyan Petrovai János levelében (Forrai 362.) vagy Forrai Sándor *A magyar rovásírás elsajátítása* című tankönyvében láthatjuk.

– Igen könnyű megtanulni, 4.-5. osztályos gyerekek három-négy szakköri foglalkozás alatt elsajátítják. Amíg a latin betűs írás-olvasás nem automatizálódik tökéletesen (ez 3. osztály vége), addig ne tanítsuk, ne adjunk újabb támadási felületet a rovásírás ellen.

– A rovásírást jobbról balra írjuk, legtöbb régi, hiteles rovásemlékünkön így jelenik meg. A hagyomány szerint azért alakult így, mert a rovó a bal kezében fogta a botot és jobb kezével jobbról balra rőtta a jeleket. Rovásbotnak legalkalmasabb a görcsmentes, nem szálkásodó jávor és égerfa.

– Újabban balról jobbra történő próbálkozásokkal is találkozunk, ez azonban nem hagyománykövető. Ilyenkor a betűket is meg kell fordítanunk, különben az írás képe természetellenes lesz. A balról jobbra való író szorgalmazása azért is értelmetlen, mert semmilyen nehézséget nem jelent még alsó tagozatos gyerekeknek sem a jobbról balra történő sorvezetés, ezt több év óta tartó oktató munkám alapján állíthatom. Míg a fejletlenebb latin betűs írást a bevezetésétől fogva, tehát a X.-XI. századtól hivatalos támogatás és vé-

delem kíséri, valamint az elmebetegségek tüneteinek körébe sorolják, ha valaki visszafelé írja a latin betűket, addig a tökéletes rovásírás folyamatos merényletek célpontja a betiltástól kezdve a semmivel sem alátámasztható, légből kapott, nyakatekert szabályokon, az új betűk becsempészésén keresztül az írás irányának megváltoztatásáig.

A rovásírás történetében mindössze három esetben találkozunk balról jobbra történő írással, itt az írás irányának megváltoztatása a titkosítás fokozásának érdekében történt. Az első ilyen emlékünknél 1515-ből egy konstantinápolyi istálló külső falának márvány lapjáról származik. Keteji Székely Tamás a szultánhoz küldött és visszatartott magyar követség tagjaként fordítva rótt betűkkel hagyott üzenetet. A bevezetőben már említett Szamosközy István 1604-ben Rudolf, Habsburg császárt gúnyoló versében fordította meg az írás irányát. Harmadik emlékünknél Zakariás, jezsuita térítő atya 1756-ban Peruból küldött levele arról tudósít, hogyan kínozzák a spanyolok az indiánokat. Fordított írása az inkvizítorok megtévesztését szolgálta. Akik a balról jobbra való rovásírást szeretnék elterjeszteni, ennél jóval több emléket sorolnak fel, azonban ezek megfigjethetnek, ezért nem meghatározható az írás iránya.

Ɔ	A	Ɔ	Λ	EG	Λ	B	EM	Ɔ	I	ESZ	I
Ɔ	A'	Ɔ	†	EGY	†	(	EN	)	Y	ET	Y
X	EB	X	Ɔ	EH	Ɔ	(	ENY	)	X	ETY	X
↑	EC	↑	†	I	†	C	O	J	M	U	M
N	ECS	N	Γ	EJ	Γ	Ɔ	Ö	Ɔ	†	Ü	Ɔ
†	ED	†	◇	EK	◇	Ɔ	Ö	Ɔ	M	EV	M
Ɔ	E	Ɔ	Ɔ	AK	Ɔ	E	EP	Ɔ	N	EZ	N
Ɔ	E	Ɔ	Λ	EL	Λ	H	ER	H	Y	EZS	Y
Ɔ	EF	Ɔ	Ɔ	ELY	Ɔ	Λ	ES	Λ	:	SZÖ VEG	:

A Badiny Jós Ferencről kapott ábécé jobb és bal irányokkal

Zomora Márta leveléből idézek, aki szintén több száz gyereket tanított meg rovásírásra és tankönyvet is készít számukra, tehát tapasztalatból beszél: „Tankönyveimben igyekszem kihangsúlyozni a szoros és elválaszthatatlan összefüggést nyelvünk, rovásírásunk és népi hagyományainkban megőrződött ősi hitvilágunk között. Ebbe az összefüggésbe a rovásírás iránya is besorolandó. A magyar ember minden munkát jobbról indít el, hogy jó kimenetelű legyen, hogy áldás legyen rajta. A rovás (írás) szent tudományos cselekedetét is jobbról indítja el, hogy mindenkinek javára legyen. Jobbról befelé. A jó gazdaasszony is jobbról befelé kavarja az ételt. Amelyik kifelé kavarja, az pazarló. A rovás tudományát sem szabad elpazarolni, gondosan meg kell őrizni magyar atyáinkfiainak. Ezért a legtöbb emlék jobbról balra íródott. A nagyon kevés emlék, amely balról jobbra van írva, valószínű, hogy balkezes rovótól ered. A balkezeseknek balról jobbra könnyebb írni, mert nekik a bal kezük a jobbik kezük. Ebben segít nekik, hogy a rovásbetűk megfordíthatók, hogy ők is írhasanak a jobbik kezük irányából befelé. Az össze-rovások esetén is felhasználható a betűk megfordíthatósága, a tükörszavaknál szintén. Csepregi Ferenc palatábláján is mutatott a táltos példát a balkezeseknek. Megemlítem, hogy a fiam balkezes, mégis egész könnyedséggel ró botra jobbról balra is kicsi kora óta.”

– A rovásbetűk összeróhatók, különösen az egyenes vonalakkól állók, ligatúrák képezhetők belőlük. A ligatúra mint orvosi kifejezés lekötést, erek elkötését, a nyomdászatban pedig az ikerbetűket jelöli. Ligatúrák csak és kizárólag az ősmagyar rovásírásra jellemzőek, egy fejlettebb megjelenési formát jelentenek. Sok kutató igyekszik az ősmagyar rovásírást a türk írásból levezetni. Ez azért lehetetlen, mert a türk nép etnogenezise évezredekkel az ősmagyar rovásírás kialakulása után történt. Mint az avarok bányászai és kovácsai átvehették tőlünk a jelkészlet néhány elemét, ezeket azonban erősen lerontották és ligatúrák alakítására sem voltak képesek.

Telegdi János (1574-1647) a Rudimentában, tankönyvkísérletében felhívja a figyelmünket, hogy a ligatúrák, jelösszevonások, nem zavarhatják a szótagolás rendjét. De vajon van-e olyan rovásíró, aki egy jó kis összevonási lehetőségnek ellen tud állni?!

Nagyon szeretik a gyerekek az ehhez hasonló játékos összerovásokat:

4Y𐄂Y = Zsuzsa

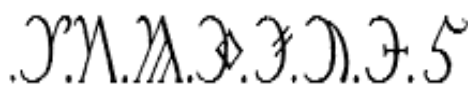
A maros-vásárhelyi kéziratban található rövidítések.

A szavak elején:

lo le la hi he ha go gi ga bo bi ba

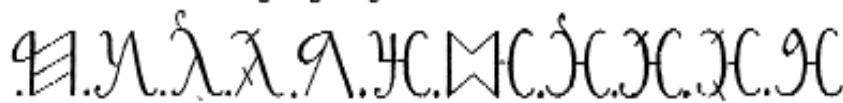

sa si se sa ru ri ra

A szavak végén.

nt st lt nk ngy ng nd ncz

A Kájoni-féle rövidítések:

ho he ha go ge ga csa bo bi be ba

za st so se sa rt ru ro ri re ra

A Kaposi-féle rövidítések: Az Oertelius-féle rövidítések:

bo bi be ba

bo bi be ba

A csik-szent-miklósi fölirat összerótt betűi:

rcs grg st sm tyá li vd nd zr ti ur

7. ábra

Fischer Károly Antal összerovás (ligatura) gyűjteménye

ab	X K	irt	YH K	rt	YH K
al	X M A K	it	T K	si	7 M
albot	X M	lo	YA M	sk	XA M
an na	9 M	lt	YA CS	sm	XA CS
ar	HP K	nc	↓N 5 M	sp	7 M
art	YH? Sz	ncs	11) N	st	7 N
be	X M	nd	X (and) N	Y Y M Y CS	
bet	X M		7 M 7 CS 7 K	sta	A B
bo	XX X M	ngy	8 N	szt	Y? M Y K
ck	↓ N 8 M	nk	X (unk) N	ti	Y? M T K
csi	11 CS		8 8 M	tya	X CS
da	4 M	nap	3 KJ	ul	7 M
dej?	7 E	nt	Y N 5 T M	ur	11 CS
derzsi	T D	ontel	7 M	va	7 CS 7 Sz
du	7 M	os	7 D	zer	11 CS
go	7 M	rcsi	11 CS	zt	7 N

8. ábra

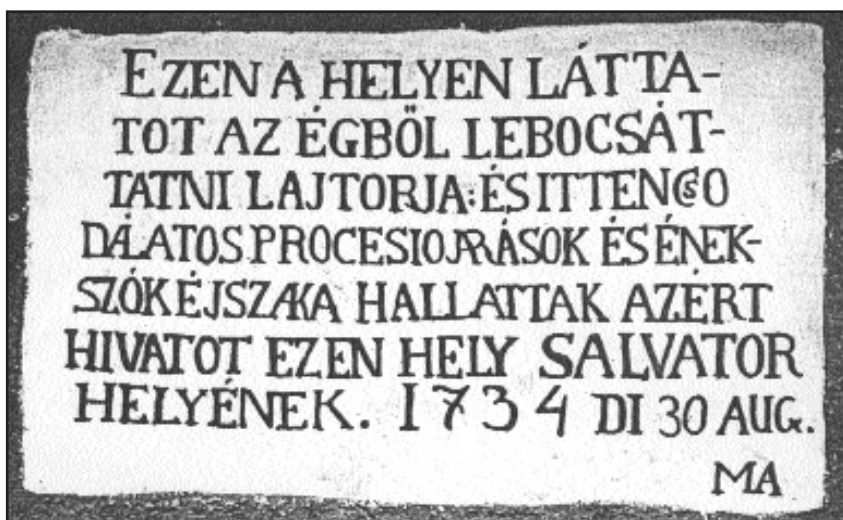
Németh Gyula összerovás gyűjteménye (A latin nagybetűk a rováslelékek forrásának elnevezését jelentik, pl. K.J: Kájoni János)

– Helymegtakarítás céljából rovóink rövidítést is alkalmaztak, amely leggyakoribb magánhangzónk, az E kihagyását jelenti. Így például a Marsigli féle botnaptáron a Benedek név mint BNDK jelenik meg. Egyéb magánhangzók is kihagyhatók, ha több van belőlük, azonban ilyenkor az elsőt ki kell írni pl. a „tavasszal” szót a következőképpen írjuk rövidítve: TAVSZSZL.

– Régen a betűrend minden mássalhangzóját elől ejtett „e” hanggal sorolták, tehát eb, ec, ecs, ed, ef, eg, eh, ej, ek, stb. Emiatt egyes rovásbetűknek szótag, sőt szóértékük is van pl. GY=egy, Z=ez, stb.

– Forrai Sándor megállapítása szerint rovásírásunk együtt alakult és fejlődött nyelvünkkel, éppen ezért minden hangunkra volt és van betűnk a rovásírásban. Amikor a X.-XI. század tájékán át kellett térnünk a latin betűs írásra egy fejletlenebb, szegényesebb jelkészletet kellett átvennünk, amellyel 13 hangunkat nem tudtuk lejegyezni. Ezek: ty, gy, ny, ly, sz, zs, cs, j, k, á, é, ő, ú. Ezért tűnnek fogyatékos írásműveknek az olyan emlékek mint az Ómagyar Mária siralom vagy a Halotti beszéd. Az, hogy írásunk együtt fejlődött nyelvünkkel, bizonyítja ősiségét, több ezer éves voltát és azt, hogy nem vettük át senkitől.

Hogy a latin betűs írás, amely csak Kr.e 1000 és 600 között alakult ki, szkíta őseink rovásírásából származik, arra az egyik fontos bizonyíték éppen Csíksomlyón található. A hegyen álló három kápolna közül a legrégebb és legegyedibb az ún. Salvátor kápolna. Ahogy a táblán olvasható, ősi szent helyre épült. A feliratot szemlélve biztosak lehetünk abban, hogy rovásírásról írták át latin betűre és aki átírta, nem csak másoló, hanem gyakorlott rovó is volt, kezében természetesebben volt benne ősi írásunk, mert még a latin betűs szövegben is megőrzött négy összerovást, a CSODÁLATOS, PROCESSIOJÁRÁSOK, ÉNEKSZÓK és az ÉJSZAKA szavakban.

9. ábra

A csíksomlyói Salvátor kápolna felirata

A ránk kényszerített latin betűs írás erősen megcsonkította nyelvünket, mert betűinknek több mint egyharmadát elvesztettük és ezt csak a XIX. században sikerült úgy-ahogy pótolni. Két jellel kell lejegyeznünk hét hangot (Ty, GY, Ny, Ly, SZ, ZS, Cs), amelyek azóta is megnehezítik gyermekeink írását, olvasását.

– Régen a szavakat pontokkal választották el, ma szóközöket hagyunk és ugyanazokat a írásjeleket használjuk, mint a latin betűs írásnál. A nagybetűvel kezdődő szavakat itt is kiemelhetjük nagyobb mérettel, de ez nem hagyományos, mivel a rovásbotnál a betű nagyságát a bot szélessége adta, és így minden betű egyforma nagyra alakult.

– A nem magyar betűkészletbe tartozó jeleket – Q, W, X, Y – a 8. oldalon bemutatott példák szerint írjuk.

– Igen helytelen rovásírással az idegen szavakat kiejtés szerint írni, mert a kiejtés változó. Gondoljunk csak a magyar tájjellegű kiejtésekre pl. a „Vasz” – megyei, vagy a „Szögedi” ejtésre, és az angol drámaíró, Shakespeare nevének legalább tíz féle kiejtésére. Még műveletlennek is tűnhetünk, ha a legnagyobb magyar nevét Szécsényinek írjuk rovásírással. Arról nem is beszélve, hogy gyerekeknek helytelenül leírva nem taníthatjuk. Írjuk tehát úgy, ahogy az eredeti helyesírás megköveteli.

– Az olyan förmedvényeket mint a Dz és a DZS nem vesszük figyelembe, ezek természetes módon két betűből állnak a rovásírásban. Elválasztásuknál nem az akadémiai nyakatekert tökéletlenséget pl. *ma-dzag*, hanem a természetes józan, magyar beszédrítmus szerinti szótagolást követjük: *mad-zag*.

– A rovásírásban az egyetlen nehézséget a K betű jelenti, amelyből kettő van. Erről „A két K betű használata” című fejezetben olvashatnak.

– A rovásírást vonalas füzetben gyakoroljuk és minden második sorba írunk.

Számrovásunk őseink logikus és természetes gondolkodásának bizonyítéka, különösen az adósságok elszámolásánál. Az adósságot is botokra rótták, amelyet aztán kettéhasítottak. Egyik fele az adósnál, másik fele a hitelezőnél maradt. Amikor újabb adósságot jegyeztek fel, a botokat összeillesztették és úgy rótták rá a számokat, így a csalás lehetetlen volt. Ez arról tanúskodik, hogy őseink már igen korán összetalálkoztak a kalmár fajzatokkal és saját kárukon okulva alakították ki a védekezés biztos módszerét.

A számokat úgy írjuk le, ahogyan a kiejtésben egymás után következnek, szintén jobbról balra haladva, például:

3479 = IIIIVXXV*IIII*III
9857 = IIVV*IIIV*IIIIIV

Ez így egy kicsit hosszú, de pl. a százezer nálunk csak két jegyből áll:

100.000 = **

Az, hogy ma nem tudjuk, hogyan lehet számtani műveleteket végezni, vagy milliós számjegyeket leírni a rovás számjegyekkel, még nem bizonyíték arra, hogy őseink sem tudták. Jelenleg Varga Csaba dolgozik azon a felfedezésén, hogy az ősi magyar ÁBC-hez egy sajátos, pontokra és vonalakra épülő számírás tartozott.

Magyar rovás-számsor														
✱	✱	XXXXV	XXXV	XXV	XV	V	XXXX	XXX	XX	X	IIIV	IIIV	IIIV	IV
1000	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	9	8	7	6
													5	4
													3	2
													1	1
1977 =														
IIIV	XXV	✱	IIIV	✱										
7	70	100	9	1000										

Etruszk számsor									
8	✱	⊕	V	X	V	III	III	II	I
1000	100	80	10	5	4	3	2	1	

10. ábra
A magyar és etruszk számsor összehasonlítása

Végül hangsúlyozom, hogy a rovásírás rendkívül egyszerű, logikus és természetes. Annak a kötetnyi bonyolult szabálynak, amelyet a vele foglalkozók jobb esetben „szerelemből”, rosszabb esetben elrettentésül megalkotnak, tizedrészét sem igazolják vissza rovásemlékeink.

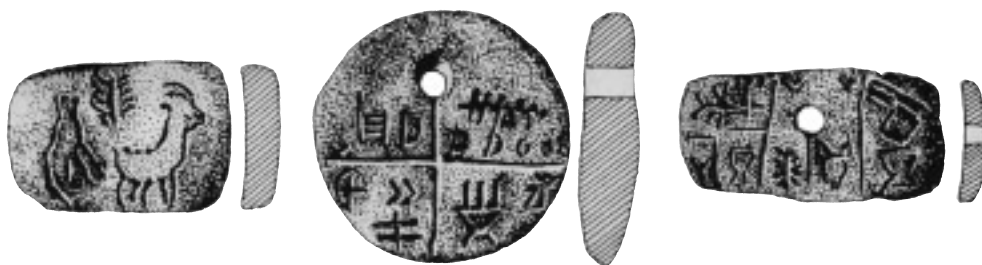
Csupán két olyan emlék maradt fenn, amely terjedelménél fogva szabályalkotásra alkalmas: Thelegdi János kis tankönyve, a Rudimenta (megtalálható Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás című könyvében) és a Marsigli által lemásolt botnaptár (megtalálható Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig c. könyvében). Ha bizonytalanok vagyunk, e két emlék segít a tájékozódásban.

A rovásírás szakirodalmában furcsa kifejezések is meghonosodtak, ilyen pl. a nevetséges „hangzóugratás” rövidítés helyett, vagy a finomkodó „feloldás” megfejtés helyett. Forrai tanár úr sehol nem használja ezeket, mégis egyre többen ismételtetik, bonyolítják, ugyanúgy, mint az indokolatlan szabályokat. Olyan ez mint amikor a friss diplomájára büszke, de tapasztalatlan orvosocska azt mondja a lábatört egyszerű asszonynak: Hölgyem, Önnek fractura longitudinálisa van. Biztos, hogy ott hal meg szegény páciens ijedtében. A felesleges és nagyképű tudományoskodás csak annak lehet célja, aki el akarja riasztani az érdeklődőket a rovásírás megismerésétől.

A rovásírás rövid története és legfontosabb emlékei

Az ősmagyar rovásírás legrégebbi emléke a 6500 éves, tehát újkőkori tatárlakai agyagkorong, amelyet N. Vlassza, román régész 1961-ben talált az erdélyi Tatárlakán egy sírban, férfi csontok mellett. A lelet rendkívüli jelentőségének több oka van. Egyrészt igen korai kárpát-medencei írásbeliséget bizonyít, mivel helyi agyagból készült. Másrészt három betű az ősmagyar rovásírásból felismerhető, ez a Z, Ny és Gy. Nagyon fontos, hogy pont az Ny és Gy jelek maradtak fenn a korongon, mert ezek a hangok a Ty-vel, Sz-szel, Zs-vel, Cs-vel együtt nyelvünk hangkészletének legősibb rétegéhez tartoznak, mivel az etnogenetika-
ilag fiatalabb, de később a közelünkben élő népeknek, keltáknak, etruszkoknak, pelazgoknak, föníciaiaknak ezekre a hangokra nem volt jelük, ezért feltehetően hangkészletükben sem szerepelt.

A korong igazolja, hogy kárpát-medencei jelenlétünk nem a 896-os honfoglalással kezdődött.

11. ábra

A tatárlakai táblácskák

Az is rendkívül fontos, és talán ez magyarázza, hogy a hivatalos tudomány elhallgatja leletünk jelentőségét, hogy a korong és a mellette lévő két másik téglalap alakú agyagtáblácska 1000-1500 évvel idősebb mint a hasonló képjeleket tartalmazó sumér agyagtáblák az al-ubaid-i és uruk-i kultúrát követő Jemdet-Nasr korszakból. Ez azt jelenti – és erre már Torma Zsófia és Fehérné Walter Anna is rámutatott, hogy rokonság áll fenn a kárpát-medencei és sumér írásbeliség között, sőt a Kárpát-medence a kiindulópont.

A korong bal alsó negyedében lévő Gy rovásjelhez hasonló a sumér „pa” szótag, amelynek jelentése vezető, irányító, parancsnok, magyarul gyula.

Természetesen egyetlen leletre nem lehet ilyen horderejű következtetéseket felépíteni. A tatárlakai korong azonban nem egyedülálló lelet, hanem

egy kultúra előfutára, része és megfelelő politikai és régészeti hozzáállás mellett valószínűleg több hasonló bizonyítékunk lenne. Egyelőre az is bizonytalan, hogy a tatárlakai leletegyüttes jelenleg hol van. A széleskörű nemzetközi tudósgárda vizsgálódása után állítólag (szóbeli közlés) a Kolozsvári Történelmi Múzeum gyűjteményébe került vissza. Götz László írja le, hogy a Torma gyűjteményből származó egyik tordosi korong rokonítható a British Muzeum híres Blau tábláival, amelyek Vlassza szerint az uruki, és a Jemdet-Nasr kultúrákhoz tartoznak, azaz kb. 5200 évesek. Azt a kultúrát, amelynek a tatárlakai korong is korai terméke, ma Tordos-Vinca (Bánáti) kultúrájának nevezi a régészet. Első és méltatlanul mellőzött feltárója Torma Zsófia (1840-1899) régésznő, akiről a „*Torma Zsófia igazsága*” című fejezetben bővebben ejtek szót.

A tatárlakai korong felhívta a világ neves régészeinek, sumerológusainak, antropológusainak figyelmét a Kárpát-medencéből kiáradó, gazdag, fejlett, újkőkori és rézkori kultúrákra. Adam Falkenstein német, Alexender Kifisin orosz sumerológus, Sinclair Hood az athéni Brit Régészeti Iskola igazgatója, Titov és Borisz Perlov orosz kutatók, de maga Vlassza is, egyértelműen állapítják meg a mezopotámiai kapcsolatot.

Nálunk a hivatalos tudomány hallgat, mintha nem is a mi erdélyi leleteink volna a tatárlakai korong, még akkor is, ha 1920-ban egy igazságtalan és kegyetlen politikai döntés miatt határainkon kívül került. Csak kilenc évvel a világszenzációt keltett feltárás után, 1970-ben jelenik meg Makkay János professzor könyve a Tartariai leletek címmel és húsz évvel (!!!!) később, 1981 novemberében a kecskeméti Forrás folyóiratban a külföldi tudósok következtetése, hogy a sumér írásbeliség lehetséges kiindulópontja Erdély. Ennek a közlésnek meg is lett a következménye, a már 13 évfolyamot megért lapot azonnal beszüntették.

Sajnos a trianoni átok nem csak országunk területét csonkította meg, hanem évezredekre visszamenően őstörténetünket is. Világszerte publikáló régészek, kutatók pl. lord Colin Renfrew a trianoni határokat valami ősidőktől fogva meglévőnek tartják, és a mi őseink kultúráit, régészeti leleteit mint romániai, bulgáriai, jugoszláviai, dél-szlovák leleteket és kultúrákat emlegetik, holott ezek jelentősége éppen abban áll, hogy kézzelfoghatóan bizonyítják, hogy legalább 7000 éve, az újkőkortól Kárpát-medencei őslakosok vagyunk.

Jován Todorovics, horvát írástörténész térképén úgy tünteti fel a trianoni határokat, mintha nem csak 1920-tól, hanem már az újkőkortól és a rézkortól is léteztek volna. (Újkőkör: Kr. e. 5000– 3000, rézkör: Kr. e. 3000-2000)

12. ábra

Todorovics Trianon utáni „őstörténeti” térképe

Torma Zsófia hagyatékát és gyűjteményét hazánkban felháborítóan gondatlanul kezelték és kezelik, holott külföldi régészek kultúrtörténészek, amatőr kutatók hada vetette rá magát a neki köszönhető felfedezésekre. Itthon mélyen hallgatnak róla, csupán kevesen, többek között Makkay János, Götz László méltatták. A zseniális Götz László szintén megkapta a hivatalos tudománytól a megbélyegző amatőr jelzőt, holott a Keleten kél a Nap című kétkötetes munkája a kevés megbízható és rendkívül pontos forrásmunkák közé tartozik őstörténetünket illetően. Külföldön feldolgozták, analizálták, osztályozták a Vinca jeleket, besorolták őket olyan megalitikus kultúrák emlékei közé, amelyeknek terméke pl. Stonehenge, vagy a piramisok. Nálunk pedig mély hallgatás és finn-ugor bogyógyűjtögetés.

Torma Zsófia gyűjteményét – már, ami megmaradt belőle – sokan felhasználták és használják kutatásaikban anélkül, hogy említenék, vagy kellőképpen méltatnák őt (H. Schmidt, Vasics, Gordon Childe, Krantz, Renfrew, Vlassza, Todorovics). Gyűjteményéből ránk maradt kb. 11.000 feliratos agyagkorong. Ezeket cserépfenekeknek, vagy orsónehezéknek nevezik, holott az orsónehezék vastagabb és középen lyukas. Ilyen rovásfeliratos orsónehezék látható a Budapesti Történeti Múzeum állandó kiállításán is, amelyet „természetesen” türk nyelven fejtettek meg. Vitatott, hogy mi lehetett e nagy számú korong funkciója, amelyeket Torma Zsófia a Maros leszakadozó partfalából gyűjtött össze. Elképzelhető a fazekas telep ötlete, azonban tudván azt rovás emlékeinkből, hogy nálunk a köznép sem volt írástudatlan (pl. szarvasi, alattyáni, jánoshidai túrtatók, közkatonák övcsatjai, íjtegezei, nyíltegezei), azt feltételezem, hogy itt egy iskola működött és a korongokon lévő betűkből szótagokat, szavakat, mondatokat raktak ki őseink gyermekei.

A rovásírás tehát birtoklevelünk a Kárpát-medencére, Kárpát-medencei ősiségünk bizonyítéka. Annak a 6-7.000 éves teremítő és termékeny jelenlétének a bizonyítéka, amelynek során Közép-Európa legjelentősebb újkőkori és rézkori kultúráit hoztuk létre, pl. a Kőrös kultúrát, az alföldi és dunántúli vonaldiszes kerámia kultúráját, a Tordos-Vinca (bánáti), a zselizi, a lengyeli, a tiszai, a tiszapolgári, bodrogheresztúri kultúrákat.

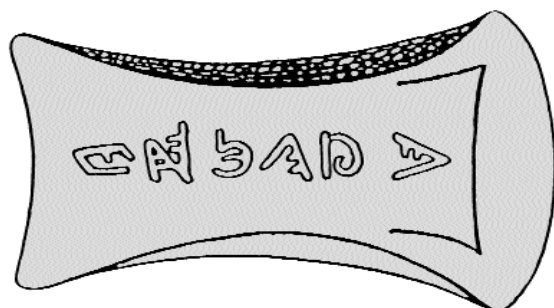
A rovásírás a szkíta – hun – avar – magyar folytonosság bizonyítéka is, mert ezeknek az őseinknek tárgyain megtalálható. Közülük most az eddig megtalált legjelentősebb emlékeket szeretném bemutatni.

Szkíta rovásírási emlékek

A szkítáktól, akiknek birodalma térben Kínától a Kárpát-medencéig, időben pedig a Krisztus előtti másfél évezredtől időszámításunk kezdetéig terjedt, kevés rovásírási emléket találtak eddig. Természetesen annak a népnek, amelynek kiralysírjaiban fennmaradt hagyatékát – több mázsza szkíta ötvösművészeti remeket, amelyhez fogható azóta sem voltak képesek ötvösök alkotni – ma az Ermitázsban mutogatják, fejlett írása volt. Ha visszalapozunk, az első oldalak valamelyikén megtalálhatjuk, hogy krónikásaink, tudósaink műveltségükről írván többnyire szkíta írást említnek. A neveket kiegészítem még Fischer Károly Antal nyomán. A szkíták írásáról tudósít a VI. században Menander Protector bizánci író, Geleji Katona István, erdélyi református püspök (XVII. sz.), Csécsi János, sárospataki tanár (XVII. sz.), Henselius Godofréd művelődéstörténész (XVIII. sz.) Cornides Dániel „történetbúvár” (XVIII. sz.), Hájos István Gáspár, kegyesrendi szerzetes (XVIII. sz.), Jerney János nyelvész, őstörténész, utazó (XIX. sz.).

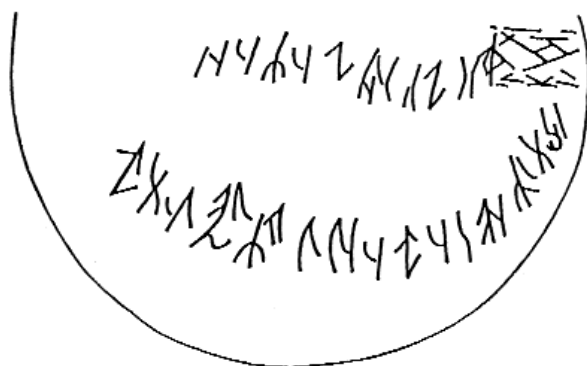
A Róma közeli campagna-i mezőn talált rovásfeliratos bronz baltatok 3000 éves. Lubbock angol régész írta és rajzolta le Prehistoric Times című könyvé-

ben (1865), és nagyon jól tette, mert 1945-ben bombatalálat érte római jezsuiták múzeumát, ahol őrizték, és becses leletünk elpusztult. Az erősen összerótt szöveget több megfejtő közül valószínűleg Debreczeni Miklós (1914) találta el legjobban: „Segít is, üt is, ró is.”

13. ábra
Bronz szkíta baltatok

Szkíta fejedelmi sírban, az „aranyember” kurgánjában találták 1970-ben a Közép-ázsiai Alma Ata környékén a 2700 éves, rovásfeliratos ezüst csészét. A sírrablók figyelmét elkerülte a mellékkamra, amelyben aranylemezekkel borított fejedelmi ősünk feküdt. A csésze felirata első számolásra 28 jeltől áll, ezek között azonban több ligatúra van. A rováslelkek megfejtetlen. A türk ÁBC alapján történt próbálkozások azért helytelenek, mert a türkök etnogenezise – néppé válása-, 2000-2500 évvel a szkíták megjelenése után következett be, írásukat pedig a hunoktól és avaroktól vették át, mivel az avaroknak alattvalóik, bányászai és kovácsaik voltak. A türkök az átvett ÁBC-t egyébként erősen lerontották, az összetartozó jelek és hangértékek stabilitását nem tudták megőrizni, és az intelligenciát és fantáziát igénylő összerovásokat, amelyeket mintegy belső látással, gondolatban előre meg kell szerkeszteni, nem voltak képesek létrehozni.

14. ábra
Szkíta ezüstcsésze

Pártus rovásírásos emlékek

A Szkítiából kivált Pártus Birodalmat, amely megközelítőleg a mai Irán területén állt fenn, Nagy Arszák szervezte meg, aki Kr.e. 260 és 216 között uralkodott. Az Arszákida dinasztiából származott Roga hun nagykirály (390-434), és unokaöccse Attila is.

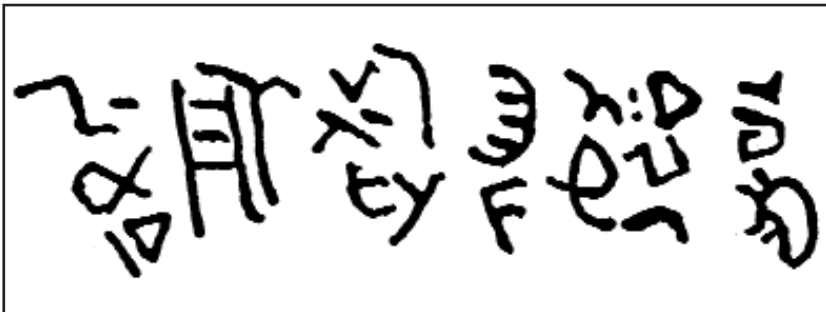
A pártusoknak fejlett írásuk volt, mind a birodalom belsejében, mind a külföldiekkel írásban intézték hivatalos ügyeiket. Évkönyveiket a mágusok vezették, akik a táltosokhoz hasonlóan, papok, orvosok, tanítók voltak egy személyben. Évkönyveik elpusztultak, amikor a perzsák lerombolták templomaikat.

Az itt bemutatott pártus írásemlékeken sok jelet azonosíthatunk ma is használatos rovásírásunkkal. Ne feledjük azonban, hogy ezek az írásemlékek kőbevésettek, kőre domborítottak és az idő is megtette a magáét. Döbbenetes a hasonlóság az oroszországi Császtijje kurgánból, szkíta királyi sírból előkerült ezüst edény és Nagy Arszák pénzének íj ábrázolása között.

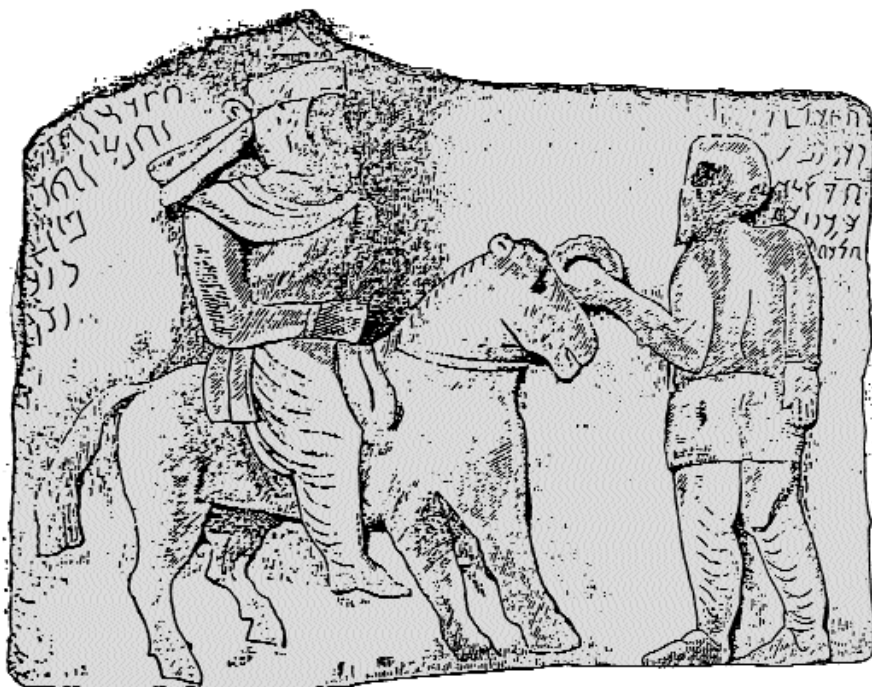

15. ábra
Nagy Arszák érméje oroszlánnal

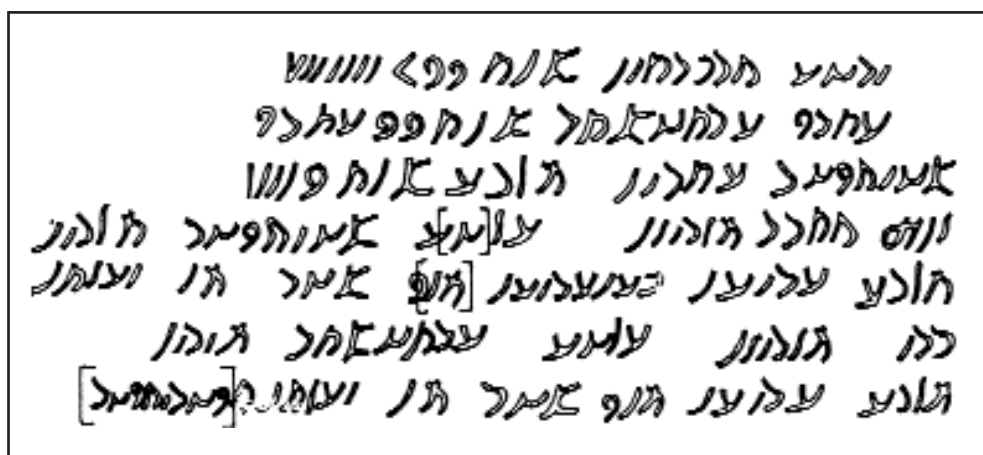
16. ábra
Szkíta korsó részlete

17. ábra
A persepoliszi pártus felirat

18. ábra
Pártus féldombormű rovásfelirattal

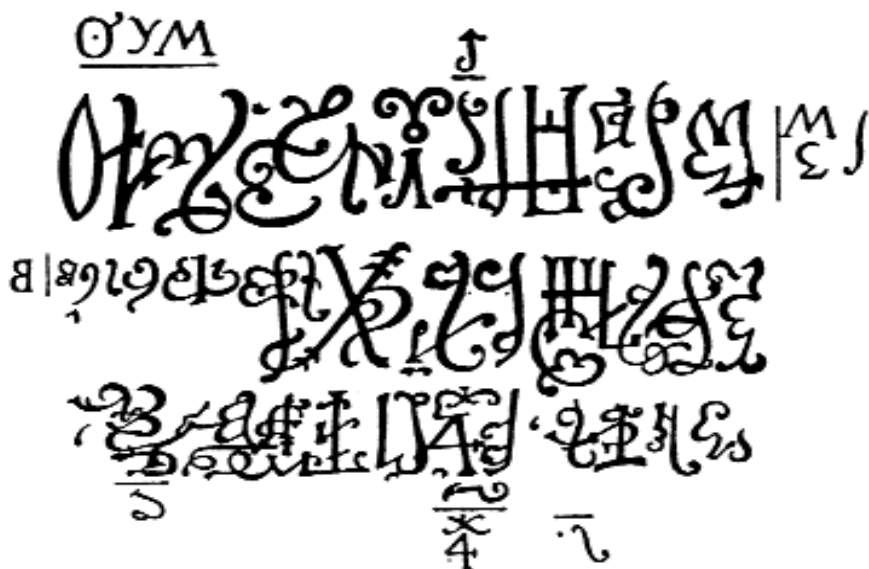
19. ábra
A surkh - kotal-i pártus felirat részlete

A hunok rovásírásos emlékeiről

A hunok írásáról sok adatot gyűjtött össze Fischer Károly Antal, Szász Béla, Fehérné Walter Anna, Kiszely István, Varga Géza.

Szász Béla Stein Aurélt idézi (régész, Ázsia kutató 1862-1943), aki a fehér hunokról jegyezte fel, hogy szerződéseiket fadarabkákra rótták. A könyvem első oldalain méltatott Fischer Károly Antal 1887-ben kis tanulmányt adott ki, amelyben a fehér, illetve a fekete hunok elnevezés eredetét boncolgatja és feltételezi, hogy ez a ruhaviseletből, pontosabban a szűr színének fekete vagy fehér voltából adódik. Mivel a hazaszerető és egyúttal alapos adatgyűjtő Fischer a szkíta-hun-magyar folytonosságot vallotta, a finnugor elméletet adatokkal cáfolta, ezért erre a munkájára is vezett kutyaként vetették rá magukat a bér-tudósok.

Szintén Fischer Károly Antal közli az alábbi rajzot Strahlenberg svéd katonatisztól, aki a XIX. század elején orosz hadifogságba esett. Ez azonban közel sem volt azonos a bestiális szovjet haláltáborokkal, amit az is bizonyít, hogy Strahlenberg az orosz kormány engedélyével tudományos céllal utazgathatott Oroszország belsejében. Ekkor másolta le a feliratokat, amelyekhez sok hasonlót talált sziklákon, régi sírköveken és amelyekről azt a felvilágosítást kapta, hogy Oroszország régi lakóitól származnak.

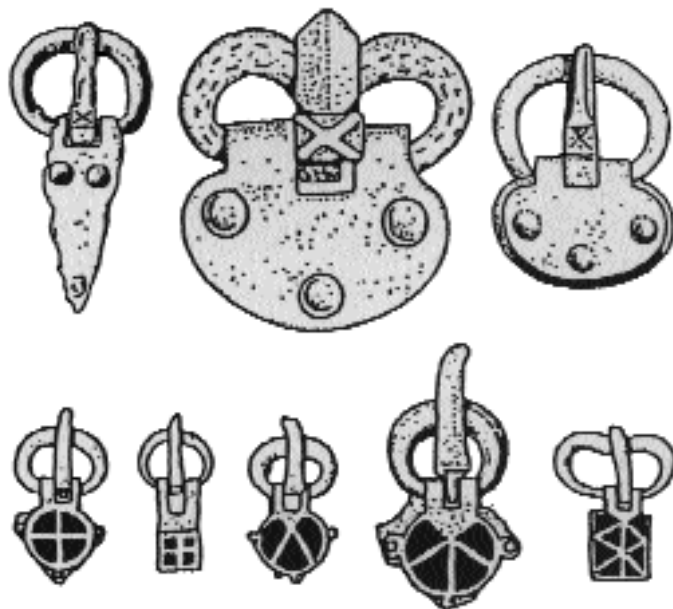

20. ábra
Strahlenberg másolata

Bár a másolat erősen kalligrafált, rovásjeleinkből sok felfedezhető. Fischer Károly Antal felhívja figyelmünket, hogy jobbról az első három betű ROV (Rof, Rok, Ruga, Rua. Roga, Rugila, stb.) hun nagykirály neve. Reméljük, a hajóskapitány a rajzoláshoz jobban értett, mint a nyelvészkedéshez, ugyanis a magyart a mordvi-

nok, cseremiszek, votjások, vogulok, osztjások, finnek, lappok, stb. nyelve közé sorolta, végül egy igazi „svédcsavarral” mindannyiukat a hun népek közé sorolta.

A hun hadsereg tízes egységekből épült fel, tized, század, ezred... Az alábbi hun övcsatok közül a felső három tulajdonosaik rangjára utal, tizedesek voltak, ahogy a szám jelzi.

21. ábra
Hun övcsatok

Legterjedelmesebb hun rovásírásos emlékünks a Nagyszentmiklósi Kincs 14 edényén található. Erről bővebben *A hunok aranya* című írásban olvashatnak hátrébb.

Életem legnagyobb álmai közé tartozik a Nagyszentmiklósi Kincs rovásfeliratainak megfejtése. Sajnos nekem nem adatik meg az a kényelem és nyugalom, amit a kommunisták az un. alkotóházakban, hazánk legszebb tájain biztosítottak az őket dicsőítő bér-tollnokoknak. A napi háztartási és munkahelyi fáradkozás után – amelyet a kommunisták 1996-ban hozott embertelen rendeletének köszönhetően még 62 éves koromig kell folytatnom, addig kell fogyni erőmmel az adómból eltartanom az 1989 tájáig erejük teljében, egészségesen, 35-40 évesen, magas nyugdíjjal leszázalékolt, függetlenített párttitkárok tízezreit – szinte lehetetlen a megfejtésekbe belekezdenem.

A rovásfeliratok megfejtését csak lelkiismeretes, alapos és türelmes kutatómunkával lehet végezni. Egy teljes kulturális körképet kell készíteni a rovás emlékek korából, ezer oldalakat elolvasni és kiszűrni belőlük az igazat-hamisat, meg kell keresni a rovásjelek párhuzamait, majd amikor minden adatot összegyűjtöttünk, lelkiileg is rá kell hangolódniuk a felfedezésre.

22. ábra

A Nagyszentmiklósi Kincs feliratai

A Nagyszentmiklósi Kincs esetében odáig már eljutottam, hogy a hun korban készült, viszonylagos béke és stabilitás időszakában, a Kárpát-medencében, nagy valószínűséggel Uldin vagy Roga udvarában. Erre Baráth Tibor is utal, amikor a Hampel József számozása szerinti 9-es és 10-es tábla aljának rajzolatában Oktárnak, Roga öccsének pecsétjét fedezi fel. A poncolt rovásjelek együtt készültek az edényekkel. A karcolt jelek későbbiek, a tárgyakat nem egészen megbecsülő tulajdonosok „firkálgatásai”. Nem osztályoznám úgy az edényeket, hogy a rovásfeliratos darabok a fejedelemé, a felirat nélküliek pedig a fejedelemasszonyé voltak. Az avar kori tűtartók bizonyítják, hogy még a köznép asszonyai is írtak-olvastak, nem csak a főrangú hölgyek.

Az avarok rovásemlékeiről

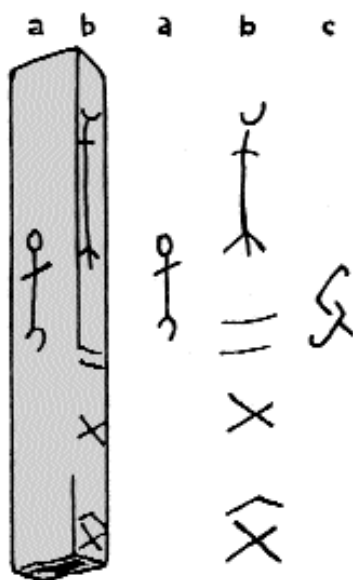
Nagyon jelentős kultúrtörténeti bizonyítékok az avar kori női sírokban talált csont tűtartók. A jánoshidai (Szolnok környéke) csont tűtartón 4 és 10 közötti rovásjel van, számuk az összerovások miatt pontosan nem megállapítható.

Csallány Dezső ördögűzéssel kapcsolatos sátán ábrázolásnak és 4 rovásjelnek látta. László Gyula rajza meglehetősen eltér az övétől.

23. ábra

Csallány Dezső rajza

24. ábra

László Gyula rajza

A szarvasi csont tűtartó 65 mm hosszú, 1 cm széles, juh lábszárcsontból készült, kb. 60 rovásjel van rajta. Ligatúrás, jobbról balra haladó írás, amelynek több megfejtési kísérlete ismert. Vékony Gábor dicséretesen, magyar nyelvű olvasatot ad, de valószínűleg Csallány Dezső hatása érezhető azon, hogy szintén démonúzó varázsszövegnek értelmezi. Nagy hátrány az utókor számára, hogy az avar hölgy, a tűtartó tulajdonosa, igen szorgalmas lévén, nehezen olvashatóvá koptatta a jeleket. Ez az egyszerű, apró, hétköznapi tárgy óriási jelentőségű. Azt bizonyítja, hogy olyan korokban, amikor más népeknél még az uralkodók sem tudtak írni-olvasni, nálunk a köznép sem volt analfabéta. Igen valószínű, hogy a rovásírás XI. századtól való üldözésének ez volt fő oka. Egy írástudó nemzet, amely szellemileg magasabb szinten állt, mint az őt téríteni akaró nyugati papok – nem volt befolyásolható, nem volt kezelhető. Az írásbeliség elvételével 2-300 év alatt sikerült a magyarokat az akkori európai szintre visszabutítani.

Előadásaimon gyakori kérdés, miért nem tudunk sok rovásfeliratot elolvasni, pedig a rovásírás éppen a szkíta-pártus-hun-avar-magyar folytonosság és egyúttal annak bizonyítéka, hogy a szkíták-pártusok-hunok-avarok-magyarok nyelve ugyanaz. Ennek egyik oka, hogy az eddig megnyugtatóan meg nem fejtett feliratok többsége sok helység- és személynevet tartalmaz. Régi személyneveinktől pedig a nyugati kereszténység felvétele időszakában ugyanúgy megfosztottak minket mint régi méltóságneveinktől, amint erre a *Csiki székely krónika* is utal. Másrészt nyelvünkéből sajnos szavak tömege hullik ki, tűnik el, akár két generáció alatt is. 2002 szeptemberében hatvanegy első osztályos gyerek közül kerek ötvenen nem ismerték a szén szó jelentését. De a felnőttek közül is kevesen tudják meghatározni pl. a rocska szó jelentését, noha három-négy évtizede még minden falusi háztartásban használták a víz hordására és tárolására.

Az úgynevezett „honfoglalás kori” rovásírásos emlékek

Az úgynevezett szócskával és az idézőjellel azt szeretném kifejezni, hogy a honfoglalás 896-os évszámával messzemenően nem érthetünk egyet. Nekünk, a gravettiek, szkíták, pártusok, hunok, avarok utódainak soha nem kellett elfoglalnunk a Kárpát-medencét, legfeljebb visszafoglalni. Nem jöttünk sem Keletről, sem Délről, őseink mindig is itt éltek és itt hozták létre igen korai kultúráikat, amelyek a legelsőkhöz tartoznak ezen a bolygón és innen vitték szét a tudást minden irányba.

A Kárpát-medence ősember leleteiről sok tudományos dolgot olvashatunk. Számomra a legkedvesebb Gáboriné Csánk Vera *Az ősember Magyarországon* című könyve, amelyben saját kutatási gyakorlatának eredményeit ismerteti. Ez a könyv annyiban több az erről a korról írt más régészeti munkáknál, hogy átsugárzik rajta a szeretet és csodálat az ősök iránt. A legapróbb nyílhegyről is úgy tud beszámolni, mint mások a Kohinoor gyémántról. „Tökéletesebb lándzsa- és nyílhegyeket ősember sehol sem gyártott” – írja barlangleleteinkről. Az istállóskői barlangban 36.000 éves nyílhegyet találtak, amelynek felfedezéséig az volt a hivatalos álláspont, hogy az íj legfeljebb 10.000 éve használatos Földünkön.

Néhány sorral feljebb említettem a gravettieket. Kik is ők? Nevüket jellegzetes, kőből pattintott nyílhegy fajtájukról kapták, a gravette-ről. Időszámításunk előtt 28-25.000 évvel jelentek meg. Ők már nem barlangokban laktak, ők kényszerítettek először mesterséges lakásokat, agancskapákat, nyeles kőkéseket, fa- és csontmegmunkáló szerszámokat, agyag szobrokat, a téli hónapokra húst szárítottak, téli és nyári táborhelyeik voltak. Fejlettségük, eszközeik leírása, valamint a korai kultúráinkról olvasottak alapján meggyőződésem, hogy ők a mi Kárpát-medencei őseink.

Grover. S. Krantz, amerikai antropológus *Az európai nyelvek földrajzi kialakulása* című könyvében (Imre Kálmán fordítása, magánkiadás – 2000) logi-

kusan bizonyítja, hogy a magyar a legrégebb, már az átmeneti kőkorból (i. e. 8000-5000) a Kárpát-medencében kialakult nyelv. Később valamilyen kényszer hatására visszavonja kétszáz oldalon keresztül bizonyított tételét és nem itt helyben kialakult, hanem az Urál-Altáj felől behozott nyelvre módosítja.

Torma Zsófia tordosi ásatásai, a Körös, a Tordos-Vinca (Bánáti) kultúra, a szalagdíszes kerámiák kultúrája, a lengyeli, a tiszai kultúra fennmaradt emlékei vezetnek a szkítának, pártusnak, hunnak, avarnak, magyarnak nevezett, de ugyanonnan, a Kárpát-medencéből eredő, oda visszatérő, egy nyelvet beszélő, egy írást használó népességhez. A tatárlaki korong pedig egyenesen birtoklevélünk a Kárpát-medencéhez. Ez volt egyébként első előadásom címe is, amelyet a nagyra becsült Tatár Józsefnek, a Magyar Műveltség Szolgálat vezetőjének felkérésére tartottam.

Nem kell lenéznünk a színhagyományt sem. Nekem például nagyszüleim, szüleim vallották a Kárpát-medencei őshazát. Ugyanez volt a véleménye Pintér Endre ozorai tanítónak és néprajzgyűjtőnek. Csepregi Ferencre, a somogyi rovásfeliratos kövek és palatábla tulajdonosára szintén azt a tudatot hagyományozták sok évszázadon át az ősei, hogy nem jöttünk mi sehonnan, mindig itt éltünk a Kárpát-medencében. Ide tértek vissza a szkíták időszámításunk előtt 800 tájától, a hunok az időszámításunk utáni IV. századtól, az avarok a VI. századtól. Anonymus szerint Árpád azt mondta: „Az én ősapámé a nagyhatalmú Attila királyé volt ez a föld a Duna-Tisza között...”

Forrai Sándor tanár, írástörténész rovásírásos tankönyvének belső borítójára ezt írta: „Megjelent a Hon **visszafoglalásának** 1100. évfordulója alkalmából.”

Marjalaki Kiss Lajos (sz. 1877-?) történelemtanár és régész Néhány Árpád kori helynevünk című dolgozatában, majd folyó és egyéb vízneveink további gyűjteményének segítségével bizonyította, hogy ősi soron miénk ez a föld.

Magyar Adorján (1887-1978) egész hatalmas néprajzi munkásságával ugyanezt igazolja.

Badiny Jós Ferenc (sz. 1909) *Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig* című könyvében írja: „Az Álmos-Árpád nép saját ősi földjére jött haza. Ezt a földet, a Kárpát-medencét pedig semmiképpen nem lehet őseink ígéret földjének nevezni, hanem édes hazájuknak, amit jogosan vettek újra birtokba.”

Kézainál olvashatjuk „Jézus Krisztus születésének 872. esztendejében a hunok, vagy magyarok **ismét** Pannóniába költöztek.” Kézaitól nem tévedés a 872. esztendő, hiszen László Gyula szerint is már 670-től folyamatos volt az avar beáramlás.

De többi krónikáink is visszatérésről beszélnek. Így a Tarih-i Üngürüş, *A magyarok története*, amelyet Mahmud Terdzsüman, I. Szulejmán tolmácsa mentett meg a honfitársai által gyűjtött lángoktól.

Grandpierre K. Endre, író, költő, történész, akinek dédapja Kossuth Lajos íródeákja volt (Magyarságtudományi Értesítő 1996/1) a Forrás című folyóirat 1981 novemberi számában az eltűnt, de krónikás hivatkozásokban fellelhető ősgeszta alapján a következő táblázatot készítette:

1. Ösfoglalás	Üngürüs nép	Meghatározatlan ősidőben
2. Első honvisszafoglalás	Hunor népe	kb. 12000–8000
3. Második honvisszafoglalás	Ősszkíták (Agathyrsek)	i. e. VII. sz.
4. Harmadik honvisszafoglalás	Szarmaták	i. e. 30–10
5. Negyedik honvisszafoglalás	Hunok	i. u. 373
6. Ötödik honvisszafoglalás	Avarok (Várhunok)	568
7. Hatodik honvisszafoglalás	Avarok (griffes-indások)	670
8. Hetedik honvisszafoglalás	Magyarok	896

25. ábra

Grandpierre K. Endre táblázata

Ez a folyóirat volt az, amelyet annak a forradalmi tettének következményeként, hogy a tatárlaki korongról és egyéb sumér-magyar vonatkozásról írott dolgozatoknak helyt adott, azonnal beszüntettek.

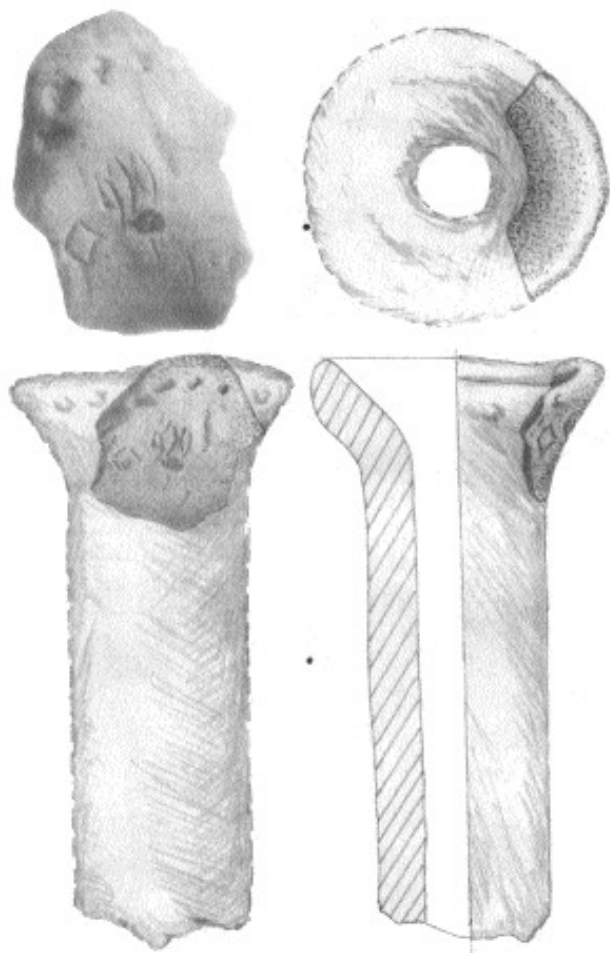
Varga Csaba *Jel Jel Jel* című könyvében (Frig Kiadó – 2001) az alábbiakat olvashatjuk: „...kétség sem férhet ahhoz, hogy a 6500-4500 évvel ezelőtti Kárpát-medencei és a mai Kárpát-medencei ÁBC egy és ugyanaz az ÁBC, minden egyedi sajátosságaikkal együtt.”

László Gyula az avar kori és honfoglalás kori temetők sírleleteinek összehasonlításával állapította meg, hogy Árpád magyarjai a Kárpát-medencében javarészt már magyarokat találtak, akik előttük a 670-es évek táján özönlöttek ide. Ő sorolja fel azokat a szerzőket, akik a 896 előtti honfoglalást bizonyították. Marjalaki Kiss Lajos, Vámbéry Ármin, Nagy Géza, Horváth Tibor, Szádeczky Kardoss Samu, Olajos Teréz. Csallány Dezső az 568-as avar beáramlást tartja első honfoglalásunknak. Lipták Pál és Simonyi Dezső már a hun kortól tételeznek fel magyar betelepedést. Az orosz őskronika, a Nesztor krónika, László Gyula időpontját, a 670-es évszámot támasztja alá.

Árpád magyarjainak rovásírásos emlékeit az *Írhatott-e Árpád fejedelem rovásírással?* című előadásban később olvashatják. Ezek közül legjelentősebb a Somogy megyei Bodrog-Alsóbűn lelt kohófúvóka rovásfelirata, mert ugyanazt erősíti meg, amit az avar kori tűtartók, hogy nálunk a köznép is írástudó volt.

Az ezen a területen folyó őskohók utáni kutatást Stamler Imre tanár, történész, volt iskolaigazgató kezdeményezte és szervezte. 1988-ban Somogyfajsz község erdejében ősi vasolvasztókat tárt fel, majd a leletek fontosságához méltó emlékhelyet hozott létre felettük, amelynek jelentőségét még jobban emeli, hogy a László Gyula régészprofesszor által festett Fajsz fejedelem képe díszíti. Hogy a kontárkodás vádjá ne érhesse, Stamler Imre régészek bevonásával folytatta kutatásait. Erről bővebben a Turán 2001 április/májusi száma ad tájékoztatást.

1999 márciusában találták meg az agyag fűjtató csövet, amelynek kiszélesedő peremén rovásjelek vannak. Ezeket a feltárásban szintén résztvevő Kiss Ágota, Berkesi Gyula rovásírás kutató és oktató felesége látta meg és olvasta el először, miután elmosta a fűvőkát.

26. ábra

Ughy István rajza a fűvőkáról Gömöri János rekonstrukciója után

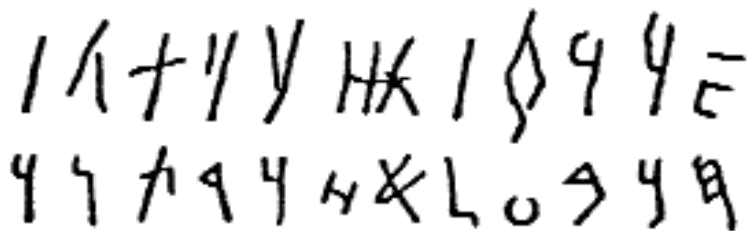
A rovásjelek megfejtései a következőképpen alakultak a későbbiek folyamán.

1.	Stamler Imre:	Ana – Apa lyónak
2.	Berkesi Gyula:	Anyónak papa
3.	Gömöri János:	Anyónak
4.	Vékony Gábor:	Fónak, fúnak, fúnak
5.	Deák Dezső:	Hionaszék népének

Az én véleményem az, hogy a szó eredetileg „kohónak”, vagyis a kohóhoz való eszközt jelentette, tehát a szó első két betűje még a nedves formázás idejében törlődött, így a megmaradt öt betű: ...*hónak*... Valószínű, hogy a két P betű a kohász monogramja. A lényeg azonban, hogy az értékes lelet a X. században általános, a köznépre is kiterjedő írásbeliséget jelent.

Végül egy „megsemmisítő” vélemény: Erdélyi István régész, történész, a Turán 2002. október/novemberi számában kétségbe vonja, hogy egy X. századi kohász tudott írni, továbbá, szerinte a jelek nem betűk, hanem az alakítás során keletkezett körömél lenyomatok és egyáltalán, a honfoglalás kori írásleletek török nyelven oldhatók fel, vagyis elhamarkodott volt magyar nyelvű változatokat keresni. Erdélyi István véleményéből tehát arra következtethetünk, hogy a honfoglalás kori, analfabéta török kohásznak rombusz alakú volt az egyik körme, mivel a K jel $\diamond$ rajzolata markánsan megjelenik a fűvőkán.

És ha már a K jelnél tartunk, ismét felhívnám a figyelmet, hogy a hangrendi illeszkedés dogmatikus törvénye itt sem állja meg helyét, mert a $\diamond$ ebben az esetben is a mély hangrendű A-t követi.

27. ábra

Radics Géza közli a megfejtetlen kijeji rovásfeliratot,
amelyet a vár feletti sziklába véstek hazatérő „honfoglalóink”

Az 1890-es évek táján egyre sürgetőbbé vált a „honfoglalás” idejének pontos meghatározása, a millenniumi előkészületek miatt. A történészek abban megegyeztek, hogy Árpád fejedelem népe bejövetelének ideje attól függ, mely évben volt az azt megelőző bolgár hadjárat. Mivel a görög krónikások szerint ezidőtájt Bizáncban nagymértékű napfogyatkozás volt látható, Lakits Ferenc (1859-1919) csillagástörténész, műegyetemi tanár kapta a megbízást az évszám behatárolására, amely feladatnak nagy alapossággal látott neki, írván: *„Tényleg a chronológiának, a história eme csontvázának megszerkesztése nem egyedül magának a történelemnek, hanem jó részben a csillagászatnak volt és marad is munkája.”*

Kiderítette, hogy Leo császár uralkodásának krónikájában a 9. pontban ez áll: *„Napfogyatkozás állott be, úgy hogy a Fórum lépcsőin hét ember égett el.”* Lakits hét éven keresztül végezte kutatásait és összehasonlító számításait, amelyeknek végeredménye, hogy a honfoglalást csak a 891 évi, augusztus 18-i napfogyatkozás előzhette meg. A történészek ezt a fontos adatot figyelembe véve úgy határoztak, hogy a honfoglalás főbb eseményei a 895-ös évben men-

tek végbe, majd az 1892-es 2. törvénycikkben kimondták, hogy „*A magyar államiség megalakulásának ezredik évfordulója 1895-ben országos nemzeti kiállítással ünnepeltessék meg.*”

Szerény véleményemet itt elhallgatni nem tudom, hogy létezett már itt a Kárpát-medencében szkíta-hun-avar őseinknek is jól szervezett, gazdag államalakulata, amelyben az írásbeliségnek fontos szerepe volt. A hivatalos tudomány képviselői azonban akkor is, felrúgva a tárgyi, régészeti, néprajzi bizonyítékokat, rendeletekkel, határozatokkal írták történelmünket. Gondoljunk csak Trefort Ágoston 1877-es határozatára, miszerint csak a finnugor irányzat kaphat hivatalos támogatást.

Mivel a millenniumi előkészületek akadoztak, 896-ra tették a honfoglalás évét, szintén határozati úton.

Igazságtalan lenne azonban nem említeni ezeknek a tervezési és költségvetési határozatoknak a hozadékát. E négy év alatt alakították ki a kiállítás városligeti színhelyéig vezető Sugár utat – az Andrássy utat – máig álló palotáival, és az alatta húzódó kéregvasúttal együtt. A semmiből nőtt ki a Városligetben a kiállítás 240 pavilonja. Ekkor épült a „Vajdahunyad vára” amely ma Mezőgazdasági Múzeum. E négy év alatt több, mint 200 közúti híddal, 500 új iskolával, több száz vasúti állomással gazdagodtunk. Ekkor alapították meg többek között a mai Iparművészeti Múzeumot, és nyerte el a főváros a máig meghatározó jellegű világvárosi képét. (Forrás: Természet világa 2001. május – Ponory Thewrewk Aurél kiegészítéseivel)

Sajnos nincs róla tudomásom, hogy egyetlen rovásfelirat is lett volna a kiállításon.

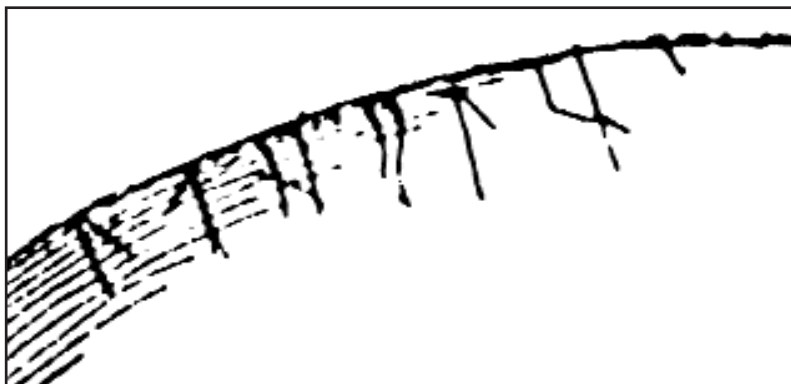
1900-ban a Magyar Tudományos Akadémia Kiadásában jelent meg *A magyar honfoglalás kútfői* című nagy összefoglaló munka, amelynek előszavában a szerkesztő, Pauler Gyula (1841-1903) művelődéstörténész ezt írja: „...a Magyar Tudományos Akadémia is, mely a nemzeti élet semmiféle lüktetésétől nem zárkózik el, érezte, hogy neki is részt kell venni a nemzeti ünnepben. (ti. a honfoglalás ezeréves fordulójának alkalmából). A bizottságba... az Akadémia I. osztálya Hunfalvy Pált... választotta.” Nem sorolom fel a bizottság tagjait, a Nap Kiadó reprint sorozatában megjelent mű közkönyvtárakban is hozzáférhető – csak jelezni szeretném, hogy ebben a korban Hunfalvy Pál, akadémiai főkönyvtáros, osztrák titkos ügynök, számtalan rovásírásos emlék megsemmisítője, nem volt megkerülhető.

A kötet összeállításakor Hampel József (1849-1913) régész, a magyarországi rendszeres régészeti ásatások kezdeményezője, a Nagyszentmiklósi Kincs jelentős kutatója kapta a feladatot, a honfoglalás kor hazai emlékeinek e kötetben való összegyűjtésére. A magyar kardok analógiái kapcsán mutat be egy szászanida kori (perzsa királyi dinasztia 224-651 között) ezüst tálat, amelynek két oldalára a permiek, az itt látható alakokat karcolták. Perm orosz kormányzóság volt az európai és ázsiai határon az Ural hegység két oldalán. A perm népek, az udmurtuk, votjakok, komik, zürjének.

28. ábra
A permi tálka

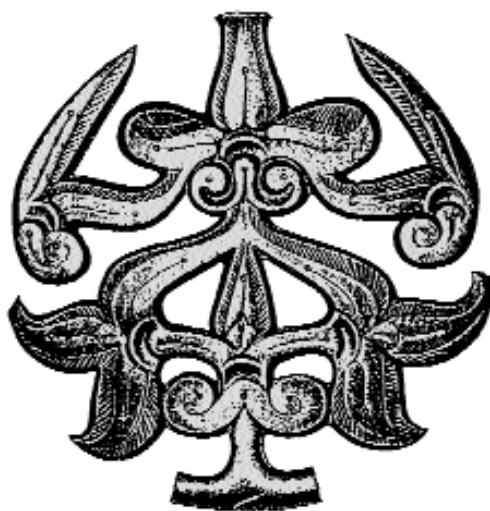
Szerintem nem a permiek karcolták össze a perzsa csészét, hanem a mi „honfoglalóink”. Miközben Hampel a csésze összekarcolása miatt háborog, nem említi a lényegét, hogy a szélén rovásfelirat van. Azt pedig a Zichy expedíciók óta tudjuk, hogy az obi ugoroknak és a permieknek nem csak a IX. században, de még a XIX. -ben sem volt írása. Tehát, ha mégis ők karcolták a rajzokat és a jeleket, akkor átvették valahonnan. De honnan? Érdekes párhuzamra leltem Csomor Lajos *őfelsége, a Magyar Szent Korona* és Bakay Kornél *őstörténetünk régészeti forrásai* című könyvében. Csomor Lajos rajza egy Dentumagyarica területéről származó koronán lévő, zománcművészeti remeket mutat be.

A permi tálka felirata (a 28. ábra részlete)

29. ábra
Csomor Lajos rajza a kijevi koronáról

30. ábra
A sárospataki korong élettája

Ugyanez a sárospataki korong életfáján mint szimbolikus ábrázolás jelenik meg.

Bakay Kornél az *Őstörténetünk régészeti forrásai* című könyvének második kötetében egy másik, ugyancsak két karddal harcoló királyokat ábrázoló rovásfeliratos tálat mutat be.

A két karddal harcoló vitéz ugyanolyan távoli múltból üzenő emléke őstörténetünknek, mint a tévesen Szent Lászlónak és kunnak elnevezett férfiak harca az ötvös, textil és festészeti alkotásokon, és amelynek eredete legalább a szkíta korig nyúlik vissza.

Nem tudni, hogy a csésze külső-alsó szélén lévő rovásfeliratot mennyire másolták helyesen és alaposan. Jobbról balra olvasva az 1-es lehet hiányos R, a 2-es C, a 3-as O, vagy két N, a 4-es R, az 5-ös J, a 6-os hiányos V. Elhamarkodott lenne bármilyen feliratot kiolvasni, ám valószínűleg egy nevet rejtenek a betűk.

Hampel József mutatja be ezt a fülbevalóról származó, félhold alakú csüngőt is, amelynek mintázatát stilizált S és P, vagy L betűk adják. A Vác környéki honfoglalás kori leletek közé tartozik.

31. ábra

Rováskéles csüngő nagyított képe

Mint láthatjuk, ez a teljesség igénye nélküli felsorolás is bemutatja, hogy a rovásírás az összekötő lánc a Kárpát-medencei eredetű és a Kárpát-medencét ősi soron birtokló népek között, az átmeneti kőkortól kezdve az újkőkori, rézkori, bronzkori kultúrákon, szkítákon, pártusokon, hunokon, avarokon, Árpád magyarjain keresztül egészen napjainkig

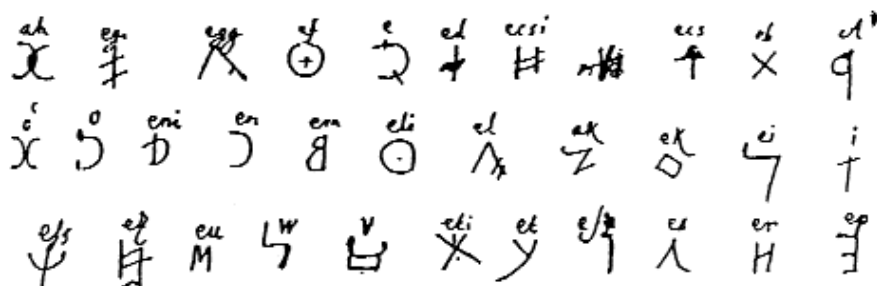
Thelegdi János és Luigi Ferdinando Marsigli

Thelegdi János és **Luigi Ferdinando Marsigli** a magyar kultúra legnagyobb őrzői és mentői közé tartoznak. Valószínűleg ezért nem, vagy csak röviden szerepelnek az Akadémia által ellenőrzött lexikonokban, amelyekben minden magyargyűlő csirkefogónak, olyan mihaszna külföldieknek, akik azt sem tudják hol van Magyarország, vagy az atombomba feltalálóinak bőven mérik az oldalszámokat.

Thelegdi János írt számunkra és hagyott ránk egy rovásírásos tankönyvet, füzetet abból a célból, hogy a magyar írás újból elterjedjen, mert átlátta, hogy a fogyatékos latin ábécé-vel a magyar nyelv szépségét visszaadni nem lehet. Jerney János (1800-1855, utazó őstörténész, nyelvész) alapján röviden az életrajza:

1574-ben született, Thelegdi Miklós római katolikus főpap, hitvitázó, a nagyszombati nyomda alapítója rokonaként. E tudós nagybácsi hatása igen jelentős volt, mert már 24 éves korában leydeni diákként összeállította rovásírás tankönyvecskéjét. Később ő maga is egyházi karriert futott be, mint esztergomi nagyprépost, briznai, nagyváradai, nyitrai püspök, kalocsai érsek. Röviden csak Rudimentának nevezett művének teljes címe *RUDIMENTA priscae HUNNORUM linguae breuibis quaestionibus ac responsionibus comprehensa opera et studio IOANNIS THELEGDI*, azaz *A HUNOK régi nyelvének ELEMELI*. Rövid kérdésekben és feleletekben összefoglalva írta *THELEGDI JÁNOS*. Még igen csekély latin tudásommal is megállapíthatom, hogy ez a fordítás némileg eltér a latin eredetitől. A Rudimenta szó egyébként jelent elemi és alapvető ismeretet is. Feltételezem, hogy Thelegdi később ki szeretne volna bővíteni művét, mint ahogy erre a Rudimenta szó jelentései (kísérlet, próba, kezdet) utalnak. Lehet, hogy meg is tette, de a könyv elpusztult, mint annyi más értékünk.

A Rudimenta csak másolatokban maradt fenn, a másolók kezén torzultak el bizonyára szép betűi, de még e csúnyácska másolatokért is igen hálásak lehetünk.

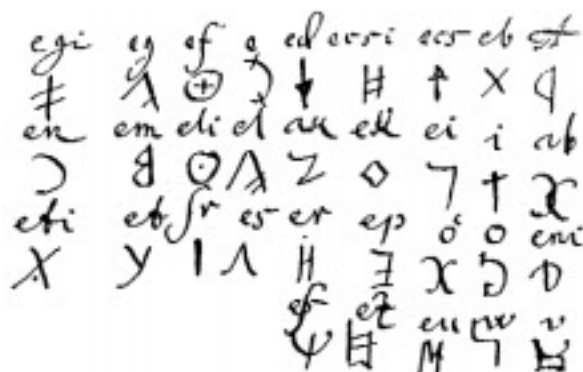

32. ábra

A giesseni másolat betűsora

33. ábra
A Rudimenta betűsorának fogarasi másolata

34. ábra
A hamburgi másolat betűsora

Luigi Ferdinando Marsigli (1658-1730 Bologna) megérdemelné, hogy tiszteletbeli magyarrá válasszuk és talán jobb időkben megvalósul Forrai tanár úr álma, hogy Ópusztaszeren szobrot állítanak neki.

Térképész, hidrológus, botanikus, régész, hadmérnök, hadtörténész, tábornok. Bár osztrák oldalon vett részt a török elleni háborúban és Buda visszafoglalásában, humanista tudósként felismerte a magyar értékeket és szenvedélyes szeretet hatotta át Magyarország, főként Erdély iránt. Lerajzolta, leírta Erdély ásvány-, növény- és állatvilágát, elindította a Duna térképezését, hat kötetes vízrajzi- és természetrajzi könyvet írt a Dunáról. Buda visszafoglalásakor a zsákmányoló, nyugat-európai „felszabadító” zsoldosoktól megmentette a Corvinákat, teljes képet adott a magyarországi, török elleni hadműveletekről. 120 kötetes életművét és gyűjteményét szülővárosára, Bolognára hagyta, ebből alakult a bolognai egyetem.

Az 54. kötetben található a közel kétszáz szavas, árpádkori rovásos botnaptár lapmásolatai, amelyet 1690-ben kapott Erdélyben. A másolatokat így vezeti be: *„Székelyföld régi Scita lakói nyelvének fára faragott gyűjteménye...”*. Marsigli érdeme azért elévülhetetlen, mert a legerjedelmesebb rovásemlékünket mentette meg, amely alkalmas a rovásírás szabályainak visszafejtésére, kikövetkeztetésére, mivel mind a rövidítéses, mind a ligatúras formát alkalmazta a valószínűleg táltospapból judeo-kereszténnyé válni kényszerült rovó, az eredeti, botra rótt szöveg készítője.

35. ábra

A botnaptár ábécéje

Eltüntetett őstörténetünk

Mint az eddigiekből kiderült, a rovásírás a legrégebb írásrendszerek közé tartozik és számunkra, a magyarok számára a legtokéletesebb is, mert nem más nyelvű népektől szedegettük össze, hanem a magyar nyelvvel együtt fejlődött, így minden hangunkra van benne jel.

Éppen ezért nem hagy nyugodni a gondolat, hogy miért nem maradt fenn, mint például a japán, a görög, vagy a héber írás? Mi magunk herdáltuk-e el ezt az értéket, vagy mások vették el tőlünk erőszakkal és cselszövással? Mind a két esetre bőven találunk példákat a könyvekben.

Szamosközi István (1570-1612), Kolozsváron született erdélyi nemes, költő, Bocskai István fejedelem történetírója, aradi majd gyulafehérvári levéltáros, és mindenek előtt hazáját szenvedélyesen, önfeláldozóan szerető magyar, aki a rovásírást is jól ismerte, feljegyzéseiben használta, akinek hatalmas szenvedést jelentett, korai halálát is az okozta, hogy szeme előtt zajlott a törökök és az osztrákok gyilkos szorításában vergődő ország kulturális értékeinek pusztulása. (Erdély története – Helikon 1963, válogatta és szerkesztette Sinkovics István.) Tőle tudjuk, hogy amikor Báthory Zsigmond 1598-ban átadta Erdélyt a Habsburgoknak, felbecsülhetetlen értékű levéltárát, amelyben régi királyok oklevelei, nagy események leírásai voltak, halomba hordatta és elégettette. Amit pedig az aradi levéltárból Gyulafehérvárra menekítettek a török elől, annak nagy része Vitéz Mihály, román vajda és Giorgio Basta olasz származású, osztrák császári hadvezér rémuralma alatt pusztult el. Így ír erről Szamosközi: *„Itt mindazt, amit előbb a törökök dühe elől emberi gondossággal sikerült megmenteni, a mi veszett századunkban a törököknél barbárabb keresztények emlékezetes dúlásukkal megsemmisítették, a förtelmes kegyetlenségnek oly kiáltó bizonyítékát szolgáltatván, hogy amikor őrzöngésük az élők vérével nem tudott betelni, még a halottak eltemetett maradványait sem kímélték és az írásos emlékek ellen hadakoztak. Így történt, hogy a réges-régi okleveleket, amelyekből az illető századok biztos tanulságait meríthettük volna és ahonnan a történetírás számára bőséges anyag állt volna rendelkezésre, ahonnan őseink dicső tetteit megismerhettük volna, most széttépték, szétszórták, jóvátehetetlen pusztítással megsemmisítették.”* Ám, ami végül eljutott a gyulafehérvári levéltárba, annak is mostoha sors jutott. *„A megmaradt, mintegy három szekérnyi anyagot, semmi sem védi az időjárás viszonyosságai ellen. A megrongált toronyba befolyik az esővíz, az iratok a földön pusztulnak. Kevés költséggel a torony földszinti részét tetővel lehetne ellátni. De nem csak az időjárás ellen kell védekezni, hanem az iratok széthordása ellen is. A templomot kifosztották, a koporsókat feltörték, ajtó nincsen.*

A levéltárnokok többször is megcsináltatták ugyan a sekrestye bejáratát, de feltörik és boldog boldogtalan viszi az okleveleket. Többet nem tudnak tenni, hiszen három éve egy dénár fizetést sem láttak.”

Szamosközi, kora legnagyobb történészeként vallja a szkíta-pártus-hun-avar-magyar folytonosságot. Arad nevét például Orodos pártus királytól eredezteti. Talán éppen ezért nincs még hatalmas munkája, az *Erdély története* teljes egészében kiadva, fontos forrástól fosztva meg történészeket és olvasókat. Bár műve már soha nem lehet teljes, mert egyik történelmi kézírata éppen a gyulafehérvári levéltárban rothadt el, mállott szét, a levéltár nyomorúságos állapota miatt.

A rovásírás eltűnésének, eltüntetésének okaként leggyakrabban István király törvényére történik hivatkozás, amelynek jelzete Vatican 1000-ben Cal oct. Die festo Lac. Ap.: *„...a magyarok, székelők, kunok, valamint az egyházi magyar, keresztény papság által is használt régi magyar betűk és vésetek, a jobbról balra pogány írás megszüntetődjék és helyébe a latin betűk használtassanak. Itt rendeltetik, hogy a papság azok használatára jutalmazás mellett betanítottassék és a pogány írástól, valamint tanításától papi állásának vesztese és 20 arany pensasnak büntetése, fizetése mellett eltiltassék. Továbbá, hogy az egyházakban található pogány betűkvel írt felírások és imakönyvek megsemmisíttessenek és latinul felcseréltesse. Valamint pedig azok, akik régi pogány iratokat beadnak 1-10 dénárig kapjanak jutalmat. A beadott iratok és vésetek pedig tűzzel-vassal pusztítottassanak el, hogy ezek kiirtásával a pogány vallásra emlékezés, visszavágódás megszüntetődjék.”*

Sokan tagadják, hogy létezett ilyen törvény, bizonyítani nem lehet, mert ezt is eltüntették. Én magam hiszek abban, hogy létezett, bizonyíték erre Koppány fejedelem brutális, szadista felnégyletetése. Magát a törvényt nem István védelmében tüntették el, hiszen történelmünk átíróit István becsülete legkevésbé sem érdekli. Sokkal inkább azért, mert a törvény megléte azt bizonyítaná, hogy nem a nyugati, térítő papoktól tanultunk meg írni-olvasni, hanem ősidők óta nyelvünkkel együtt fejlődő, népünk egészére kiterjedő írásbeliségünk volt.

Több történészünk, Csallány Dezső, Kiszely István, Badiny Jós Ferenc, Grandpierre K. Endre, valamint Ruffy Péter újságíró, író is hivatkozik e törvényre.

Csepregi Ferencre, a somogyi rovástábla és a rovásírásos kövek örököse sok-sok éven át szállt a tanítás, hogy ősvallásunkat, ősműveltségünket a szláv-német érdekek szerint nevelt Vajk-István parancsára kezdték irtani. A Magyar Demokrata 2000/10. számában így reagál egy olvasói levélre. *„Nagy baj, ha Ön együtt említi a Szent Koronát Istvánnal, ne csapja be önmagát, a kettő közül csak az egyik szent.”*

Jankó László véleménye a Siklósi András által szerkesztett Tárogató című lapból: (2000. május/június) *„Végül is tekinthetjük lényegtelennek, hogy volt-e ilyen rendelet vagy sem. Mégpedig azért, mert tudjuk, hogy a magunkkal hozott, több ezer éves, sumér-pártus-szkíta-hun-avar-magyar kultú-*

rát, benne az ősi rovásírást is, s ennek fenntartóit, továbbvivőit, azaz a táltosokat, regösöket éppen Szent István uralkodásától kezdve kíméletlenül üldözték. Mégpedig a betolakodó németek, illetve a pápai szolgálatban álló egyéb idegenek vezérletével.”

Halász István (1916-1999), a Sydneyi Magyar Történelmi Társulat alelnöke, a Magyar Múlt című folyóirat, 26. évfolyam 49. számában (1999) ezt írja. „A magyarság nagy árat fizetett Szent István korának reformjaiért. Ez semmit sem von le István király uralkodói érdemeiből, hiszen a nagy király nem láthatta előre, hogy milyen katasztrofális következmények származhatnak az ő reformjaiból. Sokan még ma sem látják ezt. Egy nép sem adja fel önként az ősműveltséget, tehát inkább az őmagyar műveltség tudatos elpusztításáról kell beszélnünk... Györffy György elismeréssel írja, hogy Szent István a regösöket falvakba telepítette. Mi lehetett ennek a célja? Az eredmény természetesen az volt, hogy a regösökből földet túró parasztok lettek és így nem járhatták többé az országot, hogy a népnek szellemi táplálékot nyújtsanak... ..tehát a néptől elzárták saját műveltségének és történelmének tudatát.”

Kányádi Sándor, erdélyi költő elgondolkodtató kérdést tesz fel Magyar Históriai Pillanatokra című, 1983-ban írott versében.

**vajon ha Koppány úr a győztes
fölnégyeltette volna-e**

vajkot ki ha magyari nőt vesz
asszonyául s nem hozza be

európát Pannóniába
írtva már-már a nyelvet is
nem hittünk-e vajon hiába
ha bennünk az Isten se hisz

ha folyton folyvást önerőből
kell újra s újra kezdenünk
ha minden áldozat kevés

vajon ha istván visszahőköl
akkor is fölfeszítettünk
vagy mégis volna küldetés

Nézzük, vannak-e utalások történetírásunkban, hogy e törvény szellemében cselekedtek uralkodóink.

Dr. Keőpe Viktor 1941-ben megjelent *A székely kapu útja* című tanulmányában olvashatjuk: „Királyaink túl gyorsan akarták a nemzetet egy másik világnézet felfogásába belekényszeríteni. A türelmetlenség rengeteg kin-

csünnket pusztította el. Pl. királyi parancsra kellett elégetni az összes rovásírásos feljegyzéseket 1047-ben.” Ekkor Vazul fia, Endre volt a király, Vata „pogány lázadásának” leverője.

Fischer Károly Antal írja, hogy „midőn Béla, Endre öccse Erdély vezérévé, vagy vajdájává lett, a rabonbán, gyula, harkáz régi székelly méltóságneveket eltörölte, a családok, várak, helységek régi neveit szentek nevével fölcseréltetni s a családok régi irományait összeégettetni parancsolta.”

1092-ben a **Szent László** király elnökletével megtartott I. magyarországi zsinat, a szabolcsi zsinat 22. törvénycikkelye így hangzik: „Akik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhöz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörrel fizessenek...” S miközben Lourdes és más szent források és helyek, amelyeket a pápai egyház működtetett és az adományok fölött rendelkezett, virágoztak és virágoznak, a mi szent és gyógyító helyeinket nem volt szabad megközelíteni, látogatni, hogy ne keshessenek és találjanak a magyarok testi és lelki enyhülést sehol.

Itt írom le az engem gyötrő kérdést, hogy vajon, amikor István király minden tíz falunak templomot építtetni rendelt, akkor az ősi, szent helyekre és szentélyekre épített templomokkal megvédeni, vagy hatástalanítani akarta ezek szellemi kisugárzását? És miért kellett néhány éve Zalasántón, a Kovácsi hegyen több ezer tonna tömör betonnal lefedni buddhista szentély ürügyén az ott lévő energiamező központját?

Fehér Máttyás Jenő (1913-1978), korábban domonkos rendi szerzetes, rendtörténész, majd emigrációban élő író egy nagyszerű művet, az un. Kassai kódexet mentette át számunkra, amelyben 57, latin nyelvről fordított inkvizíciós jegyzőkönyvet ismertet az 1227-es évtől. Ezekből megismerhetjük a táltosok kínvallatását, megölését, a rovásbotok elégetését. Végül Fehér Máttyás Jenő így összegez: „...az inkvizíció által elkobzott, vagy megsemmisített irodalmi termékekről, számba véve azok sokszerűségét, de főképp több ízben említett, magyar nyelvűségét, el kell vetnünk a hivatalos irodalomtörténeti állítást, középkori szellemi igényeink sivárságáról, irodalmunk szegénységéről. Voltak magyar írások, teljes könyvek, a Halotti beszéd és a Mária siralom előtt is. A magyarföldi inkvizítorok buzgósága talán éppen anyanyelvűségünk irodalmi kísérleteinek kiirtásával tett jöveteletetlen kárt. Nagyobbat, mint történelmi tragédiánk, a tatárjárás és törökdúlás együttvéve.”

Vass Albert (1908-1998), a Hagyaték (Trikolor Kft.) és a Magyar örökségünk (Kráter Műhely Egyesület – Pomáz 2001) című könyveiben siratja el táltosainkat, ősi írásunkat, elpusztított műveltségünket. „Sajnos, amikor az ősi magyar társadalmi rendszert a nyugati keresztény kultúrával járó feudalista rendszer váltotta föl, az egyházi hatalmak túlbuzgósága folytán minden magunkkal hozott, ősi magyar emlék megsemmisült. A rovásírásos kőtlálakat széttörték, a rovásbotokat elégették, hogy nyoma se maradjon az ősi, „pogány” hitnek... az őskultúránk kíméletlen elpusztítása révén keletkezett űr betöltésére csak nagyon lassan kerülhetett sor.”

Badiny Jós Ferenc *Az esztergomi - istergami oroszlánok titka* (2. kiadás 2001) című könyvében olvashatjuk. „A rovásírás használata be lett tiltva és a rovásírásos könyvtárak, rovásírásos hagyománykincset vivő minden írásunk a Nyugat által meggyújtott tűz martaléka lett”.

IV. Béla 1253-ban hadjáratot vezetett Csehországba. Az oslaváni kolostor közelében az elhunyt kun harcosoknak rovásfeliratos kő síremlékeket, főléjük pedig templomot emeltetett. Talán Kötöny kun királlyal és családjával szemben elkövetett végzetes hibáját kívánta helyrehozni? E templomot és a rovásfeliratos sírokat 1677-ben Bohuslav Balbin, cseh történész még látta. Fischer Károly Antal rovásírás kutató és Gyárfás István a kunok történelmének tudósa levélben érdeklődtek, de a helybéli morva történészek már sem a templomot, sem a sírokat nem találták. **Walter Anna** szerint e magyar történelmi emlékek a pánszlávizmus áldozataivá váltak. Felmerül bennem a kérdés, vajon nem áll-e kapcsolatban e morvaországi kun sírokkal a margitszigeti rovásírásos kő?

E fejezet elején már idéztem **Szamosközi Istvántól**. 1591 és 1593 között Bocskai István tanulmánykörútra küldte Itáliába, és a firenzei nagyhercegi könyvtárban talált egy rovásírásos kötetet. Két lényeges dolgot közöl róla e tudós, rovásírásban jártas történetíró. Az egyik, hogy a sorok felülről lefelé haladnak benne. Ilyen rovásírásos emlékünkhöz a margit-szigeti kő is. Magyar Adorján szintén említi a felülről lefelé haladó rovást, bár példát nem hoz. A másik, hogy ez egy nyomtatott (!) rovásírásos könyv.

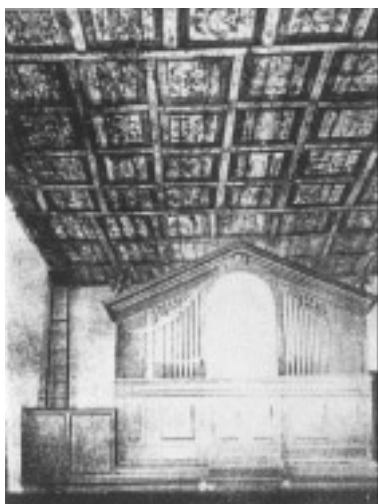
„Nem csak ezek az írásjelek, hanem az egész kódex annyira magán viseli a nagy régiség minden jegyét, hogy az európaiak már felhagyhatnak a nemrég feltalált ólombetűs könyvnyomtatás dicséretével, minthogy ez a könyv, melyet századokkal ezelőtt a mai világ szemében ismeretlen betűkkel nyomattak, kiáltóan hirdeti, hogy ennek a mesterségnek (t. i. könyvnyomtatásnak) a szkythák voltak a feltalálói.”

Azonban ezt a könyvet is eltűntették. 1595-ben Antonius Maginus, olasz földrajztudós még beszámol róla a székelyek írásával kapcsolatban. 1653-ban Töppelt Lőrinc, páduai diák Maginus könyve alapján próbálta megtekinteni, de már nem találta. 1820-ban Berzeviczy Albert szintén hiába keresi, annyi nyomát leli, hogy „...a philológiai iratok közé helyeztetett”.

Tudatos pusztításról számol be **Orbán Balázs**, a székelyföld leírója az 1668-ban épített énlakai, unitárus templom feliratával kapcsolatban. „Két ilyen hun-szkíta felirat volt még Csikban, a csíkszentmihályi és gyergyószentmihályi templomokon, hanem mindkettő a tudatlan papok által pogány maradványnak tekintvén megsemmisítettett, s bár lételők korszakában hitelt érdemlő emberek észlelték és közölték azok másolatát, de mert azok a valóságban fölmutathatók nem voltak, idegen, sőt még hazai tudósaink közül is néhányan a hun-szkíta írmódor létezését tagadták.” (Európa 1982)

36. ábra
Az énlakai unitárius templom

37. ábra
A templom kazettás mennyezete

38. ábra
Az énlakai felirat

Orbán Balázs mintha csak Csúzy Zsigmond szerzetesről és népszónokról írta volna e sorokat, aki 1724 táján közzétett prédikációs könyveiben egyenesen a Tízparancsolat elleni vétéknek hirdette a rovásírás használatát. **Fehér Mátyás Jenő** inkvizíciós jegyzőkönyveiből tudjuk, hogy a táltosok és népi gyógyítók botokra rótták a gyógyfüvek neveit és a gyógyító eljárásokat. Mivel ezeket a botokat el kellett égetni, az ingyen gyógyítókat pedig megölték, vagy bebörtönözték, ezek a gyógyeljárások örökre elvesztek és eddig még jelenkori laboratóriumainkban sem sikerült őket előállítani. Ilyen például a veszettség, amelyből a jegyzőkönyvek tanúsága szerint ki tudták kúrálni a táltosok a beteget. Széchenyi István

is leír egy ilyen esetet Naplójában, 1820 december 12-én. Csúzy Zsigmond korában a köznép már papírra írva hordta ruhája rejtekeiben a gyógyító cédulákat, amíg el nem kobozták tőle „e bűnjeleket”.

II. Rákóczi Ferenc rovásírásos értesítőket küldött a spanyol királyi udvarba rodostói száműzetéséből. Ezekről két forrásból is tudunk. Egyrészt a spanyol állami levéltárban regisztrálták őket, másrészt a futár, a bécsi udvar kémje volt és ott is készültek róluk jelentések. Sajnos ezek a levelek szintén eltűntek a spanyol levéltárból, sem 1920-ban egy magyar jezsuita kutató, sem pár évtized múltán Fehér Mátvás Jenő sem találta meg őket.

Magyar Adorján írja az *Ős magyar rovásírás* című könyvében. „Az a tény, hogy a magyar nemzet már a kereszténységre térése előtt is írástudó volt és nem másoktól átvett, hanem saját betűi voltak, az osztrák uralom számára nagyon kellemetlen körülmény volt, ezért a köztudatból mindenáron ki akarta irtani. Alattomban, titkos megbízottakkal kutattatta fel és semmisíttette meg mindazt, ami a magyarság régi műveltségét bizonyíthatta. Egy ilyen, ausztriai születésű, de magyarul tökéletesen megtanult ember volt az a Stromler, akit Thallóczy néven (csak használta és használtatta, de törvényesen fel nem vette ezt a nevet) a császár még a Magyar Tudományos Akadémiában is vezető szerephez juttatott.”

Hogy mennyire igaza van Magyar Adorjánnak, azt **Szentkatolnay Bálint Gábor** esete mutatja Hunfalvyval. Bálint Gábor 1844-ben született az erdélyi Szentkatolnán és 1913-ban halt meg Temesváron. Kezdetben az Akadémia küldte a magyarság őseit kutatni, remélvén, hogy a finnugor tábor erősíti eredményeivel. Bálint Gábor azonban beleszeretett a rovásírásba és miután Hunfalvy Pál az általa küldött kutatási anyagok nagy részét elégettette, végleg szembefordult vele és Budenzzel. Résztvett Széchényi Béla gróf ázsiai expedíciójában is. 1897-től a kolozsvári egyetemen a török nyelv tanára lett.

Erdélyben az 1500 méter magas Tászoktetőn nyolc darab rovásírásos kömlék volt, amelyek közül a legnagyobb 120 cm x 60 cm x 60 cm. Eredetileg csak kis részük emelkedett ki a földből, a nép között azonban az a hír járta, hogy kincs van alattuk, így a keresés következtében teljesen a felszínre kerültek. **Kémenes Antal**, középiskolai tanár rajzolta le gondosan a rajtuk lévő ábrákat, majd a *Székely nép* című újságban 1913-ban tanulmányt írt róluk. Ez azt a büntetést vonta maga után, hogy Csíkból az ország legnyugatibb részére, Szentgotthárdra helyezték át. Fehérné Walter Anna írja, hogy akkoriban a rovásírást említeni legalább akkora bűn volt a hivatalos tudomány szemében, mint ma a sumér-magyar rokonságot. Kémenes Antal szerint a kövek feliratai az 1241 és 1243 között, a tatárok elől a Tászoktetőre menekült székelyek tamgái, nemzetségsímbái. A trianoni országvesztés után 1920-ban a románok legyalulták a tászoktetői kövekről a feliratokat.

Néhány éve az Ermitázsban őrzött szkíta kincseket végigvitték az egész világon. New York, Los Angeles, Tokio, Osaka, Párizs, Róma, Firenze, Velence, Athén lakói előtt kérkedtek az oroszok a mi őseink kincseivel. Csak a new yorki Metropolitan Múzeumban három hónap alatt több mint négymillió ember látta azt, ami még megmaradt az „amatőr” sírablók, majd a XVIII. századtól Nagy Katalin

korától megindult hivatalos kifosztás után, azután, hogy az oroszok-szovjetek az ellopott, elrabolt, leírhatatlan szépségű arany, ezüst ötvös remekék jelentős részét beolvasztották. **Bobula Ida**, aki a Metropolitan Múzeumban látta a kiállítást, keserűen írja: „Ezek után pedig kapja a látogató az egyik hideg zuhanyt a másik után. Minden felirat a tárgyakon, tájékoztatás a falakon úgy van megszerkesztve, hogy kizárja a szkíta-magyar rokonságot.” (B. I. A magyar nép eredete)

Ugyancsak a szovjetek „mezőgazdasági érdekből” vízzel árasztották el, víztározót hoztak létre ősi erődítményünk, Sarkel felett, amelyet tévesen kazár végvárnak neveznek, holott a hunok, majd a levédiai magyarság erődítménye volt a Don mellett. Erről tanúskodnak szarvasos, lovas, rovásjeles téglái, kövei. A fölötté lévő mesterséges víztenger most már örök időkre lehetetlenné teszi a régészeti feltárásokat.

39. ábra

Rovásjeles csonttégely kiterített rajza a sarkeli temetőből

Torma Zsófiához hasonló, mellőzött személyisége kultúrtörténetünknek az emigrációba kényszerült **Fehérné Walter Anna** – aki férjével, Fehér Mátyás Jenővel – hatalmas életművet hagyott ránk, amelyből sokan és sokat idéznek. Kassán született 1915-ben, történész-szerkesztő. 1945-ben hagyta el Magyarországot, élt Németországban, Ausztriában, Olaszországban, végül Argentínában. A Magyar Történelmi Szemle és a Magyar őskutatás társszerkesztője, 1978-tól az Erdélyi Magyarság kiadója.

Még nincs Az ékirástól a rovásírásig című könyvének magyar kiadása 1975 óta, amióta Buenos Airesben megjelent 15 év gondos, aprólékos gyűjtőmunkájának eredményeként, „számkivetésünk harmincadik karácsonyán” ahogy Walter Anna írja. Ebben a könyvben külön fejezetet szentel eltűnt, vagy eltüntetett rovás emlékeinknek, amelyet így vezet be: „A természeti erők pusztító hatását csak még hatványozta a szándékolt megsemmisítés, akár vallási, akár politikai okokból, sőt a legújabb korban az esztelen sovinizmus csak megtetézi e kultúrrombolást. Ahogy Ung-Bereg és Máramaros megyeink apró falusi, vagy városi temetőiből eltávolítják a magyar nevekkel ékes fejfákat, kopjafákat a megszálló orosz-szovjet hatóságok, az oláh-

ság is vérszemet kapott s túltesz e téren a székely falvak feliratos kapuinak megsemmisítésében, magán a mindent eltipró marxista hódítókön is.”

1991 januárjában az amerikai csapatok Irak megtámadásakor egy hatezer éves kultúrát bombáztak le. Az emberi kultúra bölcsőjeként emlegetett sumér birodalom egyedülálló és pótolhatatlan emlékei semmisültek meg. Többek között olyan agyagtáblák, amelyeken a tatárlakai korong képirásos jelei köszöntek vissza, a magyar-sumér kapcsolat tárgyi bizonyítékai. Az amerikaiak olyan bombákat is bevetettek, amelyek földalatti rezgést keltve szétzúzták, porrá omlasztották a feltáratlan sumér városokat, ékírással agyagtáblákat. Így nem fordulhat elő még egyszer olyan baki, mint amikor a Gilgames eposz agyagtábláiból kiderült, hogy az ószövetségi vízözön leírása csak másolata egy másfél ezer évvel korábbi sumér történetnek és az életet átmenítő főhős nem az ószövetségi Noé, hanem a sumér Ziuszudra.

40. ábra

Ur sumér városállam fejedelme parancsot kap SZIN Holdistentől zikkurat építésére

41. ábra

Amerikai bombatámadás után...

Az amerikaiak bombázták az irakiak által hatalmas anyagi áldozatokkal helyreállított zikkuratokat, köztük azt, amelynek Birsz-Nimrud volt a neve. A pecséthenger tanúsága szerint a zikkuratok építésére az Istenek adtak utasítást. Meddig tűrik még hagyatékuk pusztítását?

Vajon megvannak-e még pártus királyaink szobrai Afganisztánban, a kabuli múzeumban? Azon a területen valaha pártusok, kusán hunok éltek, akiknek pénzérméit az amerikai pusztítás előtt még árulták Kabul bazárjaiban. Afganisztán felett van a világ legforgalmasabb madárvonulási útvonala. Az amerikai bombázások következtében a madarak 85%-a (!) elpusztult. (Népszabadság 2002/3/20) Érdekes, hogy sem itt, sem a Tisza tönkretételénél 2000 februárjában, nem tiltakoztak a Greenpeace aktivistái.

A kaposvári plázát ősi vár romjaira építi a Plaza Centers tőkés csoport (Magyar Demokrata 2000/41. – Kelemen Miklós: Betelepülők)

A Lánszki Imre agármérnök által felfedezett budakalászi építmény együttes romjaira, amely talán a régóta keresett Attila vára, máris bevásárlóközpontot terveznek. (Magyar Demokrata 2002/13.)

Amit nem tudnak eltüntetni, azt hamisítványnak nevezik. **Ferenczi Géza** finnugor rokonságot valló, erdélyi rovásírás kutató *Székely rovásírásos emlékek* (1977) című könyvében 28 rovás emléküket ócsárol hamisítványnak, köztük olyanokat, mint a Csallány Dezső régész, múzeumigazgató által XIII. századnak nyilvánított margitszigeti rovásírásos kő, vagy a John Lubbock, angol régész által 1865-ben kárpát-medencei készítésűnek meghatározott szkíta bronz baltatok. A Torma Zsófia tordosi gyűjtéséből származó egyik cserépleletet Colin Renfrew így határozza meg: „Protoírás Bulgáriából, Gradesnicából”, és fejfelé, megfordítva közli könyvében a lorddá emelt angol régészfenomén.

42. ábra

Torma Zsófia cseréplelete a Maros partfalából

43. ábra

Renfrew szerint protoírás Bulgáriából

Nagyszentmiklósi Kincsünket óbolgárnak bélyegzik, legszebb oroszlános tarsolylemezünket a 800-as évekből marinak, cseremisznek csúfolják, holott ezeknek a népeknek semmiféle fémművészete nem volt még a XIX. században sem.

Egy idézet **Bulányi György** piarista atyától: „A legendák nagyon szép szavakkal számolnak be arról, hogy Szent István királyunk mennyire jámbor és imádkozó lélek volt. A pannonhalmi vasútállomás Szent István-reliefje beszámol a legendák alapján arról, hogy mielőtt István megindult Koppány serege ellen, ott, Pannonhalmán töltődött fel Szent Lélekkel, s annak a Szent Léleknek az erejében aratott aztán fényes győzelmet Koppány és seregei fölöött. Magyarul: A Szentlélek segítette hozzá, hogy több embert tudott gyilkos fegyverekkel megölni, mint amennyit a pogány Koppánynak sikerült megölnie... ...a fegyverekben bízó keresztény és erre építő apostoli lelkiség maszszív módon átjárta a kor vezető szellemeinek is „keresztény” gondolkodását. Megkérdőjelezhetetlen nyilvánvalóság lett számukra, hogy Isten szolgálatában tenniük kell felebarátjuknak azt, amit nem kívánnak maguknak, azaz-hogy meg kell ölniök azokat, akik nem akarnak keresztények lenni. Olyan sokat mond erről a mi korai történetírónknak, Anonymusnak rigmusa:

*Thonusoba in fide vanus,
Noluit esse christianus,*

azaz, mivel hitvány volt Thonusoba hite, ezért nem akart kereszténnyé lenni, bárha Szent István kínálkozott keresztapául. Ez az önjelölt keresztapa a maga seregével megkereste és megtalálta, s további vonakodások következtében gödröt ásott, s abba feleségével és lovával együtt elevenen eltemettette Thonusobát - egy „apostol” - király öntudatával, azaz hite szerint Isten Szentlelkével eltelten, Tőle meghatározottan.”

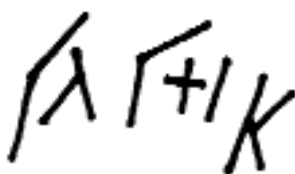
És visszaérkeztünk a kiinduló ponthoz. Pontosan 950 évvel István törvénye után a Népművelési Minisztérium 1950 novemberében kelt rendelete alapján az ország valamennyi könyvtárából „a nem megfelelő könyveket” ki kellett selejtezni...

A szabályalkotási lázról

Megdöbbenő az a szabályalkotási láz, amely néhány rovásírással foglalkozó, tisztelt szerzőnél tapasztalható. Forrai tanár úr mértéktartó és csupán mint egy lehetőséget felvető elméletét a hangrendi illeszkedésről olyan burjánzás követte, amely a **◊** és **↗** után elérte már szegény **Λ**, **Λ̂**, **H** és **/** jelváltozatunkat is.

A rovásjelek hangrendhez való alkalmazkodásának bizonyítékait elsősorban Csallány Dezső kereste a türk ÁBC alapján. Ez azonban nem volt jó kiinduló pont, mert ezt az ÁBC-t az ótörökök, miután átvették a szkítáktól, hunoktól, avaroktól, erősen lerontották, nem tudván megőrizni a hangok és jelek stabil kapcsolatát. Tehát Csallány Dezső régész, akinek egyébként rengeteget köszönhet a rovásírás tudománya, egy deformált roncsban kereste a több ezer éven át stabil és logikus tökéletességében fennmaradt szkíta-pártus-hun-avar-székely-magyar ÁBC szabályait.

Az a véleményem, hogy a **Λ̂** és **/** csupán eltérő írásmód és semmi köze a magánhangzó környezethez. A **Λ̂** jel, amelyről a szerzők egymást idézgetve, bizonyítékok nélkül azt állítják, hogy mély hangrendű magánhangzót követ, illetve „AS” – ként olvasandó, előfordul többek között az 1501-es csíkszentmártoni feliraton (Forrai 297). Azért ezt idézem, mert mint hosszabb szöveg alkalmasabb a szabályalkotásra. A szövegben hat S betű fordul elő, ebből 3 magas magánhangzót követ, jele **Λ**, 3 esetben mély magánhangzót követ a János és a két Mátyás szóban. A Jánosban és az egyik Mátyásban **Λ**, a másik Mátyásban **Λ̂**. Tehát nem igazolja az **Λ̂** jel mély hangrenddel való társításának helyességét.

44. ábra

A tolna megyei súly felirata

Varga Géza A székelység eredete című könyvének 171. oldalán található „Keszi Dénesné” megfejtés szerint jelünk éppen hogy magas magánhangzó után áll. Itt szúrnám közbe, hogy Varga Géza megfejtésétől némileg eltérően én „Ősz Dénesének”, vagy „Dénesének” olvasom a súly feliratát.

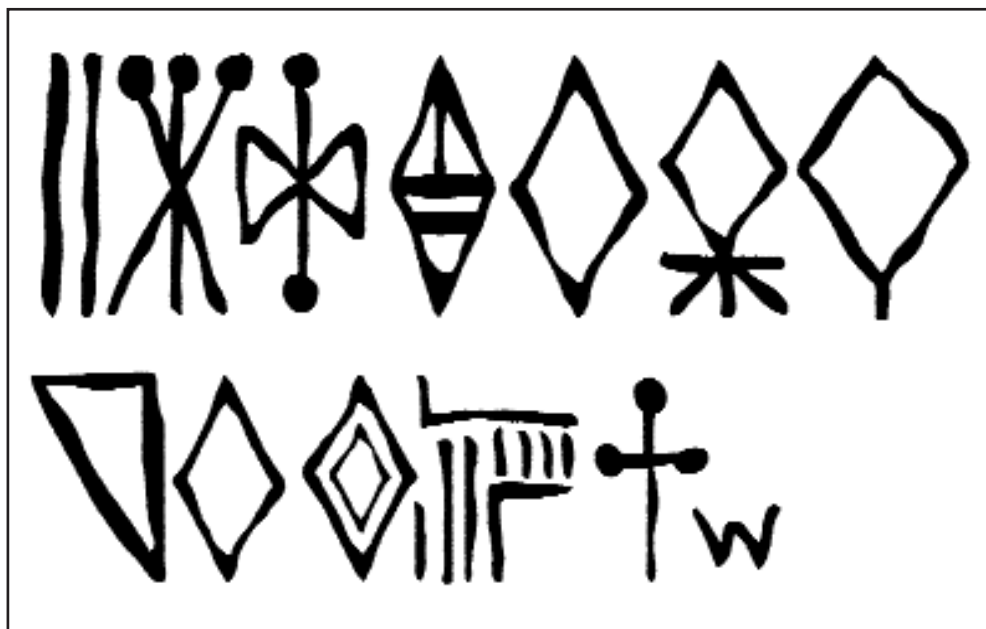
Ez a fajta **Λ̂** a gyerekeknél és nálam akkor jön létre, ha sietve írunk táblára és alulról felfelé húzzuk a baloldali szarát, ilyenkor nem mindig találjuk el a jobboldali szár felső végét. Még könnyebben bekövetkezik ez, ha valaki bicsakkal vagy vésővel kemény anyagra ró.

A hangrendhez történő jel illeszkedés tévhitéhez való ragaszkodás olyan makacs betegség, mint a hivatalos történetírás finnugor elmélete. Egy tiszteletre méltó szerzőnek még könyve írása közben felhívtam figyelmét, hogy megalapozatlanul szögezte le, hogy a / és H használata a magánhangzó környezettől függ. Állításomat többek között az Árpád kori botnaptárral igazoltam, amelynek rovója bőséges R hanganyagot tartalmazó szókészletében csak és kizárólag a / jelet használta. Hiába, a szerző fenti téves állítását néhány oldallal később megismételte és könyvében kinyomtatta.

Az / és H közül a / az ősi forma, botra rovásnál egyszerűbb és gyorsabb volt csak egy vonalat húzni mint hármat, de lehetséges, hogy a fa fajtája is közrejátszott.

Olvastam méltán népszerű és általam is nagyra becsült másik szerzőnek olyan kéziratát, amelyben úgy elmélkedik hosszasan a jelek hangrendhez való illeszkedéséről, hogy az Á, A, O, U-t magas, az E, É, I, Ö, Ü-t pedig mély hangrendűnek, – tehát éppen fordítva – határozta meg. Természetesen én sem vagyok tévedhetetlen, de a szenvedélyes hangrend mániásoknak ajánlom, hogy vizsgálják meg a rovásemlékek képeit, rajzait, ÁBC-ket, szövegeket Fischer Károly Antal, Sebestyén Gyula, Forrai Sándor és Ráduly János könyveiben, mielőtt elhamarkodott szabályalkotásra adják fejüket.

Következzék itt a legtöbb vitát kiváltó 2 fajta K betű használatára vonatkozó szabályok és rovásemlékek elemzése.

45. ábra

A 4000 éves elámi váza felirata

Az elámiták a mai Irán területén éltek. Elámot az ijászok földjének is nevezték.

A két „K” betű használata

A rovásírás őseink legértékesebb hagyatéka, amelyet becsülnünk, őriznünk és továbbadnunk kell. Aki gyerekeket tanít rovásírásra és a mindennapi életben maga is használja ezt a rendkívül logikus és esztétikus közlésmódot, az állandóan szembe találkozik egy zavaró tényezővel: a két különböző „K” betű írásával kapcsolatos véleménykülönbségekkel és bizonytalanságokkal. Magam is gyerekkorban tanultam meg a rovásírást, így nem lep meg a tanulók állandó, sürgető kérdésfeltevése: Miért kell két különböző betűformát használni a „K” hang jelölésére a rovásírásban?

Ebben a tanulmányban azt szeretném bizonyítani rovásírásos emlékeink segítségével, hogy nem kötelező a két eltérő „K” használata, mert a „K” hang jelölésére a régi betűrendbe (amely mássalhangzóinkat elől ejtett „e” hanggal használta) a illeszkedik. Tehát: eb, ec, ecs, ed, ef, ed, egy, eh, ej, EK, el, ely, em, en, eny, ep, er, es, esz, et, ety, ev, ez, esz.

Feltételezésem szerint a jelet a többes szám kifejezésére használták az ősidőkben, így került legtöbb régi ábécénkbe szóvégi „K”-ként. Bizonyításom célja, hogy a rovásírás könnyebben automatizálódjon, ne nehezítse, lassítsa a „K” hang szóban elfoglalt helyének, vagy hangrendi illeszkedésének egyeztetése, továbbá értékét ne csökkentse logikátlanság, rendetlenség, bizonytalanság.

A két „K” betű használatára vonatkozó elméletek:

1. Telegdi János 1598-ban írt Rudimentájában, rovásírás tankönyvében: *„Miben különbözik a és a ? Semmiben sem különböznek azon kívül, hogy a a szavak elején és végén, ha „a” magánhangzó következik utána, kényelmesebben használható és a szó végén mindig megrövidítetik”.*

Telegdi 2 szópéldát mutat: „adnak” –   és „akor” –   (Sebestyén Gyula: *Rovás és rovásírás* – Püski, 1999. 216. oldal)

2. Sebestyén véleménye ugyane kiadvány 233. oldalán különbözik Telegdiétől, szerinte a jel kizárólag a szóvégi „ak” szótág jelölésére szolgál, *„minden más esetben, tehát szavak elején és végén is a másik jeggyel, vagyis a betűsor rendes „ek” jegyével jeleztetett”.*

Sebestyén a rovásbetűk eredeztetésével is próbálkozott (282. oldal), a jelet főnyciai-sémi eredetűnek, a jelet pedig török eredetűnek nyilvánította. Ez komoly tévedés, mert a szkíta-hun népek etnogenetikailag sokkal ősbbeek a sémi és török népeknél, így íráskultúrájuk is régebbi.

Varga Géza írja *A bronzkori magyar írásbeliség* (Írástörténeti Kutató Intézet, 1993) 181. oldalán: „A székely rovásírás mindeddig ellenállt azoknak a törekvéseknek amelyek valami kései (türk, pehlevi, vagy sémi) írásból kívánták eredeztetni.”

3. Magyar Adorján 1970-ben megjelentetett („Fáklya” kiadása, Warren, Ohio, USA) *ős magyar rovásírás* című füzetében, a 19. oldalon így foglal állást: „A régi magyar nyelvnek volt „K” és „kh” hangja. Ez utóbbit ma már csak néhány szlavóniai magyar falu lakossága ejti. A rovásnak is volt tehát két „K” betűje. Az egyiket csak a szóban, a másikat csak a szó végén használták.”

4. Forrai Sándor: *A magyar rovásírás elsajátítása* (1996) című tankönyvében, a 21. és 23. oldalon a következőt írja: „A rovásírás két „K” jelet ismer, mély és magas magánhangzót vonzó „K”-t. A mély magánhangzót vonzó „ak” jelnél az „a” magánhangzót nem írjuk ki, csak kiejtjük a „K” mássalhangzóval együtt. A többi mély magánhangzó mellett is ez a „K” szerepel. Leggyakrabban szóvégi ragként fordul elő, ezért tévesen szóvégi „K”-nak is nevezik. Az „ek” csak magas magánhangzót vonzó „K”, az „e”-t nem írjuk le, csak kiejtjük.” Szó példái: „kár” – H44, „csak” – 14, „Ádámnak” – 134444, „kő” – 30, „ők” – 03, „kiadtak” – 1444440.

5. Ráduly János: *A rovásírás vonzásában* (Hazanézó Könyvek Sorozat, 1998) című könyve 79. oldalán a makfalvi rovásszöveggel kapcsolatban írja: „Rovásírásunk kétféle „K” betűt ismert, egy mély és egy magashangút: ak, ek.”

6. Libisch Győző: *Tanuljunk róni* (ÓMT, 1998) című könyvében türk örökségnek tulajdonítja a kétféle „K” használatát, „A magyar rovásírásban kezdetben még legalább kétféle K-t használtak klasszikus rovásemlékeink: az 0 „ek”-et magas, az 1 „ak”-ot mély hangrendű szótagokban és szavakban... ..de már az első rovók sem ismerték a szerepét és tévesen szóvégi K-nak vélték, s így használták később – sőt ma is. Némely példa azonban akad a jel helyes használatára (pl. „Jakab” a bolognai rovásnaplóban, „akaratod” a Rudimentában.) A kétféle K a magyar rovásírás olyan ősi hagyománya, amelyet nem szabad hagynunk elveszni! Aki teheti, használja!”

7. Fűr Zoltán: *A magyar rovásírás ABC-s könyve* (Püski, 1999), a 11. oldalon említi kérdéses jelünket: „Kivételes jel a mély hangrendű magánhangzók után használt „K”, az 1, kiejtve „ak”, amely csak tévesen szóvégi „K”, pl. X11 = Jakab”.

Mint látjuk, azok a tiszteletreméltó szerzőink, akik a hangrendi illeszkedés mellett törnek lándzsát, nem adnak útmutatót arra, nézve, mi a szabály, ha a „K” betű nem magánhangzó után, hanem előtt, vagy mássalhangzó mellett áll. Ilyen eset pedig gyakran előfordul szavainkban (pl. itt is: szavainkban), továbbá

melyik k-t használjuk nagy mennyiségű vegyes hangrendű tőszavunkban, pl. bika, béka, stb.

Tehát, ha az ember le akarja írni a KAKUKK szót, tanácstalanul rágszálhatja a tollát, vagy a rovásbotját, hogy melyiket használja a hét megoldás közül.

Telegdi:	◇◇◻◇41
Sebestyén:	◇◇◻◇4◇
Magyar A.:	1◇◻◇4?
Magyar A.:	1◇◻◇41
Forrai:	?1◻11
Libisch:	11◻14◇
Für:	◇1◻14◇

És most nézzük az elméletekkel szemben a gyakorlatot, a rovás emlékeket, amelyek tartalmazzak „K” betűt, időrendben

1. A 2500 éves szkíta ezüstcsésze. Kb. 30 rovásjel között két 1 jel és „CK” vagy „KC” 1 található rajta. Megfejtetlen. (Forrai 255)

2. Az 1300 éves Nagyszentmiklósi Aranykincsen 4-szer fordul elő a pontolt feliratok között, N formában; 2-szer szó közben, 2-szer szó végén. 2-2 felirat jelei megegyeznek. Megfejtetlen. (Forrai 282)

3. Az 1200 éves szarvasi csont tűtartón mintegy 60 rovásjel közül 2 1 jel látható. Nem állapítható meg, hogy szó végén, vagy közben. Megfejtésére több kísérlet történt. (Forrai 261)

4. A Marsigli féle rovásnaptár eredetije 1000-1200 között készült. Ábécéje a ◇ jelet „EK” hangértékkel 11. betűként, míg a 1 jelet „OK” hangértékkel 37. betűként sorolja be.

5. Maga a rovásnaptár 31 szóban tartalmaz „K” betűt. 31-ből csak a Jakab szóban van 1 jel! Az állítólag csak magas magánhangzók után használható ◇ jel 5 esetben fordul elő mély magánhangzó után! APOSTOLOK, DOMOKOS, LUKÁCS, ZSIDONAK, ZSIBONEUSOK. (Sebestyén:... ..hiteles... ..35-56. oldal)

6. A vargyasi keresztelődmedence kövén (kb. 1200-ból) fennmaradt 4 szóból 1 tartalmaz ◇-t a szó elején: követ – 1M◇. (Ráduly 61)

7. Az alsószentmihályi református templom (13. sz. vége) rovásos kövén szintén négy szó van, melyekből a „Márk” végén ◇ jel áll. (Ráduly 27)

9. A Nikolsburgi ábécé 1483-ból a ♣-t „ak” hangértékkel 20., a ♦-t „ek” hangértékkel 31. betűként sorolja be. (Forrai 292)

11. Az 1515-ből származó konstantinápolyi felirатban 9 szóban van K betű. A **↲** jel 2-szer fordul elő a balról jobbra haladó szövegben, az „írták” és a „váratták” szavakban. A **◆** 4-szer szó elején, egyszer szó közben és 2-szer szó végén olvasható magas magánhangzó után. (Forrai 298)

13. Telegdi János Rudimentája 1598-ban készült. Ábécéjében $\blacklozenge$ = ek és $\blackhook$ = ak jelet közöl.

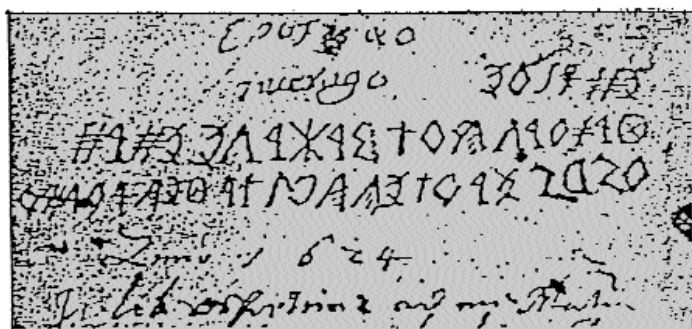
[illegible]

15. Szamosközi István, Bocskai fejedelem történetírója 1604-ben Rudolf császár ellen írott latin nyelvű versét rovásírásos szavakkal „titkosította”. ♣ jelet nem használ, a versben található 3 „K” betűs szóban, csak ♦-t. (Forrai 340)

16. Sebestyén Gyula a hiteles emlékek között említi Szamosközi egy feljegyzését, ahol szintén titkosítás céljából a neveket rovásírással írta. „Gyálfinak” = ♦4)†⊗▲4#, „Zsidmondnak” = ♦4)†⊔⊔††Y, tehát a tudós és a ligatúrákat más helyütt kitűnően alkalmazó történész „ak” esetén is a ♦ jelet használja. (Sebestyén:... ..hiteles... ..89. oldal)

17. Szamosközi egyik művéről készült feljegyzés ábécéje megerősíti azt, hogy tudatosan nem használt ♣ jelet, mert az ábécében is csak ♦ jel van. (Forrai 312). Szamosközi jelentősége azért is óriási, mert beszámol a firenzei herceg könyvtárában látott, rovásírásos, nyomtatott (!!!) kötetéről és arra a következtetésre jut, hogy a nyomtatást nem Gutenberg, hanem a szkíták találták fel.

18. Igencsak szerethette Farkaslaki Mátyás a barátjától kapott könyvet, mert ezt írta bele 1624-ben: „Farkaslaki Mátyásé ez az könyő (könyv), ha ki ellopíja felakasszák”. Farkaslaki is csak ♦ jelet használ, pedig 3 helyen mély hangrendű magánhangzót követ a „K” betű, ebből kettő „ak”. (Ráduly 75)

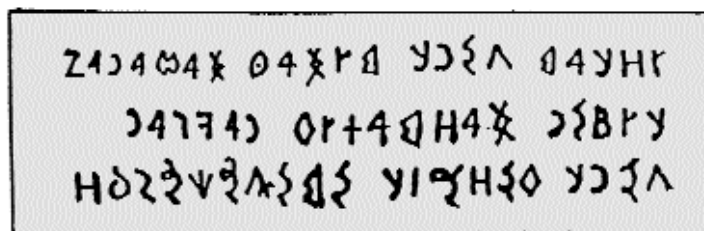

19. Komáromi Csipkés György feljegyzése 1653-ból a következő szavakban és helyzetben tartalmaz „K” betűt: „ennekem” = ♣3♦3⊔3, „kegyelme” = ♣1▲3#3♣ (Forrai 327, Fűr 37)

20. Miskolczi Csulyák Gáspár emléksora 1654-ből 10 szóból áll. Ezekből: a „teneked” = ♣3♦3⊔3Y, „életnek” = ♦3⊔Y3▲3, „koronáját” = Y414⊔⊔⊔♦ szóban van „K” betű. (Forrai 328, Fűr 38) Ő, és édesapja, István jelölik először különbözőképpen az 3 és 3 betűt.

21. A Gyulafehérvári református kollégium ábécéje 1655-ből ugyanúgy keveri a ♣ és 3 (ö) jelet, mint a mai gyerekek. (Ezért használom a tanításnál inkább Forrai tanár úr, és nem az ÖMT betűsorát.) Tehát az ábécé-ben így szerepel a két K: ek= ♦, ak = 3, ♣ jel nincs az ábécében. (Forrai 329)

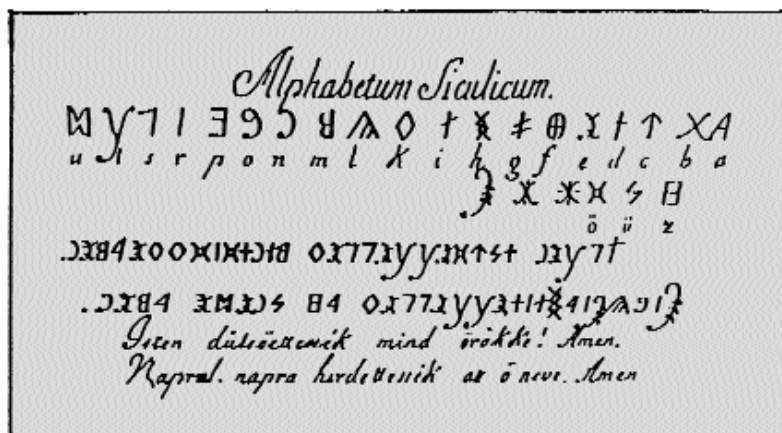
22. Az előző ábécéhez tartozó 10 szavas írásmutatványban 4 helyen jelenik meg a „K” betű: a „havának” szóban a **h**, a „harmadik” és a „kereszt” szóban a **k**, és az „emelésekor” szóban ismét rosszul a **h**, vagyis K helyett az „ö”.

23. Az énlakai templom mennyezetének festett fakazettáján olvasható felirat 1668-ban készült. Azóta is vita van arról, hogy alkotója Musnai György diák, vagy diakónus (papsegéd) volt-e. A kérdéses feliratrész: . (Forrai 314)

24. Kájoni János székely ábécéjében nincs ♣, csak ♦. (1673)

25. Ábécéjéhez csatolt írásmutatványában sem alkalmazza a 𐌰 jelet a nagy tudású ferences szerzetes, aki Csíksomlyón is működött. A „dicsőíttessék”, „örökké” és „hirdettessék” szavakban csak 𐌲 jelet használ szó végén is. (Forrai 331) Telegdi ábécéjét is lejegyezte, ott szerepelteti a 𐌰 jelet, tehát tudott róla és tudatosan nem alkalmazta saját szövegében. Forrai Sándor megjegyzi, hogy értékesebb a saját betűsora, mert feltételezhető, hogy „*Kájoni még fadarabról lemásolt rovásjegyek révén, természetes módon jutott a rovásírás birtokába.*” (Forrai 332)

26. Harsányi János 1678-ban angol barátjának, Georg Hickes-nek küldött ábécéjében: **◇** = K és **N** = K finale. Érdekessége, hogy egymástól 3 betű távolságra vannak. (Forrai 334)

27. Szentiványi Dániel református lelkész és tudós 1679-ből származó *Antik hun betűk* ábécéjében sincs ♣ jel, csak ♦. (Forrai 335)

28. Gönczi György könyvébe 1680-ban bejegyzett betűsor így jelzi a kétféle „K” betűt **Z** = K – K (vagyis szavak végén) és **◊** = K – (vagyis szó közben) (Forrai 336)

29. Dobai István betűsorában: **♣** = K finale, **◊** = K. (1700 körül), (Forrai 337)

30. Dési Ferencnél: **N** = K fin, **◊** = K (1700 körül) (Forrai 337)

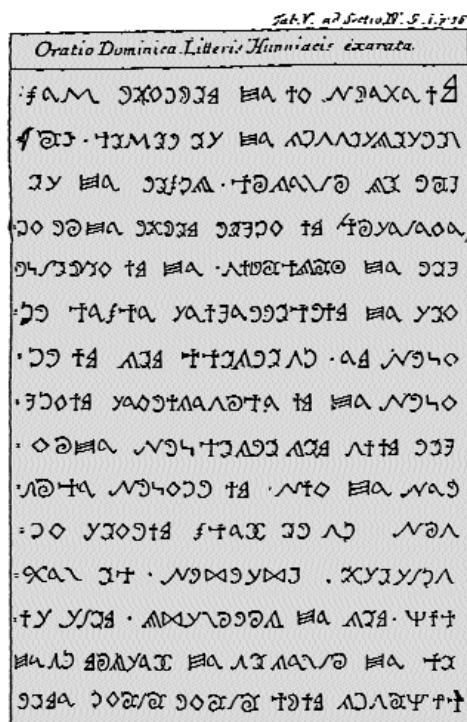
31. Kapossi Sámuelnél: **N** = K fin, **◊** = K (1700 körül) (Forrai 338)

32. Anonim ábécé 1700 tájáról: Fordítva jelöli a hangértéket: **Z** = ek, **◊** = ak (Forrai 338)

33. Lakatos István csíkkozmási plébános 1702-ben 9 székely ábécét gyűjtött össze, a **◊** = K, a **Z**, **N**, **♣**, **♠**, stb. = K fin (Forrai 347)

34. Bél Mátyás evangélikus lelkész, kora legnagyobb tudósa. Hun-szkíta betűsorában **◊** = K, **♣** = K fin. (1718-ból) (Forrai 339)

35. Bél Mátyás *Miatyánk*-jában a szó elején és közben a **◊**-t, a szavak végén a **♣**-t írja. Az „akaratom” szóban: **†‡‡‡‡‡‡‡‡**, a **◊** van „a” után és az „azoknak” szó szintén mély hangrendű „o”-ja után is. (Sebestyén: Rovás és... 255)

36. Az 1730-as levéltári feljegyzés a Mezőkeresztes határában felállított rovasírasos emlékkőről ábécét is tartalmaz, amelyben fordítva jelölték a hangértéket: **Z** = ek, **◊** = ak (Forrai 340)

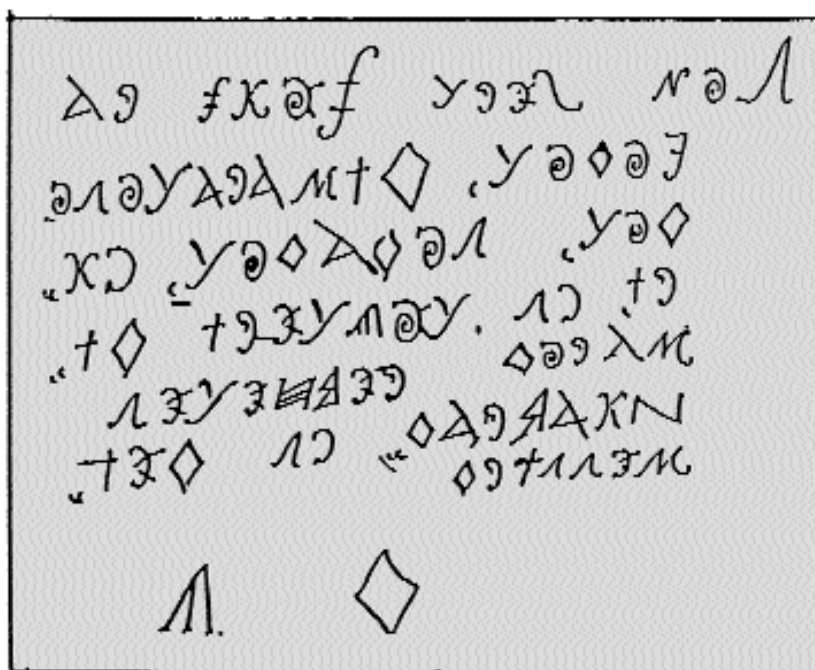
37. A Székelyek, azaz régi hunok ábécéje kezdetű levéltári feljegyzés 1730 körül nem tesz különbséget a hangérték között: **Z** = K, **◊** = K. (Forrai 343)

38. Szentkirályi Dániel 1730-as betűsorából: **◊** = ek, **N** = ak.

39. Rettegi István ábécéjében a régi hangoztatás szerint sorolja a mássalhangzókat, mindenütt elől van az „e” hang. Így: **◊** = ek. **♣** jel nincs! (1743-ból) (Sebestyén: Rovás és... 260)

40. Bod Péter református lelkipásztor és író a fogarasi templomban 1759-ben elhelyezett verses emléktáblájának utolsó sorát rovással fejezte be. A 4 szó közül 1-ben van K betű a szó elején, a **◊**. (Forrai 351/

41. Valóságos tárháza Gödri Ferenc sepsiszentgyörgyi polgármester családi iratai között 1894-ben fellelt 1770-ből származó levél a mély hangrendű „a” és „o” betűk után is alkalmazott **◊** jelnek. A 14 szóban 10 K betű van, 1 **♣** és 9 **◊**. A 9-ből 2-öt „ak” betűkapcsolatban, 4-et pedig a szintén mély hangrendű „o” után használt írója. Az egyetlen **♣** jel szó végén van. (Sebestyén: Rovás és... 267)

42. Furta nagyközség református anyakönyvének egyik 1786-os bejegyzését rovásírással írták. Szó végén és szó közben magas magánhangzó után 3-szor: , a monogramban 2-szer , a „leánynak” szóban: azaz ak.

43. Révai Miklós 1803-ban összeállított régi ábécéiben: = K, = K fin. (Forrai 355)

44. A Nagybányai Református Egyház anyakönyvének 1820-as rovásírásos ábécéjében: = K, = K finale. A hiányos végű Miatyánk Bél Mátyás másolata. (Sebestyén: Rovás és... 269)

45. Fischer Károly Antal nagy áttekintő munkájában 12 hun – magyar ábécét gyűjtött össze. Ebben köz K = , vég K = , , stb. (F. K. A.: Hun – magyar írás és annak fennmaradt emlékei, Budapest, 1889)

46. Nagyon nemesen védi meg az 1851-ben született Tar Mihály juhászt könyvében Forrai Sándor. Tar Mihályt Sebestyén és az akademikusok mindenféle csalónak, hamisítónak marasztalták el rovásírásos tevékenységéért. Ábécéjében: = K, = vég K. (Sebestyén: Rovás és... 315, Forrai 360)

47. Tar Mihályt barátja, Petrovai János rovásírásos levélben vigasztalja a goromba igazságtalanságok miatt. A levélben szó elején és közben a -t használja, szó végén a -t. Kivétel az „ezek” = . (Forrai 362/)

48. Németh Gyula turkológus 1934-ben összeállított hun ábécéjében: K = , K (szóvégi) = . (Varga Géza szerk. Bronzkori magyar írásbeliség című könyvben, 39. oldal, Simon Péter írásában.).

49. Magyar Adorján (1887-1978) ábécéje a legismertebbek közé tartozik. Rendkívül művelt, 9 nyelven beszélő, minden székely nyelvjárást ismerő ember volt. Tudományos kutatásai alapján a magyarságot Kárpát-medencei ősnépnek tartotta, bizonynyal jogosan. Ábécéjében köz K = , vég K = .

50. Fűr Zoltán közli könyve 46. oldalán Magyar Adorján rovásírásos szövegrészletét. Névelők nélkül a 6. sorban 71 szó van, 17 szóban van K betű. 8 -ból 4 szó közben, 3 elején, 1 a végén. Mély magánhangzók mellett is előfordul, a „homlokán” szóban. 9 -ból mindegyik szó végén van, 3 esetben magas, 6 esetben mély magánhangzó után.

51. Csepregi Ferenc leletanyagából – amelyről Berkesi Gyula tanulmánya számol be részletesen – a palatáblán 4-szer fordul elő a , 1-szer önállóan, 3-szor pedig szó végén, jobbról balra történő olvasásnál. A „kosok”

és a „patak” szóban mély hangrendű a és o után is. A ♣ jel 13-szor fordul elő. 1-szer önállóan, 12-szer pedig szó elején, szó végén és közepén is van.

- a „cseppmodell” kövön 1 ♣ van, szó elején.
 - a „mag” kövön 1 ♦ van, szó végén
 - a jármon 6 ♣ van, 1 szó elején, 2 szóközben, 3 szó végén.
- ♦ jelből 3 található a jármon, 1 a szó elején, 2 szó közben.

52. Stamler Imrének, a X. századi kohók feltárójának, a Somogyfajszai Kohómúzeum létrehozójának, valamint Berkesi Gyulának és feleségének köszönhetően jutottunk egy honfoglaláskori rovásfeliratos kohófúvóka birtokába. A 7 betűből álló rovásemlékben a „nak” szótagban a mély hangrendű „a” után ♦ jel áll. (Sinkovics Ferenc: Rovás a fúvókán – Magyar Demokrata 1999/19)

53. Pál Balázs nemrég elhunyt kitűnő rovónk, aki még a Toldit is átírta (Gondos Béla közlése), többnyire alkalmazta a hangrend szabályát, de nem minden esetben. Pl. egy Kányádi Sándor vers átírásakor a „fióka” szóban ♦-t ír a mély hangrendű „ó” után: ☸☸☸. (Balról jobbra olvasandó)

Következtetések

Az 1-53-ig terjedő sorszámmal jelölt nyelvemlékek ábécékből és rövidebb-hosszabb szövegekből állnak. Szinte teljes egészében felölelik a rovásíráshoz szokottnak „K” betűt tartalmazó részét.

Ezen belül az ábécék a következőképpen osztályozhatók:

Hangrendre utal (ak, ek, ok):	4, 9, 13, 38-as	4
Szavak két végén (tehát elején is):	28-as	1
Szó végére rendeli a ♣ jelet:	26, 29, 30, 31, 33, 34, 43, 44, 45, 46, 48, 49-es	12
Nincs ♣ jel:	17, 24, 27, 39-es	4
Nem tesz különbséget:	37-es	1
Hibás – felcseréli:	21, 32, 36-os	3

Az ábécék tehát nem igazolják a hangrendi szabályt, mivel a vizsgált 25 ábécéből csupán 4 utal a mély és magas hangrend figyelembevételére.

Szövegek osztályozása:

A hangrendi szabálynak megfelel	10, 11-es	2
Mély magánhangzók után is használ jelet:	5, 14, 15, 16, 18, 25 35, 41, 50, 51, 52, 53-as	12
Nem használ jelet:	15, 18, . 25-ös	3
(Szamosközi, Farkaslaki, Kájoni)		
Szó végén előfordul jel:	1, 2, 10, 11, 14, 22, 35, 41, 42, 47, 50, 51, 53-as,	13
Megfejtetlen:	1, 2, 3, 12, 51-es	5
A szöveg rövidsége miatt nem besorolható:	6, 7, 8, 19, 20, 23, 40-es	7
Szövegekben	 jelek száma: 71	
	 jelek száma: 162	

Mint látható a szövegek sem igazolják a két „K” betű használatára vonatkozó elméleteket. A 28 vizsgált szövegből csak 2 felel meg a hangrendi szabálynak, ám rövidségük miatt ezek sem bizonyító erejűek. Leghosszabb összefüggő nyelvemlékünk a Marsigli által átmentett rovásnaptár csupán a Jakab szóban tartalmaz jelet, a 31 jellel szemben, amely szó elején, végén, közepén is előfordul, és 5 esetben pedig mély hangrendű magánhangzók után is!

Akik a rovásírásban egyáltalán nem használják a jelet, mint Szamosközi István, Kájoni János koruk legnagyobb tudósai közé tartoztak és közelebb is éltek ahhoz a korhoz, amelyben a rovásírás még általános volt. Szamosközi saját szemével látta a firenzei hercegi könyvtár nyomtatott szkíta betűs könyvét, egy szkíta fejedelem igen régi ajándékát. Ábécéjét ebből a könyvből másolta és ha ott két fajta „K” betű lett volna, a történész és nyelvtudós Szamosközi biztosan nem felejtí ki az egyiket.

Őstörténetünkől, a rovásírás történetéből, nyelvemlékek megismeréséből, és a logikusan, frissen, befolyástól mentesen gondolkodó gyermekek magyarázatot sürgető kérdéseinek hatására az a meggyőződés kristályosodott ki bennem, hogy ősi írásunknak csupán egyetlen „K” betűje van, a jel. Mivel a jelet az ábécék nagy része „vég-K”-nak nevezi és a szövegek többségében is a szavak végén áll, ezért nagy valószínűséggel a többes szám jele volt.

Molnár V. József előszót írt Forrai Sándor Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig című könyvéhez. Ebben olvashatjuk: *„A legősibb jelek közé tartozik rovásírásunk k (K) alakja is, a négyzet, amely az ókori kínai bölcsességben a rendezett tér képjele, azé, amelyet az ember nyiladozó értelmével kiharít a látszólag kaotikus határtalanból.”*

A jelre vonatkozóan említeni kell még Novotny Elemér sumér ékjeleket és székely rovásjeleket összehasonlító táblázatát. A sumér KI, KE ékjel és a székely K jel hasonlósága szembeötlő. Marton Veronika írja a Káldeai teremtés-mítosz című könyvében a ékjelről. „A „KI” ékjel nem

csak a földet, mint országot, hanem a Földet, mint égitestet is jelenti.” A jel és a fogalom azonnal a „Föld négy sarka” magyar szólást juttatja az ember eszébe.

Javaslatom az, hogy rovásírásunk megtanulását ne nehezítsük bizonyítatlan szabályokkal, akár a hangrendre, akár a „K” betű szóban elfoglalandó helyére vonatkozóan. Tanítsuk és használjuk csupán a jelet „K” betűként, és külön, a rovásírás történetében említsük meg a jellel kapcsolatos elméleteket.

Sajnos már soha nem fogunk biztosat tudni, „köszönhetően” azoknak az uralkodóinknak, akik népük legbecsessebb hagyatékát, ősi kultúrájának bizonyítékait a rovásírásos kódexeket és a rovásbotokat tűzre hányatták. De mint látjuk, ennek ellenére a rovásírás él és terjed.

Felhasznált irodalom:

- Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó, 1994)
Forrai Sándor: A magyar rovásírás elsajátítása (Szerzői kiadás, 1996)
Berkesi Gyula: A somogyi mágusvilág utolsó üzenetei – Tanulmány (Bodrog, 1999)
Fűr Zoltán: A magyar rovásírás ábécés könyve (Püski, 1999)
Libisch Győző: Tanuljunk róni (ÓMT, 1999)
Németh Gyula: A magyar rovásírás (1934)
Marton Veronika: Káldeai teremtés mítosz (Magánkiadás, Győr 2000)
Ráduly János: A rovásírás vonzásában (Korond, 1998)
Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás (Püski, 1999)
Sebestyén Gyula: A magyar rovásírás hiteles emlékei (Budapest, 1915)
Varga Géza szerk.: Bronzkori magyar írásbeliség (Írástörténeti Kutató Intézet, 1993)

A tanulmány elkészült és fénymásolatban terjesztésre került 2000 novemberében. Megjelent a Turán 2001 április-májusi számában.

A tanulmányt szerkesztette Szakács Gábor, a Magyar Rovók és Rovásírók Szövetségének elnöke.

Csudabogarak?

Hosszú évek óta foglalkozom őseink írásának, a rovásírásnak kutatásával és tanításával. Így a gyakorlatban is meggyőződhettem tökéletességéről. E tökéletességet csupán két apró szépséghiba zavarja. Az egyik a két K használatának rejtélye, erre a Turán 2001. április-májusi számában megjelent írásomban kerestem megoldást. A másik a mássalhangzós csoportjelek, az un. „bogárjelek” kérdése.

E jelek a következő ábécékben jelennek meg:

1. / A XII. -XIII. századi Marsigli féle naptármásolatban az

1/1 jel ENT hangértékkel.

1/2 jel Eő hangértékkel (amely a Küskarácsony, Sülvesterest, püspök, gyümölcs szavakban mint „Ü” jelenik meg)

1/3 jel ENB hangértékkel (amely az Ambrus szóban, mint MB jelenik meg.)

2. / Az 1483-ban egy ősnymtatvány utolsó lapja elé bekötött, majd 1933-ban megtalált Nikolsburgi ábécé bogárjeleivel kapcsolatban érthetetlen a tisztelt kutatók magabiztossága a hangértékeket illetően, ugyanis a jelek fölé írt hangértékek szinte teljesen olvashatatlanok.

De nézzük sorban:

2/1 A köztudatba átment hangértéke EMP
Erős nagyítóval inkább OMP.

2/2 A köztudatban ANTH,
egyébként teljesen olvashatatlan.

2/3
Valószínűleg Eő.

2/4 A köztudatban US.
Ez a jel a Nikolsburgin kívül más ábécében nem szerepel.

A kutatók e jelbe az USTEN,ŐSTEN, ŐS szavakat magyarázzák bele, holt a fölé írt, de áthúzott hangérték semmiképpen nem US. Az első két betű nagy valószínűséggel TP...

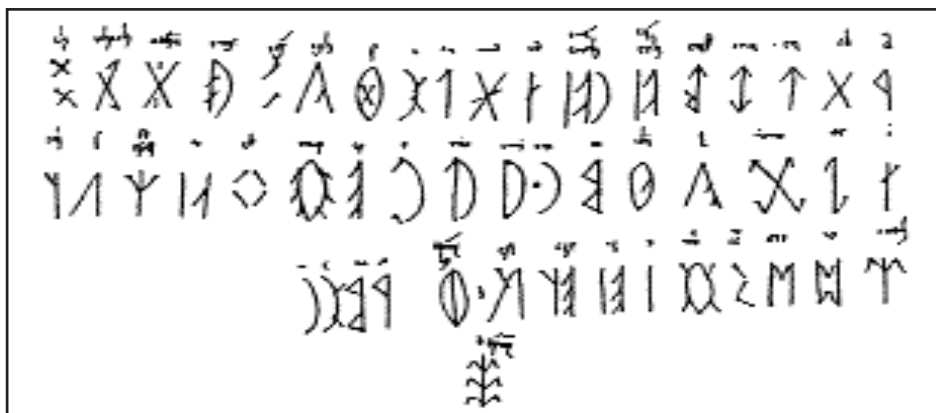
2/5 A köztudatban TPRUS.

Csak a Nikolsburgi ábécé alatt található.

Két komoly csúsztatás is történt e szép jellel. Először is nem az ábécében, a betűk sorában szerepel, mint ahogy néhány műben helytelenül látható, hanem alattuk, külön, méretarányosan, középen, mintegy aláírásként, monogramként. Tehát helytelen az ábécé soraiba építve megjelentetni.

A második csúsztatás, hogy a TPRUS hangérték teljesen bizonytalan az olvashatatlanság miatt, bár az első betű valószínűleg T. Felette pedig a repülő madár sematikus képe bizonyítja, hogy e jel nem a betűrend része, hanem az ábécé lejegyzőjének névjele, monogramja. Ez az ábécé kevésbé elterjedt lehetett, mert hasonló ékírás jellegű betűk, valamint a 2/4 és a 2/5 eddig más emlékekben nem fordult elő.

A Nikolsburgi ábécének helyes, eredeti megjelentetési formája. Így jelenik meg Németh Gyula, Forrai Sándor, Libisch Győző, Für Zoltán, Varga Csaba műveiben. Varga Csaba ki is emeli e jel különálló helyzetét.

A Nikolsburgi ábécének helytelen, félrevezető megjelentetési formája:

3. / Az 1515-ös Konstantinápolyi feliratban a Szelimbök (Szelim bég) szóban maradt fenn az MB jelkapcsolat.

3/1 Keteji Székely Tamásnak köszönhetjük fennmaradását.

4. / Telegdi János (1574-től 1647) későbbi katolikus főpap, rovásírásos tankönyv kísérletében a következő bogárjeleket és hangértékeket örököltette ránk:

4/1

E mű másolatainak másolatában olvashatjuk először a **capita dictionum** (szavak, mondások fejei) kifejezést.

5. / Kájoni János (1629-1687) ferencesrendi szerzetes második ábécéjének utolsó három jelét Sebestyén Gyula óta mindenki Telegdi másolatának tekinti, holott elég rápillantani és nyilvánvalóvá válik a különbség.

5/1

Magyar Adorján (1887-1978), aki sokáig élt Erdélyben és nagy odaadással tanulmányozta a rovásírást, a gyakorlatban soha nem találkozott e jelekkel. Nem szerepelnek az 1753-as Marosvásárhelyi kézirat kilenc székely ábécéjében, sem Révai Miklós 1803-as ábécéiben, sem a Fischer Károly Antal (1842-1926) által összegyűjtött 12 hun-magyar alphabetben sem.

A jelek bemutatása után nézzük a kutatók véleményét e csudabogarakról

– Németh Gyula (1890-1976) nyelvész, turkológus: „A Nikolsburgi ábécé és Telegdi TPRUS, ill. TPRU betűje egy sajátságos betűcsoportra, a **capita dictionum**-ra hívja fel figyelmünket. Ez a TPRU valami tréfás eleme az írásnak... Hogy mi az a **capita dictionum** (szavak, mondások fejei) az egészen homályos és azt sem tudjuk, milyen magyar kifejezés fordítása ez.” Németh Gyula hatvan évi tekintélyuralmi munkásságának magasságából talán ez egyszer jelentette ki valamiről, hogy nem tudja, mi fán terem.

Forrai Sándor rovásírás kutató, írástörténész, a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének örökös, tiszteletbeli elnöke több ezer éves ősi elemeknek nevezi e jeleket, amelyeknek eredetét az egyiptomi képirás mássalhangzós csoportjelei között lelhetni meg.

– A Varga Géza által szerkesztett Bronzkori magyar írásbeliség című kötetből három véleményt ismerhetünk meg: Simon Péter szerint a TPRU az óegyiptomi szkarabeusz jel székely megfelelője. Szekeres István ugyanezen könyv 92. oldalán a kínai fogalomjegyekkel talál párhuzamot. Varga Géza álláspontja, hogy a nikolsburgi székely US rovásjel egy egykori ŐS/ISTEN jelentésű fogalomjel utóda.

– Libisch Győző véleménye: „...legrégibb székely rovásemlékeink ismernek néhány olyan írásjelet is, amelyek két vagy több mássalhangzót és egy magánhangzót jelölnek, de nem ligatúrák.”

– Für Zoltán a csoportjelek rokonait az egyiptomi képirásban találja meg és Telegdi nyomán szintén a capita dictionum kifejezést használja velük kapcsolatban.

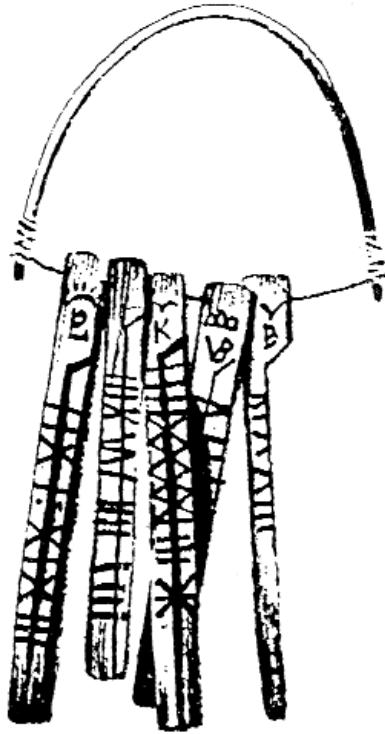
– Varga Csaba Jel Jel Jel című könyvében e betűk mezopotámiai, egyiptomi, hettita kapcsolatait elemzi részben Varga Géza nyomán.

A **capita dictionum** kifejezést tehát átvették a kutatók Telegdi Jánostól, aki úttörő művével 1598-ban vissza akarta állítani a rovásírást, mint a magyar nyelvhez legtokéletesebben alkalmazkodó jelrendszert. Minden tiszteletünk a Zürichi Magyar Történelmi Egyesületé, mert e művet latin eredetiben és Sebestyén Gyula magyar fordításában 1994-ben kiadta.

Telegdi ezt írja vizsgált jeleinkről: *„Van ezeken kívül még néhány hullőhöz hasonló szótagjegyük (ti. a székelyeknek), amelyek nincsenek valódi betűkből összetéve. Ezeket a székelyek a szavak fejének nevezik.”* Latinul: **Siculi capita dictionum vocant.**

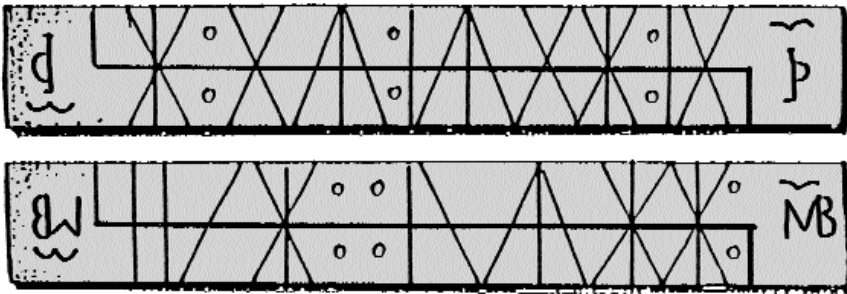
Hangsúlyozom, hogy Telegdi tankönyve, a Kísérlet a hunok régi nyelvének elemeiről..., közismert nevén Rudimenta, csak már harmadik, negyedik kézen átment másolatokban maradt fenn és e másolók nem mindegyike tudott magyarul. Volt köztük olyan, aki így írta át a Hiszekegy *„szálla pokolra”* kifejezését: *„gralla pokobra”*. E másolási hiba azért lényeges, mert ilyen elíráson múlt a bogárjelek egész rejtélye. Véleményem szerint ugyanis Telegdi nem **capita dictionum**ot, mondások fejét írt, hanem **capita dicarum**-ot, azaz rovások fejét és valamelyik másoló, aki számára ez értelmetlennek tűnt, átalakította a **dicarum** szót **dictionum**má.

De mik is ezek a rovásfejek? Sebestyén Gyula (1864-1943), néprajzkutató, múzeumigazgató, az MTA tagja, a következőt írja a Rovás és rovásírás című műve 37. oldalán: *„Mátyás király 1478. évi decretumának 5. cikkelyében ezt olvassuk: A falusi bírák minden vármegyében kötelesek a rovásnyeleket (vagy rovásfejeket, a páros rovások fejes részét, capita dicarum) három egész évről egy e célra rendelendő törvényszékre elhozni...”* A 61. oldalon Sebestyén megmagyarázza a rovásfej jelentését, célját: *„Ez a fej eredetileg arra szolgált, hogy az illesztésnél a lehasított félrovásnak valami tartója legyen. A fejes rész rendszerint a rovás kibocsátójánál vagy ellenőrzőjénél (azaz a hitelezőnél vagy adóhivatalnoknál) maradt, s ez a rovásfejeket karikára fűzte.”* Ezen a rovásfejen szerepelt az adós névjele mint ahogy a mellékelt képeken láthatjuk.

a) ábra:

Kéki Béla: *Az írás története* (Gondolat, 1971)

b) ábra:

Bihari Anna - Pócs Éva: *Képes magyar néprajz* (Corvina, 1985)

Külön kiemelem, hogy a páros rovások b jelű képén is látható a Nikolsburgi ábécé TPRUS-a feletti sematikus madár ábra!

Ilyen névjelek, tulajdonjegyek kerültek be bogárjelekként a fentebb ismertett ábécékbe. A bekerülés módjára legjobb példa a Nikolsburgi ábécé két változata, ahol a másodikban már felkerült a betűrendbe az ábécé írójának szép monogramja.

Maga Sebestyén Gyula sem kapcsolta össze a könyve 37., 218. és 234. oldalán leírtakat: „Azt, hogy a TPRU és az AMB nevű csodabogár eredetileg mi lehetett ma már aligha sikerül valakinek megállapítani.” – zárja le ön maga számára a kérdést.

Bár Sebestyén Gyula aprólékos és szívós munkájával nagy szolgálatot tett a rovásírás tudományának, fájdalmas, hogy soha nem tudott elismeréssel, szeretettel közeledni hozzá. Telegdi Jánost folyamatosan szapulja, a Csikszentmiklósi feliratot együgyűnek nevezi (202. oldal), könyve első részében állandóan vogul és osztják „legközelebbi” rokonainkat emlegeti, további fejezetekben bizonygatja, hogy ki mindenkitől vettük át betűinket (noha ennek éppen saját összehasonlító táblázata mond ellent), végül pedig rovás emlékeink jelentős részét a hamisítványok kategóriájába igyekeznek beszuszakolni.

Míg a legtöbb rovásírással foglalkozó kutató írásai valósággal lángolnak a hazaszeretettől – különösen kiemelném Fischer Károly Antalt, Fehérné Walter Annát és Forrai Sándort-, addig Sebestyénnél és Németh Gyulánál ennek szikrája sem található. Talán éppen az akadémikusi gőg vezette félre e két alaposágáról híres kutatót, egyiküket a finnugor, másikukat a török származás és rokonságmélet tévútjára.

Összefoglalva tehát véleményem az, hogy Telegdi János kéziratában eredetileg a **capita dicarum** (rovások fejei) szerepelt, amely a magyarul nem tudó másolók kezén változott **capita dictionum** (mondások fejeivé). E csodabogarak pedig nem mások mint néhai őseink névjelei, tulajdonjegyei, a rovásbotok capitájáról, azaz fejéről.

Budapest, 2002. szeptember

Irodalom

Telegdi János: Rudimenta, Kísérlet a hunok régi nyelvének elemeiről... (1598)
Fischer Károly Antal: A hun magyar írás és annak fennmaradt emlékei (Budapest 1889)

Fehérné Walter Anna: Az ékírástól a rovásírásig (Buenos Aires 1975)

Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó 1994)

Für Zoltán: A magyar rovásírás ábécés könyve (Püski 1999)

Libisch Győző: Tanuljunk róni (ÓMT 1998)

Németh Gyula: A magyar rovásírás (Budapest 1934)

Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás (Budapest Püski – 1999)

Varga Csaba: Jel Jel Jel (Frig Kiadó – 2001)

Varga Géza: Bronzkori magyar írásbeliség (Írástörténeti Kutatóintézet – 1993)

Élő Előd: Egy kis bogarászás a bogárjelek világában (Turán 1999/8-9)

Kiegészítés Csepregi Ferenc táltos köveihez és palatáblájához

2000 nyarán Marton Veronika megtsitzelő felkérésére jegyzeteket készítettem a „Somogyi rovástábla és a táltos kövek” című könyvéhez. (Matrona 2001 Győr).

A munka folyamán és később sem hagyott nyugodni a kérdés, miért kavicsokra kerültek a feliratok, ki és mit akart üzeni az utókornak és ki lehetett a titokzatos pasa a palatábla első mondatában? Ha az ember egy tárgyat, egy témát megfelelő odaadással és tisztelettel vizsgál és a mozaik töredékeket megfelelő türelemmel gyűjtögeti és rakosgatja egymás mellé, egy idő után a minta hiányosságait meglehetősen biztonsággal kipótolhatja. Így alakult ki bennem a válasz e kérdésekre.

Nézzük először a köveket. Mindenképpen idősebbek a palatáblánál, amelynek korát Marton Veronika zseniálisan logikus okfejtéssel a XVI. századba helyezi. A kövek véleményem szerint 2-300 évvel lehetnek idősebbek, erre utal a betűk rokonsága a XIII. századi vargyasi keresztelőmedence kőbe vésett mondatával, valamint a szintén XIII. századi Torda melletti alsószentmihályi templom feliratával. Ebben a században tombolt az ősi hagyományok üldözése. Az Árpád fejedelem előtti kor hőseinek kitörlése az emlékezetből, a rovásírásos kódexek felszámolása, és népünk hagyományörző papjainak „természetgyógyászaiknak”, a táltosoknak kiirtása. Más adatok mellett legösszefogottabban erről a Fehér Mátyás Jenő által lefordított inkvizíciós jegyzőkönyvek tanúskodnak. Meggyőződésem, hogy egy ilyen, az inkvizíció börtönében szenvedő, megkínzott, talán éppen haldokló táltos küldte el nekünk más íráshordozó híján **kóvel kőre** róva az általa legfontosabbnak tartott utolsó üzeneteket. A hozzátartozók pedig, miután kiadták nekik a halottat, megtalálták nála a köveket, nagy becsben megőrizték és az ártó szándék ellenére eljutott hozzánk a hét-nyolc évszázaddal ezelőtt feladott „levél”.

A táltosokat azonban hála Istennek nem sikerült az utolsó szálíg kiirtani. A XVI. században a török hódoltság idején a Sabrag-Csepregi családban is újból feltűnt áldott képességeivel a palatábla készítője. Gyógyított és tanított. A palatábla tanúsága szerint még egy pasa méltóságú törököt is, akinek nevét elrejtí elölünk a palából kipattant kis szilánk, de annyit tudunk róla, hogy megsebesült, amikor egy várból sziklákra esett. Talán a táltos megsajnálta beteg embert és a gyógyítás-gyógyulás napjai alatt taníttatta ősi írásunkra. A palatábla első szava a pasa nevének töredéke. Amikor Meixner Ildikó tanította az elsőosztályosokat, a nevüket írták le először csupa nagybetűvel. Amikor rovásírásra oktatom a gyermekeket, a nevüket írjuk le először, mert mi más lehetne személyesebb, hozzánk tartozóbb, mint a nevünk. A Sabrag-Csepregi nemzetségbeli

[illegible]

80

A Glozel-i feliratos kövek és csontok

Simon Endrétől, a Tamana* jelenség kutatójától és tudósától kaptam egy kb. 40 oldalas, francia nyelvű füzetkét, amelyben a glozeli feliratos kövekről és csontokról számol be dr. A. Morlet 1928-ban.

Csekély francia tudásom és egy munkatársnőm segítségével a következőket tudtam meg belőle: 1924-ben Franciaországban, a Vichy közelében lévő Glozelben őstörténetinek tűnő leletek kerültek elő. Hitelességük vitatott, ugyanis mellettük sokkal későbbi korokból származó tárgyak is voltak ugyanabban a rétegben. Úgy mintha számítógépekkel felszerelt kutatók érkeznének egy őserdei törzshöz, majd tornádó temetné be mindannyiukat és 5000 év múlva együtt találnák meg a két csoport tárgyait a régészek.

Egyes kavicsok lyukasak, mások szélei elhasználódtak, mintha reszelésre használták volna őket. A feliratos állatcsontok szarvasféléktől származnak, de elefánt csontot is találtak.

1924-ben Libby, a C14-es kormeghatározás későbbi feltalálója még csak 16 éves volt, így a vitát akkor nem tudták eldönteni, újabb adatot pedig nem találtam. Renfrew és Bahn sem említik Glozelt, mint lelőhelyet a *Régészet* című nagy, összefoglaló munkájukban.

E bizonytalan korú leleteket azért említem, mert meglehetősen sok a formai hasonlóságuk a mi rovásjeleinkhez, továbbá, amikor Csepregi Ferenc táltosköveihez kerestem analógiákat, még nem tudtam a glozeli leletekről. Érdekesnek tartom azért is, mert Torma Zsófia tordosi agyagkorongjaihoz hasonlóan itt is, mintha egy jelrendszer születését és első lépéseit szemlélhetnénk.

47. ábra
Néhány glozeli kavics

1	.	31	A.A.A.H.X.F.V
2	...	32	L.L.L.L.L.L.L
3	...	33	J.J.J.J.J
4	—	34	N.N.N.N.N.N
5	—	35	M.W.W.W.W.W
6	—	36	M.W.W.W.W.W
7	—	37	C.t.t.t.t
8	—	38	T.T.T
9	—	39	↓.↓.↓
10	.	40	—.—.—
11		41	λ.λ.λ
12	(,)	42	—
13	\\, /	43	H.P.H.H
14	>.>.>.>	44	H.H.H.H.H
15	<.<.<.<.	45	H.H.H.H
16	V.V.V	46	H.H.H.H
17	^.^.^.^	47	H.H.H.H
18	Δ, Δ, Δ, Δ, ∇, ∇, Δ	48	H.H.H.H
19	□	49	+
20	◊	50	X.X.X.X.X.X.X
21	◻	51	—, —, —
22	⊥, ⊥, ⊥	52	—, —, —
23	⊥, Y, λ	53	—, —, —
24	⊥, ⊥, ⊥, ⊥	54	—, —, —
25	X, X	55	—, —, —
26	□, □, □, □, □, □, □, □	56	—, —, —
27	□, □, □, □, □, □, □, □		
28	□, □, □, □, □, □, □, □		
29	γ, γ, γ		
30	Γ, Γ, Γ, Γ		

48. ábra
A glazeli kavicsok jelei

57	~.~.~.~	85	{ } { } { } { } { }
58	~.~	86	J.J
59	4.4.x.4.4.4	87	J.J.J.J
60	#	88	L
61	F.F.F	89	J.J
62	#.F.#	90	h.h.h.h.h
63	7.7.w.w.w	91	u.u.u
64	F	92	w.w
65	z.z.z.z.x	93	R.R.R.R
66	}.f	94	q.q.q.q.q
67	7.7	95	o.o
68	f	96	b.o.b.o.b
69	T.T.T.~	97	Y.Y
70	(((.((.((.((.((.((	98	Y.Y.Y.Y
71	J.J.J.J	99	G.G.G.G
72	S.S.S.S	100	#.#
73	S.S.S	101	x.x.x
74	2.6	102	z.z.z.z
75	u.~.~.~	103	z.z.z
76	o.o	104	K.K.K.K.K.H.K
77	o.o	105	A.A.A.A
78	o	106	8.8.8
79	o.o.o.o.o.o	107	4.8
80	⊕.⊗	108	~
81	{ } { }	109	~
82	{ } { }	110	~
83	{ } { }	111	Y.Y

49. ábra

A glozeli kavicsok jelei (folytatás)

* Tamana: Történelmi-nyelvészeti segédtudomány, amelyet Vámos-Tóth Bátor dr., nyugalmazott tanár dolgozott ki. A Tamana név a középkori térképeken Bácskában, Palánka község területén található meg, mint erődített hely, várfalu. 1977 és 1995 között az öt földrész 152 országában földrajzi és családnevek rendszerezésében végzett kutatások alapján Vámos 6000 olyan névszerkezetet talált, amelyek a Kárpát-medence területén is megtalálhatók. Megállapítása szerint az egyetemes ősi kultúra megőrzésére a Kárpát-medence zárt egysége mutatkozott rendkívül alkalmasnak. (Forrás: Tájékoztató I. évf. 5. füzet)

Torma Zsófia igazsága

Sok méltatlanul elhallgatott és mellőzött alakja van a magyar tudománynak, de közöttük is a legelfeledettebb Torma Zsófia, a világ legelső régésznője. S nem csak a legelső, hanem a legnagyobbak közé is tartozik, ezt most halála után több mint egy évszázaddal sorra igazolják külföldi kutatók írásai.

50. ábra

Torma Zsófia, a világ legelső régésznője

Az 1840-ben született erdélyi nemeslány élhetett volna gazdag, gondtalan, de haszontalan életet, kérőkben is válogathatott, ám őt jobban érdekelték a régi kövek, csontok, cserépdarabok. Ezt az érdeklődést génjeiben hordozta, hiszen atyja amatőr régész, történétíró, bátyja, Torma Károly pedig Acquincum és más római erődítmények feltárója. Zsófia azonban, ha nem is népszerűségben, elismertségben, de tudományos felfedezéseiben, megállapításaiban jóval megelőzte őket és korát. Mindezért itthon szinte természetszerűen gúnykacaj, mellőzés, támadás a jutalma, míg a külföldi kollégák elismerik és olyan barátai vannak mint a Schliemann házaspár. Heinrich Schliemann szintén a hivatalos régészet gúnyoló-dása közepette amatőrként tárta fel Trója és Mykéné romjait Homérosz eposzai nyomán. Zsófia barátai, levelezőtársai közé tartozott Lubbock angol régész is, aki a Prehistoric Times című könyvében leírja, lerajzolja, ezáltal megőrzi egyik legkorábbi írásemlékünket, a háromezer éves, rovásfeliratos, bronz szkíta baltatokat.

Zsófia ásató régész lett, szorgalmához rendszerező elme, és dús fantázia társult. Sok időt töltött a „terepen”, hatalmas anyagot gyűjtött össze. Ez az anyag halála után ebek harmincadjára került. Kiadója, Fehérné Walter Anna írja, hogy gyűjteményének legértékesebb darabja, egy sumér írásjelekkel díszített orsonehezék akkor tűnt el, amikor egy Vasics nevű horvát régész 1906-ban „feldolgozta” az anyagot.

Összegyűjtött művei Magyarországon még nem jelentek meg, németül is csak kivonatosan, Jénában 1894-ben, *Etnographische Analogien* címmel. Még e kivonatot is lelkendezve üdvözölték olyan külföldi tudósok mint Lenormant francia régész, az első alapos sumér nyelvtan szerzője, az angol Sayce, nemzetközi tekintélyű sumerológus, oxfordi egyetemi tanár. Hogy e művet magyarul is olvashatjuk, azt az emigrációban élt Fehérné Walter Annának köszönhetjük, aki Buenos Airesben kiadta Foyta István fordításában, Jáki Gábor kiegészítésével. Gyulai Pál Bukarestben 1972-ben megjelentette Zsófia levelezésének egy részét. 1999-ben halálának századik évfordulóján szépen méltatja őt Tulok Magdolna a Havi Magyar Fórumban. Marton Veronika A sumir kultúra története című könyvében elismerően foglalkozik személyével. Makkay János professzor tanulmányokat adott ki Torma Zsófia emlékezetére. Ezzel szemben Budapesten az Akadémia Kiadónál 1986-ban, majd 1988-ban ismét megjelentetett három kötetes, közel 2000 oldalas Erdély története meg sem említi, ahogyan ugyanezen kiadó 1962-es nyolc kötetes Új Magyar Lexikona is mellőzi.

Miért? Mert Zsófia tárta fel az erdélyi Tordoson és környékén annak a leletgyűttesnek jelentős részét, amelyet ma Tordos-Vinca kultúrának neveznek, és ő volt az első, aki a régészeti leletek alapján „etnográfiai analógiákat” állapított meg a Kárpát-medence és Mezopotámia között már 130 évvel ezelőtt. Közben Leonard Wolleyt a mezopotámiai Ur városának feltárása után „Sir” megszólításra jogosították, addig Torma Zsófia a Magyar Tudományos Akadémia és műveletlen firkászok gúnyolódásának célpontja lett semmivel sem kisebb jelentőségű, tordosi ásatásaival, az összegyűjtött cserépmaradványok írásjeleivel, amelyeket székely rovásjelekként azonosított. Hogy semmivel sem kisebb jelentőségű, azt nyomatékosíthatjuk azzal, hogy 1961-ben Tordostól húsz kilométerre Tatárlakán találtak három agyagtáblácskát, amelyek a legjelentősebb sumerológusokatt hatalmas izgalomba hozták és amelyek Trianonnak „köszönhetően” mint romániai leletek kerültek a világ köztudatába. Sajnos a magyar hivatalos történetírás prominensei nem siettek felvilágosítani a külföldieket és saját ősi örökségünket visszakövetelni, sőt még azt a havilapot is, a Forrást, amely húsz év múlva (!) 1981-ben tudósított róluk és még néhány sumér-magyar analógiára felhívta a figyelmet, azonnal megszüntették.

Colin Renfrew, angol régész, akit a királynő lorddá emelt munkásságáért, 1995-ben megjelent A civilizáció előtt című könyvében az európai őstörténet kulcsszereplőjének nevezi a Kr. e. 5000-2000 között virágzott Tordos-Vinca kultúrát, amelynek, mint írja: „művészetéhez, fémművességéhez, írásához nem volt szüksége keleti segítő küldetésre”. Zsófia nevét, aki életét, vagyonát, egészségét áldozta e kultúra feltárására, meg sem említi. Úttörő ásatónak nevezi vi-

szont azt a Vasicsot, aki Zsófia anyagának „feldolgozása” után két évvel 1908-ban publikálta e kultúrára vonatkozó megállapításait, továbbá hivatkozik Hubert Schmidt cikkére 1903-ból, aki a tordosi kerámiákba karcolt jelekről írt Zsófia halála után négy évvel. Renfrew a tatárlaki leletek kapcsán utal Makkay János dolgozatára e témáról, ezért meglepő, hogy Zsófia tordosi gyűjtéséből származó írásos cserépkorongot, amelynek még fényképét is közli, így határozza meg: proto-írás Bulgáriából Kr. e. 4000 előttről. Vette-e valaki a magyar történészek közül a fáradságot, hogy a lordot felvilágosítsa: ez a miénk, a mi országunkban találta meg a mi régészünk!

A skót Christopher Knight és Robert Lomas nem régészek ugyan – egyikük pszichológus, másikuk villamosmérnök – viszont minden feltételezésüket pontos évszámmal, oldalszámmal meghatározott tudományos publikációval támasztják alá. 1999-es könyvüket idén (2001) magyarul is megjelentette a Gold Book Kft. A múlt üzenete címmel. Ebben a szerzők, a megalitok, a hatalmas kőépítmények alkotói után nyomoznak nem csak Angliában, hanem az egész világon. E fejlett népcsoportot, akiknek Mezopotámiától Kínáig, a sumérektől a keltáig felfedezni vélik nyomait, a rovátkolt edények népének nevezik, jellegzetes mintázatú kerámiáik alapján. Korukat az átmeneti kőkor és az újkőkor idejére helyezik, azaz megegyezik a Tordos-Vincáéval. Közlik egy skóciai múzeumban lévő rovátkolt edény képét, amelynek mintázata feltűnően hasonlít Kalicz Nándor Agyagistenek című könyvében látható, a tiszai kultúrából származó leletek díszítésére.

A két skót kutató, Knight és Lomas már pontosabban utánanézett a helyszínnek – ez az amatőrök védekező reflexe – és nem romániai, hanem erdélyi Tordosról és Tatár-ról írnak. Következtetéseikben ugyanoda jutnak mint a délibábosnak és árvalányhajásnak gúnyolt némely magyar kutatók, hogy az írás Erdélyből került le Sumérba. Bizonyára így gondolta volna Torma Zsófia is, ha ismerte volna az 1961-ben előkerült tatárlaki korongot, de már azzal is 120-130 évvel előzte meg korát, hogy a kapcsolatot észrevette.

László Gyula, aki zsenialitását nem bunkónak használta, hogy fejbe csapja vele a hivatalosan nem képzett, de éppen ezért szabadabban gondolkodó szerelmeseit a történelemnek, említi Őstörténetünk című kis kiadványában Kemény Ferenc nevét, akinek 1975-ben Bécsben jelent meg *Das Sprechenlernen der Völker* (szabad fordításban – Hogyan tanult meg beszélni az emberiség) címmel könyve. A nyelvek kialakulását a földművelés megjelenésével indokolja, melynek idejét az átmeneti és újkőkorra teszi, szerinte az ősnyelv a magyar volt. László Gyula azt fűzi hozzá, hogy a nyelv sokkal régebbi mint a földművelés, azaz csak az állítás egyik felét cáfolja. Hogy olvasta-e Kemény Ferenc könyvét Grover S. Krantz amerikai antropológus professzor, nem tudhatjuk, de 1988-ban New Yorkban publikált művében *Az európai nyelvek földrajzi kialakulásában* – amelynek megjelenését Imre Kálmánnak köszönhetjük – hasonló következtetésre jut. Véleménye szerint a magyar a legrégibb, már az átmeneti kőkorban kialakult nyelv Európában és itt keletkezett a Kárpát-medencében. Logikusan felépített állítását – ki tudja miért, talán a hivatalos, az Akadémia istállója-

hoz tartozó magyar történészek tiltakozásának hatására – úgy módosította, hogy a magyar ugyan a legrégebb nyelv Európában, de nem itt keletkezett, hanem délkelet felől érkezett. Pedig Marjalaki Kiss Lajos (sz. 1887) történelemtanár és régész, folyó és tóneveink alapján, Magyar Adorján néprajzkutatói, Forrai Sándor írástörténeti adatokkal, érvekkel bizonyította, hogy a Kárpát-medence a szkíta-hun-avar-magyar népek őshazája.

Sajnálatos módon az igazságtalan trianoni döntés 8-10.000 év távolába is visszahat. Őstörténeti, régészeti leleteinknek java része, amelyek korai és fejlett kultúránk bizonyítékai, a trianoni országcsontkítás miatt határainkon kívülre kerültek és az azóta külföldi szerzőktől megjelent publikációkban, mint román, jugoszláv, bolgár, délszláv leletek szerepelnek és a jelenleg ezeket a területeket bitorló országok dicsőségét öregbítik. Így van ez Colin Renfrew az összes világnyelvre lefordított régészeti könyveiben és a bécsi Kunsthistorisches Museum-ban is, ahol a mi Nagyszentmiklósi Kincsünket óbolgár leletként tüntetik fel.

De hát mit várjunk a külföldiektől, ha a magyar történészek többségében nincs tudás, bátorság, hazaszeretet az igazság feltárására és még mindig a XIX. századi ugor-török nyelvviita imamalmát forgatják.

Mit várjunk a külföldiektől, ha László Gyula sírleletekkel bizonyított kettős, sőt hármas honfoglalás elmélete ellenére, amely 670-re, illetve 568-ra teszi őseink nagyszámú beáramlását a Kárpát-medencébe, még mindig 896-ot ünnepeljük honfoglalásként és azt is úgy tanulják gyermekeink, hogy nem magunktól jöttünk, hanem a besenyők üldöztek ide.

Mit várjunk el a külföldiektől, ha már az általuk is tálcán nyújtott, az írást, a földművelést, az állattenyésztést, szövés-fonást, fazekasságot, fémöntést Európa és Ázsia nagy részében elterjesztő Kárpát-medencei kultúránkat a magyar adófizetők pénzéből fenntartott magyar egyetemeken kitanított tudósok megtagadják, és példátlan módon hazájuk őstörténetét nem régészeti, antropológiai, néprajzi krónikás bizonyítékok alapján, hanem az ezeknek ellentmondó nyelvészeti spekulációkból vezetik le.

Harminc éves tanári pályafutásom alatt megtévesztett és elbutított gyerekek ezreit láttam hazaszeretet nélkül felnőni, vagy éppen hazájuk ellen fordulni, a finn-ugor kisebbség terrorja miatt. S mindazokra, akik e terror ellen tenni próbálnak, legyenek hivatalosan képzettek, vagy autodidakták, ma is érvényesek Torma Zsófia 120 évvel ezelőtti szavai: *„Minden dicsvágyat és feltűnősködést kerülve gyűjteményem jelentőségének fontos voltát egyedül abban látom, hogy leleteimet a Maros hullámai elől biztonságba helyeztem, miután más megfelelő gyűjtőre nem akadtak. Tettem ezt annak ellenére is, hogy az elfoglaltság és sokoldalú kellemetlenkedés sokak részéről ellenem megnyilvánult és még ma is folytatódik...”*

És még ma is folytatódik... .

Hunok aranya

„... Áldott legyen az a néhány arasznyi föld, mely e kincset a népek tomboló viharjai, tatár és török dúlástól megóvta, s áldott legyen a kéz, a kapa, mely azt ismét napfényre deríté, hogy megdönthetetlen tanúságot tegyen azon derék férfiak mellett, kik az ősi írás eredetiségét hirdették.” – írta Fischer Károly Antal a 19. század végén. A szöveg a magyarság egyik felbecsülhetetlen értékű történelmi leletét, a nagyszentmiklósi aranykincset méltatta eme fennkölt szavakkal és amely több mint száz év óta első ízben látható ismét az országhatáron belül, június 30-ig.

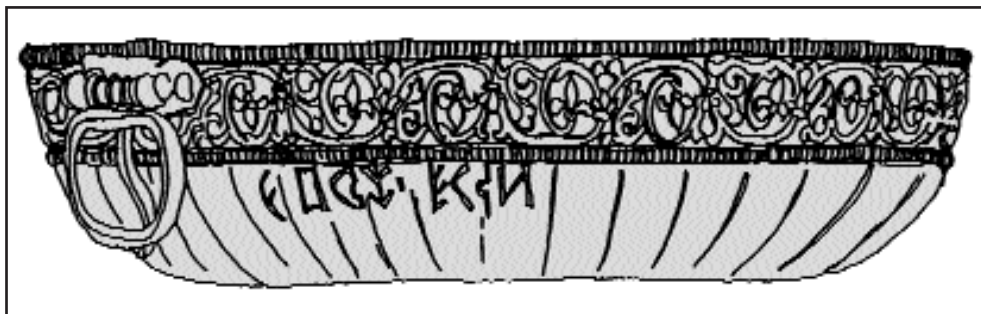
A Magyar Nemzeti Múzeum felújítása a polgári kormányzat által az elmúlt években kitűzött kulturális célok egyik legfőbb állomása. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma a munkálatok befejeztét követő első kiállításra nem is választhatott volna méltóbb anyagot a nagyszentmiklósi aranykincsénél. Orbán Viktor miniszterelnök jelenlétében megtartott ünnepélyes megnyitón Rockenbauer Zoltán kultuszminiszter nem véletlenül hangsúlyozta, lehetőséget kell adni a magyarságnak, hogy ezt a jelentős kulturális örökséget itthon is meg tudja tekinteni a megszépült, szinte szentély jellegűvé vált múzeumban.

A kincshez vezető két teremben avar kori leletek láthatók, köztük a nemes fémeknél értékesebb, juh lábszárcsontból készült szarvasi tűtartó, amely rovásfelirataival bizonyítja, hogy a magyarok közrendű ősei és asszonyaik írtak – olvastak olyan korban, amikor más népeknek csak a főpapjai nem voltak analfabéták. A tűtartó szövegét Vékony Gábor régész fejtette meg magyar nyelven.

A nagyszentmiklósi kincssel való első, személyes találkozásom talán 15 éve történt, a bécsi Művészettörténeti Múzeumban, ahol legnagyobb felháborodásomra „óbolgár lelet”-ként tartották nyilván. Dühömet csak fokozta, hogy akkoriban olvastam Brasinszkij könyvét a szkíta kincsekről, amely több mázsza csodálatos arany ötvösmunkát jelent, de a könyvben még feltételezés szintjén sem merült fel a magyar eredet. A nagyszentmiklósi kincstre vonatkozóan sem veszik figyelembe László Gyula több, mint húsz éve megjelent alapos tanulmányát, amelyben a bolgár elmélettel szemben a magyar származást bizonyította be.

A néphagyomány szerint a kincs Attiláé volt. Ezt vallotta Pulszky Ferenc is, a 19. század végének jelentős régésze, művészettörténésze, politikusa. Kezdetben ez volt az álláspontja Dr. Hampel Józsefnek is, a Nemzeti Múzeum Osztályigazgatójának, majd ezt a véleményét 1905-ben visszavonta és 7-8. századi magyar-bolgár alkotásnak minősítette. Dr. Baráth Tibor, kolozsvári egyetemi tanár szerint a kincs egyes darabjainak Roga (Ruga, Rua, Rugila, Rhoilas, Rok, Rof)

hun király, Attila nagybátyjának családja volt a tulajdonosa. Alátámasztja ezt az ozorai fejedelem aranykeresztjének formája is, amely szintén látható a kiállításon, és megegyezik a Nagyszentmiklósi kincs Hampel József szerinti 9-es és 10-es tálkáinak alján lévő kereszttel. A néphagyomány szerint ugyanis Rogát Ozorán temették el. Ezt az összefüggést Fischer Károly Antal már az 1890-es években észrevette és megjegyezte a Hun-magyar írás és annak fennmaradt emlékei című könyvében, amelyben elsőként gyűjtötte össze és rendszerezte az addig ismert rovás emlékeket.

51. ábra

A Nagyszentmiklósi kincs 9-es tálkája

Nagy Géza történész szerint (1916) a kincs utolsó tulajdonosa az István király által 1028-ban legyőzött Ajtony lehetett. László Gyula véleménye egyezik Nagy Gézáéval, mivel Ajtony szállásterülete és vereségének színhelye közel esik Nagyszentmiklóshoz. Ajtony és hívei menekülés közben sietve áshatták el a kincset, mert csupán egy szétporladt kendőbe burkolva, közel a földfelszínhez tálták meg. Csallány Dezső, nemrég elhunyt történészünk szerint Ajtony legyőzői, a Csanád nemzetség utódai rejtették el a kincset a tatárok elől 1241-ben.

Ki tudja hány évszázad óta nyugodtak már az aranyedények a föld alatt, amikor 1799. július 3-án Nákó Kristóf földesúr jobbágysai, Nérú Vuin és felesége, Ikonía rátaláltak árokásás közben. Kezdetben 23 aranyedényről volt szó, amelyet részint két görög kereskedőnek, részint a helybéli aranyművesnek eladtak, több darabot a hallgatásuk fejében nekik ajándékoztak, egyes edényeket pedig megrongáltak, pl. két kancsónak, valamint egy csészét díszítő bikának a füleit letörték és egy szelence tetejével együtt beolvasztották anélkül, hogy a földesurat a leletről értesítették volna. Egy harmadik görög kereskedő is megorrontotta az eseményt és felvásárolta Vuiné, majd az aranyműves edényeit. Mindhárom kereskedő Pestre indult a nagyobb haszon reményében, de a kincs híre megelőzte őket, így kénytelenek voltak bejelenteni Boráros János polgármesternek. A kereskedők kártalanítása után, augusztus 3-án leltárba vették a kincset a városházán: azaz hét korsót, egy ovális tálat, négy kerek tálat, két poharat, három bikafejes csészét, két nyeles tálat, egy ivókürtöt, egy szelencét üvegpasztá berakással, két talpas kelyhet. Az edények súlya 74 gramm híján tíz kiló. A megrongált és beolvasztott részek miatt Vuinéknál vizsgálatot rendeltek el,

ahol ők maguk még egy keresztet és egy fülbevalót bevallottak, egy szemtanú pedig több, az eddigénél is nagyobb korszórol beszélt. Ikonía elmondta, hogy a keresztet a földesúrnak adta engesztelésképpen a kincs elhallgatása miatt. Az elhallgatást azzal indokolta hogy néhány évvel azelőtt a közeli Aranka patakban talált régi pénzekkel teli ládát becsületesen beszolgáltatta a hatóságnak, de még csak meg sem köszönték neki. Nákó Kristóf a keresztet egy zárdának adományozta, ahonnan az a 2. világháború alatt eltűnt. Így tehát kideríthetetlen, hány darabból állt eredetileg a kincs.

Szeptemberben a császári és királyi Régiségtár igazgatója, Neumann abbe értesítette Ferenc császárt a leletről, és javasolta annak megszerzését, amely 1799. október 2-án a bécsi Régiségtárba került. Ikonía Vuin meztláb és gyalog indult Bécsbe némi jutalom reményében, mivel Mária Terézia rendelete alapján a megtalálók és a földtulajdonosok a leletek értékének egyharmad – egyharmad részére jogosultak, a harmadik harmad pedig az államé. Könyörgésére a kincstár szerény összeget ítélt meg a családnak és a földesúrnak, erről azonban akkor nem értesítették őket. A pénz csak 1813-ban jutott el Nákó Kristóf fiához, aki abból házat építtetett Vuinéknak, őt magát bárói rangra emelték.

A kincs 1799 óta csupán egyszer került vissza szülőföldjére – 1884 február 17-től június 16-ig – a budapesti Országos Ötvösművészeti Kiállítás idejére. Nem csak az arany finomsága (legtöbb darab 21-22 karátos) és a művészi ötvösmunka miatt felbecsülhetetlen értékű, hanem 14 darabján rovásfeliratok is vannak: öt korsón, az ovális tálon, a két kerek tálon (ezeknek a közepén van az ozorai fejedelem keresztjével megegyező mintázat), egy poháron, a két nyeles tálkán, az ivókürtön és a két kelyhen. A kincs akkor töltene be igazán mostani hazalátogatásának szent küldetését, ha a feliratok felhívnák a kulturális kormányzat figyelmét Forrai Sándor évtizedek óta hangoztatott felhívására, hogy a rovásírást hivatalosan is a magyar nemzeti kulturális örökség részévé nyilvánítsák.

A rovásfeliratok Rorschach tesztként működnek, minden megfejtő a saját nemzeti identitásának megfelelő nyelvű feliratot látott és lát bennük. Egy Dietrich nevű német szerző, aki a legkorábban foglalkozott a megfejtéssel (1866) rúnáknak tartotta a jeleket. Szentkatolnay Bálint Gábor (1901), Debreczenyi Miklós (1914) és Pataky László mérnök (1961) feloldása egy besenyő méltóságra, Gélyse kiskánra utal tulajdonosként, de mindnyájan magyar nyelvűnek tartják a feliratokat. Szentkatolnay Gábor, a Tudományos Akadémiához benyújtott első megfejtését Hunfalvy Pál akkori főkönyvtáros elégette, mert nem felelt meg a finnugor álláspontnak. Pataky László készítette egyébként a mindmáig legteljesebb leírást és legvalószínűbb megfejtést. Ő még Bécsbe is elment a saját költségén, és a bécsi Múzeum Régiségtárának igazgatójától kérte ki a kincs eredeti iratait. Nagyon szomorú, hogy a jelenlegi budapesti kiállítás alkalmából készített, 55 oldalas kiadvány, amely 69 (!) művet ajánl olvasásra, meg sem említi Pataky László Gélyse kiskán című, a Tevan kiadónál néhány éve megjelent művét.

Supka Géza régész, művészettörténész brahmi, óindiai nyelvűnek tartotta a feliratokat (1915). Mészáros Gyula turkológus az orkhoni és jenyiszeji türk feliratok jeleivel talált teljes azonosságot (1915), de az alkoholt sem vethette meg, pl. szerinte az ivókürt megfejtése: „Igyál hasonlóképp, az ellenséget szúrd le!”, a 6-os számú korsó feliratát pedig így fejtette meg: „A víz kevésbé megbízható, hagyd ott!” Csallány Dezső régész szintén török nyelvű megfejtéseket közöl, többek között Csanád vezér, azaz Zanadij kán nevét. A Londonban élt Tóth Zsigmond kiadatlan munkájában etruszk nyelvű szöveggént értelmezte a feliratokat. Forrai Sándor és Fehérné, Walter Anna – akinek nagyszerű könyve immár 27 éve vár magyar kiadásra – műveikben részletesen leírják az edények rovásszövegeinek megfejtéseit.

Bakay Kornél régészeti-művészettörténeti elemzését az Őstörténetünk régészeti forrásai c. könyvének első kötetében olvashatjuk.

Őseink kincse tehát még őrzi titkát, talán nem is árulja el addig, amíg végleg haza nem kerül. De hogy a megfejtés magyarul lesz, azt Fischer Károly Antallal együtt nyugodtan vallhatjuk: „E feliratok oly fényes bizonyítékai elődeink írástudásának, mint az arany, amelybe beröva vannak.”

52. ábra

53. ábra

Feltűnő a párhuzam a Nagyszentmiklós Kincs 2. számú korsója és egy perzsa munkának tartott 6. századi ezüsttál között, amelyen alul két szkita látható íjjal és fokossal.

A Margit-szigeti rovásfeliratos kő

Talán furcsa kijelentésnek tűnik, hogy egy, a Budapesti Történeti Múzeum kőtárában heverő, elfeledett, sőt hamisítványnak nevezett rovásfelirat arra világíthat rá, hogy az 1241. április 11-i muhi vereség, amelynek során IV. Béla elmenekült, öccse Kálmán meghalt, a magyar sereg és az ország elpusztult, elkerülhető lett volna. Pontosan 725 évvel e tragédia után, 1966. április 11-én, Pataky László mérnök, rovásírás kutató a Margit-szigeti romtemplom falába épített követ egy hársfaággal megtisztítja a mohától és a betűkkel együtt előbukkan a múlt.

A XIII. század elején a Volgától a Keleti-Kárpátokig terjedő területen uralkodó Kötöny kun királyt és népét a tatárok nyugat felé szorították. Miután évekig nem kevés véráldozattal sikeresen védelmezték a magyarokat, joggal várhatták el, hogy befogadják őket. Ebben nem is csalatkoztak, mert IV. Béla befogadta és letelepítette a negyvenezer kun családot és a maradék hadsereget, amely jól jött a magyar katonaság létszámának növeléséhez. Nem tetszett ez a nagy egyesülés a Nyugatnak és Babenberg Frigyes osztrák hercegnek sikerült a főurak egy részét a kunok és a király ellen fordítani, ami annál is könnyebben ment, mert a főuraknak már az sem volt ingyére, hogy IV. Béla 1238-ban az állami jövedelmeket ismét a zsidóknak adta bérbe, megszegvén ezzel az Aranybulla rendeletét. Így 1241 márciusában a Pesten szállást kapott Kötöny kun király háza népére felheccelt tömeg támadt. Kötöny, hogy családját a becstelen haláltól mentse, feleségét, gyermekeit, végül önmagát megölte. A vérszomjas népség a nemes halottak fejét levágta és az utcára dobálta. Frigyes herceg, miután a mészárlást levezényelte, bánatlanul távozott Ausztriába.

A kunok jogos felháborodásukban elvonultak az országból, magára hagyták a karjait tehetetlenül széttáró Bélát. A tatárok pedig 1241. április 11-12-én muhinál megsemmisítő győzelmet arattak.

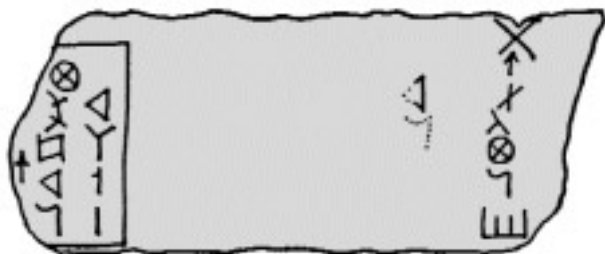
A Margit-szigeti kolostor együttes és templom romjait 1938-ban kezdték feltárni. Első olvasatra talán meglepő, hogy az ásatást a nádor főkertésze vezette. De hát ki is érthet jobban az ásáshoz a kertészeknél? Csak az 1900-as évek elején vették észre, hogy a templom falának egyik kövén rovásfelirat van. Bronzkeretes üveglappal védték egészen 1945-ig, ez a háborúban elpusztult, utána pedig nem sok becsülete maradt a kultúrának.

Fehérné Walter Anna leírása szerint vitéz Szakonyi István (1911-1974) Amerikába kivándorolt rovásírás kutatónak köszönhetjük a kő megmentését az enyészettől. 1965 decemberében az Amerikai Magyar Élet hasábjain „A halálraítélt legrégebb rovásírásos emlék a Margit-szigeti rovásírás feliratos

kő” című írásával hívja fel a figyelmet és nem hiába. Ezen írás nyomán indult el a két neves kutató, Csallány Dezső régész, múzeumigazgató, és Pataky László mérnök.

Szakonyi István szorgalmazta a kő beszállítását a Történeti Múzeumba, mielőtt a betűk teljesen lemállottak volna, ez végül Csallány Dezső közbenjárására 1969 nyarán meg is történt.

Pataky László megfejtése szerint a kő Kötöny kun királynak és vejének Écsken kenéznek sírfelirata.

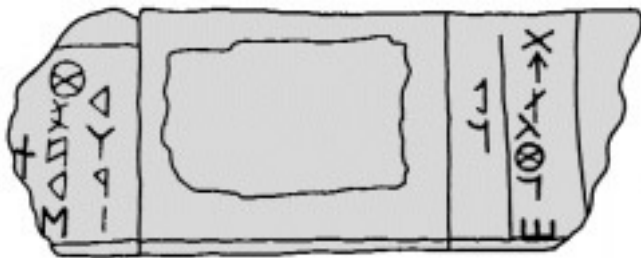

54. ábra

1. Pataky László rajza

Íme Pataky rajza a kőről. Megállapítja, hogy a jobb oldali felirat KÖTHEN ILKÁN (Kötöny nagykan), a bal oldali pedig ÉCSKEN KINISZ (Écsken kenéz). Mind a jobb, mind a baloldalon lévő legfelső jelet nem betűnek, hanem tamgának, nemzetségsjelnek tartja. Lényeges és vonzó Patakynak az a következtetése, hogy a kunok magyarul beszéltek. Érvelését alátámasztják a könyvében (Géyse kiskán – Tevan 1996) közölt régészeti feltárások.

Csallány Dezső Pataky után egy évvel, 1967 nyarán tekinti meg a követ, még a templom falában, kezében Pataky rajzával és megfejtési kísérletével, amely az Új Ember katolikus lapban 1967 júniusában jelent meg. Csallány rajza Patakyétól némileg eltérő. Megemlíti a felülről lefelé való rovás szokatlanságát. Véleménye szerint a szöveg balról jobbra halad, kiinduló pontja a kereszt. Munkájának nagy érdeme, hogy a jelek párhuzamait is kimerítően felsorolja. Kormeghatározása megegyezik Patakyéval, ő is a XIII. századba helyezi. (IV. Béla a Margit szigeti kolostort 1252-ben alapította.)

55. ábra

2. Csallány Dezső rajza

Sírfelirat voltával ő is egyetért, megfejtése azonban a bal oldali oszlopból kiindulva: „FECSKÉM KELTESZ... BÉKIS FIAM”.

Felveti a gondolatot, hogy a követ 1287-ben Kun Erzsébet királyné állíttatta kiskorú András fia számára, ugyanakkor Csallány mint régész további, alaposabb bizonyítékok feltárására készült.

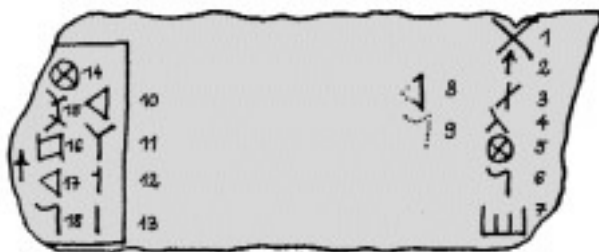
A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének képviselőjében 2002. júliusában Szakács Gábor kért engedélyt a kőtárban elhelyezett rovásemlék megtekintésére és lefényképezésére Dr. Bodor Sándortól, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatójától.

Ő Tóth Attilát, a múzeum főmunkatársát, szakrestaurátort kérte meg, legyen segítségünkre, akiről kiderült, hogy ismeri a rovásírást és maga is kutatott rovásjelek után a pilisi Holdvilágárokban. Mind az Igazgató úr, mind Tóth Attila felbecsülhetetlen segítségét ez úton is köszönjük.

A kő megpillantása, megérintése felejthetetlen érzés volt és minden kételyt eloszlatott eredetiségét, régiségét illetően. A későbbi ügyetlen karcolások élesen elütnek az eredeti véséstől. Sajnos sem a fényképezőgép, sem a világítás nem volt alkalmas használható felvétel készítésére.

A kő megtekintése alapján az a véleményem, hogy nem utólag, hanem az építéskor került a templom falába, mivel legszélesebb részén 42 cm mélyen helyezkedett el benne. Hogy a feliratok ekkor már rajta voltak-e, nem tudni, de éppen a feliratok megőrzésének céljából, egy korábbi építmény részeként is kerülhetett beépítésre. A feliratok korának alsó határa nem pontosítható, azonban a bal oldalon lévő kereszt miatt a XI. -XII. századtól valószínűsíthető. A kereszt a rovásemlék sírfelirat voltát igazolja.

A feliraton a következő rovásbetűk fordulnak elő, jobbról balra, felülről lefelé számozva, mivel a „betűk arca” ezt az olvasási irányt jelzi:

3. Számozott rajz

I. oszlop:	1 B, 2 C, 3 D vagy I, 4 S, 5 F, 6 Ü vagy J, 7 P vagy L,
II. " :	8 K, 9 Ü vagy J,
III " :	10 K, 11 T, 12 A, 13 SZ,
IV. " :	14 F, 15 E, 16 CS, 17 K, 18 V, Ü vagy J

A 7-es betűhöz hasonlóan, bár elfordítva írja Szekeres Lajos székely kapuján a P és L betűt (Forrai 365), Kájoni János (Forrai 331), valamint

Kapossi Sámuel (Forrai 338), Bél Mátyás (Forrai 339) és Petrovai János (Forrai 362) a P betűt. Petrovai János a 10-es és 17-es betűhöz hasonlóan írja az O-t. A 7-es jel Csallány féle változata, valamint a 8-as, 10-es és 17-es jel rajta van Géza fejedelem (meghalt 997) pénzén is. Érdekes egyébként, hogy a jobb oldali oszlop első három betűje a latin ABC első három mássalhangzóját adja ki, a sort megtöri az S, majd utána következik a negyedik mássalhangzó az F.

Felülről lefelé haladó rovásról Szamosközi István (1570-1612) és Magyar Adorján (1887-1978) is beszámol.

A kövön van még néhány utólagos bekarcolás, ezek a betűk azonban nem a függőleges sorokban, hanem rendetlenül, szétszórta helyezkednek el. Ezekre vonatkozhat a kő eredetiségében kételkedők legfőbb érve, a „csínytevő diákok beismerő vallomása”.

A nagy kérdés nem csak a szöveg megfejtése, hanem, hogy mit és miért véstek le, távolítottak el a kő középső részéről.

Ezek után lássuk, hogy miként vélekedik a kő eredetéről, eredetiségéről a szakrestaurátor. Tóth Attila a 60-as évek elején ifjú diákként került kapcsolatba a rovásírással. Ruffy Péter és Pataky László cikksorozatára (Magyar Nemzet) 1962 májusában indult meg a Holdvilág árok kutatása dr. Erdélyi István vezetésével, ő akkor az MTA Régészeti Intézetének volt kandidátusa.

Tóth Attila lelkes gimnazistaként írt egy levelet a Magyar Nemzet szerkesztőségébe Pataky Laci bácsi nevére, aki válaszában arra ösztönözte, hogy keresse meg Erdélyi Istvánt. Így aztán az érettségi utáni nyarat két hét KISZ tábor kivételével a Holdvilág árok feltárásánál töltötte, ahol rovásjeleket is találtak. Hamar szembesülnie kellett azzal a ténnyel, hogy nem mindenki értékeli és becsüli ősi írásunk emlékeit.

Mialatt éppen csak fordult egyet, hogy elhozza fényképezőgépét, a meredek sziklafalon gyakorlatozó sportolók pontosan az egyik rovásjelbe verték a kötél tartó karika kampóját. A kellemetlen élmény nem vette el kedvét és rajzban örökítette meg a rovásjelet, amelyet elküldött Csallány Dezsőnek, a Nyíregyházi Múzeum igazgatójának, a rovás emlékek akkori legjelentősebb szakértőjének. Csallány doktor éppen a mai Bulgária területén lévő ősi, madarai erődtény kőbe vésett rovásjeleivel foglalkozott és a hegymászók által megsemmisített betűt azonosnak találta az egyikkel.

Amikor Pataky Laci bácsi megjelentette a Margit-szigeti Kötöny síremlékről a maga elképzeléseit, Tóth Attila kiment a helyszínre, ám hamar letett arról az elképzelésről, hogy ő lesz a megfejtője a kőnek, mert véleménye szerint a szövegek túl rövidek ahhoz, hogy egyértelmű megoldások szülessenek.

1984-ben a Történeti Múzeumnál elvállalta a kőtárosságot. A gyűjteményben mintegy 15.000 darab faragvány tartozik a gondozása alá. Átvételükkor az egyik raktárban, a falnak döntve ismerősként üdvözölhette a Margit-szigeti követ. A következő raktárrendezés idején elhelyeztette egy polcon, hogy védve legyen a felirat. Ekkor elég sok új sérülést észlelt a felületen, amely származhatott a kivételtől és a beszállítástól is.

A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének megkeresését örömmel fogadta, portalanította, láthatóvá tette a jeleket, amelyeket maga is átvizsgált, eközben olyan bekarcolásokat is felfedezett, amelyek sem Csallány, sem Pataky rajzain nem szerepeltek.

Tóth Attila

Igyekezett a szakirodalomból tájékozódni a kő eredetéről, de csupán egyetlen említést talált az 1971-ben megjelent, Budapest régiségei című kiadvány 22. kötetében, a helyszínen a 60-as években ásató Feuerné Tóth Rózsa tollából származó Margit-szigeti domonkos kolostorról szóló tanulmányban.

„...ugyanebben az építési periódusban került elhelyezésre (XV. -XVI. sz.) a három pillérrel egyvonalban a hajó északi falában... ..ez a csonka gyámkő, amely kizárólag a XVI. századi kórusboltozat tartására szolgált, azért nevezetes, mert 1510 táján kiképzett homloksíkjára rovásjeleket vés-tek. A jelek bevésése a kő anyaga miatt 1510 után történhetett.” A Mihály Péter által készített felvételen látszó pillér is azt bizonyítja, hogy valószínűleg már akkor sem volt eredeti helyén, hiszen egy gyámkőnek mindenképp magasabban kéne lennie. A kő felső síkján lévő szerkesztési vonalak bizonyítják konzol jellegű szerepét, mert rárajzolták a következő idom körvonalait.

Tóth Attila nehezen tudja elképzelni, hogy a kő síremlék. A kun fejedelem sírjára mégis csak kőbaba dukált volna, de az is valószínűtlen, hogy IV. Béla először eltemeti keresztfiát, majd 10-15 év múlva a kolostor építése idején engedélyt ad a sír kegyeletértő szétrombolására. A pogányság ellen prédikáló papok sem építettek volna be rovásfeliratos követ a templomfalba, bár ezt a vakolatral el lehetett rejtetni. Ha mégis síremlékből fűrészelték ki, akkor nem teljes a felirat, azaz így nem értelmezhető. A Pataky Laci bácsi által nyílnak neve-

zett jel egy harmadik sort is feltételez, ez azonban nem bizonyítható, mert a kő síkja éppen ott sérült. Egyébként a kő jobb szélén lévő rovásfelirat rosszabb állapotban van mint a másik oldali.

A jelek olyan gyakorlott kőfaragó kezére vallanak, aki jártas volt a rovásírásban, vésetei jól elkülönülnek azoktól a jelektől, amelyeket valóban utólag karcoltak rá.

Csallány Dezső jelzi a rajzán, hogy a kő közepéről a díszítés hiányzik. Semmi olyan apró faragványtöredéket nem hoztak be a falból, amiből meg lehetne állapítani, hogy mi volt ott. Lehetett levélfürt, mint a Hilton szállónál, esetleg emberalak, a kőfaragó feje, amit szintén szívesen alkalmaztak a korabeli meseterek. Egyes részeken látni olyan vésőnyomokat, amelyekből az következtethető, hogy lepattintották. Hasonló lehetett azokhoz, amelyek a budavári domonkos kolostorból származnak.

Tóth Attila így foglalja össze a további feladatokat: először is a kő dokumentációját kell elkészíteni, fotókat több irányú megvilágításban, felmérést, sérülések rögzítését, utána a kő megtisztítását, ugyanis a Pataky Laci bácsi által említett moha még mindig rajta van, néhol habarcs maradványok is. Lehet, hogy olyan jelet rejt, ami ezek miatt nem látható. Letisztított állapotban új fotók, rajzok készítése, ezek összevetése az 1969-es fotóval, és Badiny Jós Ferenc felvételével is, így kiszűrjük a kiemelés utáni sérüléseket és a „bevallott”, hamisított monogramokat. Ki kell gyűjteni azokat a sérüléseket, amelyek a rovásjelek mellett, esetleg azokba hatolva értelemzavaróak lehetnek. Így visszafelé, rák módjára haladva, tisztázható, mi az eredeti rovásírást szöveg. Addig feltételezésekbe, megfejtésekbe bocsátkozni felesleges, mert fennáll a lehetőség, hogy változtatni kell rajta.

Tóth Attila saját megállapításait publikálni szándékozik s mint kiinduló pontot bocsátja majd a kutatók rendelkezésére.

A Margit-szigeti rovásírást kő ma még megfejtetlen, de talán a nem is olyan távoli jövőben megtudhatjuk kik, mikor és mit üzentek ezzel a felirattal az utókornak.

Magyar Demokrata – 2002 október

Írhatott-e Árpád fejedelem rovásírással?

*Az előadás elhangzott 2001. május 20-án,
az Árpád napon, a Magyarok Házában*

Székita-hun-avar rovás emlékeink szerint igen, egészen biztosan és ehhez még néhány honfoglalás kori rovás emléket gyűjtöttem csokorba az Árpád nap alkalmából.

A honfoglalás szót pontosítani szeretném, mert ez nem honfoglalás, hanem hon visszafoglalás, hazatérés volt igazából. Torma Zsófia, Marjalaki Kiss Lajos, Magyar Adorján, László Gyula régészeti, néprajzkutatói tevékenysége ezt igazolja.

Forrai Sándor is ezt írta rovásírás tankönyvének belső borítójára: *Megjelent a hon visszafoglalásának 1100. évfordulója alkalmából.*

Nézzük akkor az ebből az időből származó rovás emlékeket:

1. Fischer Károly Antal A hun-magyar írás és annak fennmaradt emlékei című könyvében a Csiki Székely Krónikát idézi, mely szerint a székelyek az Árpáddal kötött vérszerződés pontjait kőre metszették. *„Zandirhám rabonbán idejében – így szól a Krónika – a hunok másik nemzete (a magyarok) Álmos fia Árpád vezérlete alatt bejövén, Zandirhám követeket küldve fogadá... s a Hat Kőszert, a hat kőre metszett törvényt kitévén rabonbáni módra Bondvárban áldozatot tartván a kövekről törvényeket olvasott föl és alkalmazott nemzetére...”*

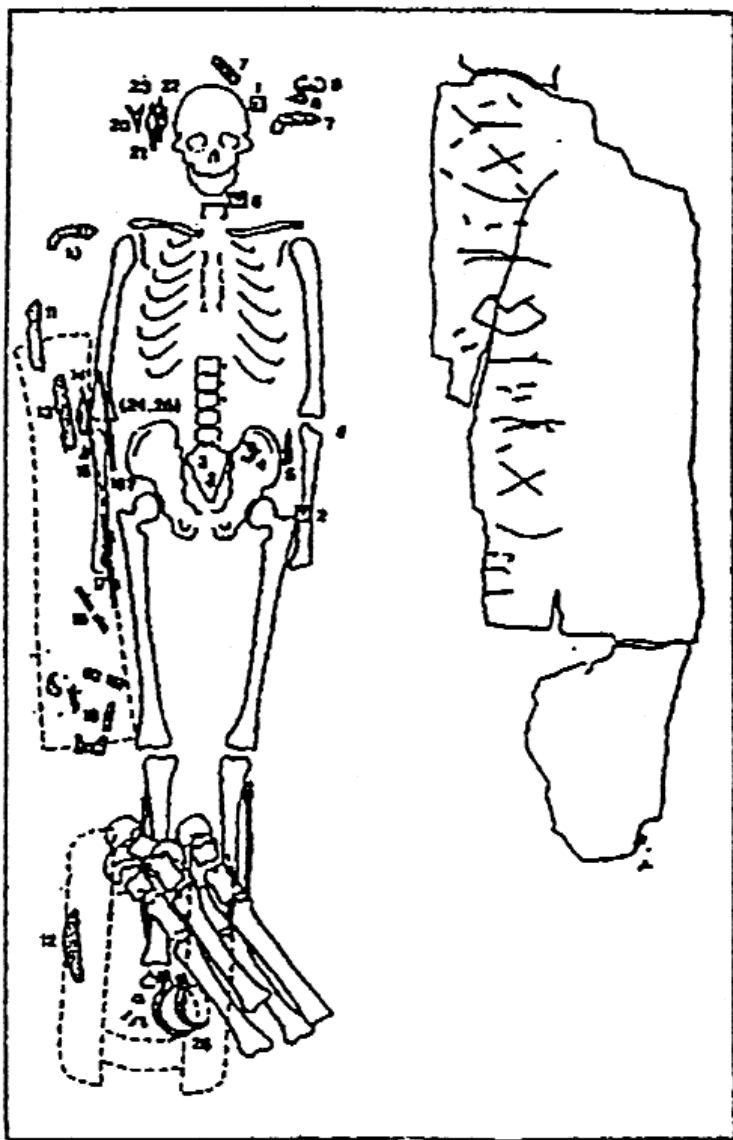
2. A szabadbattyáni honfoglalás kori bronz övcsat, amelyen legkevesebb húsz rovásbetű van (számukat az összerovások miatt pontosan nem lehet megállapítani)

3. A marosmenti Magyarózd község határában Horváth István költő honfoglalás kori íjhoz tartozó rovásbetűket hordozó szarvasagancs lapocskát talált.

4. A Homokmégy-Halom-i honfoglalás kori temetőből előkerült nyíltartó tegezhez tartozó, rovásírással csontlemezzel írta Dienes István: *„Azt is meg merem kockáztatni, hogy a rovásfelírt tegez hordozója akár magát Árpádot vagy a nagyfejedelmet hozzártartozóit szolgálta.”*

Ugyanitt találtak egy csont bogozót két rovásjellel. A halom elnevezés nem véletlenül fordul elő lelőhelyként, mert a szkita halomsírokra, vagy ezek aljába temetkeztek az utódok. Az ozorai fejedelem sírját is az ozorai temetődomb lejtőjén találták meg.

5. Honfoglalás kori kohókat tárt fel Stamler Imre Somogyban Bodrog-Bűn. Itt találták meg a nagy vitákat kiváltó rovásfelírt kohófúvókát.

56. ábra

A Homokmégy - halom-i "honfoglaló" katona rovásírásos íjcsontja

6. Csak felsorolásképpen a honfoglalás kori és Árpád kori temetőben talált rovásírásos gyűrűk lelőhelyei Deszk, Hódmezővásárhely, Klárafalva, Kunkerekegyháza, Ladánybene, Mezőberény, Székesfehérvár-Maroshegy. Ezek a leletek ismét azt igazolják, hogy nálunk a köznép sem volt írástudatlan.

A rovásírásos honfoglalás kori emlékek bizonyítják azt is, hogy Árpád és népe nem törökül, kazáruul, vagy finnugorul beszélt, hanem a szkíták-hunok-avarok nyelven, amelyet napjainkban magyar nyelvnek nevezünk.

Chemez Farkas kiállításának megnyitója

2001. november 23.

Budapest, XI. kerületi MIÉP székház

Köszönöm a megtisztelő felkérést a kiállítás megnyítására.

Szőcs Zoltán írja a Magyar Fórum 2001 november 8.-i számában:

„Miliméterről miliméterre, centiméterről centiméterre szorul ki életünk-ből a magyar jelleg. Észre sem vesszük a lassú, állandó nyomulást, a nem magyar, a velünk össze nem egyeztethető mentalitás sunyi terjedését.”

Ez nem csak Magyarország jelenlegi területén van így, hanem mindenütt, ahol valaha őseink éltek – teljes erővel folyik történelmünk átírása.

Ház a hídon című füzetemben írtam másfél évvel ezelőtt: *„Újból és újból felperzselik ősi földjeinket. Kijev környékét a csernobili atomrobbantással és az azóta is halálos dózist sugárzó atomreaktorral pusztítják, mert ott élt Emese és fia, Álmos. Pusztítják Irakot, mert ott volt Suméria. Pusztítják Csecsenföldet, mert ott volt Levédia.”*

És most sajnos hozzá kell tennem, hogy pusztítják Afganisztánt, mert a Pártus birodalom része volt. Amerikai bombák perzselik fel a földet, ahol a legendás Selyem út húzódott, és amelyben Zarathustra próféta hamvai nyugszanak, a Kabul medencét, ahol a próféta tanítását követő pártus őseink szentélyeket emeltek. Veszélyben vannak a kabuli múzeumban őrzött pártus királyszobrok is.

Chemez Árpád és Farkas művészetének forrása őstörténetünk-ből fakad. Szkíta-pártus-hun-avar őseink szobrászainak, ötvöseinek hagyományait őrzi. Nagyon fontos ennek az örökségnek továbbvitele, átmentése, mert egyre kevesebb marad belőle. A pártus emlékek durva, agresszív eltűntetése ezekben a percekben is folyik, amíg mi itt állunk.

Dr. Doni George, az Iraki Kulturális Minisztérium főigazgatójának nyilatkozatából: *„Az öböl háború kezdetén az Irak déli részére érkező amerikai katonák, a Kr. előtt 4500- éves történelmi múltra visszatekintő Ur városába is bevonultak. A műemlék épületek között tankokkal járőröztek, a város temetőjében ősi tárgyakat ástak ki, a műemlék falára pedig légvédelmi ágyúkkal súlyos károkat okozva mintegy négyszáz lövést adtak le. Irak déli részéről több mint 4000 műemléknek minősülő tárgyat loptak el.”* (Forrás: az Iraki Köztársaság Budapesti Nagykövetsége.)

A kelet-mongóliai 3-4 méter magas, faragott szarvasos rovásfeliratos szkíta kövek legtöbbjét szovjet traktorosok vonszolták el házak alapozásához.

A szkíta királyok mesés kincső halomsírait oroszok-szovjetek dúlták, rabolták, a páratlan ötvösremek aranylemez domborításoknak nagy részét beolvastották. Ázsiai avar őseinknek erőt sugárzó kőszobraiból csak néhány maradt fenn, donyeci, krasznodari múzeumokban porosodnak.

57. ábra

Erdélyi István rajzai a Baján Kagán völgyi szarvasos kőről

Levédiai őseink erődítményét, Sarkel várát, amely szarvasos-lovas rovásfeliratos kőfaragványaival az akkori világ építészeti csodája volt, a szovjetek vízzel árasztották el, víztározót, mesterséges tavat hoztak létre a felduzzasztott Don folyó vizéből és ezzel örökre hullámsírba temették.

Ezeknek az elpusztított, ősi értékeknek esszenciája, párlata Chemez Árpád és Farkas művészete és ehhez az öröklött nemes sűrítményhez adják hozzá saját egyéniségüket, tehetségüket és így tovább nemesítik azt.

Kérem a jó Istent, hogy segítse őket erőben, egészségben minél többet alkotni.

Véleménycsokor a rovásírásról

(Az előadás elhangzott 2002. március 2-án a Magyarok Házában, a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének rendezvényén.)

A rovásírás irodalmának tanulmányozása során a legkülönbébb véleményekkel találkozhatunk. Nagyon oda kell figyelniünk, hogy melyikre bízunk rá magunkat, hiszen a hazug, irigy, rosszindulatú, vagy tájékozatlan gúnyolódók között nemzetközileg elismert, írástörténettel is foglalkozó szaktekintélyek is vannak.

Úgy építettem fel ezt az előadást, hogy a lekicsinylő, vagy téves állításokkal szemben elismerő, méltató, hazaszerető, régészeti, vagy néprajzi kutatásokon alapuló véleményeket ismertessek, amelyek gyógyírként enyhítik legjelentősebb és legrégebb kultúrkincsünkön ejtett sebeket.

A hivatalos írástörténet dédelgetett kedvence, **I. G. Gelb**, akinek megfelelőbbé tehető véleményébe minden írástörténeti műben úgy botlunk bele, mint a pesti utcákon a kutyák hagyatékába. 1907-ben született a lengyelországi Tarnowban, majd ragyogó pályáiv után a Chicagói Egyetem Keleti Intézetének Nyelvészeti Osztályán landolt. Ezen írástörténeti lángelme tudása a következőkben merült ki az általa 12 betűsnek nevezett ómagyar írásról: „Ezeket az írásjeleket minden összefüggés nélkül találták ki számos írás esetében, mint amilyen a balti, a brahmi, kelta-iber, koreai, glagolista, **magyar**, numidiai, ogham, runo, yezidi, és számos más írás esetében is, ahogyan ez már a **primitív** társadalmak esetében lenni szokott.”

Semlegesítsük e primitív véleményt **Fadrusz János** (1858-1903) magyar szobrász, a kolozsvári Mátyás szobor alkotójának szavaival:

„Látnoki szemeimmel nézem a jövőt... Látom jönnek az idők, amikor iskoláinkban tanítani fogják gyermekeinket őseink betűrendszerére... A középületek homlokán rovásírásban fogjuk olvasni rendeltetését... Az idegen látja őseink legsajátabb keze írását. És minden magyar büszkén, föndobogó szívvel fogja az idegennek mutatni a rovott felírást és magyarázni, hogy őseink évezredek óta ezekkel a betűkkel írtak.”

Ernst Doblhofer osztrák írástörténész Gelb nagy csodálói közé tartozik. 1957-ben, Grazban jelenik meg összefoglaló írástörténeti műve, amelyet magyarul *Jelek és csodák* címmel 1962-ben adtak ki. Ebben a következőképpen nyilatkozik rovásírásunkról és őstörténetünkéről: „Érthető módon súlyos csapást jelentett a túlzott és még ma is élő hun-magyar nacionalizmusra az a felismerés, hogy a székely rovásírás minden kétséget kizáróan az ótűrk runákra vezethető vissza. A két írás közötti hasonlóság, amelyet a korábbi

emlékek alapján már 1890-ben felismertek, valóban olyan megdöbbentő, hogy senki sem vitathatja... A legnehezebb probléma, amelyet még ma sem sikerült elfogadhatóan magyarázni, az időrendi hézag, amely az időszámításunk szerinti VIII. századból származó ótürk feliratok és a székely runák között tátong: az utóbbiak csak a XVI. század elején bukkannak fel először... Bizonyos az, hogy nem lehet szó Attila hun király és a hun csapatok írásáról, de ezt már nem is állítja senki komolyan... A magyarok az írás átvételének kritikus időszakában a IX. században a kazárok alattvalói voltak...”

A türk írástól való származás lehetetlenségéről már e könyv előző részeiben szóltam. Itt annyit tennék hozzá, hogy a doblhoferi „megdöbbentő és vitathatatlan” hasonlóság a 34 betűs szkíta-hun-avar-magyar ábc és az 53 betűs türk ábc között a jelformát és a hangalakot illetően csupán négy jelre terjed ki. Két betű csak akkor azonos, ha formájuk és hangalakjuk is egyezik. Ha csak a jelformát nézzük, akkor a 24 germán rúnából 13 azonos a magyar rovásírás betűivel, de mivel hangalakban teljesen különböznek, nem mondhatjuk, hogy azonos betűkről van szó, bár a több mint 50%-os egyezés valamilyen kapcsolatot sejtet.

Az, hogy a türk ábc 53 jelből áll, nem azt jelenti, hogy fejlettebb mint a magyar, hanem azt, hogy zavarosabb, mert a kb. 20-23 hangjukra 53 jelet használtak. A magyar rovásírás azonban, mivel együtt fejlődött nyelvünkkel, megőrizte egy hang – egy jel stabilitását. Doblhofer egyébként könyve 38. oldalán az ábc-k családfájában kiindulól pontként az egyiptomi írást teszi, majd rögtön ebből származtatja a sinai és az óségi írást és ebből a kettőből minden mást, a Szunda szigeti írásoktól a német rúnáig. Csak örülhetünk, hogy ebben az esetben sem a sumér ékírást, sem a székely-magyar rovásírást nem említi meg.

És egy kedvezőbb német vélemény: azon a XVIII. századi német metszeten, amelyet **Bél Mátyás** (1684-1749) evangélikus püspök, polihisztor kapott **Kapossy Sámuel** gyulafehérvári tanártól, rovás ábc látható – „*Alt ungrisch abc*” – a következő szöveggel:

*Wie glücklich ist ein Deutscher Mann
Der unter Ungarn ungrisch kann*

vagyis

*Milyen boldog egy német,
aki a magyarok közt magyarul beszélhet.*

Nagyon vicces könyv jelent meg 1999-ben **Soltész István** tollából *Árpádházi királynék* címen (Gabo kiadó). Nézzük, hogyan próbál a szerző begyömöszölni egy kazár asszonyságot az Árpádházi királynék sorába, előrángatva ehhez Levedi fejedelmet, a rovásírást és a molyrágta finnugor elméletet: „Levedi kündü tekintélye nőttön nőtt, holott nem lehetett nagyravágyással vádolni. Sikerei csúcsán is ragaszkodott „lenni” igéből származó egyszerű finnugor nevéhez. A 20 esztendőes ifjú 830 elején kezdeményezhetett folyóparti szállásukon nagy nép vitát (csak nem hu-

rált?). A hideg még dermesztő volt, az évszak kényszerítően alkalmas a kumiszos tereferére... A kiemelkedő politikai vénával, sőt sámánisztikus előrelátással rendelkező fővajda sorsfordító helyzetváltoztatásra bízta népe vezetőit... A magyarok fővajdája teljes szolgálatával lépett be a kazár birodalom szövetségébe, ez elemi érdeke volt a magyarságnak. Kazár menyasszonyt is kapott. Levedi nem akart kitérni a megtiszteltetés elől, nem tehette volna kegyvesztés nélkül, állítólag alkudozott és királyi hercegnőt kívánt, ám nem kaphatott. Viszont maga a kagán adományozott neki ünnepélyes ceremóniák közepette egy igen előkelő kazár hölgyet. Arisztokratát a javából, kitűnő képzettséggel, műveltséggel... Levedi beilleszkedő szándékának bizonyítására felvette a kazár elit meglehetősen lazán gyakorolt, de politikailag komolynak tekintett zsidó vallását is... Minden esetre akarva, nem akarva közeli egyistenhit lopkodott be a magyarok közé is... Levedi asszonyának nevét nem örökítették meg krónikák, szájhagyomány sem... Századokkal később derült ki (de vajon honnan?), hogy a türk, kazár, valamint a magyar műveltség egyik főszereplője lehetett. Bábjaja az ázsiai türk rovásírás adaptációjaként a fába rovott betűkkel megjelentett magyar íráskultúrának. A szakirodalom ezt a magyar filológia története egyik legragyogóbb fejezetének nevezi (milyen szakirodalom?)... A Bajkál tótól a hajdani Nikolsburgig a lengyel Mikulowig (helyesen cseh) összefüggő törökös-szlávok középkori írásterület egy akkori fontos központjától, Kazáriától kaptuk a türk rovásírást és Levédiában folyt a magyarosító fonetikai reform. A magyarban nélkülözhetetlen F és H hangok betűjeleit a görög ábc-ből vették át, ezek a türk-kazárban ismeretlenek voltak, a szláv ortodoxiától a magánhangzókat, amelyek szintén nem léteztek a türk írásban és ejtésben. Mind a kilencnek külön jelet konstruáltak a Don menti műhelyben... A legfontosabb közvetlen összekötő aligha lehetett más mint éppen Levedi kazár felesége.” (Szerencsére Levedi ősrünknek volt annyi esze, hogy nem nemzett utódot a sokoldalúan képzett kazár aszszonyságnak, és ezzel kellemetlenségek hosszú sorától kímélte meg utódait.)

Ennyi zöltség eltakarítására talán képesek lesznek **Fischer Károly Antal** szép szavai: „Igen, a hun-magyar nemzetnek a legrégebbi időktől fogva volt saját írása, mely a székelyek, a hunok e kétségtelen utódai közt fenntartotta magát a legutóbbi időkig, s csupán a történeti források nem ismerésére és szándékos mellőzésére vall, ha valaki ez írás léteztét kétségbe vonja, vagy tagadja... Higgyünk tehát a régi, tiszteletre méltó bizonyságoknak... ez emlékek ékebben bizonyítanak a hun-magyar nemzet régi dicsősége és műveltsége mellett, mint a legügyesebb szószóló.”

Jankovich Marcell művelődéstörténész és **Hoppál Mihály** sámánológus a következőképpen nyilatkoznak Jelképtár című könyvükben: „ősi, valószínűleg föníciai eredetű, egykor Nyugat-Európától Belső Ázsiáig elterjedt írás-

mód... A pogány magyarságnak a rovásírás alighanem általánosan alkalmazott írása volt. Ez az arámi betűírásból fejlődhetett ki, szogd közvetítésével, talán a türk rovásírás mintájára.”

Tömörítve tehát: föniciai eredetű, arámi betűírásból kifejlődött, szogd közvetítéssel, türk mintára. Az ilyesmire mondják, hogy nem semmi. Úgy tűnik, a sokat idézett **Sir Bowring** (1792-1872) nyelvész, műfordító angol létre sokkal jobban megértette a magyar nyelv és írás csodáját, mint előbb idézett honfitársaink: „A magyar nyelv egyetlen darabból álló terméskő, amelyen az idő viharai karcolást sem ejtettek. Nem az idők változásától függő naptár. Nem szorul senkire, nem kölcsönöz, nem alkudozik, nem ad és nem vesz senkitől. E nyelv a nemzeti önállóság, a szellemi függetlenség legrégibb és legfényesebb emléke.”

Kéki Béla, az Írás története (Gondolat 1971) című könyvében számrovásunkkal kapcsolatban a következőt írja: „Magyarországon a csikósok, gulyások, juhászok és kondások a múlt század végéig rovásfák segítségével veték számba állatállományukat. Csak az 1868-ban bevezetett kötelező iskoláztatás és az ennek nyomán lassan általánossá vált írni-olvasni tudás szorította ki a használatból.”

Ha Kéki Béla ismerné Torma Zsófia 11.000 darab, 4. 500-5.000 éves betűkorongját, a rovásfeliratos szkíta baltatokat, az avar kori tűtartókat, a közatonák rovásjeles íjtegezeit és övcsatjait, a fazekas termékek fenékbélyegeit, akkor tudná, hogy a XI. századig, a rovásírás betiltásának idejéig, nálunk általános, a köznépre is kiterjedő volt az írásbeliség, abban a korban, amikor a „művelt” nyugaton még az uralkodók és főrendek is analfabéták voltak. Olyan csapás érte ekkor természetes (csúnya és idegen szóval organikus) műveltségben élő népünket, amely több mint nyolcszáz évre visszataszította a környező országok írástudatlan szintjére. Egyébként még ma sem vált írásunk szerves részévé az x, y, w, dz, dzs, például az x-et írott formában lehetetlen az o betűhöz kötni.

Magyar Adorján szavaival cáfolom Kéki gondolatmenetét: „A népek műveltségi foka ma is legbiztosabban aszerint ítéltető meg, hogy az írni-olvasni tudók számaránya milyen náluk. A legtöbb európai nép írni-olvasni csak a kereszténység felvétele után tanult meg... Európában a magyar az egyetlen nemzet, amelynek már a kereszténységre térése előtt is volt saját, azaz nem másoktól átvett írása... A magyar rovásírás betűit semmilyen más írás betűivel így összehasonlítani nem lehet. Kétségtelen tehát, hogy a magyarok, valamikor igen régen saját maguk alkották meg betűiket.”

Megay László és **Rékassy Csaba** szerzőpáros a gyermekeket célozza meg szép kiállítású művével (Könyves könyv-Móra, 1976), amelyben a hivatalos dogmákat ismételteti: „A magyar könyv története azonban csak az országalapító István királlyal kezdődik. Az első kódexeket hittérítő papok hozzák az országba.”

Varga Géza a Magyar Demokrata 97/15. számában a honfoglalók könyveiről szólván leírja, hogy Cirill (Konstantin), a szlávok apostola 880 táján a magyarok írására és **könyveire** hivatkozva kérte a szláv írásbeliség engedélyezését Rómában.

Hogy hová lettek ezek a könyvek? Erről bőven és keserűen ír **Fehér Mátyás Jenő** A középkori magyar inkvizíció című könyvében. Ebből egy szemelvény: *„Összegezve adatainkat az inkvizíció által elkobzott vagy megsemmisített irodalmi termékekről, számba véve azok sokszerűségét, de főképp több ízben említett magyarnyelvűségét, el kell vetnünk a hivatalos irodalomtörténeti állítást a középkor szellemi igényeinek sivárságáról, irodalmunk szegénységéről. Voltak magyar írások, teljes könyvek, a Halotti beszéd és a Mária siralom előtt is.”*

Petőcz Károly Az emlékeztetőtől a nyomtatott betűig (Aurora füzetek 1984, 111 oldal) című írástörténeti tanulmányában olvashatjuk: *„A hunoknak is volt külön rovásírása, erről az V. és VI. századbéli görög-bizánci krónikák is említést tesznek... A hunok írásából alakult ki a székely-magyar rovásírás, amelyet az államalapítást követő nyugati műveltség hamarosan kiszorított... Néhány jele görög vonásokat mutat, mások meg glagolita elemekkel tarkítottak.”*

A szemelvény a görög és glagolita elemek kivételével akár igaz is lehetne. Fájó, hogy mindezt a 111 oldalas művecske 108. – 109. oldalán írja, tehát csaknem a legutolsó lapon kerített sort saját hazája írásának említésére. S míg a könyvben bőségesen mutat be ábc-eket (óhéber, óarámi, ógörög, arab-kufi, szíriai-nesztoriánus, szíriai-jakobita, etiópiai, palmíriai, stb.), addig a mi saját ősi írásunk ábc-je sehol sem szerepel.

Forrai Sándor szavaival: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* című könyvéből szeretném zárni ezt a bogáncsokból és tulipánokból (amely a legősibb magyar virág és díszítő motívum is egyben) összeállított véleménycsokrot: *„...könyvem tanulmányozása közben az olvasóban olyan érzés támadhat, mintha ősi írásunk együtt keletkezett volna nyelvünkkel, egységes jel és rövidítés rendszere annyira összeforrott nyelvünk törvényeivel. Ebből az következik, hogy nyelvünk olyan ősi eredetű, mely évezredek fejlődése során máig egy igen magas fejlődési fokot ért el. Csakis egy fejlett magyar nyelv tudott létrehozni fejlett rövidítéses írásrendszereket: rovásírásunkat és gyorsírásunkat. Legnagyobb kultúrkincsünk tehát a nyelvünk és ősi írásunk, a magyar rovásírás.”*

Magyar Karácsony

A karácsony a kereszténység legnagyobb ünnepe, Jézus születésének napja. A lexikonok szerint a 4. században, I. Gyula pápasága alatt kezdték ünnepelni. Rómában az 5. században már az állam is elismerte, december 25-én még a cirkuszi játékokat is betiltották. Ezen a napon azelőtt az újjászülető Napot ünnepelték Aurelianus császár 275-ben hozott rendelete szerint, de a téli napforduló ennél sokkal ősbibb ünnep minden népnél. A csíksomlyói kegyszobor is a Napba Öltözött Asszonyt, ősanyánkat, Babba Máriát ábrázolja, aki a Holdon áll, feje körül pedig 12 nyolcágú csillag, amely a rovásírásban a legnagyobb értékű számjegy, az ezer, a sumér nyelvben pedig a tündérek, a dingirek jele.

58. ábra

Turul sólyom (László Gyula rajza)

Badiny Jós Ferenc a *Jézus király, pártus herceg* című könyvében adatok sorával bizonyítja, hogy Jézus születésnapját a 358-as év előtt augusztus 11-én tisztelték. A Magyar Demokrata 2002. 51/52-es számában Hankó Ildikó történelmi és csillagászati események egybevetése után arra a következtetésre jut, hogy Jézus születésének napja i. e. 7. év tavaszára esett. Dionysus Exiguus, római apát volt, aki javaslatot tett jelenlegi időszámításunk bevezetésére.

Fehér Mátyás Jenő domonkos rendi történész, később emigrációban élő író, az általa lefordított 12-13. századi inkvizíciós jegyzőkönyvek alapján jut ar-

ra a meggyőződésre, hogy a magyarok őseinek hitvilágában is legnagyobb ünnep a karácsony volt, már jóval Jézus születése előtt, és ennek az ünnepnek a jellegére a karácsony szó utal, amely kerecsensólymot jelent.

Hivatalos nyelvészeink, akik nagy igyekezettel bizonygatják, hogy minden szavunkat másoktól vettünk át, a karácsony szót ismeretlen vagy szláv eredetűnek határozzák meg, sőt a Tolnai lexikonban azt olvastam, hogy a magyarok a „megtestesülés”, latinul inkarnáció kifejezés kifacsarásával jutottak karácsony szavuk birtokába. A Czuczor Gergely – Fogarasi János által összeállított, hat kötetes, 1862 és 1874 között Pesten kiadott, a Magyar Nyelv Szótára című műben a következőt olvashatjuk: *„Krisztus urunk születésének napja, amelyet a keresztény világ december 25-én ünnepel, másképp Nagy karácson, különböztetésül a kis karácsontól, mely nyolczad napra esik. Karácson böjtje, napja, estéje, éjjele. Fekete karácson, fehér- husvét (időjárás jóslat). A latin incarnatio, carnatio szóból képezettnek látszik.”* Tehát innen vették Tolnaiék.

A Magyar Nyelv Történeti és Etimológiai Szótárából (röviden TESZ, Akadémiai Kiadó 1970), amely négy vaskos kötetből áll, megtudhatjuk, hogy a karácsony szó szláv eredetű, a kerecsen pedig óorosz, ami ugyanaz. A kerecsennél még ezt olvashatjuk: *„a szláv szó hangalakja a kerecsennek, illetőleg a kabócának a hangját utánozza.”* A madarászok és rovarászok helyében tiltakoztam volna, bár szárnya mindkettőnek van. A Magyar Értelmező Kéziszótár (Akadémiai Kiadó Budapest – 1975, 1985) megismétli a TESZ szláv – óorosz meghatározását.

A Magyar Demokrata fent említett számában Halasy-Nagy Endre szerint karácsony szavunk a Kara asszony – sötét asszony, fekete asszony – szóösszetételből származik, amely az év legsötétebb napjára utal.

A téli napforduló őseink életében is jelentős ünnep volt, összegyűltek, magukkal hozva a Nap madarait, a kerecsensólymokat. Ekkor röptették fel őket először a levegőbe, a táltosok áldása után. Ezt nevezték kerecseny ünnepnek, amelyet később betiltottak a táltos vallással együtt. *„A Karácsony ünnepe az ősi hitvilág legnagyobb napjai közé tartozott, éppúgy mint a kereszténységnél az ige megtestesülésének... megemlékezése. A táltos perek folyamán sokszor felbukkan a vallató kérdés a pogány magyarság ünnepeire vonatkozólag, sokszor pedig a tanúvallomások egy-egy elejtett mondata világít rá a Karácsony fogalmára... Így vallotta 1245-ben Dala fia Undo perében Rufus segsvári polgár: Krisztus születése ünnepén a régi magyarok a sólyom ünnepét tartják. Obol várjobbágy szavai szerint pedig: Ekkor (Karácsonyról van szó) a sólymokat vadászatra eresztik és sok nép viszi oda madarait, amiket a táltosok megáldanak... Kisszer Mihály szerint: A régihitűek Urunk születése napján tartják a sólyom ünnepét... Ágota özvegy Ithe táltosról vallja a következőket: Amikor Karácsonykor a fiatalság az első új sólymokat felrep teti, szokott énekelni és buzdítani azt ifjúságot, hogy ezeket a dolgokat soha emlékezetéből kiveszni ne hagyja... Boksa táltos védelmére felsorakozott tanúk egyike, egy bizonyos Kozma a következőket mondja: A solymárok ünnepén, amelyet régi nyelven Karácsonynak neveznek.”* (Jegyzőkönyv részlet Fehér Máttyás Jenő Középkori magyar inkvizíció című könyvéből.)

Néprajzi és történelmi könyvekben keresgélve hasonló adatra sokáig nem találtam, olyan sikeresen tüntették el a hagyományból ősvallásunkat. De a nép emlékezete megőrizte őseit, akik évezredek távolából szólnak az őket kereső és tisztelő utódokhoz. Így rábukkantam Tarisznyás Márton néprajzkutató: *Gyergyó történeti földrajza* (Akadémia Kiadó, 1994.) című könyvében a Kerecseny Ünnepe töredékeire, maradványaira a *Ditrói madáreresztés* című fejezetben. A népszokás szerint a gyerekek karácsony előtt sok verebet fognak, majd az éjféli misén a templomban szabadon eresztették őket. Ez a szokás még 1912-ben az új templom felszentelése idején is élt. Madármise elnevezéssel Székelyszentkirályon is fennmaradt.

Bár e szép hagyományt sikerült elsorvasztani és kerecsensólymok helyett verebek szállnak fel, teljesen elpusztítani mégsem lehetett, karácsony szavunk pedig megtartja emlékét.

Ezért az éjféli misén, vagy bárhol legyünk is ezekben az órákban, röptessünk fel lelkünkől sólyomként egy imát őseinkért, Magyarországért, önmagunkért.

59. ábra

Solymász egy permi ezüsttálról – magyar munka VII.-VIII. sz. (Ermitázs)

Attila vagy Atilla?

„E név, Attila, az emberiség emlékezetében Nagy Sándor és Caesar mellett vívott magának helyet” – írja Amadé Thierry a 19. század első felében. Nekünk magyaroknak, utódainak becsületbeli kötelességünk tovább menni a francia történetírónál, Attilának és sok-sok más nemzeti hősünknek Nagy Sándor és Caesar neve előtt kell szerepelnie szerető emlékezetünkben.

Az Attila ifjúsága című füzetemben, amelyet a Magyar Demokrata pályázatra készítettem 2002-ben, arra kerestem választ, milyen ősök hatása alatt vált e fiatal ember a hun birodalom uralkodójává. Bár talán tízezer oldalt is elolvastam ehhez, a választ már gyerekkoromban tudtam, nem mintha történész csodagyerek lettem volna, hanem mert szüleim sokat meséltek Attila nagybátyjáról, Roga hun királyról. Ő volt az, aki alatt a hun birodalom a legnagyobb és leggazdagabb volt és ő fedezte fel a fiatal Attilában – bár saját gyermekei is voltak – azt a tehetséget, akire rábízhatta halála esetén hatalmát és népét.

A füzet megjelenése után többen nehezményezték, hogy Attila nevét nem Atillának írtam. Nem véletlenül.

– Először is a pályázat, amelyre a füzet készült, az Attila változatot használta.

– Nézzük a krónikákat és a szerzőket:

Marcellinus Illyricus, kortárs, 5. sz.: Attila

Priszkosz rhétor, kortárs, 5. sz.: Attilász

Jordanes, 6. sz.: Attila

Chronica Paschale, 7. sz.: Attila

Anonymus, 12. sz.: Athila

Kézai Simon, 13. sz.: Ethele, Ethela

Zágrábi breviárium, 13. sz.: Attila

Thúróczy János jogtudor, történetíró, 15. sz.: Attila

Lengyel Dénes: Régi magyar mondák – Attila

Oláh Miklós 16. sz. katolikus főpap, a Hunyadiak rokona: Atila

17. századi olasz metszet: Attila

Kriza János unitárius püspök, népköltészeti gyűjtő, költő 19. sz.: Attila

Thierry, Amadé, 19. sz. francia történész, aki Álmost Attila reinkarnációjának tartotta: Attila

Szabó Károly művelődéstörténész, 19. sz., aki az 1710 előtti magyar könyvek és a magyarokról szóló könyvek bibliográfiáját elkészítette, az erdélyi könyvtárak állományát felmérte, a rovásíráshoz is jól értett: Attila

Németh Gyula nyelvész, rovásírás kutató, történész, 20. sz.: Attila. Németh

Gyula írja le az Attila és hunjai című könyvében, hogy egy 1138-as adománylevélben Atila nevet visel a mai Somogy megyei Atala helység.

Szász Béla történész, az Attiláról szóló legnagyobb összefoglaló mű írója, 20. sz.: Attila

Franz Altheim, 20. sz. a hunok neves külföldi kutatója: Attila

Kós Károly építész, író: Atila

László Gyula régészprofesszor: Attila

Fehér Mátyás Jenő, domonkos rendtörténész: Attila

Kiszely István antropológus, történész: Attila

Grandpierre K. Endre történész: Attila

Sándor József László, székelyudvarhelyi író három évtizedes kutatómunka után: Attila

Lexikonok: Attila

– Forrai Sándor nagy könyvéből pedig megtudhatjuk, hogy egy anatóliai török népdal refrénje így szól:

*Tanri nevében lóra, csatára
Ne feledd, hogy Attila ősapád...*

– Könyveikben az Atilla névváltozatot használják: Badiny Jós Ferenc, Bakay Kornél, Csomor Lajos, Pap Gábor, Pataky László

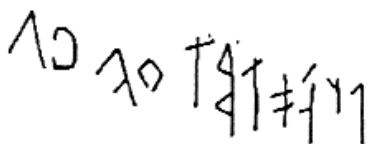
– Szegedi Csanád: *Magyar eredetű keresztnevek teljes tára* c. könyvében (Budapest – 2002) mindkét formát szerepelteti. Dicséretes, hogy könyvében Roga néhány névváltozata is megtalálható, Rof változatnál megjegyzi, hogy Attila király nagybátyja. Roga neve fennmaradt egy 13. századi ezüst gyűrű rovásfeliratában is: „Édes nemes jó kis uram, Gyóni Rüasz” (Varga Csaba megfejtése)

– A 19. század vége előtt tehát nem találkozunk az Atilla formával. Bármelyik változatban is írjuk az ő nevét, a legfontosabb, hogy ősapánkat tiszteljük benne, szeretettel emlékezzünk rá és ne higgyünk az idegen legyőzöttek történelemhamisító krónikásainak.

Versek az Attila ifjúsága című történelmi zeneműhöz

Két rövid megjegyzés a szövegek elé

Roga hun nagykirály (meghalt 434-ben) nevét őrzi az erdélyi Rugonfalva, talán ott született. 13.-15. század között épült templomának félig megfejtett rovásfelirata:

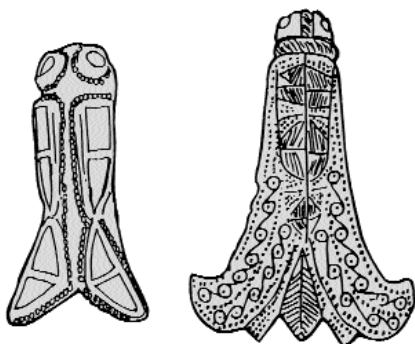

60. ábra

A rugonfalvi templomfelirat

A hun cikáda fibulákat méltóságjelző süveg és ruhatűknek nevezik a régészek és ez így helyes. Mégis a formájuk megdöbbenően emlékeztet cikázó úrjárművekre. És ha hozzávesszük, hogy a Mahabharata és a Ramájána eposzokban vimánáknak hívták a repülő eszközöket, amelyek leírása igen hasonlít a cikáda formájára, máris kérdések merülnek fel bennünk. Elsősorban az, képes lehetett-e Nimród Mezopotámiától a Kárpát-medencéig terjedő birodalmát, vagy Roga és Attila Kínától az Északi-tengerig terjedő birodalmukat csupán lovas követek, futárok útján naprakészen irányítani?

Milyen „villám” okozta Roga halálát és milyen égési sérülésekbe halt bele a konstantinápolyi Fórum lépcsőin a „honfoglaláskori” napfogyatkozás alkalmával hét ember? Csak kérdésekkel meg lehetne tölteni egy újabb könyvet.

61. ábra

Cikádák

(I) ለጋላጭ

ዕንጋሉን ዘየ ሃገራዊተ ሃገራዊቱ ስጋዊ
ተጠጋሪ ሃገራዊቱ ስጋዊ ሃገራዊቱ ስጋዊ
ዕንጋሉን ሃገራዊቱ ስጋዊ ሃገራዊቱ ስጋዊ
ሃገራዊቱ ስጋዊ ሃገራዊቱ ስጋዊ ሃገራዊቱ ስጋዊ
ሃገራዊቱ ስጋዊ ሃገራዊቱ ስጋዊ ሃገራዊቱ ስጋዊ
ሃገራዊቱ ስጋዊ ሃገራዊቱ ስጋዊ ሃገራዊቱ ስጋዊ

(III) ሃገራዊ ሃገራዊ ተጋጋሚነት ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ

፡ሃገራዊ

ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ
ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ

ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ
ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ

ዕንጋሉን ዘየ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ
ዕንጋሉን ዘየ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ ሃገራዊ

ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ
ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ

ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ
ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ

፡ሃገራዊ

ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ
ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ

ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ
ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ ዕንጋሉን ዘየ

(IV) **ለኃላፊዎች ላይ**

ከሠዓዊ ልማት ምክር ቤት ለተሰማሩ ሰራተኛ
 ሰራተኛዎች ለሰራተኛዎች ልማት ምክር ቤት
 ለተሰማሩ ሰራተኛዎች ልማት ምክር ቤት
 ለተሰማሩ ሰራተኛዎች ልማት ምክር ቤት
 ለተሰማሩ ሰራተኛዎች ልማት ምክር ቤት

[illegible][illegible]

ዕጽገኑ ሃሳብ ዕጽገፊ
 ፡ ሞላጋል ለጽሁፍተኛው
 ዕጋጋጃ ፡ ዕጥሃብ
 ፡ ዕጥላጽ ዓ ለ፤
 ፡ ጽሁፍ ሃላጋ ስርዐተኛ
 ፡ ጽሁፍ ጽሁፍ ሃላጋ
 ዕጥላጽ ሃላጋ ሃላጋ ዕጥ
 ፡ ሃላጋ ሃላጋ ሃ ለጽ
 ሃላጋ ሃላጋ ሃላጋ ሃላጋ
 ፡ ጽሁፍ ዕጥላጽ ሃ
 ፡ ጽሁፍ ሃላጋ ሃላጋ
 ሃላጋ ሃላጋ ሃላጋ
 ፡ ጽሁፍ ሃላጋ ሃላጋ
 ፡ ሃላጋ ሃላጋ ሃላጋ
 ፡ ሃላጋ ሃላጋ ሃላጋ

[illegible]

၂. ဝန်ထမ်းများ၏ အသက်အရွယ် ၄၀ နှစ်အောက် ဖြစ်ရန်
 ၃. ဝန်ထမ်းများ၏ အသက်အရွယ် ၄၀ နှစ်အောက် ဖြစ်ရန်
 ၄. အသက် ၄၀ နှစ်အောက် ဖြစ်ရန်

၂. ဝန်ထမ်းများ၏ အသက်အရွယ်၊ လိင်၊ မွေးနေ့၊
 နေထိုင်မှုလျာထားချက်၊ ပညာရေးနှင့် အတွေ့ရရှိခဲ့သော
 အားကစားပုံစံများကို စုစည်းရယူခြင်း

٠٥٨٩٨٨٩٩ ٩ ٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥
 ٠٥٨٩٥٨٩٥ ٩ ٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥
 .٨٩ ٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥ ٩ ٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥

(IIIIV) 4740 4

[illegible][illegible][illegible][illegible]

(IIIIV) 4DCHD 4

. ያርፋተዋል ላይ ለሚገኙት ሰራተኞች ስራ ላይ ለማመልከት ይቻላል።
 . ያርፋተዋል ላይ ለሚገኙት ሰራተኞች ስራ ላይ ለማመልከት ይቻላል።
 . ለሰራተኞች ስራ ላይ ለማመልከት ይቻላል።
 . ለሰራተኞች ስራ ላይ ለማመልከት ይቻላል።

၀၁၂၄၈၁၃၅ ၆၇၈ ၉၀၁၂၃၄၅ ၆၇ ၈၈၉၀
 .၂၃၄၅၆ ၇ ၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇ ၈၉၀
 ၁၂ ၃၄၅၆၇၈ ၉ ၀၁၂၃၄၅ ၆၇၈၉၀
 .၂၃၄၅၆၇၈ ၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈ ၉၀
 .၂၃၄၅၆၇၈.....၉၀၁၂၃၄၅ ၆၇ ၈၈၉၀

[illegible]

၁၀၂၄၆၇၈ ၉၁၂၊ ၃၀၀၃၅၆ နှင့် ၇၇၇၀
 .၇၇၇၇၇ ၄ ၅၇၇၇၇၇၇၇ ၀၃၅
 ၁၂ ၃၅၆၇၈၉ ၄ ၀၃၆၇၇ ၇၇၇၇၇
 .၇၇၇၇၇၇ ၈၃၇၇၇၇၇၇၇ နှင့်

[illegible]

၀၂၇၄၆၇၈ ၁၂၃၄၅၆၇၈၉ ၁၀၁၁၂၃
၄၅၆၇၈၉ ၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀ ၁၂၃၄
၅၆၇၈၉၀ ၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁ ၂၃၄၅၆၇
၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀

909110 0KHK H9 13A 2, 909110 0701M 13A 2
 909110 0KHK H9 13A 2, 909110 81401M 13A 2

(X) 4A4 0404A0X00 4A0H

[illegible]

.ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱ .ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ

၂၀၁၈ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့
 နံနက် ၈ နာရီ ၁၀ မိနစ်
 မိမိတို့ နှစ်ဦးစွာ
 နေထိုင်ရာ နယ်မြေ

ያለፈው ጥቅምት ፩ ቀን
 . ያለፈው ጥቅምት ፩ ቀን
 . ጥቅምት ፩ ቀን
 . ጥቅምት ፩ ቀን
 . ጥቅምት ፩ ቀን

(IX) 4X4

:4A1Y4

ጊዜያዊነቱን ተለክቶ ላይ ሲገኝ ይህ ዓይነት ልዩነት ሊኖረው ይችላል፡፡
 ጊዜያዊነቱን ተለክቶ ሲገኝ ይህ ዓይነት ልዩነት ሊኖረው ይችላል፡፡
 ለወጪው ገንዘብ ለሚገኝ ይህ ዓይነት ልዩነት ሊኖረው ይችላል፡፡
 ይህ ዓይነት ልዩነት ሊኖረው ይችላል፡፡

[illegible]

የዕጵሊኔ በዓ ዐጥሊጋፀ ተጋጠጸ ሞሏ ጋጋዝጥጥጥ ተጥጦ ላ ጥ ተጥጥ ዘጠ ተዐ ለጎ
ጋጋዝጥጥ ተጥጦ ላ ጥ ተጥጥ ዘጠ ተዐ የጋጋዝ ለጎ ጋጋዝጥጥ ላ ጥ ተጥጥ ዘጠ ተዐ
የዕጵሊኔቱለተ ቱጎ ጥጥ ለጎ ጋጋ ሞሏ

:403H

[illegible]

:9A1Y4

[illegible]

.999 XX9A0+AA0X A2 XXXD0H0X D9X9T)C000 98 89AAQD E0T)
.9X9E :Z#3A ZM3D 09D0T00 9 .80A9V99A9M 9 0TIN9Y 90.903H

(IIx) $\exists t \uparrow \nabla H40 \rangle t$

ጊዜው ሲገባ ለጥያቄው ምዝገባ ማድረግ ይቻላል።

.ዕንዝኛ ለጋኝነ ተለጅ ሃሃጸዓጸ ተሃላጪዎ ዕሃጸጋት ንዝገብሉኦ
 .ሃሃጸዓጸ ሃሃጸዓጸዓጸ ሃላጪዓጸ ሃሃጸዓጸዓጸ
 .ሃሃጸዓጸዓጸ ሃሃጸ ሃላጪዓጸ ተጋዝዓጸዓጸ ሃሃጸ
 .ተሃሃጸ ሃላጪዓጸዓጸ ተኝሃሃጸዓጸ ጋሃጸተሃላጸ ለ

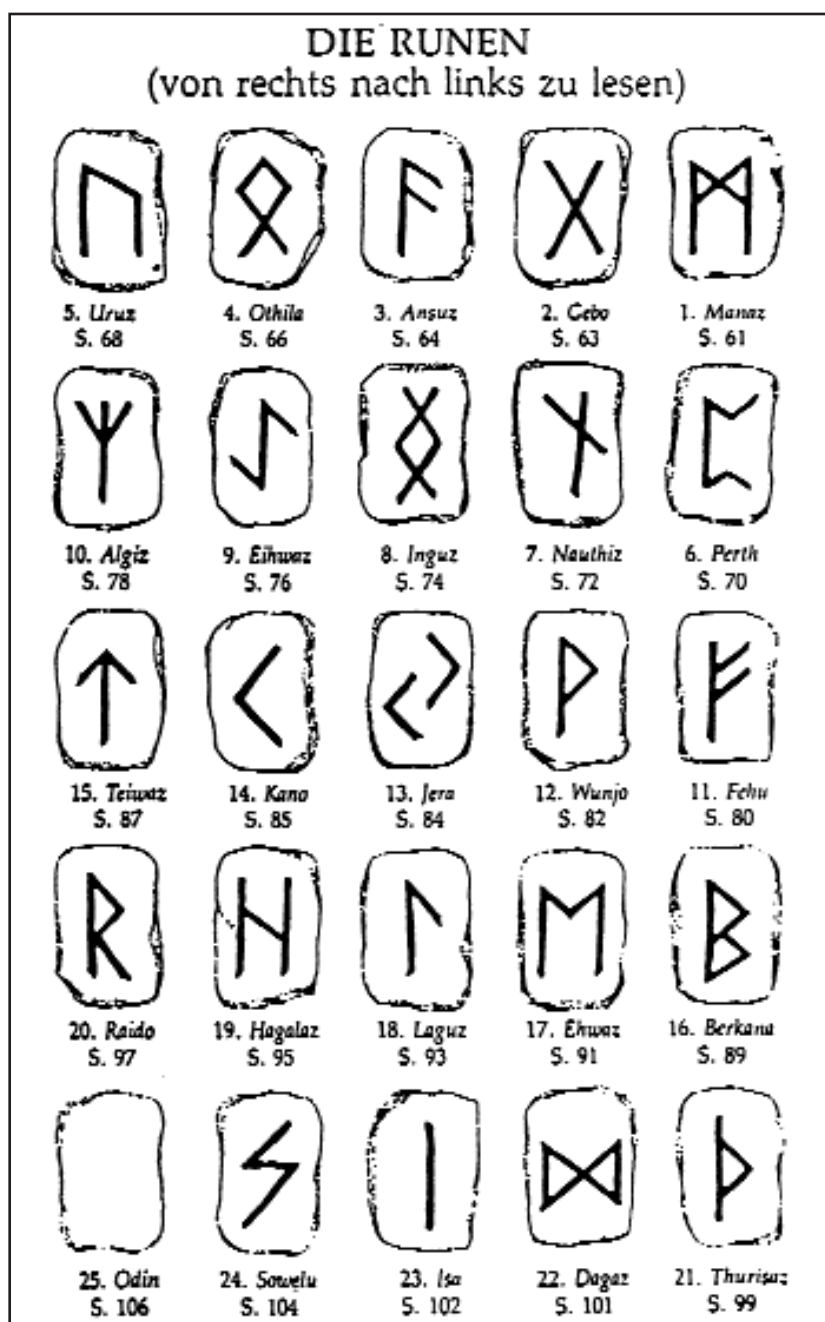
.ጸጸጸዓጸዓጸ ዕጋተ ህፃ ተሃሃጸዓጸ ጸጋ ለጋጸ ቱኝ
 .ጸጸዓጸዓጸዓጸ ሃሃጸተጸ ለጸጸዓጸ ተጸጸዓጸ
 ተጋጋኝነ ሃላጪዓጸዓጸ ሃሃጸዓጸ ዕጋጋጸዓጸ
 .ዕጋጋኝነተ ጋጸዓጸ ተኝዓጸተጸጸ ተለጅ
 .ጋጸዓጸተጋጸነ ጋጸነ ተ ለጸጸዓጸ ለ ለጸጸዓጸዓጸ ለ
 .ጋጸዓጸዓጸዓጸ ተ ለጸጸዓጸ ሃላጪዓጸ ሃሃጸዓጸዓጸ ተጸጸዓጸ
 .ዕጋጋኝነ ሃላጪዓጸ ተሃሃጸዓጸ ዕሃጸጋት ንዝገብሉኦ
 .ሃሃጸዓጸ ሃሃጸዓጸዓጸ ሃላጪዓጸ ሃሃጸዓጸዓጸ
 .ሃሃጸዓጸዓጸ ሃሃጸ ሃላጪዓጸ ተጋዝዓጸዓጸ ሃሃጸ
 .ተሃሃጸ ሃላጪዓጸዓጸ ተኝሃሃጸዓጸ ጋሃጸተሃላጸ ለ

.ጸጸጸዓጸዓጸ ዕጋተ ህፃ ተሃሃጸዓጸ ጸጋ ለጋጸ ቱኝ
 .ጸጸዓጸዓጸዓጸ ሃሃጸተጸ ለጸጸዓጸ ተጸጸዓጸ
 ተጋጋኝነ ሃላጪዓጸዓጸ ሃሃጸዓጸ ዕጋጋጸዓጸ
 .ዕጋጋኝነተ ጋጸዓጸ ተኝዓጸተጸጸ ተለጅ

(III) ለጋጸዓጸ

.ሃሃጸዓጸተጋጸ : ሃሃጸ ቱኝ ለጸ
 .ሃሃጸዓጸ ለጸ ሃሃጸዓጸ ሃሃጸዓጸ
 .ሃሃጸተጋጸ : ሃሃጸዓጸ ለጸ
 .ሃሃጸተጋጸ ለጸ ሃሃጸዓጸ
 ለጸዓጸ ዕጋጸዓጸተጋጸ ቱኝ ዕሃጸ ሃሃጸዓጸ
 ተጋጸዓጸተጋጸ ዕሃጸዓጸዓጸ

ጸጸዓጸ ዕጋጸዓጸዓጸ ዓጸ ለጸ ...
 .ሃሃጸዓጸ ሃሃጸተጋጸ ሃሃጸ
 .ጋጸዓጸዓጸዓጸ ሃሃጸተጋጸ ሃሃጸተጋጸ ሃሃጸ
 ጸጸዓጸ ተጋጸዓጸ ለጸ ዕጋጸዓጸ ዓጸዓጸ
 ጋጸዓጸዓጸዓጸ ዓጸዓጸተጋጸ
 .ሃሃጸዓጸ ሃሃጸ ሃሃጸተጋጸ
 ሃሃጸዓጸዓጸ ተ ሃሃጸዓጸዓጸተጋጸ ተጋጸ
 .ጸጸተጋጸተጋጸ-ሃሃጸዓጸ ተ

62. ábra

Attila kortársainak írása - germán rúnák

A hiányzó II. dal szövegét Szőke István Atilla írta.

A versek rovásírásos szövegét számítógépre átdolgozta Koricsánszky Atilla.

Néhány olvasói levelém

Első írásaim olvasói levélként jelentek meg, azóta is ez a legkedvesebb műfajom. Az újságokban mindig ezeket olvasom el először és örülök az olyan visszatérő ismerős neveknek, mint Kéri Edit színművésznő, vagy a berettyóújfalui Bereczky Tamás (Albert).

Egy furcsa könyvről

Minden magyar lexikont úgy tesztelek, hogy megnézem, szerepel-e benne Misztótfalusi Kis Miklós, aki a hazai könyvnyomtatás oltárán „áldozta fel” szép külföldi karrierjét. Így tettem azzal a terjedelmes művel is, amely a *Ki kicsoda a történelemben* ígéretes címet viseli (Laude Kiadó). Misztótfalusit hiába kerestem, de mielőtt a könyvet visszacobtam volna a polcra, a pergő lapok között feltűnt Mistinguette francia revüasztár és Mód Aladár kommunista történelész neve. Hogy a minden bizonnyal „hézagpótló” jelzőre igényt tartó mű mi-féle hézagot pótol, az ebből a két névből is kiderül. Még egyértelműbben kiderül azonban a szerkesztők nemzettudatának, műveltségének szintje és politikai hovatartozása.

Magyar Demokrata 1995/26.

Könyvajánlat

Aki már kiolvasta nagyszülei és szülei könyvtárát, és újabb igényes magyar irodalomhoz akart hozzájutni, nehéz helyzetben volt az utóbbi négy évtizedben. Jelenleg – hála az egy-két magyar értéket is közvetítő kiadónak, elsősorban az Amerikából hazatért Püski házaspárnak – javult a helyzet. Könyvesboltjukban tett legutóbbi portyám egyik értékes zsákmánya volt Dr. Zakar András: *A sumér hitvilág és a Biblia* c. könyve. Az élet abban a kegyben részesített, hogy személyesen tanulhattam a szerzőtől, a kivételes jellemű és tehetségű katolikus paptól. Műve elsősorban azoknak érdekes, akik nem értenek egyet a manysi, cseremisiz, vogul, lapp rokonságunkkal, származásunkkal.

Ugyancsak izgalmas történelmi nyomozás Forrai Sándor: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* c. munkája. A magyarságnak ez a méltánytalanul lenézett, töredékes kultúrkincse az egyetlen híd a hivatalos régészet által kitagadott Attila hunjaihoz és még távolabbi eredetünkhöz.

Igen aktuális a Magyar Tudományos Akadémia által 1900-ban megjelentetett *A magyar honfoglalás kútfoi* c. hasonmás kiadvány. Ára miatt, sajnos csak karácsonyi ajándéknak tudom ajánlani.

Akit jobban érdekel a közelmúlt, az is kincsesbányát talál Püskiéknél. Például az 1945 és 1956 közötti diktatúra bűnöseiről, támaszairól és áldozatairól rövid életrajzokban beszámoló Kubinyi Ferenc könyve a *Fekete lexikon*, továbbá Szatmári Jenő István: *Majdnem halott újságíró nem hazudik* c. leleplező írása.

A Püski Könyvesház címe: 1013. Bp. Krisztina krt. 26.

XVI. Kerületi Fórum 1995. november 11.

Békésen robbantgató atomtudós

A Magyar Rádió szokásos déli tamponhirdetése után (amely nemsokára a déli harangszót fogja helyettesíteni) felhangzó hírekből olyasmiről értesültem, amely azonnal az 1995-ös év hülyesége kitűntetést nyerte el nálam. A bemon-dó elcsicseregte, hogy idén a béke Nobel-díjat X. Y. (a nevét sem értettem) lengyel származású atomtudós kapta, aki részt vett az első amerikai atombombák kifejlesztésében és a japán városok elleni bevetések megszervezésében. Micso-da igazságtalanság – ordított fel rögtön bennem Justitia, mert ha a béke Nobel-díjat aszerint osztogatják, hogy kinek mennyi ártatlan ember halála szárad a lel-kén – ha posztumusz is, de – Sztálin elvtársnak kellett volna adni, aki a törté-nészek szerint 4 millióval tartja a rekordot.

Magyar Demokrata 1996/1.

99 éve született Hamvas Béla,...

...a méltánytalanul elhallgattatott, félreállított kultúrfilozófus, esszé- és re-gényíró, fordító. Róla is elmondhatjuk, mint olyan sok kiváló honfitársunkról, ha nem tart ki Magyarországon megaláztatásai ellenére is hűségesen – világhí-rű lehetett volna.

1897. március 23-án látta meg a napvilágot, Hamvas József evangélikus lelkész-tanár fiaként Eperjesen. 1919-ben a családot kitelepítették, mivel az édesapa nem tett hűségnyilatkozatot a szlovák hatóságoknak. Budapestre kö-löztek, ahol Hamvas Béla a Pázmány Péter Tudományegyetem magyar-német szakos hallgatója lett. A háborúig újságíróként, könyvtárosként dolgozott, köz-ben folyamatosan jelentek meg tanulmányai, esszéi, fordításai. A háborúban katonai szolgálatot teljesített. Az ostrom alatt lakásuk elpusztult, könyvtára, ki-adatlan könyvei megsemmisültek. 1946-ban megkezdődtek ellene a bírálatok és támadások. A hatalmas tudással rendelkező, szelíd ember különösen Lukács György kommunista filozófus irigységét és ellenszenvét vívta ki. Lukács, akinek

legendásan visszataszító külseje gonosz lelket rejtett (állítólag még legjobb elvtársai, Rákosi és Révai is eltakarták a szemüket, ha vele beszéltek), 1948-ban elérte, hogy Hamvást könyvtárosi állásából felfüggeszessék.

Ez a csapások éve volt: meghalt szeretett édesapja. 1948-tól 1951-ig sógora szentendrei kertjének műveléséből tengődött s közben írt, írt – az asztalfióknak. 1951-től 1964-ig Inotán, Tiszapalkonyán és Bokodon erőmű-építkezéseken, porban, zajban, félanalfabéta párttitkárok basáskodásának kitéve dolgozott raktárosként, segéd munkásként. 1964-ben nyugdíjazták. Négy évre rá, 1968 novemberében meghalt.

Ő megbocsátott, de Isten soha ne bocsássa meg keserű sorsát rosszakaróinak. Álljon itt végül egy általa fordított, kétezer éves, bölcs gondolat:

*„Ha a királyi széken bölcs ember ül
és belőle életadó szellem sugárzik,
az emberek között nincs betegség,
a háziállatokat nem támadja járvány,
a gabonát nem lepi el a gyom,
a tartományok hercegei nem viszálykodnak,
és a nép között nincs szükség büntetésre.”*

XVI. Kerületi Fórum 1996/6-7.

A nemzet micsodái?

Nemrég volt a tanévkezdés, jön az óraszámemelés, a fizetéscsökkentés, és jön az ezzel együtt járó, obligát félrecímkezés: vagyis minden íróféle ember a nemzet napszámosának fog nevezni bennünket, tanárokat. A nemzet napszámosai című művet azonban Vas Gereben a vándorszínészekről írta. Felszabadítóink osztályellenséget gyanítván nagyapám könyvtárában több géppisztoly sorozatot eresztettek Arany Jánosba, Shakespeare-be és egyéb élősködő burzsoába. Az 1913-as, Franklin Társulat által kiadott Vas Gereben mű azonban elkerülte a leszámolást, talán mert olyan szép piros színe van. Ebből idézném az utolsó sorokat: „*Láttak már önök színészt eltemetni? Ha láttak, tudni fogják, hogy ilyenkor a fél város kitódul... Kit temetnek? – kérdi egy jámbor falusi. – A nemzet napszámosát...*”

Magyar Demokrata 1996/39.

Kikapcsolták az áramot...

Kikapcsolták az áramot, de nem a lumpeneknél, akiknek a fogyasztását az ELMŰ jóváírja, a dolgos polgárok pedig kifizetik...

- nem a stadionok és sportcsarnokok fényözönében ugráló felékszerezett külföldi majmok visítása közben...
- nem a gyűléstermekben, ahol politikai svindlerek, körömlétezők, vese-rugdosók és utódaik hülyítik a népet...
- nem az éjjel-nappal kivilágított bankokban, ahol a kufárok saját pénzüket őriztetik soha meg nem hibásodó elektromos csodákkal...

Az áramot a Testnevelési Főiskolán kapcsolták ki, Badiny Jós Ferenc, a buenos aires-i Jezsuita Egyetem Sumerológiai Tanszékének professzora előadása elején.

Kikapcsolták, mert nálunk többnyire csak azok a történészek kapnak nyilvánosságot, akik népünket finnugoroktól, manysiktól, cseremiszelektől, lappoktól, voguloktól származtatják: minél jobban „szovjetesíthető” az ő, annál jobb.

Badiny Jós pedig nem felel meg ezeknek az elvárásoknak, könyveit sem pártrendelvények lapján írja. Több, mint egy órában át nem kapcsolták vissza az áramot, talán abban a sanda reményben, hogy hazamegyünk... „*A hiba a központban van*” – jött a magyarázat. Igen, mi is pontosan így gondoltuk.

Nos, minden rosszindulat ellenére szellemi sötétségben nem mi maradtunk. A hallgatóság, amely még a lépcsőket is zsúfolásig ellepte, tiszteletteljes csendben hallgatta a gyertya lángjánál, mikrofon nélkül, meg-megcsukló hangon, de nem papírból és 50 év emigráció után is tökéletes magyarsággal beszélő 87 éves professzort. Egy hatalmas felfedező és rendszerező elme tárta elénk történelmi kutatásait, amelyekre hazaszeretete ösztönözte. Adatok, tények százaival bizonyította a sumér-pártus-székita-hun-magyar folytonosságot. Azt, hogy az írásbeliséget, csillagászatot, földművelést, állattenyésztést mi terjesztettük el Mezopotámiától Ázsián keresztül Európáig.

Előtte nem voltak ismeretlenek ezek a tények, a családi hagyományokhoz hozzáolvastam, kutattam. Így megengedhettem magamnak, hogy feszült figyelem és jegyzetelés helyett melegedjem és sütkérezzem ennek az EMBERNEK a sötétségben is érezhető, látható szellemi kisugárzásában. De az elengedettség kellemes érzését hamar aggodalom váltotta fel Badiny Jós Ferencért és a hozzá hasonló polihisztorokért.

Lassan mind elmennek a „világítók”. Elment Zakar András, Benedek István, Magyar Adorján. Mi lesz velünk, ha Badiny Jós Ferenc, László Gyula, Püski Sándor nem fog világítani, miközben a hatalom minden fényt kikapcsol körülöttünk...? (P. S. Badiny Jós könyvei a Püski és Gondos Könyvesboltokban kaphatók.)

XVI. ker. Helyi Hírek, 1996.

„Ha László Gyula bemegy egy helyiségbe, ...

...és egy árva szót sem szól, de ott van, akkor is egy magas szintű szellemiség van jelen csodálatos léttel és elképesztő életművel a háta mögött” – írja Makovecz Imre, a székely származású régész professzorról. László Gyula, a 87 esztendőes tudós a Táncsics utcai iskola vendége volt.

Elmondta, hogy Amerikában nemrég katalogizálták az írásait és csaknem 700 műve gyűlt össze. *„Ezek szerint nem is éltem, csak dolgoztam.”* – állapította meg fanyar humorral.

A tanulók kérdései, múltunk iránti őszinte érdeklődésről és a kötelező tananyagon túli olvasottságról tanúskodtak.

László Gyula válaszaiban hangsúlyozta régész voltát, aki szigorúan a leletanyagra támaszkodva teszi megállapításait, és nem enged az igen szép, ám régészeti feltárásokkal nem egyértelműen bizonyítható elképzeléseknek. Régészeti eredményei mégis azt igazolják, hogy felül kell vizsgálni a lapp, csere-misz, vogul rokonságot, mind az embertani, mind a kézműves emlékek alapján. Aki ez utóbbról saját szemével akar meggyőződni, nézze meg Nemzeti Múzeum nagy honfoglaláskori kiállítását, ahol a gyönyörű ötvösmunkák alapján tagadhatatlan, hogy a fenti népek még ma sem érték el honfoglaláskori művészeink színvonalát.

Személyes találkozást létrehozni a szellemi élet még közöttünk élő óriásai-val rendkívül fontos az ifjúság nevelésében. Ahogy Hamvas Béla írja: *„A hagyomány igazi ereje, lényege csak az élő hangban adható át.”*

XVI. Kerületi Fórum 1997. március

Szöllősiné ilyenkor hol van?

Ha az ember a sors rosszindulata folytán Magyarországon pedagógusként reinkarnálódik, hamar megtanulja a némileg átalakított gyermekversike igazságát: *„Kot-kot-kot-kot kotkodács, minden napra egy csapás”* Nézzük az utóbbi három napot. A tyúknál maradvá szombaton 20 forint lett a tojás a sashalmi piacon, vasárnap a bolsi függő rabszolgahad beszavazott a NATO-ba, hétfőn pedig kiderült, hogy a fizetésemet ezentúl nem az iskolában, hanem csak valamelyik kalmár fajzat bankjában vehetem fel. Ebből következik, hogy vagy egyáltalán nem kapok fizetést (ha ugyanis az utcai automatás választatot választom, akkor vagy az nem működik, vagy az ott leselkedő, túlségyeztet egyének kitépik a pénzt a kezemből), vagy a bankban veszem fel, akkor sorban állhatok egy órát, ami a BKV járatsűrűségét tekintve az oda és visszaúttal együtt három óra. Továbbá levonnak 400 forint kezelési költséget az amúgy is minimálbér szintű fizetésemből. Mert erre megy ki a játék – a sarcra, az uzsorára. Szeretném tudni annak a kalmár fajzatnak a nevét, aki ezt az agyafúrt gonosztságot kitalálta, s hogy hány milliócskával jutalmazták az ötletét. Szeretném tudni, hogy ennek a kalmár fajzatnak a fizetése hány százszorosa egy magyar pedagógus átlag 28.000-es nettó fizetésének. Azt is szeretném, hogy ez a kalmár fajzat pedagógusként reinkarnálódjon Magyarországon. Szöllősiné pedig hol van ilyenkor?

Magyar Demokrata 1997/12.

Ilona kopjafája

Örömmel olvastam a Demokratában Tóth Ilonáról, 1956 Jeanne d'Arcjáról. Annál is inkább, mert Ilona a XVI. kerülethez tartozó Cinkota szülötte. Neki állítottak kopjafát Laki Károly mátyásföldi néprajzi múzeumának kertjében 1997. június 28-án azok, akik nem felejtik el hálátlanul az értük halt hősokeket.

Az ünnepség szónokai – többek között Wittner Mária, Laki Károly, Mihala Tibor, a XVI. kerületi Pofosz elnöke – nem a bűnösök által annyira kedvelt „borítsunk fátylat” stílusban fogalmaztak. Bizony nekünk magyaroknak is kötelességünk a nemzetünk és nemzeti hőseink elleni gaztettek elkövetőit felkutatni, és követelni az igazságszolgáltatást.

A kopjafát Páncél Tivadar református lelkész szentelte fel, Ilona ugyanis református vallású volt. És egy misztikus adat: a születésnapja október 23.

Magyar Demokrata 1997/31.

A pártus Arthus

A Demokrata 97/36. számában megjelent, a Grál nyomában című rendkívül érdekes íráshoz szeretnék két gondolatot fűzni.

Arthur királyról, akit régebbi források Arthusként is emlegetnek, közöl egy illusztrációt A múlt nagy rejtélyei c. 1994-es Reader's Digest-válogatás. Az illusztráció az 1268-ban kiadott Parsifal-legenda kéziratából való. A képen Arthur király egy szarvassal szemben ül, és jellegzetes pártus köszöntésre emeli jobb kezét.

Csomor Lajos: őfelsége a Magyar Szent Korona című könyvében, amely mind eszmeileg, mind grafikailag az egyetemes könyvészet csúcsteljesítménye, bizonyítja, hogy a koronát több alkalommal durván megcsonkították és átalakították. Hiányzik róla többek között egy zománckép. A hiány leplezésére keresztpántot 90 fokkal el kellett fordítani, így a csonkítás Krisztus képe mögé került. Hogy ki lehetett az ellopott képen, arra a keretben maradt név utal, ez pedig Artholo.

Magyar Demokrata 1997/37.

Könyvajánlat

Istennek gyakran hányják a szemére, hogy ha van, miért nem nyilatkozik meg egyértelműen. Istent persze hidegen hagyja ez a provokáció, és Jézus szerint is csak annak nyilatkozik meg, akinek füle van a hallásra és szeme van a látásra. Isten tehát elsősorban a művészeteken keresztül nyilatkozik meg, és még inkább az irodalmon keresztül, mert ő maga az Ige. Isten prózájára legjellemzőbb az igazság és a megbocsátó ironia.

Az igazság prózájaként ajánlom Csomor Lajos: *őfelsége a Magyar Szent Korona* c. művét. A szerző ötvösművész, tehát nem elméleti, akadémikusi távlatokból foglalkozik a kérdéssel. Rajzai Leonardoéval vetekszenek, szellemiségében a magyar könyvészet csúcsa.

Az igazság és ironia esszenciájaként ajánlom Márai Sándor: *Istenek nyomában* c. útirajzát. Aki pedig nem csak Isten igéjére kíváncsi, hanem gazdag is, annak érdemes végig járnia Márai útját Betlehemtől Isztambulig. Persze Isten szerepét és a gazdagság együtt oly ritkán fordul elő, mint kék bolygónk közelében a Hale-Bopp üstökös. Vajon miért van az, jutott eszembe az üstökösről a kérdés, hogy minden igazán nagy dolgot nem a túlfizetett szakértők, hanem a szegény amatőrök találnak fel? Legjobb példa erre Jézus, de nálunk említhetném Széles Lajos bácsit, vagy Béres Józsefet, hogy az Isten áldja meg őket.

Csomor könyve Püskiéknél: I. ker. Krisztina krt. 26., és Gondos Bélánál: Magyarok Világszövetsége, V. ker. Semmelweis u. 1-3. sz. alatt kapható 2.500-3.000 Ft körüli áron, Márait sok helyen láttam 840 Ft-ért, és a leértékelt üzletekben 300 Ft-ért. Dicsérendő módon nagy Márai anyaga van a Veres Péter úti könyvtárnak.

XVI. Kerületi Fórum 1998. január 23.

F. Villon bankkártyája

Április 11-én éppen egy olyan szobába léptem, ahol be volt kapcsolva a tévé fedőnevű hazugságláda, és Braun Péter, az OTP igazgatóhelyettese Sztahanovot megszegyenítő lelkesedéssel ecsetelte, hogy a lakosság milyen örületesen imádja az OTP szolgáltatásait, eszméletlenül rajong a bankkártyáért, naponta tömegesen és főként önként választják fizetésük felvételének ezt a módját. Szeretném akkor én most mint lakosság Braun Pétert felvilágosítani. Az emberiség történelme során sehol és semmikor nem szerette a pénzváltókat, az uzsorásokat, a bankárokat és kufárokat, kalmárokat (ld. Shakespeare). Mi magyarok meg különösen nem szeretjük őket a jó Mátyás királyunkat szorongató Fuggerek óta. Arról is szeretném felvilágosítani, hogy a nép nem önkéntesen és az Internacionálét dalolva váltja ki a bankkártyáját, hanem kormányrendelet kötelezi rá. Amely rendeletet természetesen egy bankár, egy pénzváltó, egy kufár (lásd mint fent) agyalta ki, hogy kezelési költséget szakítson le a veritékkel megkeresett fillérekből. Tájékoztatom arról is, hogy a bankok vágóhídjára terelt nép még a kezelési költség ellenére is legritkábban jut hozzá akadálytalanul a béréhez. Erről mint bankkártyára kényszerített pedagógus órákig beszélhetnék.

Mivel Barun Péter tévészereplésének napja április 11. „mellesleg” a Költészet napja is hadd zárjam soraimat egy Villon-idézettel. Ő ugyan ötszáz éve írta e sorokat, de a bankárok megítélése azóta sem változott. Vagy a bankárok nem változtak?

*Éjjél borult a háztetőkre
s kuvikhang szólt a berken át
midőn a bankár útnak indult
elásni véres aranyát.*

(Faludy György fordítása)

Magyar Demokrata 1998/17.

Millennium izbában és labazban

Kevés káros rögeszme van, amely olyan makacsul tartja magát némely agyakban, mint népünk finnugor eredete. Tudomásomra jutott, hogy Zala megye úgy óhajtja megünnepelni a millenniumot, hogy finnugor szabadtéri gyűjteményt épít, hanti lakókunyhót (izbát) és hanti élelmiszer tároló és kultikus helyet (labazt).

A Duna Televízió 1999 január 3-án bemutatott egy tavaly készült dokumentum filmet ezekről a hantikról, akik ebben az izbában földre tett közös fehér zomác lavóról szűrcsölték a nyers rénszarvasvért. Én tiszteletben tartom, hogy a Magyarországon élő néhány száz finnugor, illetve obi-ugor tudós és nyelvész nagyra becsüli az izbában lakó, labazban kultuszoló, rénszarvasvért szűrcsölő őseit. De nagyon jó lenne most már hivatalosan és nyomatékosan felszólítani őket arra hogy ők is tartsák tiszteletben a magyarok őseit, a szkítákat, pártusokat, hunokat és az avarokat. Ők nem izbában, hanem az akkori technika csodájaként nyilvántartott, szétszedhető-összerakható, hordozható jurtokban, fa és kővárakban laktak. Nem közös zománc lavorból, hanem fa, ezüst és aranytalakból ettek, nem kézzel, hanem kanállal, villával és késsel. Kultikus helyeik nem labazok, hanem a táltosok (nem keverendőek össze a szibériai sámánokkal!) által meghatározott területen felépített, az ősküi templomhoz hasonló körtemplomok voltak.

Tiltakozom az ellen, hogy szkíták-pártusok-hunok-avarok utódainak adójából hantik, manysik, cseremiszek néprajzi emlékeit építsék fel a millennium ürügyén, amikor már a mélyen tisztelt László Gyula is arra panaszkodott, hogy saját régészei emlékeink feltárására és méltó kiállítására nincs pénz.

Magyar Demokrata 1999/18.

Nyilatkozat

Hamis és félrevezető állítás olvasható a Magyar Demokrata 2002/35. számának 30. oldalán, kiemelve, vastag betűvel: „A székel rovásírás is részben héber betűkből áll.” Ezzel szemben régészeti adatokkal bizonyítható, hogy a Kárpát-medencében kialakult, nyelvünkkel együtt fejlődött ősi írásunk a rovásírás

sem a héber, sem a türk ábécéből nem vett át jeleket. Nem is tehetne volna, mert **évezredekkel megelőzte** a héber és a türk ábécé kialakulását. Sebestyén Gyula a múlt század elején működő tudós, akadémikus tíz ősi ábécé összehasonlítását végezte el és semmiféle hasonlóságot nem tudott kimutatni az ősmagyar és a föníciai-sémi csoport (moabi, sidoni, arámi) betűinek hangértéke között. A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége ezért felháborítónak tartja és visszautasítja az ilyen jellegű történelemhamisítást.

Itt szeretném felhívni a figyelmet arra is, hogy a Biblia ószövetségi részében szereplő vízözön leírása egy másfélezer évvel korábbi sumér ékiratos történet „átvétele”, a forrásanyag megjelölés nélkül.

Friedrich Klára

Magyar Demokrata 2002/37

A világ szépszóoló aranyadara - Magyar Adorján rajza

A rovásírás versenyek kialakulása

Amikor az ember sokat foglalkozik valamely nemes dologgal, előbb-utóbb úgy érzi, hogy az érdeklődési köréhez tartozó ismeretek terjesztésébe másokat is be kell vonnia. Így volt ez a rovásírással is, amelynek titkaihoz feleségem, Friedrich Klára „házi tanításával” egyre közelebb kerültem.

1998 első hónapjaiban Budapest XVI. kerületében, a helyi önkormányzat segítségével rovásírásversenyt szerveztem a diákok számára. Legnagyobb megdöbbenésemre az önkéntes részvételre majd minden kerületi iskola elküldte versenyzőit. Megdöbbenést mondok, hiszen erre őket senki sem kötelezte, és talán nem járok messze az igazságtól, ha azt mondom, többségük korábban nem is foglalkozott ezzel a kulturális örökséggel. Akkor vajon mi készítette, hajtotta őket, hogy részt vegyenek egy számukra ismeretlen írásmód begyakorlásában? A választ azóta sem tudom, ez is a rovásírás „titkai” közé tartozik.

A különböző korcsoportú tanulók legjobbjait és kísérőiket az önkormányzat bérelt busszal háromnapos erdélyi körútra vitte, ahol eredetiben láthatták a templomok és székely kapuk rovásírás feliratait, sőt akadt, ahol ők „fordították le” a helybelieknek a jelentésüket. A gyerekek lelkesedése, és a felejtethetetlen élmények ettől kezdve nem hagytak nyugodni.

1999 nyarán a Móra Ferenc iskola néhány rovásíró tanulóval és felkészítőikkel, Vajdáné Bene Ildikóval és Friedrich Klarával együtt meghívást kaptam a Cserkészek éves rovásírás versenyére, amelyről újságíróként tudósítottam. Nem kis keserőséggel tapasztaltam a meglehetősen csekély számú részvételt – talán ha tizenötön voltak-, egyértelmű volt, hogy a szervezést más alapokra kell helyezni.

A teendőket megbeszéltem a cserkészekkel és a következő, 2000. évi Magyar Nemzeti Millenniumi Rovásírásversenyt már úgy indult, hogy annak anyagi fedezetéhez pályázatokat írtam, a XVI. ker. Önkormányzathoz.

Meg is lett az eredménye. A megközelítőleg száz diáknak és kísérőinek immáron semmiféle költséget nem jelentett a részvétel. Miután a rendezvényt a Köznevelésben meghirdettük, védnökének Pokorni Zoltán oktatási minisztert kértük fel.

Bár miniszter úr a felkérést más elfoglaltsága miatt elfogadni nem tudta, válasza bizakodással töltötte el a szervezőket.

Oktatási Minisztérium
1055 Budapest, Szalay utca 10-14.
Pokorni Zoltán oktatási miniszter részére
Tárgy: Felkérés

Tisztelt miniszter úr!

Az Országos Ómagyar Kultúra Baráti Társaság Rovásírás Szakosztálya, valamint a Magyarok Világszövetsége – Magyarok Háza részéről Rajnai Miklós művészeti igazgató Magyar Nemzeti Millenniumi Rovásírás Verseny – 2000 címmel az egész Kárpát-medencére kiterjedő rovásismereti megmérettetést hirdetett általános és középiskolások számára a Közélet március 31. számában. A szervezőbizottság elnöke Forrai Sándor tanár úr, a rovásírás tudomány nagy öregje, útmutatója.

A felhívást támogató, jól ismert közéleti személyiségek és egyesületek – aláírásokat másolatban mellékelünk-, a döntőre az egész országból, továbbá Kárpátjáról, Erdélyből és Szlovákiából kiválasztott mintegy 120 diák és kísérőik, az önkormányzati és egyéb támogatások komoly rangot kölcsönöztek a versenynek. Elszórt, helyi kezdeményezések már eddig is léteztek legősibb kultúrkincseink, a székely-magyar rovásírás tanulók körében történő népszerűsítése érdekében, azonban ilyen méretű, a határon túli iskolákat is bevonó, hagyományt teremtő versenyre még nem került sor ezen a szakterületen.

A vállalkozás jelentőségét megillető publicitásról eddigi tárgyalásaink alapján a Duna Tv és az m1 a helyszínről, míg a Magyar Demokrata című folyóirat a döntő előtti és utáni tudósításában gondoskodik, több szerkesztőséggel egyeztetés folyik. A döntő helyszíne a Budapest, XVI. ker. Móra Ferenc Általános Iskola, időpontja augusztus 26., amelyre rövid kulturális műsorral is készülünk és ahová valamennyi támogatónkat meghívjuk. A helyi önkormányzat Kulturális és Sport Bizottsága mellett határozott támogatásáról biztosította a szervezőket Glattfelder Béla, a kerület parlamenti képviselője.

Tisztelt miniszter úr! Noha tisztában vagyunk a millenniumi évből adódó milliányi elfoglaltsággal, amennyiben e rövid tájékoztatóval sikerült figyelmét felhívni a verseny jelentőségére, felkérjük annak ünnepélyes megnyitására, egyben fővédnöksége elvállalására. A további lehetséges egyeztetést Szakács Gábor (T. 403-1086) intézi.

Budapest, 2000. július 12.

Tisztelettel

Kovács Raymund
Bp. XVI. ker. Önk.
alpolgármester

Rajnai Miklós
Magyarok Világszövetsége,
Magyarok Háza
művészeti igazgató

Szakács Gábor
Magyar Demokraa
munkatársa
– szervező

u (64) 12

Magyarok Világszövetsége - Magyarok Háza
Rajnai Miklós művészeti igazgató részére
1052 Budapest
Simmelweis u. 1-3.

Tisztelt Igazgató Úr!

Köszönöm megtisztelő meghívását az Országos Ómagyar Kultúra Baráti Társaság és a Magyarok Világszövetsége - Magyarok Háza által szervezett Magyar Nemzeti Millenniumi Rovásírás Verseny - 2000 elnevezésű rovasismereti vetélkedőre. Oktatási miniszterként örömmel üdvözlöm kezdeményezésüket, amely kedvező alkalmat kínál a résztvevő diákok számára az ősi magyar kultúra kiemelkedő értékét jelentő székely-magyar rovasírás mélyebb megismeréséhez.

Személyes invitálásának - a jelzett időszakra korábban lekötött miniszteri program miatt - sajnos nem tudok eleget tenni, így ezúton kívánok sikeres versengést, tartalmas programokat, valamint további eredményes munkát.

Budapest, 2000. augusztus 1.

Pokorni Zoltán
Pokorni Zoltán

És itt kell kiemelnem a levélben említett, a főváros XVI. kerületében lévő Móra Ferenc Általános Iskolát, amely azóta is lehetőséget biztosít a versenyek lebonyolítására. Az igazgatónő, dr. Jeszenszkyne Gallai Gabriella és munkatársai nyári szabadidejüket feláldozva dolgoznak azon, hogy minden résztvevő és érdeklődő élményekben gazdagon térhessen haza határon innen és túl. Ennek volt része az alkalomhoz időzített iskolai kiállítás, valamint előadások, videó és diavetítések. Az eseményről a nemzeti gondolkodású média tudósított. Minden tanuló ajándékot kapott és ami jövőbeni kapcsolattartásukat segíti, az év végén megjelent, a verseny minden részletét dokumentáló 50 oldalas füzetet valamennyi iskolának és egyéni résztvevőnek postáztuk.

A vetélkedő azt is bebizonyította, hogy nem csak a cserkészek érdeklődnek eme ősi kultúrkincsünk elsajátítása iránt. Ez a tény, valamint Forrai Sándor ötlete, hogy hozzuk létre a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségét (MAROSZ), új alapokra helyezte a következő év versenyének szervezését, amelyet immáron teljes egészében a MAROSZ tagjai végeztek. A tanulók érdeklődése a rovásírás és a hozzá kapcsolódó történelmi ismeretek iránt továbbra sem lanyhult, sőt egyre újabb és újabb iskolák vették fel velünk a kapcsolatot. Ez azért lényeges, mert amíg a rovásírás a magyar kulturális örökség részeként nem kerül a Nemzeti Alaptanterv anyagába – ez a MAROSZ elsődleges célkitűzése –, csak iskolai szakkörök szintjén oktatható. Ezen a ponton a tanárok áldozatvállalását egyben felelősségét hangsúlyozom. Áldozat, mert nem olyan versenyre készítik fel diákjaikat, amelyből minden héten jut egy az ország valamelyik sarkában, másrészt felelősség, mert ha nem vállalják fel a rovásírás terjesztését, oktatását a gyerekek körében, akkor egy idő múlva már nem lesz, aki foglalkozik vele.

2002. évi verseny meghatározónak bizonyult a további teendők tekintetében. A könnyűzenében azt tartják, hogy az előadók harmadik albuma jelenti a totális bukást, vagy a tökéletes befutást. Magyarázatul azt hozzák fel, hogy az első lemezt az újszerűség dobhatja felszínre, a második még meglovagolhatja az első sikerének hullámain, ám a harmadiknak akkorát kell szólnia, hogy önmagát megújítva, ne engedje elpártolni magától az addig megszerzett híveket. Most már talán érthető, hogy miért lehetett meghatározó számunkra a 3. rovásírásverseny. A résztvevőknek szánt emlékeztető füzetben ezt így fogalmaztam meg:

A Kárpát-medencei rovásírásverseny 2002 című kiadvány előszava

Amikor néhány ével ezelőtt első ízben szerveztem rovásírásversenyt, az a gondolat nyugtalanított, hogy bizonyára a latintól eltérő írásban rejlő romantika, illetve titkosságra való felhasználhatósága miatt foglalkoznak vele a fiatalok. „Majd kinövi!” – szokták volt mondani az idősebbek. Nem így történt. Valamilyen megmagyarázhatatlan oknál fogva minden évben többen és többen jelzik részvételüket, a Felvidéken és Erdélyben elődöntőket is szerveznek és csak a

legkiválóbbakat küldik el Budapestre. Ezen kedvező folyamat eredményeként 2002-ben minden eddigit felülmúló létszámban jelentkeztek a Kárpát-medence tanulói, hogy számot adjanak tudásukról.

Még többen is lettek volna, ha a román hatóságok minden résztvevőnek hátaidőre elkészítik az útlevelét. Akadt azonban más indok is a várva várt utazás lemondására. Egy felvidéki városban éppen a felkészítő tanár ifjú gyermeke hunyt el a verseny hetében, és kegyeleti szempontból érthető módon hiusította meg a csapat részvételét. Megrendülve értesültünk a tragédiáról. Csak abban reménykedünk, hogy a jó Isten erőt ad a gyászolónak, és jövőre valóban Magyarországra vezetheti tanítványait.

A résztvevők létszámának növekedése együtt járt a felkészültség alaposságának fokozódásával. Már ott tartunk, hogy a legjobbak és a legkevesbé sikeresek között alig egy-két hibapont, sok esetben csupán a feladatok megoldására fordított idő dönti el a helyezéseket. Ez azt jelzi, hogy a tanulók és felkészítőik komolyan veszik a versenyt, megértik, hogy a rovásírás ismerete mit jelent a magyarság számára. Tudják, hogy csak a miénk, magyaroké, amelyre méltán lehetnek büszkéek, hiszen az egyik – ha nem a legrégebbi írásmód a világon. Ismerete ott lakozik minden magyar génjeiben, csak meg kell mozdítani mint az elernyedtt izmokat. A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége pontosan ezért választotta céljául, hogy a tudományosan is igazolt rovásírást a Nemzeti Alaptanterv részeként a nemzeti kulturális örökség részévé nyilváníttassa. Ebben segít bennünket a Kárpát-medencei rovásírásverseny minden résztvevője.

Budapest, 2002 augusztus

Szakács Gábor

A verseny védnökének ezúttal Orbán Viktort kértük fel.

Tisztelt Orbán Viktor úr!

A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége felkéri, hogy vállalja el a Szövetség által szervezett és június 22-én megrendezésre kerülő Kárpát-medencei rovásírás verseny védnökségét.

Előzmények:

A rovásírás az egyetemes történelem egyik legrégebbi, több ezer éves írástípusa, ráadásul a Kárpát-medencéből származik. Hivatalosan székely-magyar rovásírásnak nevezik. Nemzeti büszkeséggel tölti el mindazokat, akik ismerik, ezért is népszerű határon innen és túl.

A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége évente összegyűjti a kárpát-medencei, regionális rovásversenyek győzteseit és Budapesten szervezi számukra a központi seregszemlét. A hazaiak mellett idén rekord mennyiségű

résztevő jön Erdélyből, a Felvidékről és a Vajdaságból, mintegy 130 tanuló és kísérői lesznek vendégeink. (Azért „csak” ennyien, mert több részttevő eredményét nem lehetne néhány óra alatt az eredményhirdetésig kiértékelni.)

A verseny célja:

Ahogy Ön a Polgári Körökkel, mi a rovásírás segítségével igyekszünk összefogni a nemzet egészét. Aki ezzel foglalkozik, az már képvisel egyfajta közös, nemzetfélő szellemiséget. Eddigi tapasztalataink rendkívül biztatóak.

Referencia:

A versenyekről eddig két, címeikkel ellátott füzetet jelentettünk meg, amit minden részttevő emlékébe kapott, hogy a verseny után elérhesse hasonló gondolkodású társait. A 2000. évről készült, barna kiadvány 29. oldalán Pokorni Zoltán miniszter úr üdvözlő sorai olvashatók. A rendezvényekről a média egy része rendszeresen tudósít, súlya van, komolyságát jelzi a mellékelt felhívás, erre jelentkeztek a tanulók. A versenyek fő díjait az elmúlt két évben az Ön milenniumi, két kötetes kiadványai jelentették.

Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége

Bejegyzett egyesület, amelynek tagjai minden tevékenységüket társadalmi munkában, díjazás nélkül végzik. A Szövetség célja a rovásírás, mint egykoron bizonyítottan használt magyar írásmód a nemzeti kulturális örökség részévé nyilvánítása és mint ilyen a Nemzeti Alaptantervbe történő beépítése. A Szövetség tagjai és szellemi támogatói (így Bencsik András és Makovecz Imre, a névsor a zöld, 2001. évi füzet 6-7. oldalán megtalálható) a szakterület elismert képviselői, akik kizárólag tudományos tények és dokumentumok alapján kívánják elérni fentebb ismertetett céljukat. A Szövetség tagjai egyúttal több polgári kör részesei.

Jómagam Szakács Gábor vagyok, a Szövetség elnöke, 1994 decemberétől a Magyar Demokrata munkatársa, publicista, zenész, a Vörösvári Újság (Pilisvörösvár, ahol dr. Frajna Imrét sikerült a Parlamentbe juttatni) felelős szerkesztője, a Siklósi Beatrix vezette +1 Éjjeli Menedék című tv műsor külső munkatársa.

Tisztelt Orbán Viktor úr!

A fentiek – és a mellékletek – ismeretében már tudja, hogy kik kérik fel a védnökségre. Ez Önnek semmiféle külön munkát nem jelent, mi mindent előkészítettünk. „Csak” arra kérjük, hogy a verseny megnyitóján – június 22, déli

12 óra – vagy az eredményhirdetésnél – június 22, du. 17 óra – néhány gondolattal üdvözlje, köszöntse a résztvevőket, a Budapest, XVI. ker. Ida utcai iskolában. Higgye el, felemelő érzésben lesz része.

Ha ezt egyéb elfoglaltsága mégsem tenné lehetővé, akkor kérjük, hogy üdvözlétét írásban juttassa el címemre.

Budapest, 2002. május 30.

Tisztelettel

Szakács Gábor

1163. Bp. Sasvár u. 52.

T: 403-1086, 06/30-431-1281

Eddig a levél. A legsajnálatosabb, hogy attól az embertől, akitől a legjobban reméltük a szellemi támogatást – noha már nem volt hivatalosan miniszterelnök – e könyv nyomdába kerüléséig sem kaptunk választ. Ma már tudjuk, hogy környezetében lévő munkatársai nem mindig álltak a helyzet magaslatán, és nem a mi küldeményünk volt az első, amely „elkallódott.”

Botra rovó cserkészek

A 2003. évben a verseny június 21-én lesz, jelentkezés április 15-ig írásban a MAROSZ postacímén (1163 Budapest, Sasvár utca 52.) vagy e-mail útján (szakacsgabor@axelero.hu).

A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének megalakulása

Célok nélkül csak bolyongás az életünk. A célok megvalósításához azonban támpontokra van szükség, a támpontokat pedig a példaképek adják. Számunkra a rovásírás kutatás és terjesztés területén ilyen biztos támaszt jelentett kezdetektől fogva Forrai Sándor. Betegsége – vaksága – ugyan megfosztotta attól, hogy maga is lássa mivé lesz mindaz, amit ő elkezdett, ennek ellenére túl a nyolcadik x-en töretlen lendülettel, emlékezetből, világtalanul írta tanulmányait, észrevételeit, cikkeit. Mi, akik életünkben csak tanítványok lehetünk mellette, határtalan erőt meríthettünk kitartásából. Ő pedig, aki nyommon követte tevékenységünket az alábbi ötlettel határozta meg eljövendő feladatainkat.

Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége (javaslat)

A magyar rovásírás eredete évezredekre nyúlik vissza, leletek bizonyítják, hogy már a Kárpát-medencében, a hivatalosan elfogadott honfoglalás előtti időkben élő magyarság is írástudó volt. A legújabb kutatási eredmények azt jelzik, hogy az írás kialakulásának két bölcsője volt: a Kárpát-medence és Mezopotámia. Az írástörténet egységes rendszerbefoglalásával kapcsolatban az is kiderült, hogy minden írás összefügg egymással, következésképp a magyar rovásírással, és mivel az írástörténetnek őstörténeti háttere is van, ezek összefüggése is – köztük a magyar őstörténettel – megállapítható. Kezdetben a képirás alakult ki, amelyben a jelek a tárgyakhoz hasonlóak voltak, ennek egyik ősi nyomát éppen a Kárpát-medencében, az erdélyi Tatárlakán találták meg. Ez a mintegy 6. 500 éves írás került a Balkán térségén át a Közel-Keletre, illetve Mezopotámiába a sumérokhoz, akik kb. 5. 500 évvel ezelőtt már ragozó nyelvet beszéltek, és az átvett képjelekből külön a ragokra és képzőkre betűjeleket hoztak létre. Mivel a magyar is ragozó nyelv, mint a sumér, abban az időben Mezopotámia területén a magyarokkal rokon szabír néptörzsekkel együtt betűírást hozott létre kb. Krisztus előtt 1. 400-ban. A magyarság nyelvünk hangtanának megfelelően minden magyar hangunkra külön jelet alkotott, így a magyar nyelvet már itt a Kárpát-medencében úgy tudták lejegyezni rovással, ahogyan ma is beszéljük. Minthogy a rovasjeleket kezdetben nehéz és fáradságos munkával fára vésték, hely és idő megtakarítása céljából rövidítéseket használtak.

Ezeket a gyorsírás szerű rövidítéseket még nyolc-, kilencszáz évvel ezelőtt is a pásztorok és mesteremberek hihetetlen nyelvtani tudással alkalmazták, amit a kb. Árpád-kori eredetű, mintegy 200 szavas erdélyi rovás botnaptáron is láthatunk. A rovó olyan magas fokú rövidítési mutatóval dolgozott, amely egy mai gyorsírónak is dicséretére válik. A magam részéről, mint gyors- és gépirószakos tanár kb. hatvan éve foglalkozom a magyar rovásírással, alapos kutatómunkát folytattam, eddig négy könyvet írtam, ezek közül a legjelentősebb *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* című. Ebben igyekeztem rovásírásunkat egységes egészbe foglalni, melynek eredményeképpen sikerült ősi rovásírásunkról a valóságnak megfelelő képet nyújtani. Ilyen átfogó átfogó összefoglalás addig más kutatónak nem sikerült, kivéve Sebestyén Gyulát, aki ezt legjobban megközelítette.

Rovásírásunk rendszerében nagy változást hozott Telegdi Jánosnak 1598-ban megírt *Rudimenta* kezdetű rovásírási tankönyve, melyben már a rövidítéssel helyett a betűírásra tért át azzal a céllal, hogy azt a botra vésést helyettesítve papíron, tintával lehessen írni. A magyar nyelvet latin betűs írással lejegyezni ugyanis nem lehetett, mivel több hangunkra nincs jel. Ebben Telegdi már igyekszik alkalmazkodni a helyesíráshoz, mivel a rövidítéssel rovásírásunkban csak rendszerint egyféle rövid magánhangzók szerepeltek, ezért időközben többféle hosszú magánhangzós jelek is kialakultak. Fennmaradt emlékeink között azonban olyanokat is találunk, amelyekben rövidítések is előfordulnak, írójuk tehát még ismerte az ősi rovást is. A fára vagy kemény tárgyra vésott rovásjelek az írás természeténél fogva merevek voltak, kevés közöttük a hajlított. Az írástörténet ezt az írást epigráfiai eredetűnek nevezi. A Telegdi által elterjedt betűírás már a merev jeleket is kissé hajlítottan, az írás természetének megfelelően alkalmazta, az írástörténet ezt nevezi paleográfiai eredetűnek. Ezt a rovásírás kutatók jó része azonban még napjainkban sem veszi figyelembe és nem egészen helyes megállapításaikkal tudományos zavart keltenek.

Az utóbbi időben közvéleményünkben örömdetes érdeklődés tapasztalható rovásírásunk iránt. Ennek egyik oka lehet, hogy az 1975-ben megrendezett I. Magyar rovásírás-kiállításom sajtónyilvánossága, ezt csak fokozta 1985-ben a gödöllői II. Magyar rovásírás-kiállítás mégpedig elsősorban a tanulóifjúság körében. Szorgalmas tanárok iskoláikban önként próbálkoztak a rovásírás tanításával, terjesztették annak megismerését. Pár évvel ezelőtt már egy-egy iskola bekapcsolásával rovásíróversenyt is rendeztek szép sikerrel.

Ennek eredménye az lett, hogy az idei 2000. évben már Országos Milleniumi tanulóversenyt sikerült rendezni határainkon túlról, erdélyi, kárpátaljai, felvidéki tanulóifjúság bevonásával. Ez adta a gondolatot, hogy most már fontos nemzeti érdek az ifjúság bekapcsolódásával egyik legfontosabb kultúrkinccsünk minél szélesebb körű megismertetése, hogy a latin betűs írásbeliség mellett ősi rovásírásunk is általánosan használható legyen, elsősorban magáncélra. Tudnunk kell, hogy a latin nagybetűs írásnak is a magyar rovásírás az egyik alapja, ezért tekintettel a rovásírásunk iránt megnyilvánuló fokozódó figyelemre, javaslom egy olyan intézmény, a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége, létrehozását, amely az ifjúság érdeklődését tudományos alapon kielégíti.

1. Mivel önkéntes alapon szerveződne, mind a rovókat, mind a rovásírókat összefogná felkarolná. A Szövetség szorgalmazza vitás kérdések megtárgyalását is, de csakis etikus szellemben, egyben folytatja a rovásírás kutatását is.
2. Célunk lenne a rovásírással kapcsolatos pedagógiai munkák összefogása is, mivel az Oktatási Minisztérium már eddig is engedélyezte az iskolákban rovásíró szakkörök létrehozását. Az ehhez szükséges tanárok kiképzését, irányítását – amennyiben szükséges – a Szövetség vállalja. Tekintettel arra, hogy a rövidítéses rovásírás elsajátításához nyelvtani tanítás is szükséges, ezért javasoljuk a magyar nyelv- és irodalom szaktanárainak bekapcsolódását. Ebből a célból én már mint szaktanár megírtam egy rovásíró tankönyvet, mely alkalmazkodik rovásírásunk rendszerbe foglalásához és az eddigi tapasztalatok alapján a tankönyv jól bevált, az általános iskolák alsó tagozatosai közül többen még a rövidítéses rovásírást is el tudták sajátítani. Több évtizedes olvasás-írás tanítási tapasztalatai alapján Friedrich Klára is készített egy játékos, változatos gyakorlóanyagot tartalmazó füzetet, melynek 2. részét is tervezi.
3. Rovásírásunk a nemzeti tudatra való nevelésnek egyik eszköze lett, mivel a tanulók annak tudatában gyakorolják, hogy az ősi magyar rovásírást tanulják. Nemzeti érdekből is fontosnak tartom, hogy ez a felkeltett érdeklődés vonja el figyelmüket az olyan káros szenvedélyektől, mint a dohányzás, az alkohol, a kábítószer, stb. A Rovásíró Szövetség arra törekszik, hogy a pedagógusoknak ehhez minden lehetséges segítséget megadjon.

Budapest, 2000. november

Forrai Sándor

Amikor javaslatát Klárral elolvastuk, csak annyit sejtettünk, hogy iszonyatosan nagy feladat előtt állunk, a hogyanról nem sok határozott fogalmunk lehetett. Természetesen örültünk a kihívásnak, hiszen annak mégoly apró részletekben történő megvalósítása is Forrai tanár úr elképzelésének beteljesedését segítette. Ezek után szóltunk néhány olyan barátunknak, akiről tudtuk, hogy hasonló elszántságra képes, ha ideje engedi.

2000. december 1-én az alábbi 13 (!) személlyel meg is alakult a MAROSZ: Bereczkyné Érchegyi Ildikó, Drippey László, Duzsi Erzsébet, Forrai Sándor, Gondos Béla, Laki Károly, Lőrinc Zsuzsanna, Marton Veronika, Répássy Gábor, Tihanyi Anita, Zsombori Sándor, Klári és jómagam.

Számomra még emlékezetesebb maradt a nap, mivel a Tanár úr személyemet javasolta az elnöki feladatok ellátására, amit a jelenlévők egyhangúlag meg is szavaztak, Forrai Sándort pedig a szövetség örökös, tiszteletbeli elnökévé választottuk.

Chemez Farkas, Erdei Katalin, Koponyás László, Koricsánszky Atilla egy hónap múlva csatlakozott a Szövetséghez.

Alapszabályunkban így foglaltuk össze a Szövetség céljait

1. A rovás és rovásírás történeti és tudományos kutatása, az ezen szakterülettel foglalkozó nemzeti szellemiségű személyek és szervezetek együttműködésének szolgálata, az erre irányuló társadalmi és kormányzati alkotmányos tevékenység támogatása, erősítése és előmozdítása.
2. A rovás és rovásírás széles körű terjesztése Magyarországon, valamint a határokon túl, pedagógiai oktatásának eleinte fakultatív, a későbbiekben kötelező tananyag jelleggel az oktatási intézményekben történő bevezettetése.
3. A rovás és rovásírás nemzeti kulturális örökségünk szerves részeként történő elismertetése a Nemzeti Kulturális Örökség és az Oktatási Minisztériumok részéről.
4. A rovást és rovásírást népszerűsítő tanulmányi versenyek, rendezvények, előadások szervezése, publikációk megjelentetése, kapcsolattartás a szakterület külföldi szervezetivel, természetes és jogi személyeivel.
5. A rovás és rovásírás területén tapasztalható, egymástól eltérő tudományos vélemények egyeztetése, az eltérő nézetek tisztázása.

Célkitűzéseink jelentős része azóta megvalósult, igaz a bírósági bejegyzés hercehurcai miatt 2001. július 28-án újból meg kellett alakulnunk, immáron Chemez Farkas, Drippey László, Erdei Katalin, Forrai Sándor, Koponyás László, Koricsánszky Atilla, Livagyin Imréné, Marton Veronika, Répássy Gábor, Tihanyi Anita, Zsombori Sándor, Friedrich Klára és jómagam részvételével.

A MAROSZ minden év márciusában megrendezi un. tájékoztató napját, amelynek célja a rovásírás népszerűsítése. Emlékeztetőül egy rövid beharangozó az első rendezvényről.

Rovásírás-konferencia

Március 3-án, szombaton 14-től 20 óráig kerül megrendezésre a Magyarok Házában (Bp. V. Semmelweis u. 1-3.) a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége előadásokból, diavetítésből, versből, dalokból összeállított bemutató rendezvénye.

A megnyitó beszédet Forrai Sándor, a Szövetség örökös, tiszteletbeli elnöke tartja, köszöntőt mond Bencsik András, a Demokrata főszerkesztője, a Szövetség tiszteletbeli tagja. Előadók: Bereczkyné Érchegyi Ildikó, Berkesi Gyula, Kiss Ágota, Deák Dezső, Chemez Farkas, Erdei Katalin, Friedrich Klára, Gondos Béla, Lőrincz Zsuzsa, Marton Veronika, Répássy Gábor, Zsombori Sándor, Szakács Gábor. A rendezvény külön érdekessége, hogy a helyszínen megtekinthetők lesznek Csepregi Ferenc táltos kövei, Pirók Péter organikus ékszerei és Duzsi Erzsébet ősmagyar babái.

Magyar Demokrata 2001/9

A MAROSZ nem politikai szervezet, azonban a magyarságot és a világ megmaradását fenyegető veszélyeket, igazságtalanságokat nem hagyhatja szó nélkül, mert ahogy a költő írta „...*vétkesek közt cinkos, aki néma...*”. Ezt szem előtt tartva tette közzé alábbi álláspontját.

Nyilatkozat

A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége megkülönböztetett figyelemmel és rokonszenvvel szemléli a hagyományaikat elkötelezett nemzettudattal őrző, kis lélekszámú ősnépek erőfeszítéseit, ugyanakkor nem kevésbé növekvő aggodalommal tapasztalja a nagyhatalmak részéről megnyilvánuló beolvasztási kísérleteket. Szeptember 6.-a, Csecsenföld (Icskeria) – az orosz kormány által el nem ismert – államiságának tízéves fennállása alkalmából üdvözli a csecsen nép példaértékű, az orosz csapatokkal szemben tanúsított ellenállását, és határozottan elítéli az agresszor néppusztító, holocaust jellegű céljait. T teszi ezt annál inkább, mert az a terület, ahol a csecsenek élnek, nekünk is szent, abban az orosz bombáktól felszaggatott földben a mi ősapáink fekszenek, mert ott volt Levédia.

Magyar Demokrata, 2001/36

A néhány évvel ezelőtti gyalázatra – amikor nem engedtek rovásfeliratokat a frankfurti könyvkiállításra- jelentett némi gyógyírt a MAROSZ több tagjának és kiadványának a 2001-es kiállításon való jelenléte.

Magyarok Frankfurtban

A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége több tagjának kiadványai is ott szerepeltek az idei frankfurti nemzetközi Könyvkiállítás- és Vásáron. A frankfurti székhelyű Deutsch-Ungarische Gesellschaft elnöke, az erdélyi származású író, Török Miklós, valamint a közeli Butzbachban működő Ungarn- und Osteuropa Institute igazgatója, dr. Krasznai Petur meghívására kaptak bemutatkozási lehetőséget Erdei Katalin (Masszi Kiadó – *Sír a Tisza*), Marton Veronika (*A sumir kultúra története*, valamint *A káldeai teremtés mítosz*), Friedrich Klára (a Magyar Ház gondozásában megjelent *Rovásírás-gyakorlatok nem csak gyerekeknek*) és Szakács Gábor (*Esküszünk CD, Maradsz, aki voltál (?)* kötetei....Az említett kiadványokról, valamint a kiállítást követően a magyar és német érdeklődőkkel szervezett személyes találkozásról a helybéli sajtó is részletesen tudósított.

Magyar Demokrata 2001/46

A Himnusz rovásírással

Miközben bomlott agyak alantas támadásokat zúdítanak rá, akad hely e házában, ahol ellentámadásba mentek át a Himnusz elkötelezett hívei. Nem lehet véletlen, hogy éppen a Magyar Kultúra napján, január 22-én került sor egy pártját ritkító eseményre a főváros XVI. kerületének református templomában, amelyről a Duna Tv is tudósított. A zsoltárok alatti falrészben bensőséges hangulatú, rövid történeti megemlékezés keretében elhelyezett csodálatos tűzzománc táblán ezentúl jól megfér egymás mellett a Himnusz latin betűs és székelv rovásírással készített első versszaka. Az előzményekről és a történetekről szóljanak a főszereplők.

Mi készítette Kállai Árpádot, a Sashalmi-Rákosszentmihályi Református Egyház presbiterét, hogy legszentebb költeményünket rovásírással is megörökíttesse?

A Himnusz évtizedek óta a támadások ösztüzében áll. Az ötvenes években istenes szövege miatt csak a zenéjét játszották az ünnepélyeken, mások inkább kurucosnak tartották, megint mások viszont túlságosan szomorúnak. Baráti körömben végül is az a vélemény alakult ki, hogy a Himnusz csodálatos imádság, amelyhez csak az azt megelőző Boldogasszony Anyánk fogható. Azért akartam ilyen módon emléket állítani neki, hogy mindenki lássa, ez a vers az emberek jóérzését, jó szándékát hivatott demonstrálni, a rovásírással készített átírás pedig azért áll hozzám különösen közel, mert mint Erdély szülőtte tudom, hogy ott ezt az írásformát nem felejtették el.

Gyakran visszatérő kérdés, hogy ki a magyar? Szerintem az, aki nemcsak annak vallja magát, hanem tesz is érte, nem pedig árt, mint gúnyolódó humo-

ristáink. Ez a tábla velük szemben is bizonyoságtétel. Az átírára Friedrich Klárát, a kerületben tavaly lebonyolított rovásírás-vetélkedő egyik szervezőjét kértem fel, míg a tábla művészi kivitelezése Pál Sándor zománcműves barátom érdeme. Annak ellenére, hogy a feliratos tábla geometriáját, a keret díszítő elemeit, a színeket én választottam ki, az ő szakértelme, ráérző képessége nélkül az elgondolás aligha valósult volna meg.

Páncél Tivadar, a református gyülekezet papja, a kerület díszpolgára:

Egy teret szakrálissá Isten jelenléte tehet, aki igéjével Krisztus követésére hív, márpedig Krisztus követői mindig is a maguk lakóhelyén, egy-egy nemzet körében éltek és élnek meg Isten országának és az Evangéliumnak világot átfogó testvériségprogramját. Ennek megfelelően a nemzetek nem szegényíteni, elszürkíteni, hanem gazdagítani, színesíteni akarják a meghirdetett testvériséget. Ezért sem meglepő, ha az európai szokásokkal ellentétben, ahol zászlókkal, képekkel díszítik a szakrális teret, Afrikában dobokat használnak az istentiszteletnél. Így talál helyet templomunkban a nagy magyar közösséget átfogó imádság, a Himnusz ősi, rovásírásos formája is.

Nem csak a rovásírás ősi, hanem a táblát keretező díszítő elemek is.

Ha egészen a gyökerekig ásunk le és tudjuk, hogy – mint mondtam – Krisztus Evangéliuma Isten országáról egy nemzeteket átfogó testvériségprogramot tartalmaz, azt a magunk nemzeti jellegével kell mutatnunk, tudatnunk, képviselnünk. A tűzzománc lemezen megjelenített tarsolylemez-motívumok méltósággal fogják közre a latin és rovásírásos Himnusz szöveget. Mindebben az Isten teremtésbeli ajándékának megbecsülése és a nemzeti közösséghez tartozás felelőssége nyilvánul meg. Ha pedig figyelembe vesszük a világban zajló globalizációs tendenciákat, még nagyobb jelentőséget kap a nemzeti jelleg, amellyel a nemzetek közösségét színesíteni tudjuk.

Magyar Demokrata 1999/6.

Magyar megújulás...

Találkozás Marác Lászlóval

„A hazugságok ideje lejárt”

„Nagy munkát vállal az magára, ki most kezébe lantot vesz” – mondja a vers, és az idézett mondat egy nyelvész, történész esetében is ugyanolyan súlyllyal bírhat. Persze csak akkor, ha dogmává merevedett és kikezdhettetlennek nyilvánított állításokat, penetráns hazugságokat észérvek, bizonyítékok alapján kísérel meg újraértékelni. Dr. Marác László, az Amszterdami Egyetem Kelet-Európa Intézetének docense a közelmúltban járt Magyarországon.

A Hollandiában, 1960-ban született nyelvész lelkiismeretes és alapos kutatásai során maga is arra a megállapításra jutott, hogy „...a magyar nyelv kizárólagos finnugor eredete nyelvészeti szempontból tudománytalan, egyoldalú, dogmatikus, következképp, mint elmélet, tarthatatlan.” Álláspontját részletesen ki is fejtette a *Magyar fordulat* című munkájában. Sajnálattal jegyzi meg továbbá, hogy a magyarországi hivatásos finnugoristák méltatlan hangnemben és stílusban reagálnak minden, az övéktől eltérő felvetésre, lényegében képtelenek a tudományos párbeszédre, velük az érdemi munka lehetetlen. Már a kérdés boncolgatása is vörös posztó a szemükben, Marác mégsem ezen a szakterületen vívta ki maga ellen a legnagyobb ellen-szenvet.

A darázsfészekbe 1995 decemberében holland nyelven megjelent és Tökés László előszavával bevezetett, egy évvel később angolul is publikált, *Hungarian Revival* (=Magyar megújulás) című könyvével nyúlt, mégpedig könyékig. A tanulmány három sarkalatos fejezete ad választ a miérre. Az első a magyar kulturális indentitással, a második Trianon következményeivel, az előállt helyzet orvoslásával foglalkozik, míg a harmadik a magyarság Közép-Európában és a világban betöltött geopolitikai helyzetéről ad részletes elemzést. Csoda, hogy ezek után elszabadultak az indulatok és Marác a nemzetközi támadások kereszttüzébe került? A fiatal, napjainkban már történész-ként, politológusként, magyarságkutatóként dolgozó szakember nem ijedt meg saját árnyékától, felvette az odahajított kesztyűt és az állását is veszélyeztető fenyegetések ellenére a legnagyobb lelki nyugalommal haladt a maga választotta úton.

Elsősorban a nyugati közvéleményt, újságírókat, politikusokat, kutatókat akarta informálni a kárpát-medencei magyarság valós helyzetéről, hiszen, mint elmondta, odakünn lényegében semmit nem tudnak a régióban uralkodó viszonyokról. Nem kevésbé tartotta fontosnak a magyarok tájékoztatását, akik épp oly keveset tudnak saját kultúrájukról és általában igen pesszimista képet festenek a jelenlegi helyzetből kivezető utat illetően.

Maráczz legnagyobb meglepetésére az első pozitív visszajelzést éppen a legfontosabb holland újság, a Holland Handelsblatt kelet-európai főszerkesztőjétől kapta, aki szerint olyan kérdéskörre irányította a figyelmet – történetesen a határon túli magyarság helyzete-, amelyről a nyugat kevésbé tájékozott. A szerző, úgy tűnt, elérte célját, igaz az ellenérdekelt oldal sem tétlenkedett. A Mikes Kelemen kör által 1996 január 24-re szervezett előadáson élesen kikelt a tanulmány ellen Honti László finnugorista nyelvész, közben a holland Külügyi Intézet folyóirata arról cikkezett, hogy ezt a könyvet még az amszterdami diákok kezébe sem szabad adni. Sajátos módon sohasem a kötet tartalmáról folyt a vita, hanem arról, hogy nacionalista jellegű-e, vagy sem, végül a vitázók abban maradtak, hogy „csak” magyarbarát, hiszen nem elszakadást, hanem területi autonómiát javasolt határon túli magyaroknak. Egy másik kritika azt kifogásolta, hogy Maráczz az egész történelmet a magyarság elleni összeesküvésként fogja fel, pedig a kérdés tisztázáshoz elég volt idézni Masaryk és Benes megnyilvánulásait, az Erdélyben elkövetett jog sértések bizonyításához felsorolni az európai normákkal napjainkban is összeegyeztethetetlen politikai intézkedéseket. Csak természetes, hogy ezek a részletek nem hagyták nyugodni az egyetem román tanszékének vezetőjét, Alexandrescut, aki igen heves kirohanásokra ragadtatta magát. Önértetét főleg az sértette, hogy a könyvben felfedezte Zsirinovszkij Románia életképtelenségére vonatkozó kijelentéseit. Megint mások általános nyugatellenességgel vádolták meg a szerzőt, holott ő csak azon nyugati körök ellen emelt szót, amelyek Közép-Európa stabilitását a magyarság kárán akarják megőrizni.

És ezzel még korántsem érték véget a támadások. A Nemzetközi Kapcsolatok Intézetének egyik munkatársa a holland állami díjjal két ízben is kitüntetett Tőkés László püspököt radikálisnak nevezte, a kiadványt „rossz könyv – jó pillanatban” minősítéssel jellemezte. Maráczz mindössze egyetlen pozitív hangvételű levelet kapott, azt is a bostoni egyetem liberális szemléletű, zsidó nyelvészétől, Noam Chomskytól, akinek véleménye megegyezett a Holland Handelsblatt elemzésével, természetesnek tartotta, hogy a szólásszabadság értelmében Maráczz kifejtette álláspontját. A világhírű nyelvész ugyanakkor megdöbbenésének is hangot adva hihetetlen jelenségként értékelte a szerzőt ért támadásokat és kételyeit hangoztatta a nyugat-európai szólásszabadságot illetően.

A tanulmány cáfolhatatlan érdeme, hogy első ízben tárt a nyugati értelmiség elé a korábbi álláspontoktól eltérő véleményt és fordult szembe az ottani egyetemeken vendégeskedő, túlnyomó többségében kommunista, baloldali szemléletű magyar előadók tanításaival. Hatására azóta többen beismerték, hogy tévedtek, amikor feltétel nélkül hittek a keletről jött „tudósoknak”, hír-magyarázóknak. Jelentéseik, jelzéseik, főleg a pénzvilág számára váltak hitel telenné, hiszen a befektetők nem a mesemondó illuzionisták téves helyzetábrázolására kíváncsiak, hanem a reális információkat igénylik – vélte dr. Maráczz László.

A beszámoló korábban meg nem jelent része:

A könyv tényfeltárása ellenére mégis ki(k)re lehet-e számítani a magyar ügy igazságos rendezése érdekében?

M.L. Mindenek előtt saját magunkra, hiszen ha nem kérünk, akkor nem is kapunk semmit. A jelenlegi körülmények között határmódosítási kérelmünket nyilván senki sem támogatná, ugyanakkor sajnálatos módon maradt ki a magyar-magyar csúcs szövegéből a reális lehetőség, az autonómia igénye. Ha ezt még magunk sem tűzzük napirendre, akkor ne is várjunk másoktól segítséget, éppen ezért hatékonyabban kell kihasználnunk az információcsere adta lehetőségeket, az internetet, az E-mailt, a faxot. A hazudozók ideje lejárt, a nyugati hatalmak saját érdeke is, hogy a térség vitás kérdései rendeződjenek, e nélkül bizonytalanná válnak befektetései. Már eddig is bebizonyosodott, hogy a régió stabilitását egyedül a magyarok képesek biztosítani.

Miért van az, hogy míg a Horn kormányt a konzervatív nyugati lapok is dicsérték, az Orbán kabinet lényegesen kevesebb publicitást kap?

M.L: Hollandiában egyáltalán nem kedvelték Horn kommunista múltját, sem a határon túli magyarsággal szembeni külpolitikáját, Orbán Viktornak viszont még hiányoznak a nemzetközileg is elismerhető politikai eredményei. Ez évekbe telik, ráadásul eddig nem is járt Hollandiában a kormányfő.

Magyar Demokrata 1999/18.

Ideje megismerni a magyar történelmet

*Beszélgetés Badiny Jós Ferenc*cel

Néhány évvel ezelőtt a Testnevelési Egyetemen tartott előadása közben rövidzárlat borította sötétbe az előadótermet, mégsem ment el senki, hanem gyertyafény mellett, jegyzetek és hangosítás nélküli előadását óriási figyelemmel hallgatták végig. Azóta is bármerre jár, a média hírverése nélkül vonz tömegeket. Lehet ez pusztán kíváncsiság az emberek részéről, vagy annál lényegesen több? – kérdezte a *Demokrata* Badiny Jós Ferenc sumerológus professzort.

Azt hiszem, hogy elsősorban a fiatalság érdeklődik mindig és mindenütt az igazság és az új dolgok iránt. Nekik az igaz magyar történelem új dolognak számít, mert eddig mindenütt azt sulykolták beléjük, amit a Habsburgok kétszáz éve agyaltak ki: hazugsággal és hamissággal bizonygatták Európának, hogy egy műveletlen, barbár népség vagyunk, amely felett nekik kell uralkodniuk. Ezen cél érdekében küldték a Magyar Tudományos Akadémia élére Budenz Józsefet. Olyan emberek tanították népünk eredetét, akik nem is tudtak magyarul, itt tanulták meg öreg korukra nyelvünket. Hála Istennek a mai magyar fiatalság nem fogadja el ezt a hazugságot, mert ahogy az újságokban olvasom, a politikai pártok által hangoztatott szellemi szabadsághoz még akkor is ragaszkodik, ha a hivatalos köröknél ez a szellemi szabadság csak elméletben létezik.

Milyen konkrét példával tudja igazolni ezen állítását?

Szegeden, az egyetemen Kristó Gyula még mindig ugyanazt a történelmet hirdeti, amely a kommunista rendszerben hatásosan alázta meg a magyarokat, holott a fiatalság felemelt fővel akar járni, és büszke, amikor arról hall, hogy a magyarságban Jézus Urunk vére csörgedez, hogy a külföldi egyetemeken azt tanítják, a sumir nyelv örököse a magyar nyelv. A Pápai Bibliakutató Intézet igazgatója, a sumerológia atyjának is nevezett Deimel jezsuita páter nyilatkozta, hogy semmi aggálya nincs ezen örökség felől. Azok a fiatalok, akik kint járnak a nagyvilágban és ilyeneket hallanak a magyarokról, hazajöve érthetően szembekerülnek tanáraikkal, hiszen odakint már felszámolták az indoeurópai elméletet, miközben nálunk még mindig ezt oktatják. Ezért örülök, hogy a Miskolci Bölcsész Egyesület a cégbíróság ítélete nyomán átalakult Nagy Lajos király Magánegyetemmé, ahol azt a tudást adják tovább, amit a külföldi szakemberek is elismernek, bár diákjainak csak igazolást adhat, oklevelet nem.

Bármily dicséretes ez a kezdeményezés, nem túl kevés akkor, amikor még a Nemzeti Alaptanterv 109. oldalán is ez olvasható: „Gyűjtsön szavakat a könyvtárban a finnugor nyelvrokonság bizonyítására”

Szomorú, de magam is tapasztaltam hasonlót, amikor megérkeztem édes hazámba és egyik jó barátom elibém tette az Élet és Tudomány június 18-i számát. Ebben azt kellett olvasnom, hogy a magyar volt az utolsó barbár nép, amelyik a IX.-X. században a Kárpát medencében letelepedett. Ez kimeríti a nemzetgyalázás fogalmát! Ha ezt a kijelentést a románoknál, vagy a szlovákoknál teszi egy újságíró, vagy történész, azonnal letartóztatják. A finnugor elméletet ma már nem lenne szabad tanítani, egyszerűen nevetséges az egész, hiszen ezekben a nyelvekben nincsenek igekötők, nekünk viszont van belőlük 52, ebből 30 a sumirban is megtalálható. De itt van továbbá a származási elmélet, amely mellett ezek az egyetemi tanárok úgy mennek el, mint a szemellenzős lovak. A finnugor nyelvek legnagyobb mestere írta, hogy az említett nyelvekből hiányzik 11 hang, ami viszont a magyarban megvan. Kérdem én, ezek után a mi nyelvünk származik a kevesebből?

Ezek olyan tények, amelyek meglétét aligha lehetne kétségbe vonni, mégis megteszik.

Szerény véleményem szerint ez már politika. Ha egy finn nyelvtudóssal beszélünk, az kerek pereg kijelenti, hogy nyelvüknek a magyarokéhoz semmi köze és az sem lehet véletlen, hogy a Helsinkiben működött finnugor intézetet sem ők, hanem mi erőltettük, tartottuk fenn. A magyarság tudását két szinten tulajdonították el. Egyfelől tudományosan, ez a finnugor elmélet, másrészt vallási szinten, amikor összekapcsolták a Szent István-mítossszal, amelynek segítségével egy olyan vallást erőszakoltak a magyar népre, amit az a mai napig sem tudott befogadni. Mielőtt István király felajánlotta volna a Boldogasszonynak az országot, a magyar néplélek már hét Boldogasszonyt tisztelt, amint azt Bobula Ida és Kálmán Lajos leírták. Erre utal az emberiség Isten-anyához intézett első

imádsága, az erdélyi, tatárlakai amulett szövege, amely 6500 éves és a székely-magyar rovásírás betűivel megfejthető.

Hogyan áll ehhez a szemlélethez a külföld, jelennek-e meg olyan rangos kiadványok, amelyek alátámasztják ezt a nézetet?

1988-ban jött ki professzor Krantz *Az európai nyelvek és népek földrajzi fejlődése* című könyve, amit a Larousse kiadó jelentetett meg angolul, franciául, németül, spanyolul. Krantz azt állítja, hogy Európa legrégebbi nyelve és népe a magyar, eredetét pedig nem a neolitikumba /Kr.e.5500-2300/, hanem a mezolitikumba /Kr.e.8000-5500/, azaz ötezer évvel korábbra teszi, mint ahogy gondoltuk.

A Káldeától Ister-Gamig című könyvében őseről, Badiny Dánielről, mint az utolsó magyar mágusok és papok egyikéről tesz említést. Mi történt vele?

Csak annyit tudok, hogy ő is az inkvizíció áldozata lett, ennek a részleteit éppen most kutatjuk. Amikor a családi iratok szakavatott gyűjtője, Badiny Antal tavaly meghalt, a felesége átadott nekem egy latin, német és magyar nyelven írott, 1675-ből származó emlékkönyvet. Én azt továbbadtam a latin szakos dr. Marton Veronikának, aki beszéli a németet, továbbá járatos a sumir nyelvben is. A mi családunknak az adatott, hogy eretnek legyen, hiszen felmenőim között volt, akit még Caraffa húzatott karóba Eperjesen és azt hiszem, hogy engem is nagyon sokan annak tartanak *Jézus király, a Pártus herceg* című könyvem miatt. Nem baj. Az igazság mindig fáj azoknak, akik a hamis úton haladnak.

Badiny Dániel még nem viselte a Jós kiegészítést. Ez a név mikor került a családba?

Édesapámat Jóracsik Ferencnek hívták, felvidéki származású volt, aki Besztercebánya mellett, Breznóbányán született. Ősei porosz kohómesterek és rézöntők voltak, ők települtek át a Felvidékre a XVIII. században, amikor megépítették Zólyombreznón a vasgyárat. Nevüket Jóracsikra tótosították, édesapám viszont azt magyarosította, amikor a kadett iskola 3.évfolyamába jártam 1923-ban. Azóta vagyunk Jósok. Amikor a minap gyermekkorom színhelyén, Balassagyarmaton jártam, még most is csak Jorcsi Fercsinek szólítottak. A Badiny név édesanyámon keresztül nyúlik a messzi múltba. Két címerük is van, az egyik Badiny a nagyságos fejedelem Rákóczi tanítómestereként olyan sikeresen oltotta belé a magyarságtudatot, hogy még a jezsuiták sem tudták kiverni belőle.

A Demokrata 1997/33. számában nagy várakozással tekintett az idén augusztus 11-én történt napfogyatkozásra, erre az időpontra tette Jézus 2005. születésnapját is, ami egyben meghozza a Magyar Feltámadást. Mondhatjuk, hogy ez bekövetkezett?

A fenséges látványnak Szegeden voltunk tanúi feleségemmel. Jól láttuk, amint a régi Nap eltűnik a Hold mögött és az új megjelenik a túloldalán. Körü-

löttünk mindenki imádkozott, feleségem is elővette a rózsafüzért, hiszen megérkezett az új Jézusunk. A zsidó Jézust többé említeni nem lehet, még akkor sem, ha az egyházak hirdetik, mert amint leírtam a *Jézus király, a Pártus herceg* című könyvemben, a törvények között szerepelt, hogy zsidót pedig halálra ítélni nem lehet. Ha tehát Jézus Urunk zsidó lett volna, nem feszíthették volna keresztre. Várom az ellenbizonyítékokat.

Komoróczy Géza pontosan ezt próbálja folyamatosan megtenni. Találkoztak-e egymással személyesen, le tudnának-e ülni egy asztalhoz megvitatni a nézeteiket?

Komoróczyval én nem beszélek, mert nem tartom úriembernek. Ha ezt sértésnek veszi, ám vegye. Úgy 35-40 esztendővel ezelőtt írt nekem egy levelet, amit úgy kezdett, hogy „*Kedves Feri bátyám! Szeretnék foglalkozni a sumir nyelvvel, légy szíves tájékoztass engem, hogy milyen könyveket vegyek kézbe, hogy ebben a témakörben szakember lehessek!*” Hasonlóan udvarias hangnemben megadtam neki a kért felvilágosítást. Legközelebb már csak 1973-ban láttam őt a Sorbonne egyetemen, az Orientalista Világkongresszuson, ahol engem előadóként az elnök, Labat professzor betett a közeli osztály megnyitó ülésére. Éppen a tihanyi apátság alapítólevelében lévő magyar szórványokat mutattam be falitáblákon, amikor a rangos Kramer professzor egyik növendéke odakiáltott nekem, hogy mit akarok ezekkel a sumir szövegekkel. Megköszöntem neki, hogy sumirnak nevezi azt, amiről addig azt hittem, hogy magyar. Ezzel a bekiabálással az akkád és bizonyos mértékig a sumir nyelvből is jól kiképzett tel-avivi hallgatók lényegében elismerték a sumir – magyar rokonságot. Ott Komoróczy nem kapott előadási lehetőséget, az elegánsan öltözött, nyakkendőös társaságban feltűrt ingujjban, tenisz cipőben csellengett.

Egy másik dologért sem kedvelem őt. A Szombat című újságban írja, hogy mi magyarok már zsidókká lettünk. Miután a politikusok szellemi szabadságról beszélnek a parlamentben, kérdezem, miféle szellemi szabadság az, hogy a Magyar Tudományos Akadémián, amit gróf Széchenyi István a magyar nyelv művelésére hozott létre, éppen a mi nyelvünket nem gyakorolják, helyette Komoróczy hebraisztikai és judaisztikai kuratóriumot tart és héberül taníttat.

II. János Pál pápa kijelentése, mely szerint zsidó keresztények vagyunk, komoly felháborodást váltott ki azok körében, akik eddig azt hitték magukról, hogy római katolikusok. Jogos volt-e a felháborodásuk?

Aki jelenleg kereszténynek vallja magát – katolikusok, reformátusok, evangélikusok – az mind zsidó keresztény, hiszen az összes egyház becsapta híveit, amikor eddig csak egyik felét, a kereszténységet hangoztatta. A zsidó kereszténység teológiája helyett célszerűbb Biblia-tanról beszélni, mert a bibliai Isten magyarázzák és azt se feledjük, hogy a vallásokat nem Isten csinálja, hanem az emberek. Amikor én az Ister-gami oroszánokról beszéltem, a Michigan állam-

beli Orientalista világkongresszuson és azt találtam mondani, hogy ezeket az oroszlanokat egy keresztény templom falára festették, a szekció elnöke azzal állított le, hogy a kongresszus hivatalos szókincsét kell használnom, azaz zsidó-keresztény templomot kell említenem.

És ha már Ön kérdésében a pápát említette, II. János Pál Buenos Airesben kijelentette, hogy mi Istennek olyan fogadott gyermekei vagyunk, akik beoltattak Izrael olajfájába. Megint csak kérdezem, hol van erről szó az Evangéliumban? Ezzel szemben szó esik benne Jézus Urunk szőlővesszejéről. A pápa az elmúlt év pünkösdjén katolikus testvéreit héber gyökereikre is figyelmeztette. Én tisztelem és becsülöm a zsidó népet, mert olyan hűségesen ápolja a saját hagyományait, de azt szeretném és üzenem a magyar népnek, hogy vegyünk példát róluk és mi is ápoljuk olyan hűségesen a hagyományainkat.

Professzor úr nagyon szép, mezopotámiai alakokkal díszített nyakkendőt visel...

Igen, ez a sumir nyakkendőm, amelyet a lányomtól kaptam. Amikor Landeszmann rabbi kijelentette, hogy a magyar kultúra a zsidó nélkül csak fűtyülő barack pálinka és bőgatya, nagy szívességet tett, mert elismerte, hogy a magyar ősi kultúrához hozzátartozik a gatyá. Látható, a nyakkendőn, hogy a sumirok gatyát, subát viselnek és ha nem is pálinkát, de az Özönvíz iszapjából kiásott kerámiában, amely a fűtyülő barack palackját formázta, az Istenek italt, a datolyából erjesztett bort tartották.

Tart a vita, hogy vatikáni utasítás-e, vagy Szent István hozott törvényt a rovásírásnak, mint pogány emléknek az eltörlésére, a rovásbotok begyűjtésére, elégetésére.

Ez István rendeletei között van, büntetést helyezve kilátásba annak, aki ragaszkodik az ősi íráshoz.

Egy szép kép látható Ön mögött, amelynek másolatát képslapon nekem ajándékozta...

Ez a falikép, a mi Ószövetségünk. Azt a jelenetet mutatja, amikor az Atyaisten átadja a szent fokost az első emberpárnak, szövetséget köt vele és azt mondja: „A Föld ura lész, míg hűséggel szolgálod és megtartod Szövetségemet.” A szöveg azzal végződik, hogy „A fokos és a nádkosár dicsértessék”. Kramer professzor a rajta lévő ékírás jeleket *A fokos teremtmése* címmel fordította, Komoróczy pedig úgy hamisította meg, hogy a *Kapa teremtmése* címet adta neki, majd úgy fejezte be, hogy a „*Kapa és a nádkosár dicsértessék*”.

1976-ban jelent meg a Gyorsuló idő sorozatban Komoróczy gúnyirata, a Sumér és magyar...

Erre azonnal válaszoltam a Mah-gar (=Tudás népe), a magyarral. Itt is látszik a tendencia, hogy kigúnyolják azokat az embereket, akik ezzel foglalkoznak.

Jó másfél évtizeddel ezelőtt Mindszenty titkárától, dr. Zakar Andrásról kaptam a számomra első, sumer-magyar rokonságról szóló anyagokat. Hogyan látja az ő tevékenységét?

Zakar munkássága és a *Sumér hitvilág és a Biblia* című könyve pozitívan értékelhető, de az egész semita teremtésmítosznak befellegzett, mert a Miskolcon tanító sumerológus, dr. Marton Veronika lefordította az Enuma elist.

Ez a világ teremtésére vonatkozó hét ékírásos tábla első sora...

Valóban. Feltételezésem szerint a Vízözön után, az Imdugud madár, azaz a Turul, Nimród személyében hozta le a királyságot az égből a földre.

Az Ószövetséget bizonyos értelemben a Gilgames eposzból alakították át. Tartható ez a felfogás?

Schmidt 1877-ben megjelent könyve mondja ki elsőként, hogy a Gilgames eposz lényegében a Nimrud eposz, csak az akkádok Gilgamest csináltak belőle.

A miskolciak révén Magyarországon tehát megoldottnak tűnik a sumerológia oktatása, de mi a helyzet nagyvilágban? Van-e érdeklődő utánpótlás, amelyik Rawlinson és társai nyomába léphet?

Az öregek nagyon jól felderítették, hogy mi a magyar és mi a sumir nyelv, jól tudták, hogy a magyar a sumirnak ezredéveken át megváltoztatott formája. A nyelvtan, a ragozás tökéletesen megmaradt, akárcsak az igeekötők. És ez a fontos. Mindkét nyelv az ige nem csupán egy mondattani és egy szerkezeti elemnek tekinteti, hanem cselekvést hordozó és mutató szónak. Ahogy pl. a magyar meg igeekötőt a szóhoz illeszttem, annak a sumirban a mu a megfelelője, ami az igei cselekvés befejezését jelenti függetlenül attól, hogy az ige milyen időbe és módba kerül. A sumir is úgy mondja, megeszem, megettem, de ha tagadás van, akkor az igeekötő az ige mögé kerül, pl. nem eszem meg, nem ettem meg. Ez az azonosság csak a sumirban és a magyarban létezik, amit az ám szócskával még nyomatékosítani is lehet ebben a két nyelvben, lásd Megettem ám!. Mint mondtam, az öregek nagyon jól ismerték ezeket az azonosságokat, elsősorban professzor Kramer és professzor Jacobsen. Tisztában voltak azzal, hogy a magyar nyelvben nemcsak a nyelvtan, hanem ennek a hatalmas népnek a története is benne van és tudták, hogy amennyiben ezeket az ismereteket a fiatalok is megszerzik, abból számukra semmi jó nem származhat. Mit tettek tehát? Megszüntették a sumér tanszékeket. A Berkeley egyetemen még létezik egy kicsit a sumerológia, a Yale University-n megszűnt, Philadelphiában készítenek ugyan sumir szótárat, de nem tanítják a nyelvet, Heidelbergben és Oxfordban nincs oktatás. Meghalt a pápai Bibliakutató Intézet Igazgatója, Deimel, aki a hangsúlyt a sumerológiára helyezte, amint azt a negyven éves működése alatt kiadott könyvek is bizonyítják. Azt akarják tehát, hogy a sumerológiát rajtuk kívül senki más ne ismerje. Természetes, hogy a miskolci oktatás csípi a szemüket és nem akarják, hogy a magyarság rájöjjön saját, igazi történelmére, hogy Jézus király népe. Én nem azt állítom, hogy Jézus magyar volt, hanem közös őseink a pártusok vére van bennünk.

Megjelent-e a gyermekkori barátságról szóló Indiánok Nógrádban és mi lett a sorsa az Ősi gyökér című tudományos szemlének, amit professzor úr szerkesztett 26 évig?

Örömmel tudatom, hogy az *Indiánok Nógrádban* című könyvem a nyomdában elszállításra vár és napokon belül kapható lesz, az *Ősi gyökér* szerkesztése pedig a jövőben Miskolcon történik. Én megmaradtam örökös főszerkesztőnek, a szerkesztőbizottság elnöke dr. Gyárfás Ágnes, szerkesztik az egyetem tanárai, munkatársai és hallgatói. Egyelőre három havonta jelenik meg, minden érdeklődő számára elérhető forintáron és csak azt kérem, hogy támogassák. Boldog vagyok, hogy az a bizonyos ősi gyökér nem száradt ki, a magyar fiatalok segítségével tovább erősödik. Remélem, hogy az új rügyek meghozzák azt virágot, lombot is, amely alá büszkén és boldogan állhat a magyarság. Köszöm, hogy a Demokrata meghallgatta a véleményemet.

Életút

Badiny Jós Ferenc 1909 június 3-án született a Nógrád megyei Gácson. A Ludovika Akadémia elvégzése után repülő tiszt, majd tanulmányait a Budapesti Műegyetemen folytatja. 1946-ban Argentínába települ, Sumerológiával kezd foglalkozni. Az első irányítást a római Institutum Pontificum Biblicumtól kapja. Tantervei és kidolgozott tananyaga alapján létesül a Buenos Aires-i Jezsuita Egyetemen Sumerológiai Tanszék, amelynek vezetésével 1966-ban bízzák meg. A sumir-magyar nyelvazonosság hirdetője és bizonyítója, a Nemzetközi Orientalista Kongresszus tagja. Nős, két leánygyermke van.

Magyar Demokrata 1999/42.

Kedvencek

Leginkább a kemény hangvételű publicisztikák nyerek el olvasóink tetszését, ez mind a kedvenc szerzők, mind a legjobb cikkek listáján látszik (lásd lent keretben), de a rovatok között is ezek a legnépszerűbbek.

A tíz legjobb írás a Demokratában

1. Szingapúr és Malajzia a Cion bölcseinek kontóján (Lovas István)
2. Nyílt válasz Tom Lantos képviselő magyarellenos vádjaira (Lovas I.)
3. A Szent Korona átszállítása (riport-összeállítás)
4. A szkíták törvénye (Grespik László)
4. A sapka (Lovas István)

5. Összehasonlító véralgebra (Lovas István)
5. A Csepregiek öröksége (Sinkovits Ferenc)
6. Interjú Síklaki Istvánnal (Szarka Sándor)
7. Hazatér-e Petőfi? (Sinkovits Ferenc)
8. A Lovas-jelenség (Varga Domonkos György)
9. **Interjú Badiny Jós Ferenc** (Szakács Gábor)
10. Viszlát a Koronánál (Bencsik András)

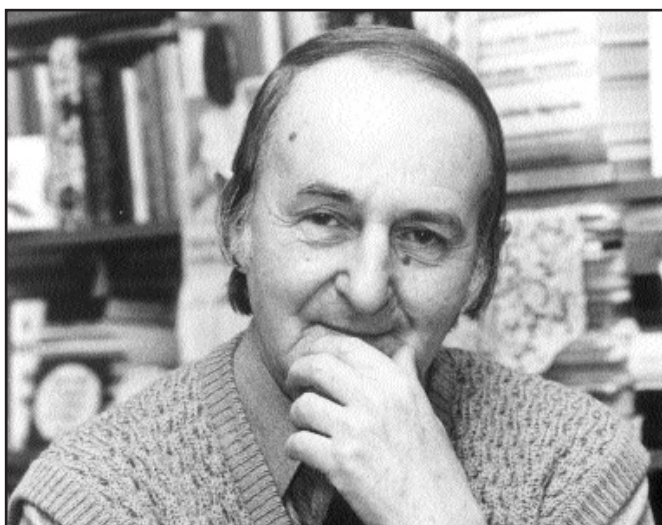
Magyar Demokrata 2000/14.

Az ősképek világa

Beszélgetés Molnár V. Józseffel

„A gyermek lehet a felnőtt példaképe”

Pár héttel ezelőtt „Ne gyerekeskedj” címmel jelent meg recenzió a Demokratában Molnár V. József néplélekrajz kutató előadásáról. Az akkori szűkös terjedelem csupán jelzés értékű lehetett, a tudományág lélegzetelállító felismerései azonban lényegesen bővebb magyarázatot érdemelnek. A miértről a Tisztelt Olvasó ezúttal maga is meggyőződhet.

Mit takar a néplélekrajz? Úgy tűnik, nem örvend túlzott népszerűségnek.

Ennek bizony oka van. Mivel a hitleri időkben ezt a tudományt a németek használták, Európa hátat fordított neki. A néplélekrajz nem a tárgyakat, cselekvéseket írja le, hanem lélektani hatásukkal foglalkozik, ennek volt nagy tudósa a századelőn a szegedi professzor, dr. Bibó István, a politikus édesapja. A Rákosi rendszer alatt ez abbamaradt, tiltott tudománynak számított. Az oldódás igen lassú, mert az akadémikus tudomány mind a mai napig nem akar tudomást venni róla, Európában is csak mostanában kezd ismét elterjedni.

A néplélekrajz a felnőttek mellett a gyermekek érzéseit is kutatja. Milyen felismerések vitték ebbe az irányba? A szociológusok, pszichológusok elméletileg már mindent megírtak erről a témáról.

Valójában nagyon keveset tudunk a gyerekekről, engem pedig az fordított feléjük, amikor a 70-es évek elején kiállító grafikusként kerestem a legtöbbet közvetítő, ugyanakkor legegyszerűbb formákat. Így kötöttem ki a barlangi művé-

szetnél és döbbsentem tapasztaltam, hogy az iskolában becsaptak, hiszen az az ember, aki a kőkorban belső készíttétést érzett arra, hogy jeleket karcoljon a környezetében, nem akármilyen formákat vésett a kőbe. Ezek a formák ugyanis a mai napig alkalmasak arra, hogy használjuk őket, amikor modellezni akarjuk a világot. Még nagyobb volt a meglepetésem, amikor az akkoriban még csak firkálgató kislányom szintén ugyanazokat a jeleket használta. Eszembe jutott pankaszi öregapám környezete is, ahol a háború után laktunk, miután édesapámat málenkij robotra hurcolták, ahonnan soha nem tért vissza. Ez a család adott menedéket, és náluk megint ugyanazokat a formákat fedeztem fel, amelyeket öregapám faragott a járomba, öreganyám hímzett kendőre. Ha csak ezeket tapasztalom, már akkor is ezen terület kutatásának szentelem az életem, de ahogy kezdtem odafigyelni más gyermekek rajzaira is, látnom kellett, hogy nem szüleik művészi vénájából öröklük tudásukat, hanem ajándékba kapják a Teremtőtől.

Arra is rá kellett jönnöm, hogy a paraszti környezetben ezek a formák nem díszítőelemek. Öregapám azért faragta járomra a Nap jelét, hogy védje a tehenet a rontástól és az sem volt mindegy, hogyan foglalunk helyet az asztalnál, milyen a templomi ülésrend. Ezek az emberélet rendjét meghatározó formák, a természetes műveltség tartozékai, én pedig ennek lelki vetületével foglalkozom. Így kerültem kapcsolatba a gyerekrajzokkal, amelyekben jelen vannak a Jung által már a századelőn ősképeknek nevezett régi formák.

Ez az ősképek a magyarázata annak, hogy a gyermek hétéves koráig származásától, kulturális környezetétől függetlenül a világ minden pontján ugyanazt rajzolja?

Mint mondtam, a gyermek ajándékba kapja ezeket a formákat, de az is nagyon fontos, hogy majdan hogyan maradnak meg a felnőtt társadalomban. Az ember azt gondolná, hogy minden nép egyforma, ez azonban így nem igaz, már azért sem, mert vannak népek, amelyek ezeket az Istentől ajándékba kapott ősképeket nem becsülik. A magyarság nem tartozik közéjük, műveltségét tekintve kitüntetett helyzetben, sőt bizonyíthatóan a legelső helyen van az európai környezetben. Felnőtt társadalmunk is becsüli ezeket a jeleket, bár nem a civilizált társadalomra, hanem a paraszti műveltségre gondolok, amelyik a mai napig megtartotta hagyományait. Az az érzésem, hogy most, amikor a globalizmus terjeszkedik és az ember életellenes dolgokat talál ki a világban, a magyar műveltségnek kovász értéke lesz pontosan a megtartott ősi formák miatt.

Tud-e még példát olyan tulajdonságra, amelynek tekintetében Magyarország a világelsők között van?

A születés körüli szokások az egész világon Magyarországon a leggazdagabbak. Ezt azért merem állítani, mert néhány évvel ezelőtt amerikai tudósok jártak a Balkánon, majd nálunk is, hogy a születés legmegfelelőbb formáit kutassák. Rájöttek ugyanis, hogy a kórházban született gyerek már hátránnyal indul. Nos, azt kellett tapasztalniuk, hogy a csonka Hazában, de Erdélyben és főleg Csikban, a Gyimesi csángóknál a születés összetett rendszere biztosítja a leg-

jobb körülményeket a világra jövő gyermek számára. Ilyet még a törzsi közösségeknél sem találtak, ez pedig csak abból következhet, hogy a magyarság ősnép és mint ilyen, az újabbakkal ellentétben belső szükségből mind a mai napig tiszteletben tartja az ősformákat. A hirtelen szaporodó népek, pl. a szlávok, a germánok, az idekerülő zsidók ebben tekintetben nem tekinthetők ősnépnek. Természetesen ők is megkapják ajándékba mindazt, amit a magyar gyerek, de mivel későbbi nációkról van szó, egy idő után figyelmen kívül hagyják ezeket az ősképeket, a megtalálható formák helyett kitalálnak képeket, képleteket.

Ezek szerint a csecsemőhalandóság arányának nálunk kéne legalacsonyabbnak lenni a világon.

Hogy ez mégsem így van, annak feltételezésem szerint az az oka, hogy a magyarság belement abba az utcába, amelyben nem érzi magát otthon. Az európai kultúrához kötődő civilizáció igen nagy kárt tesz az ember, különösen egy ősnép, lelkében, de ugyanilyen az indiánok helyzete is. Elfogadták az üvegyöngyöt, a pálinkát és a korábban nagyon egészséges indián társadalom romlásnak indult. Az ősnép őszinte, kitárulkozó, ám naiv, és ezen tulajdonságával mások vissza is élnek.

Előadás sorozatát elsősorban nevelőknek, tanároknak, óvónőknek tartja. Milyen módszereket ajánl nekik, hogy a gyermek 7 éves kora után se veszítse el az ajándékba kapott tudást?

Minden ember életében hét évenként történnek a nagy változások. 7 éves korig nem lenne szabad feladatot adni a gyerekeknek, hagyni kéne, hogy a vele születő belső készítés a rajzolásban, játékban is előjöjjön és ezt a szabályt be is tartották a régi világban. Karácsony Sándor, a jeles pszichológus, pedagógus úgy fogalmazott, hogy meg kell erősödnie gyerekségében. Ha idő előtt feladatot kap, amikor az értelmi képessége nem alkalmas annak megoldására, akkor megcsömörlik és nem előrehalad, hanem visszafelé, mert kevesebbet tud befogadni. Ha viszont hagyják és megfelelő időben kapja a tudást, épkézláb felnőtt válik belőle. Vannak is erre mutató jelek az óvodapedagógiában és a jelenlegi minisztérium szintén ezek bevezetésén dolgozik. Az óvoda tehát nem az iskolai előkészítés intézménye, hanem az a helyszín, ahol szeretettel veszik körül a gyereket, hogy ebbéli mivoltában megerősödjék. Ugyanez a családban is nagyon fontos, mégis sok helyen tapasztalom, hogy a türelmetlen szülő feljelenti az óvodát, mert a nevelők „csak” játszanak a gyerekekkel, aki nem kétnyelvű csodaként kerül ki onnan.

Ha már itt tartunk, eszembe jut kiváló nyelvtanárom mondása, „Aki a saját nyelvét nem tudja, a másét nem tudhatja”. Mi a véleménye a kétnyelvű óvodákról?

Nem túl jó, mert megzavarja a gyereket a gondolkodásában, hiszen minden nyelvnek megvan a saját gondolkodási rendszere. Igaz, a kisgyerek nagyon fogékony és ezt a tulajdonságát használják ki, én mégis azt mondom, meg kéne várni az iskoláskort, amikor a magyar nyelv tudása kialakul nála. Az Ön által említett tanár úr mondása egyébként a műveltségre is igaz. Sajnos a mi gyere-

keink alig-alig ismerik a saját műveltségünket, így meg lehet őket zavarni másokéval. A magyart még szinte nem is tanítják nekik, amikor az iskolában már a görög-rómaiaval gyötrik, márpedig csak az lesz épeszű ember, aki tud mihez viszonyítani. Megvan nekünk a sajátunk, a szkíta tövű műveltség. Amikor én iskolába jártam, még tele volt mondákkal és legendákkal a folyosói falitábla, a szülői környezetben is ezt kaptuk. Napjaink iskolája nem ezt teszi, hanem rázúdítja a gyerekekre az idegen műveltséget, amitől a szerencsétlen gyökértelenné válik. Ezáltal kiszolgáltatottnak, bizonytalannak érzi magát, márpedig az ilyen ember könnyen manipulálható.

Talán pontosan ezért tűnik úgy, hogy azok a felnőttek, akik elvesztették érdeklődésüket a gyermekvilág, a mesék iránt, teljesen hideg lelkiületűvé válnak, robotként élik az életüket.

Ez így igaz. Édesanyám addig nem küldött aludni bennünket, amíg el nem mondott egy mesét, és nem keltünk fel anélkül, hogy nem kaptunk egy mondókát. Közben szinte egész nap énekelt. A mai felnőtt infantilissá válik, a régi viszont meg tudta tartani gyerekségét, ami nem tévesztendő össze gyerekességgel.

Említette, hogy hét évenként változik az ember. Mire vezethető vissza ez a hétéves ciklus?

Ősidők óta ez egy mágikus szám, ami pedig a tudományos magyarázatát illeti, ennyi idő alatt cserélődik ki az ember sejttrendszere, ami egyben a gondolkodás változásával is jár. 7 éves koráig a gyerek olyan, mint a föld alatt lévő csira, amely a felszínre törekszik. Ennyi idős koráig nem igazán érdekli a tér és idő, csak az, amivel éppen foglalkozik. Régen azt mondták, hogy 7 éves koráig Isten tenyerén él. Erre is belső készítetése van, nem a felnőttektől tanul, csak utánozza őket. 7 éves korában lelép erről a tenyerről és nekünk, felnőtteknek kötelességünk mindent megtenni, hogy annak melegét soha ne felejtse el. Nem véletlen, hogy a mi táltosainkat is általában 7 évesen hívta szolgálatra a Teremtő, ami azt jelentette, hogy meghosszabbodott az Isten tenyerén töltött idő. A táltosok semmit nem tanultak úgy, mint a többi ember, mindig közvetlenül kapták a tudást. Ennek tucatnyi példája volt.

Mondjon egyet.

A századfordulón Szeged környékén, Tápén történt. A mai napig emlegetik az igen korán árván maradt Tápai Pistát, akiből nagyon rossz ember vált. Káromkodott, lopott, hazudott, verekedett. Egyik este beállított hozzá egy kol-dus és megkérte, hogy ne káromkodjon. Pista azonnal kidobta, mert arra gondolt, hogy valaki felheccelte ellene. Másnap visszajött az idegen, és ekkor már arra figyelmeztette, hogy imádkoznia kéne. Pista erre igen meglepődött, keresett is egy romos, elhagyott, tanyasi pincét, amelyben hét napot töltött. Mire kijött, teljesen megváltozott, pincei magányában megtanult írni, olvasni, imádkozni, dalokat költeni. Ettől kezdve tömegesen keresték fel azok az emberek, akik korábban semmire nem tartották. Megkapta azokat a jeleket, jegyeket,

amelyek hitelesítették átváltozását, csupán kézrátétellel, füvek nélkül gyógyított. A keresztény világ a táltost pogánynak tartotta, üldözte, és még manapság is sokan összetévesztik a javóssal, aki bár ezzel a tulajdonsággal születik, de a tudást tanulnia kell. A táltosság ezzel szemben meghosszabbított gyermekkor.

Elképzelhető tehát, hogy a hét éves ciklusokat figyelembe véve, Tápai Pista nyomán egy 49 éves ember is megkaphatja ezt a tehetséget?

Nincs életkorhoz kötve. 1993-ban Csiksomlyón beszélgettem Bálint László bátyámmal, aki már elmúlt 60 éves, amikor „szolgálatra” hívták. A róla készített filmben elmeséli hogyan emelkedett az égbe, persze nem fizikálisan, és az a legmegdöbbentőbb, hogy mindez megegyezett a sumerok vízözön utáni mondabeli történetével. Eszerint Etana sumér királyt magtalansága miatt Isten az égbe emelte, hogy megkaphassa az életágot, hogy a sumér királyság mégse haljon ki. Bálint László nem ismerte a sumér szöveg fordítását, elmondása, az égbeemelés története mégis megegyezett azzal. Az ő feladata lett, hogy Csiksomlyón ne legyen többet katonai felvonulás Pünkösöd alkalmával és miután odament 1962-ben, valóban megszűnt ez a parádé. Környezete attól fogva táltosnak tartotta. Manapság az emberek gyakran hivatkoznak arra, hogy valamit főntről kaptak, valami lejött hozzájuk, ez azonban azonnal gyanús, mert soha nem főntről jön le a „szolgálatra” hívás, hanem az ember emeltetik fel hozzá.

Főleg Amerikában divat, hogy önjelölt prédikátorok szajkózzák, Isten szólott hozzájuk, hogy nála adakozzanak a hívek. De még visszatérnék az iskolákhoz. Az általánost 7, a középiskolát 14-15 évesen kezdik, de kezdett elterjedni a hat plusz nyolc osztályos rendszer is. Ön szerint ez sem ideális.

Nem bizony. Ha a gyerek hat éves korában iskolába kerül, megszenvedi. Figyelembe kéne venni a természetes korhatárokat, hiszen semmiről sem maradna le, ha egy évvel később kerülne iskolába, mert hihetetlenül hamar behozza az idő előtt beíratott társait. Ha belenyúlunk a természet rendjébe, abból mindig baj származik.

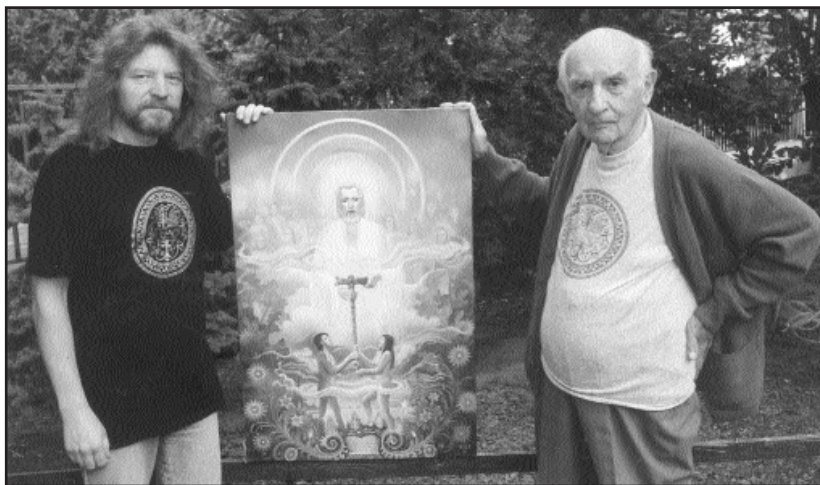
Nagyszerű, Ég és föld ölelésében című, gyermekrajzokat elemző könyvében mit tart a legfontosabb tanulságnak?

Azt, hogy a felnőttek még ebben a technokrata világban is figyeljenek oda a gyerek rajzaira, viselkedésére és próbálják belőle hasznosítani, amit lehet. Bármilyen furcsán is hangzik, de a gyermek lehet a felnőtt példaképe, hiszen mint említettem az a világ életképes, amelyik használja a gyermekkel születő ösképeket. Megjegyzem a felnőtt csak úgy tudja megérteni a gyermeket, ha ismeri saját népe műveltségét, hiszen az mindmáig megőrizte ezen formák tartalmát. Csak azt mondhatom, hogy maradjon később is játékos felnőtt, és ne legyen életpusztító eszmék rabja.

Találjunk két igaz embert

Beszélgetés Badiny Jós Ferencsel

A magyarság ugyanis olyan csodálatosan karizmatikus helyzetben van, hogy a mi Boldogasszony jelképrendszerünk legalább ötezer évre nyúlik vissza. Ahogyan Bobula Ida be is bizonyította, hogy Bódogasszony, azaz BAU-DUG-ASÁN az ősvallás istenasszonya. A római egyháznak ezért kellett elfogadnia, hogy mi Boldogasszonyunknak hét lánya van, így Sarlós, Gyümölcsoltó, stb., mert ez egyetlen más népnél sem jelenik meg. A magyar „egy-ház” valóban nem lehet más, mint a Boldogasszony háza. – mondta a Demokratának Badiny Jós Ferenc sumerológus.

Hogyan értékeli professzor úr a *Veled Uram* című rockoperában az őskeresztény magyarok szájába adott olyan mondatokat, mint ...Nappal a Fényes Isten, éjjel a Hold a király. István itt nem parancsol, Krisztustól távol e táj...?

Ez így eleve helytelen, mert a görög Krisztosz szóból származó Krisztus azonos a zsidó Messiással, márpedig a magyarok sosem voltak Messiás-várók. Jézus urunkat Kresztosznak hívták, ami üdvözítőt jelent. Míg Krisztosz egy politikai cél, addig Kresztosz szellemi erővel és hatalommal rendelkező személy. Ha a szövegíró ezt a különbséget tudja, akkor nem ábrázolta volna olyan botrányosan a mágusokat. Szörényi Levente elmondta nekem, hogy a legjobb jelmeztervezővel készítette a kosztümöket, de szerintem vele szemben még ő sem tudta érvényesíteni az elképzeléseit. Ezúttal is ugyanúgy vártam a magyarok megjelenítését, mint az *István, a király*ban, vagy a hunokét *Attila, Isten kardja*ban, helyette azonban egészen mást kaptam. Az meg egyáltalán nem tetszett,

hogy Imre herceget az erdőben bujdosó magyarok akarják keresztre feszíteni, mert ilyen epizódról nem hallottunk eddig.

Kritika az Ön munkásságát is érte. Az Új Ember hetilap szeptember 10-i számában.

A piarista Jelenits István háromrészes cikkben foglalkozott velem. Azt írja, hogy csak sumér-magyar vonatkozásban tudok gondolkodni és bizonyítékok hiányában állításaim pusztán kitalációk. Ezek szerint a *Jézus király, pártus herceg* című könyvem örmény kútfői, valamint a múlt században élt Lukácsi Kristóf kutatásai, amelyek alapján összegyűjtöttem a magyarok hajdani neveit, szintén kitalációk. Lukácsi írja le, hogy a Pártus birodalom feje sumérul a nagy Arszág – i.e. 260- volt. Én csak lefordítottam, hogy ár=áradat, népáradat, a szak=fej, tehát szabad fordításban egy népnek a feje, főnöke. De van itt más is, idézem Jelenitset: A keresztény magyarságot ezer éve a hit élteti, hogy Isten fia egy lett közülünk, mindegy, hogy milyen nép fiaként. Mire mennénk azzal, ha valaki meg is győzne arról, hogy magyar anya ringatta? Ha ez ennyire mindegy, akkori miért ragaszkodik ahhoz, hogy Jézus urunk zsidó volt, és miért nem közböcs számára, hogy történetesen valami más, mondjuk pártus eredetű?

Egy harmadik felvetés arra vonatkozik, hogy Ön nem akar megváltót látni Jézusban. Miért nem?

Ezzel kapcsolatban az 1974-es II. Vatikáni Zsinat jegyzőkönyvének spanyol-latin nyelvű kiadásából idézek: Az egyház rejtélyének kutatásával ez a szent zsinat megemlékezik arról a kapcsolatról, amellyel az Újtestamentum népe Ábrahám fajzatjával lelkileg egyesítve van. Ez azért is így van, mert Krisztus egyháza elismeri, hogy az ő hitének kezdete és kiválasztása már a pátriárkáknál történik, Mózesben és a prófétákban, Isten üdvösségi misztériuma szerint. Elismeri, hogy az összes keresztények Ábrahám fiai hit szerint, beletartoznak ugyanennek a pátriárkának a küldetésébe és hogy az egyház megváltása rejtélyesen megjelent a kiválasztott népnek a rabszolgaság földjéről való kivonulásával. Mit jelent ez? Nem kevesebbet, mint hogy az egyház elvonja a megváltást Jézustól, hiszen azt állítja, hogy az már a zsidók rabszolgaságából történő kivonulásával megtörtént. Ennek következtében az egyház nem tudja elfelejteni, hogy az Ótestamentumi kinyilatkoztatást annak a népnek a révén kapta, amelyiket Isten – az ő kimondhatatlan irgalmassága következtében – méltónak tartott az Ószövetség megkötésére, nem tudja elfelejteni, hogy ez táplálója a jó olajfa gyökerének, amelyekbe beoltódtak a vad olajfaágak, azaz nem zsidók. Íme, ez az egyház véleménye.

Vagyis például mi magyarok, az ősmagyar Babba Mária-kultusz követői is vad olajfaágak vagyunk, melyet a nemes zsidó törzsbe oltottak be? Azon túl, hogy ez egy kertészeti nonszensz, mert a valóságban a vad alanyba oltanak nemes vesszőt, meglehetősen sértő is, nem?

Így igaz, hiszen azt állítja, hogy mi oltódtunk bele a zsidó kereszténységbe. Én erre a nem válaszolok, mert tudom, hogy sokan mások már megtet-

ték helyettem. Egy híres karmester mondta nekem, hogy a sumér-magyar azonosságnak Kodály Zoltán és Bartók Béla gyűjtései következtében már nem csak a nyelvi, hanem a zenei bizonyítékai is rendelkezésre állnak. Akadt olyan ember, aki még meg is köszönte az Új Ember szerkesztőségének, hogy egy ilyen könyvre felhívta a figyelmet, mert amióta azt elolvasta, már tudja, hogy merre kell haladnia. Biztos, hogy az említett cikk jól tett, hiszen az utóbbi időben egyre többet rendelnek a terjesztők a *Jézus király, a pártus herceg* című könyvemből.

Remélhetőleg legalább ilyen népszerű lesz a professzor úr napokban megjelent új tanulmánya, a Sorsdöntő honfoglalás, amelynek egyik fejezete meglehetősen szokatlan témával, az ókori abortusz-törvényekkel foglalkozik.

Eredetileg a *Végzetes honfoglalás* címet adtam a könyvnek, amelyben felsorolom, hogy az István-féle államalapítás előtt milyen államaink voltak. Amikor a sumér időszakhoz értem, eszembe jutott a Demokratának az cikke, amelyik a tavalyi évben végrehajtott 65.000 abortuszt említette. Milyen ellenpéldát tudnék felhozni az ókorból? Elővettem az emberiség legrégibb törvénykönyvét, UR-NAMMU törvénykódexét. Ez elrendeli, hogy amennyiben egy hajadon áldott állapotba kerül, köteles a templomban jelentkezni, ahol viszont minden segítséget megadnak neki, következésképp az ott született gyermek nem „törvénytelen”, hanem Istené. Belőlük lettek a legjobb mágusok, csillagászok. Az édesanyák eleinte szociális gondozóként dolgoztak, majd hozománnyal férjhez adták őket. Ez tehát egyfajta nemzetvédelmi politikára utal a suméroknál.

Hogyan éltek tovább ezek a törvények a sumérokra rátelepült akkád-semita uralkodó, Hamurabi idejében?

Hamurabi törvényei a „szemet szemért, fogat fogért” szemléletet tükrözi és legfontosabb céljuk, hogy a sumér népet kevertté tegyék. Hamurabi megváltoztatta a Szűzanya (Inanna) kultuszt. A sumérok szerint Inanna a Vénusz bolygó segítségével küldi áldását a Földre. A magyar nép mind a mai napig nagyon helyesen Esthajnalcsillagként tiszteli, hiszen reggeli alakját a sumérok Szűznek, az estit Anyának nevezték.

Vajon mi ennek az oka?

Az, hogy a Vénusznak a reggeli formából kiindulva az esti alak felvételéhez ugyanannyi időre van szüksége, mint egy édesanyának gyermeke megszületéséhez, azaz kilenc hónapra, és így már érthető, hogy e Szűzanya-kultusból miképpen alakulhatott ki Sumériában a Szűzanya fogalma.

De jöttek az akkádok...

Akik szétválasztották a bolygó reggeli és esti alakját. A reggeli forma a Harc, az esti viszont a Szerelem istennőjét jelképezte. Egy ékirat szerint az akkád Istar még azt is kijelenti: Én vagyok a nagy prostituált. Egyébként Hamurabi vezeti be a templomi prostitúciót, amikor a törvényben kimondja, hogy min-

den asszonynak évente egyszer a templomban kellett szolgálnia, a szolgálataiért kapott pénzt pedig a templomnak kell adnia. Ha erre egy asszony nem hajlandó, akkor kopaszra kell borotválni a fejét: ami tehát a tisztesség jele, ezért is borotválják minden rabbi feleségét. Ebben a törvényben – ellentétben UR-NAMMU-éval – már találkozunk az abortusz fogalmával. A rabszolgánők nyugodtan tehették, az egyszerű asszonyokat büntették érte, ha viszont az uralkodó kaszthoz tartozók követték el, azokat meg is égethették. Hamurabi ezzel a hatékony módszerrel akarta kevertté változtatni a legyőzött sumérokat.

Mintha némi hasonlóság mutatkozna Szent István állítólagos intelmével – Adj fiam helyet az idegeneknek, mert az egy nyelvet beszélő ország erőtlén.

A könyvemben bizonyítom, hogy István ezt soha nem mondhatta, ez az idézet a papoktól származik. Felsorolom István magyarító cselekedeteit, de azt is megemlítem, hogy két német nő intézkedett helyette, Géza második felesége, Adelheid, akiről azt írják a krónikák, hogy az emberöléstől sem vissziadó, részeseges asszony volt, a másik, Gizella, akit István az apja engedélye nélkül vett el. Mire a király megöregszik, rájön, hogy nincs már körülötte senki az egykori Árpád-házból, mindenkit kiirtottak. Megvizsgáltam, hogy milyen körülmények között nőtt fel István és megállapítottam, hogy 5-6 éves lehetett, amikor édesanyja, a gyönyörűsép erdőelvi Saraldu meghalt. Attól kezdve három idősebb leánytestvére nevelte és irányítható, lényegében gyenge király lett belőle, aki Koppányt is azért négyeltette fel, hogy nem igazán létező hatalmát bizonyítsa feleségének, Gizellának. A krónikák beszámolóit alapján bemutatom, hogy miképpen kebelezte be Magyarországot a Német-római Császárság és a pápa, sőt rámutatok a kettő ellentétére is. Ottó ugyanis II. Szilveszter pápa neveltje volt, de mivel a két hatalom állandó harcban állt egymással is, hogy melyikük tegye vazallusává a többi nemzetet, érdekellentétbe kerültek egymással. Egyik bevett módszer volt, hogy koronát küldtek a kiszemeltnek. A pápa be is csapta Ottót, amikor őt Lengyelországba, a koronát meg Magyarországra küldte. Faksimilében közlöm, hogy ezt a koronát, amivel Istvánt megkoronázták (Pétert és Aba Sámuel is), III. Henrik visszaküldi a pápának.

Erről annyiféle elmélet van már, hogy az ember nem győzi kibogozni.

Én a magam meglátását közlöm. Igyekeztem magyarázatot adni olyan kérdésekre, hogy milyen tárggyal koronázták királyainkat, hol, kinek és mikor készült. A sok hipotézis mellett egy biztos, a mi Szent koronánk sosem lehetett Nyugaton, mert akkor darabjaira szedték volna, hiszen a kereszténységben két szentháromság harca dúlt. Az egyik a pártusoké: az Atya, az Anya, és a Fiú alkotják, akik az egy igaz Istent képezik. Tehát ők hárman a Szentlélek birtokosai. A zsidó kereszténység ezzel szemben kizárja közülük az Anyát, mert a héber nyelvnek még szava sincs az istennőre, helyette emelték be a Szentlelket. Mivel a Szent Koronán ott volt az Anya, vagyis Szűz Mária zománcképe, azt leszerelték.

Ön szerint kinek készítették a koronát és mikor kerülhetett az országba?

Én abból indultam ki, hogy ha van korona, akkor koronaórségnek is lennie kell, amelyet szerintem III. Béla hozott létre, mégpedig olyan szertartásokkal, amelyek nagyon hasonlítanak a szabadkőműves beavatásokhoz. A koronaórség tehát beavatás volt a karizmatikus nemzeti öntudatba, amelynek keretében kizárólag a koronaőr vehette ki a lábából a koronát és helyezhette a király feje fölé, nem pedig a hercegprímás. Foglalkoztam III. Béla életével is, akit Bizáncban neveltetett Manuel császár, persze nem jóindulattal. Bizánc és a Német-római Császárság folyamatosan hadilábon állt egymással a kor legerősebb független állama, Magyarország miatt. Manuel ezért akart magyar – bizánci monarchiát, annak trónjára pedig Bélát ültetni. Tanítóját Partokosznak hívták, tehát pártus lehetett, és itt hivatkozom Moravcsik *Bevezetés a bizantológiába* című könyvére, amelyből kiderül, hogy Bizáncban a bizánciakat görögül tanították. Ha görög lett volna a bizánciak nyelve, akkor miért tanítottak volna görögül? Úgy tetszik, Béla viszont értette a bizánciak nyelvét...

Messzire vezető feltételezés...

Én egyébként azt gondolom, hogy a korona Attila számára készült, és lehet, hogy a Pártus birodalomból származik. Az 1473-ban kiadott Budai Krónikában ugyanis Kézai azt írja, hogy „...*Attila Isten kegyelméből Bendegúz fia, Engádiban született, a nagy Nimród unokája, a magyarok, médek és gótok királya, a földkerekség félelme és Isten ostora...*”. Mivel a térképen ilyen települést nem találtam, rájöttem, hogy Engádi kiegészítő neve Edessának – Jézus urunk halotti leplét őrizték itt 944 augusztus 15-ig, amikor is Leo császár hadsereggel hozatja Bizáncba, ahogyan Budapest mellett is ott áll a kiegészítés: székesfőváros. Engádi az arámi sumér nyelven annyit jelent, a törvényház urának székhelye (Én=fő, Ga= ház, Di=törvény).

Úgy hallottam, hogy megbeszélést folytatott Patrubby Miklóssal, az MVSZ elnökével is. Milyen témákról ejtettek szót?

Azt kértem, hogy tegyen lépéseket annak érdekében, hogy a kormány a Széchenyi-terv keretében vegye figyelembe Széchenyi István azon határozatát, amellyel a Magyar Tudományos Akadémiát létrehozta, nevezetesen, hogy az MTA a magyar nyelv művelésére alapított. Ezzel szemben mi történt? A magyar nyelv művelése helyett judaisztikai és hebraisztikai kuratóriumot működtetnek. Nincs ellenük semmi kifogásom akkor, ha viszonyossági alapon az Izraeli Tudományos Akadémián magyarisztikai tanszék létesül. Még egy dolgot kértem az elnök úrtól, hogy tegyen lépéseket a miniszterelnök úrnál az Aranybulla határozatát felfüggesztő Habsburg rendelkezés hatálytalánítására.

Az Aranybulla melyik rendelkezésére gondol?

Amelyik azt írja, hogy magyar föld idegenek kezére nem juttatható, amelyhez II. András még hozzáteszi, hogy a merániai által eltulajdonított földeket is

vissza kell adni az eredeti tulajdonosoknak. Említettem neki dr. Grespik Lászlót, a Közigazgatási Hivatal vezetőjét, aki Werbőczy hármaskönyve alapján indítja el a magyar jogi kérdéseket, amely törvénytárként összefoglalja a királyi rendeleteket és azt mondja, hogy a szkíták törvényei szerint élünk. Mindezt dr. Grespikről a Demokratában olvastam.

Szokatlan, hogy valaki a szkíta törvényeket emlegeti, amikor a Magyar Tudományos Akadémia makacsul a finnugor elmélethez ragaszkodik.

Hát éppen ez az, amit nehezményezek. Lehetetlen állapot, említettem Patrubány úrnak, hogy az MTA Trefort Ágoston határozatához ragaszkodik, amely elrendeli, hogy a MTA kizárólag a finnugor származással foglalkozhat. Ezt vissza kell vonatni, hiszen minden tudomány fejlődik. Szép dolog is lenne, ha az orvostudomány a 150 évvel ezelőtti cáfolhatatlannak kikiáltott tézisek alapján dolgozna! Elnök úrnak megígértem, hogy eljuttatom hozzá Grover Krantz amerikai régész *Az európai népek földrajzi vonatkozásai* című könyvét, amelyben a magyar nyelv kialakulásának idejét a mezolitikumba teszi. Leírja továbbá, hogy a Kárpát-medence túlnépesedése következtében szerteáramlott lakosság az, amelyet ma finnugor népeknek nevezünk. Ezek fejlődésüket és nyelvüket tekintve messze elmaradtak a magyarságtól, tehát ők származtak innen és nem fordítva. És ha ezt egy idegen tudós állítja, akkor miért nem foglalkozik vele a hazai tudóstársadalom?

Szeptember 19-én a Magyarok Házában professzor úr A magyar nép hitbéli ősképei címmel tartott volna előadást, de végül az új könyvéről szólt. Kérem, néhány mondatban vázolja az elmaradt előadás lényegét!

Létezik az isteni hatalom és létezik az emberi. Amikor az ember megszületik, a gyermek és Isten között egy csodálatos kapcsolat létesül, amit én aktuális nyelvezettel Korlátlan Felelősségű Társaságnak nevezek. Isten részéről a betét az a képesség, amit minden embernek megad, ennek alapján kell kidolgoznia saját értékeit, amit majd bevihet a kft.-be. Két út vezet az Istenhez való felemelkedéshez: fizikai és szellemi. A fizikai és szellemi értékek kidolgozása után érhetünk fel közvetlenül Istenhez. Itt nyernek jelentőséget a jelképek. Ezek lehetnek akár a szülők fényképei, vagy a nemzeti szent hagyomány leképeződései tágabban, míg a szellemi jelképek közé tartozik az elképzelt Isten-fogalom, ami minden egyénnél más más módon jelenik meg. A baj ott kezdődik, amikor a szellemi úton történő felemelkedés útjába egy fizikai úton tisztelendő, eltérő hagyományt helyeznek, mert a kettő nem egyeztethető. A mi szellemi felemelkedésünk útjába a vallásokat helyeztek, ezeket ugyanis emberek szerkesztik, nem az Isten. Minden vallásnak megvan a saját jelképrendszere, de ha ezeket olyan népek gondolkodásmódjába illesztik, amelyeknek ahhoz semmi közük, akkor feje tetejére áll az egész. Ez történt a magyarságra erőltetett judeo-kereszténység tanával. Létre kell tehát hozni a magyar lélek egységét, „egy-házát.”

Ez a Boldogasszony misztériumhoz történő visszatérést jelentheti.

Igen. El kell ismertetni az ősi Atya, Anya, Fiú gondolkodásmódozatot. A magyarság ugyanis olyan csodálatosan karizmatikus helyzetben van, hogy a mi Boldogasszony jelképrendszerünk legalább ötezer évre nyúlik vissza. Ahogyan Bobula Ida be is bizonyította, hogy Bódogasszony, azaz BAUDUG-ASÁN az ősvallás istenasszonya. A római egyháznak ezért kellett elfogadnia, hogy mi Boldogasszonyunknak hét lánya van, így Sarlós, Gyümölcsoltó, stb., mert ez egyetlen más népnél sem jelenik meg. A magyar „egyház” valóban nem lehet más, mint a Boldogasszony háza. El kell fogadnunk, hogy mi az ő védőpalástja alatt vagyunk, ezért is maradhattunk meg a történelem viharai közepette.

Aligha várható azonban, hogy átírják a Bibliát.

Engem lutheránusnak kereszteltek, s a Szűzanya fogalmát a sumer történelemből kellett megismernem, mivel a reformátusok nem hajlandók őt elismerni. Az ősi hit karizmatikus, titokzatos jelképrendszere a templomok kazetás mennyezetébe, az írásos, varottas kézimunkákba rejtve, amelyet csak a beavatottak tudtak elolvasni. A nép még emlékszik rájuk, tudattalanul is tudja, hogy mit üzen a Szűzanyát jelképező tulipán, mit a vigyázó szemet jelképező rózsza. Akik azonban már lelkileg nem képesek felemelkedni Istenhez az ősi hagyományok vallásos kegyelettel történő ápolásával, azok nem értik ezt a jelképrendszert. A globalizációt ismerve látjuk, hogy pontosan ez ellen indult a legnagyobb, legátfogóbb támadás, hogy elfelejtessék velünk a magyar tudatot és kizárólag a zsidó-kereszténység útját járjuk. Márpedig ezen nem jutunk előbbre, mert a magyarság nem találhatja meg az egységet, egymás szeretetét a Boldogasszony tisztelete nélkül.

Tételezzük fel, hogy a hazai papság elfogadja a Boldogasszony-tiszteletén alapuló magyar egyházat. A Vatikánnal szemben aligha tudná érvényesíteni ezt a szemléletet, márpedig ebben az esetben, mint a közép-korban, a kiközösítés, kiátkozás lenne a sorsunk.

Magyarországot már így is pogánynak minősítették és a *Sorsdöntő államalapítás* című könyvemben foglalkozom azzal, hogy miként indult meg István király előtt az ország elfoglalása. Ludovicustól maradt ránk az a kijelentés, hogy a magyarokat ki kell irtani. Európa uralkodóinak seregei püspökök, kanonokok vezetése alatt indultak Árpád országa ellen Pozsony irányába. A hazai felderítés azonban tökéletesen működött és először a Dunától délre vonuló csapatokat vertük tönkre, majd a megfáradt, pihenő, északi hadtestet semmisítettük meg, a Dunán úsztatott flottát pedig égő nyilakkal gyújtottuk fel, illetve Búvár Kund vezetésével fúrták meg és süllyesztettük el. Érdekes, hogy erről a hatalmas győzelemről nem sokat írnak a történelemkönyveink, pedig ezt követően mintegy száz évig moccanni sem mertek ellenünk az idegen hadak. Árpád birodalma olyan hatalmas és erős volt, hogy csak a zsidó-kereszténység bevezetésével tudták megbontani.

A nemzet azóta is megosztott, Istvánnak is, Koppánynak is vannak hívei.

Makovecz még egy harmadik csoportot is említ, az idegenszívűeket. A szembenállás valóban István idejében kezdődött, hiszen már uralkodása alatt felkelések – Ajtony, Tonuzoba – törtek ki, magyar magyar ellen fordult. Az embereknek azonban egyszer rá kell jönniük, hogy valahová tartozniuk kell, nem lehet örökké két fél között ingázni a pillanatnyi önös érdeknek megfelelően. Bár ezer év óta kevernek bennünket, ennél lényegesebb, hogy a szellemi és fizikai felemelkedésünkhöz megvannak a karizmatikus adottságaink. Bartucz professzor állapította meg, hogy a magyar vérben legerősebb a fajfenntartó erő, az ún. vércsőkevény, amely még a harmadik generációban is kidobja a mongol foltot. Következésképp, ha az idegen testi és faji résszel szemben a magyar faji alkat kerül előtérbe, akkor miért ne hinnénk, hogy a faji alkattal a lelki is megerősödhet? Elméletileg már rég ki kellett volna halnunk, mégis létezünk. Segítsük, tanítsuk egymást. Népszerűsítsük a székely rovásírást, ami szintén ősi jelképrendszerünk. Találjunk két igaz embert, és ők keressenek újabb kettőt.

Magyar Demokrata 2000/42.

Gilgames, az égi fokos hőse

Beszélgetés Marton Veronikával

*„Ha kiderül, hogy a sumirnak köze van
a magyarhoz, egyenesebb derékkal járhatunk”*

Az általános érdeklődés ellenére sumerológiával Magyarországon alig-alig foglalkozik valaki tudományos alapossággal. Hogy ennek mi lehet az oka, könnyűű, vagy nehéz az ékírás elsajátítása, mit mondanak nekünk a többezer éves feliratok, annak egyik leghivatottabb szakértője Marton Veronika sumerológus, a Magyar Rovók és Rovásírók Szövetsége (MAROSZ) Kutatási Csoportjának vezetője.

Mi készíttet valakit arra ebben a modernizált gépkorszakban, hogy ilyen ősrégi dolgokat kutasson?

Amikor a középiskolában a magyar honfoglalást tanították, azt mondták, ne a Kalevalát olvassuk, hanem a Mongolok titkos történetéből tudjuk meg hogyan is éltek a magyarok, amikor pedig az 1848 decemberi Branyiszközi ütközet helyét tudakoltuk, azt válaszolták, keressük meg magunk. Ezek a fehér foltok, kérdőjelek egy életen át megmaradtak bennem. Mindig akadtak azonban kivételek, így a kőszegi gimnázium tanárai, akik a vérünkbe, zsigereinkbe oltották a magyarok története iránti érdeklődést, míg Badiny Jós Feri bácsinak és Imre Kálmánnak azt köszönhetem, hogy sumerológiával és ékírással foglalkozhatom. Friedrich Klára kiadványai a rovásírásra fordították a figyelmemet, ahogyan a Csepregi bácsival történt személyes találkozásom, és rovásjeles köveiről a Demokratában megjelent

riport is. Ez az egész csak egyszer kerítse hatalmába az embert, többé nem szabadul tőle, hajnalok hajnalán is felébred és e körül járnak a gondolatai.

A sumerológiát még kevésbé akarják kötni a magyarsághoz, mint a rovársírást.

Pedig nagyon is köze van hozzá. A Miskolci Bölcsész Egyesület II. Kongresszusán győri barátaim ösztönzésére beszéltem Körösi Csoma Sándorról, akit szerintem az angolok öltek meg és bár a gyilkosságelmélettel Várkonyi Nándor is egyetértett, szerinte azt a bennszülöttek tették. Ezen előadás anyaga került Badiny Feri bácsi kezébe és ennek alapján javasolta, hogy Miskolcon sumir irodalomtörténetet tanítsak, Imre Kálmán pedig, aki németből lefordította Anton Deimel páternek, a Pápai Bibliaintézet igazgatójának 1939-ben kiadott *Sumir nyelvtanának* nagy részét, arra kért fel, hogy ellenőrizsem az elvégzett munkát és a gyakorlatok egy részét én fordítsam le. Megjegyzem, hogy ugyancsak Imre Kálmán ültette angolból magyarra Grover S. Krantz *Az európai nyelvek földrajzi kialakulása* című könyvét, amely a Magyar Ház könyvesboltokban kapható. Fél év múlva már Gyárfás Ágnestől kaptam értesítést, hogy esetleg sumir irodalomtörténetet és mithológiát taníthatnék, ezt a munkát Feri bácsi ösztönzésére el is kezdtem. A sumirok történetével úgy húsz éve kezdtem el foglalkozni, nem nagyon hittem, hogy meg lehet tanulni és csak a nyelvtan lefordítása után derült ki, hogy viszonylag egyszerű, nyelvtana és írása is csak az első pillanatra tűnik nehéznek. A jelek felépítésének elve hasonlít a kínaihoz, amit hét évig tanultam és ami nagyban segített az ékjelek megfejtésénél. Nagyon nagy hiányosság, hogy nincs kivel együtt dolgoznom.

A Káldeai teremtmény-mítosz (Enuma elis) című könyvében azt írja, hogy a szakirodalomban az ékiratos táblának főleg a fordításai találhatók meg, az eredeti ékjeleket nem mellékelik. Mi lehet ennek az oka?

A pontos okát nem lehet tudni, sejteni viszont nagyon is. Amikor az akkád, sumér és asszír ékiratos táblák napvilágra kerültek, a tudósok még nem tudták, hogy mit találtak. A századfordulóra rengeteget megfejtettek belőlük, aztán a két világháború közötti generáció fordításai, átírásai mellől már valóban hiányoznak a szövegű ékirat másolatok.

A sumir szövegek megfejtése köthető-e úgy egy személyhez, mint a hieroglifák esetében Champollion-hoz?

Ezek több nyelvű, sumirral párosított, asszír, kopt, arameus, etiop, héber táblák voltak, ezért sikerült értelmezni és lefordítani. Igaz ezt nagyon sokan csinálták egymástól függetlenül, majd a tapasztalataikat egybevetették, a British Museum-ban például németek is dolgoztak, a németeknél angolok. A francia iskola is nagyon jó volt, bár miután szegény Lenormant 38 évesen elhunyt, kezdett egy kicsit vakvágányra futni a sumir kutatás. Ezután kezdtek olyan nyelvtankönyveket, szótárakat kiadni, amelyekben nem volt ékjel.

A hettitával hasonló a helyzet, a szótárakban nincs eredeti jel – Deimel és társai még mellékeltek – pedig ezek nélkül hiába állítják, hogy az átírás elég, ha a 30-40 olvasat közül nem igen lehet kiválasztani az igazit, ráadásul ellenőrizhetetlen. Az Enuma elis első 15 sora teljesen tárgyilagos csillagászati leírása a Naprendszer keletkezésének, melyben a bolygókat Isten nevekkel helyettesítették. Az én fordításom azonban nem azonos az általában elfogadott és ismert fordításokkal.

Az Ószövetség elég sok átvételt tartalmaz egy még korábbi kultúrából, ami talán magyarázatul szolgálhat, hogy miért nem foglalkoznak szívesen a sumir történelemmel.

Akiknek fontos, azok nagyon is jól tudják, hogy mit ér ez a tudás, csak a köznép elől, előlünk akarják titkolni, el is mondom, miért. A sumir ageutináló nyelv, tehát hasonló a magyarhoz, a mondatszerkezetek felépítése szintén, náluk is van jelöletlen birtokviszony nálunk is, a szenvedő szerkezetben pl. a tárgy jelöletlen. Ezek több, mint véletlenek és ha kiderül, hogy a magyaroknak köze van a sumirhoz, akkor bizony egyenesebb derékkal járhatnánk. Megjegyzem az a nép nem így hívta magát, hanem kangarnak, ki. en. gi-nek, ahogyan a Fertő tó vidékén a besenyőket is nevezték. A múlt században indult meg az a folyamat, hogy az osztrákok kihúzták a lábunk alól a talajt, azt amiért a magyar nép harcolt, amiben hitt, és azt a földet is, amiért a magyar katonák évszázadokig vérüket ontották. Ezért kell az őstörténettel és a mezopotámiai, folyamközi népek történetével foglalkozni, mert azokhoz sokkal több közünk van, mint amennyire azt nekünk sugallják.

Tanítanak-e valahol Miskolcon kívül sumerológiát, ahol az idén már Ön sem oktatja ezt a tudományt?

Tudomásom szerint nem, erre a tanévre pedig már ők sem kerestek meg, tőlük kell megkérdezni, hogy miért. Annyit tudok, hogy most akkádót tanítanak, én pedig azt a nyelvet nem ismerem.

Láttuk, hogy a történelemhamisítás nem új dolog, hiszen a babilóni időkben Mardukot nevezték főistennek, tőle származtatnak mindent, miután a nála korábban élt Enlil istenség tulajdonságaival ruházták fel.

A magyarázat egyszerű, más nép került uralomra, amelyik magával hozta régi isteneit. Előtte Enlil volt a főisten, ő felel meg az Atyának, fia pedig Marduk, a Nap jellegű Isten, aki az ugyanilyen szerepet betöltő, a mi Nimródunkkal, az égen pedig az Orionnal azonos Ningirsu helyét foglalta el. Enlilből lett a későbbi sémita időkben Bal. A sumir pantheon tehát úgy néz ki, hogy An, Enlil és Enki. An eleinte csak a magasságot, eget jelentette, ugyanaz az ékjele is, amit a magyar tündér (=dingir) szóval szokás azonosítani. A magyarban Istent úgy is emlegetjük, hogy Adná meg a magasságos ég! Meglepő, hogy a sumir fohászformulák visszaköszönnek a mi népi kultúránkban. Enlil neve azt jelenti, hogy „én – lélek”, „én saját magam”, később a levegőistennel azonosí-

tották. An, a főisten eredetileg magasságot, eget, magasan levőt jelentett, csak a sumir patesik idején kezdik főisten minőségben használni, ahogyan a földist, „Enki”-t. Enki jelentése „én a Föld”, későbbi neve EÁ-ra változott, ami „vízházat”, tehát ismét csak helyet jelöl. Ez is bizonyítja, hogy a kezdet kezdetén Enlil, a mindenütt jelenlévő láthatatlan lélekisten lehetett a főisten.

Volt, aki a Demokratában közölt, tavaly szeptemberi Badiny Jós interjút olvasva kétségbe vonta a professzor úr Boldogasszony=Bau-Dug-Asan magyarázatát. Szerinte ezzel csak nevetségessé teszi még azt is, ami hiteles.

Ennek az ellenkezője igaz. Kr. előtt 2400-ban bukkan fel Bau istennő, akihez sok ékiratos himnuszt írtak és akiről úgy tartották, hogy lejött az égből és Lagasz város főistenének, Ningirsunak a felesége lett. Őt azonosítják a mi Boldogasszonyunkkal. A Bau név bőséget jelent, amiből a Ba=ad, az u=bőséges fű, legelő. Szent állatai hasonlóak a Boldogasszonyéhoz, a fecskékhez. Bau istennőnek hét lánya volt, a magyar Boldogasszonyok is heten voltak. Bobula Ida írja, hogy az élet adója, védője, az állatok szaporodásának, a növények szaporításának, áldott állapotú, gyermekágyas asszonyoknak és a kisdedeknek védő, óvó istenasszonya. Kálmány Lajost kell tanúként idézni, aki Szeged környéki hagyományokat feljegyezvén a Boldogasszonnyal foglalkozott és mintha a Bau istennőt másolta volna le. Ningirsu isten és Bau istennő mennyegzőjének ünnepét Sumirban január 10-én tartották, a magyar katolikus naptárban Mária eljegyzése esik január 23-ára. A két időpont közötti különbség, 13 nap, pontosan megegyezik a Julianus és a Gregorián féle naptár módosítással. A Ningirsu-Bau házaspár két fia, Galalin és Dunhae. Utóbbi azt jelenti, hogy Bau istennő szíve, tehát kedvence, míg a Galalin hírnök jelentéssel bír. Mind a sumir uralkodó, mind a felkent és a Szent Koronával megkoronázott király szakrális uralkodó volt, aki Istennek köteles számot adnia népéről. Ha ez a kapcsolat elszakad, a nép, az ország hanyatlásnak indul, és bizony meghökkentően ugyanez történt Árpád-házi királyainkkal, nevezetesen Gézával, Istvánnal és a többiekkel, amikor másfajta Isten lépett a régi helyére. A magyarok soha nem pogányok, hanem mindig is egyistenhívők voltak, Istennek természeti jelenségekben való megnyilvánulásait tisztelték, ezért is mentek a berkekbe, ligetekbe. A Plejádok, a Fiasztúk – Bau istennő csillaga, ahogyan a magyar nép is tartja-, amelyben a Kr. előtti 2400-as években megjelent egy fényes csillag. Erről érzem úgy, hogy összefügg Bau istennő földreszállásával és ennyi hasonlóság már nem lehet véletlen. Amikor megkérdezik, hogy rokonai vagyunk-e a sumiroknak, azt válaszolhatom, hogy a magyarok a sumér kultúrkörből váltak ki, és ebben a folyamatban elsőként a pártus birodalom említhető. Torma Zsófia régész-nő mondta, hogy a Kárpát medencéből kiszakadt népcsoport a Balkánon keresztül Khorezmiából került Sumérba, az ottani őslakossággal együtt hozta létre azt a sumir népet, amelyik a ma sumirnak nevezett kultúrát megalkotta. A krónikáink szerint mindkettőhöz közünk van, a három nép illetőségéről, régi hazájáról az ékiratok tudósítanak.

A sumir kultúra története című könyvének javított változata magánkiadásban jelent meg. Milyen módosításokat tartalmaz?

Az első kiadásba bizonyos ékjelek fordítva kerültek, néhol a szöveget módosítottam az újabban megjelent ékíratok szerint. Úgy érzem, nem szégyen, ha az ember korrigálja önmagát, főleg egy ilyen új tudomány esetében, amelyben nem szabad „ex katedra” kijelentéseket tenni, mert egy új lelet azonnal kitérít a jelentést.

Hogyan, mivel lehet megfogni, rávenni korunk emberét, főként a fiatalokat, hogy egy ilyen ősrégi tudománnyal foglalkozzanak?

A sumér nyelv nem nehéz, csak a szóhasználatot, az ékjeleket és a másfajta szemléletet kell hozzá elsajátítani. Az ötszáz-ötszázötven jelet nagyon egyszerű megtanulni, mert egyik a másikra épül, igaz, van olyan ékjel, amelynek hatvan jelentése is van. Ilyenkor bele kell nyúlni az ékjelekbe, szét kell bontani és úgy kell megfejteni, de ez is elsajátítható. Persze sokat kell olvasni hozzá, és hinni kell abban, hogy közünk van ahhoz a néphez. Több embernek kell együtt dolgozni, akik egymást javítják, ezért keresi a MAROS(Z) a sumér nyelv iránt érdeklődőket. A fordítás közben szenzációs felfedezések derülnek ki, mint pl. az hogy miként került a korabeli Nap a mostani Jupiter helyére. Egy hajnali órában ugrott be nekem is, hogy azért, mert az egyik kiszorította a másikat. A korabeli Nap kicsi volt, mert belőle lettek a bolygók és az egész Naprendszer, miután pedig kikerült a Jupiter pályájára, helyére a fényes Nubiru jött, akit Mardukként imádtak a későbbi népek. Deimel páter tisztában volt azzal, hogy mi van az ékíratokban, de egyházi ember lévén maga nem távolodhatott el a Bibliától.

Lehet mindezt egyszerűnek nevezni, a korabeli írnoknak akkor is nagy tudással kellett rendelkeznie, ha tollbamondás után ékírással le tudta jelezni az 500 jelet?

Ez igaz. A kínaival lehet párhuzamba vonni, hiszen a korai kínai írás a magyar rovásírás elődje lehet, és megállapítható, hogy az ékírással együtt ezek egy helyről származnak, én pedig ezt a közös őst szeretném megtalálni. A kínaiak egyébként hét évig csak írni tanulnak, ehhez képest nálunk fél év után a gyerekek már olvasnak. Egy középszintű tudással bíró európai kb. három-ezer írásjegyüket ismeri, a művelt kínaiak ezzel szemben 30–40.000-et és ezt kapásból írják. Kb. 460 szavuk – ezeket különféle hangsúllyal ejtik, amelyeknek jelentésmódosító szerepük van – ugyanúgy hét alapjelből áll össze, ahogy a sumir ékjelek.

Úgy tűnik, hogy az Ószövetség is bizonyos elemeket a Gilgames eposzból emelt át.

A Gilgames eposz két főhőse Gilgames és Enkidu. A Gilgames név a görögül író, Kr. előtt 3. században élt Berossosnál jelentkezik, a régebbi szövegek IZ. DU. BAR-ként említik. Ezen kívül több értelmezése is van a különböző ko-

rokból származó szövegekben. Az egyik olvasat szerint, az „Égi fokos hőse, vagy embere”. Enkidu, a párja, a Föld, amiből az En=én, ki=föld, du=csinál, azaz „én a földet csináló”, azaz „földművelő”. A fokos a korai pecséthengereken szinte mindenütt megtalálható, és csak az akkád korszak végén, az asszír korban tűnik el átmenetileg, hogy e korszak vége felé ismét megjelenjen. Sokan kétkedve fogadják – amint Badiny Feri bácsi szokta mondani. A fokos születését, én azonban egy német lexikonban megtaláltam. Többen támadnak azért is, hogy múlt századi, elavultnak tartott forrásokból dolgozom, de mint említettem, a század 20-as éveitől már nem igen adnak ékiratokat a fordítások mellé. Ezzel együtt azok a tudósok, pl. George Smith, akik kiásták, és megfejtették a szövegeket, aligha nevezhetők elavultnak.

Magyar Demokrata 2000/42.

A titokzatos táltos kövek

„Múltunkat nem szégyellni, hanem vállalni kell”

Nem Pesten történt, amit hallotok, ott ily regényes dolgok nem történnek.- írta Petőfi Sándor *A négy ökrös szekér* című versében. Igaza volt. Magyarország történetében mindig is a végek szerepe értékelődött fel, hiszen az ott élők voltak kitéve leginkább a határon túliak támadásának. Ez az állandó fenyegetettség kovácsolta egybe polgárait, erősítette bennük a nemzeti hovatartozást. A határ menti Harkány község harmadszor adott helyt *A magyarság ismeretlen története* elnevezésű szimpóziumnak.

A január 26/27-én lezajlott vita, tanácskozás, megbeszélés – kinek kinek vérmérséklete szerinti elnevezés ajánlható – központi témája Csepregi Ferenc rovásírásos köveinek lehetséges megfejtése volt. A tisztánlátás érdekében ismertessük röviden az előzményeket. A Demokrata 2000/1. (január 6.) száma közölt riportot ezekről a titokzatos tárgyakról, amelyek Csepregi bácsi családi hagyatékából kerültek elő.

– „Nagyapa aládájában, birka gyapjába csavarva őrizte ezt a palatáblát, mellette egy kis zacskóban pedig a köveket. Azt mondotta nekem, hogy a kommunizmus ideje alatt elő ne vegyem. Az ugyan már a múlté, helyét viszont átvette a tudományos terror. Amikor ezt a hagyatékot bevittem a kaposvári múzeumba, senki nem tudta megmondani, miféle írás olvasható rajt’, és a portáshoz küldtek, hogy hagyjam ott az adataimat. Azóta senki nem keresett tőlük.” - legyint lemondóan az idős ember.

A Gondviselés – másra aligha gondolhatunk – azonban úgy akarta, hogy összetalálkozzon Berkesi Gyula tanárral, aki felismerve a jelek jelentőségét elsőként próbált megfejtést találni rájuk *A somogyi mágusvilág utolsó üzenetei* című tanulmányában. Ezt az elképzelést támasztja alá az Ibafán 1930-ban született Feri bácsi visszaemlékezése is, mely szerint 4-5 éves kisserként Torma, Szörény, Pamuki mágusok tanításait hallgatta, akik állandóan azt mondogatták a köréjük gyűlt aprónépnek, hogy nem jöttünk mi sehonnan, mindig a Kárpát-medence volt az otthonunk.

És itt kapcsolódik az események sorába Harkány. Barkó Béla, helybeli vállalkozó szintén a családi házból hozta magával a múlt iránti érdeklődését, amit csak fokozott az a Duna tv-ben három évvel ezelőtt látott előadás, amelyet Badiny Jós Ferenc tartott a magyar őstörténetről. Ezek után lett szervezője annak a kulturális összejövetelnek, amelyen Badiny Jós Ferenc mellett Bencsik András, Berkesi Gyula, Gyárfás Ágnes, Papp Gábor, Stamler Imre és Szörényi Levente is felszólalt, előadást tartott. A rendezvényt már akkor is anyagilag támogatta a harkányi önkormányzat, amelynek polgármestere Bédy István.

– Miért ?

– *Mint minden magyar embert, engem is érdekel, hogy kik voltak azok az elődeink, akik ezen a területen éltek. A múltunkat nem szégyellni, hanem vállalni kell, erre vonatkozó ismereteinket pedig utódainknak továbbadni. Mivel lényeges, hogy a kutatók megkapják az őket megillető elismerést, ezért az önkormányzat minden, a múlt feltárására vonatkozó kezdeményezést támogat. Példamutató, tiszta beszéd, szinte oktatni kéne.*

Barkó Béla tavaly már Csepregi bácsi köveivel kapcsolatban hívott össze szakértőket, akik megállapodtak, hogy egy év múlva kutatásaik, feltételezéseik eredményét közösen vitatják meg. A jó szándékú elképzelést sajnálatos incidensként zavarta meg az a budapesti Bölcsészettudományi Kar Finnugor tanszékéről érkezett jelzés, amely nehezményezte, hogy odaengedték Badiny Jós Ferencet. Harkány azonban nem szeppent meg saját árnyékától, így kerülhetett sor az idei, immáron harmadik tudományos találkozóra, amelyre ezúttal a Magyarországi Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége is meghívást kapott. A tanácskozás levezetője, Martin Veronika sumerológus az első napon a sumér-magyar rokonítás néhány bizonyítékáról tartott előadást, míg másnap a palatábla és a kövek jeleinek megfejtői mondták el, mire is jutottak az elmúlt egy esztendő során. Először a személyesen is jelenlévő Csepregi Ferenc ismertette az eddig történeteket, szólt családjá hazaszerető szellemiségéről. Elmondta továbbá, hogy jelentős értéke lehet ezeknek a tárgyaknak, mert volt, aki már telefonon három millió forintot ígért, ha megkapja őket.

Ennél azonban jóval kellemetlenebb élményekben is részesült, sajnálatos balesetről már a Demokrata korábbi riportja is beszámolt. Az történt, hogy Jutta és Kaposvár között egy kanyarban úgy hajtott vele szemben egy gépkocsi, hogy a baleset elkerülése végett az árokba kellett hajtania, miközben a „vétkes” megállás nélkül továbbrobogott. Egy másik alkalommal két kigyúrt fiatal környékezte meg vételi szándékkal, megint máskor Kaposváron állta el útját két izomagyú azzal a fenyegetéssel, hogy „Add el öreg, vagy úgyis elvesszük!”. Ennyi véletlen nem létezik.

De mit állapítottak meg ezekről az – úgy tűnik – egyre értékesebbé váló tárgyakról a rovásírók, és egyáltalán valódiak, vagy csupán modernkori hamisítványok? Kormeghatározásuk érdekében Csepregi bácsi többek között a Dunaferrehez fordult, ám eddig biztató ígéreten kívül mást nem kapott a tehetős cégtől. Egyelőre maradt tehát a másik megoldás, a jelek megfejtése. Szántó Ferenc, fiatal rovásírás kutató szerint egyetlen rovás ábécével nem fordítható le valamennyi szöveg, ezért a jenyiszjei és orkhoni betűkkel kiegészítve próbálta értelmezni a szöveget, ennek következtében többféle fordítási lehetőséget talált. Vele ellentétben Marton Veronika úgy vélte, hogy pontosan az elmondottak miatt, csakis a palatáblán lévő ábécé adhat valóságghú megfejtést. Az általa említett változatok felsorolása terjedelmi okokból lehetetlen, valamire azonban felhívnanék a figyelmet. Eddig is tudott volt, hogy a palatábla oktatási céllal a rovásjelek használatára hozott fel példákat egykori tulajdonosának, a középső részen olvasható függőleges sor azonban meglepő információt tartalmaz: *Ménrotfi, Bor, Hunor, Magar*. Noha Bor a honfoglaláskori nyolc nemzetség egyike és a Túróczy-krónikában a Ménrótfiak között is ott találjuk Hunor fia-

ként, a Tarih-i-Üngürüş már elhagyja és vele ellentétben a jól ismert Hunor-Magor mondát erősíti. Marton Veronika dinasztiaváltást sejt a rejtély mögött. Friedrich Klára csupán a szó és képjáték SAMAS – a Napisten neve – jelentésére utalt és bejelentette, hogy Marton Veronikával közösen, bár nem mindenben egyetértve, olyan terjedelmesebb megfejtésen dolgozik, amely sokkal inkább egy publikáció, mint egy rövid hozzászólás terjedelmének felel meg.

A nap eseményei közül nem hiányoztak a humoros epizódok sem. Az egyik jelenlévő, mintha nem is a kövek, sokkal inkább Csepregi bácsi eredetét kutatta volna, amikor kétségbe vonta, hogy ott született, ahol az anyakönyvi kivonatba bejegyezték. Egy másik érdeklődő, kihasználva a nyilvánosság adta lehetőséget, nem is konferencia tárgyára vonatkozó, hanem attól merőben eltérő felfedezéséről tartott kiselőadást. Végezetül arra a kérdésre, hogy sikerült-e általánosan elfogadható megfejtést találni az írásjelekre, egyelőre nemleges választ kell adnunk, arra viszont, hogy a szimpózium összességében eredményesnek mondható-e, mindenképp igennel kell felelnünk. Mert nem az a lényeg, hogy hamisítványok-e a kövek és a palatábla, hanem az, hogy akadt az országban egy olyan település, amelyik küllemében szépül, polgárai szellemiségét tekintve pedig folyamatosan nemesedik, évről évre vendégül látja azokat a személyeket, akik számára nem közömbös *A magyarság ismeretlen történetének feltárása*. Akik dacolva a Finnugor Tanszék és a hivatalos történetírás elavult és már csak presztízből fenntartott álláspontjával, megpróbálnak a régmúlt mélyére ásni és lehetőségeik szerint megtalálni azt az örökséget, amelyet Bedy István polgármester úr szavaival élve, nyugodt szívvel adhatunk tovább utódainknak. Mert miről is beszélt Marton Veronika az első napi beszámolójában? A sumér nép összetételéről, amely a vízözönt túlélte őslakosságból, a Kárpát-medencéből beáramló és az írásbeliséget magával hozó népességből, a Chorezmiából érkezett szkíta csoportokból tevődött össze. Szólt - és illusztrálta is- azokról a pecséthengerekről, amelyeken a sumírok bőgatyája, magasított sarkú csizmája azonos a keszthelyi kanász viseletével, a táltos (TAL-TAS, jelentése=bölcs úr) és az Álmos (AL-MU, jelentése= a fokos fia, más szövegekben A-LA-MU, jelentése =bőséges úr) sumír megfelelőjéről, hogy a somogyi kövön ugyanannak a csillagászati eseménynek a leírása szerepel, mint a Teremtés mítosz (Enuma elis) ékírataiban. Megemlítette továbbá a tatárlakai korongot, amelynek felső része a rovásírás elődje, az alsó pedig ékírás és mivel a két típus ugyanazon a tárgyon jelenik meg, ki lehet jelenteni, hogy a kettő ugyanabból a töből fakad.

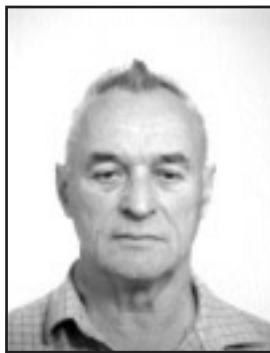
Barkó Bélától megtudtuk, hogy a községben Koppány emlékére kötömböt állítanak, amelynek egyik oldala a maga természetes formájában is emberi arc mintázatát adja, a másik háromra a tatárlakai korong és egy tarsolylemez másolata, valamint rovásfelirat kerül. Lehet-e ezek után eredménytelen az a találkozó, amelynek célját Marton Veronika a Nag Hamadi könyvtárban talált *Az igazság evangéliumából* vett idézettel jellemezte?

– „Légy saját magad vezetője és tanulója! Vezetőd az ész, tanítód az értelem. Élj ésszerűen! Az elme ereje a TUDÁS. Világosítsd hát elmédet! A fény

örök lámpásként él benned. Tudatlanságoddal elpusztítod önmagadat.”

Csepregi Feri bácsi kövei még őrzik titkukat. A fent említett idézet azonban mutatja számunkra azt a szellemiséget, amelynek segítségével egyszer majd fellebbentjük közülünk valaki erről a most még megoldhatatlannak tartott rejtélyről a fátylat.

Magyar Demokrata 2001/7.

Csepregi Ferenc

Wass Albertnek! – Üzenet

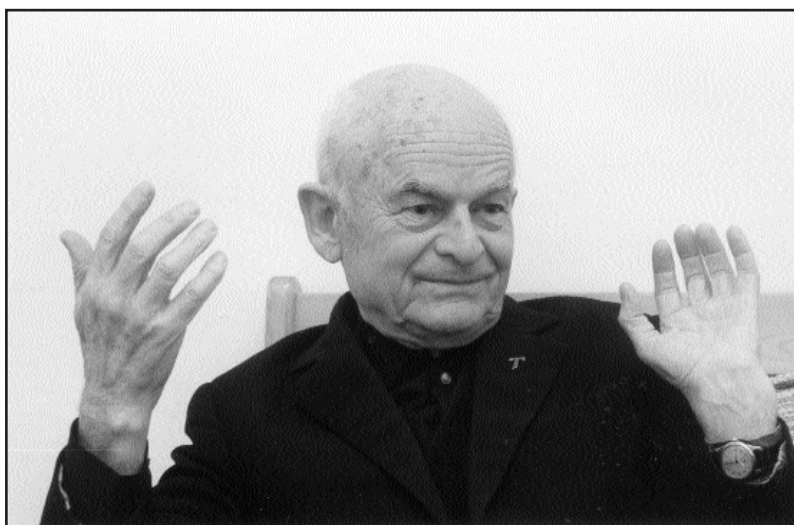
*Maradj velünk!
Miért beszélsz úgy, mint ki
menni készül?
Szívünkbe rémület száll!
Nem mehetsz!
Szétszórt nyáj leszünk, elveszünk
Nélküled!
Ha úgy érzed menni kell!
– Avass új pásztort!
De ne! Még ne! Maradnod kell!
– Érettünk!
Még óvj! Még védj! Oktass minket!
Fogd kezünk!
Taníts vezetni bojtáraid közül,
– Sokakat!
Kik őrzik majd a Népet, és elűzik a farkasokat.
De maradj még! Maradj! Légy erős!
Maradj velünk!
Fohászt mondunk Érted, hogy
Tartson meg Istenünk!*

Csepregi Ferenc verse – 1985. 02. 5.

Eleink ismerték az űs-kinyilatkoztatást

Beszélgetés Lukács atyával

Őn ferences atya, a római katolikus anyaszentegyház képviselője. Évtizedekig tartó kutatómunka után könyvet írt a csíksomlyói Máriáról. Ezt azért fontos megjegyezni, mert egyesek még napjainkban is ellentmondást vélnek felfedezni a katolikus vallás álláspontja és a magyarság ősi Boldogasszony-kultusza között.

Valóban, már kutatásaim kezdetétől fogva voltak, akik nehezményezték a magam munkáját, mondván, hogy én a Csíksomlyói Szűz Mária tiszteletét pogány alapokra akarom visszavezetni. Ezt ne tegyem! Ezt nem is teszem! Csak épen arra szeretnék rámutatni, hogy már kereszténységünk előtt, apáinknak volt egy olyan istenasszonya, akinek a tisztelete mindenben hasonlított a kereszténység Istenanyjának, a Boldogságos Szép Szűz Máriának a tiszteletéhez. Oly tiszta és fennkölt volt ez a tisztelet, hogy őseink kereszténységre tértükben, amikor megismerték Szűz Máriát, azonnal meglátták, hogy ők ősi Boldogasszonyunkban már tulajdonképpen Máriát tisztelték! Ez a Boldogasszony-tisztelet is segítette eleinket az aránylag zökkenőmentes kereszténységre tértükben. Ez az alapja az oly feltűnő, kezdeti Mária-tiszteletünknek is, ami végül is a nagy királynak, Szent Istvánnak, az ország felajánlásában csúcsonódott ki. Itt az a tény is magyarázatra vár, hogy honnan tudta népünk, hogy ezt a csodálatos istenasszonyt már kezdettől fogva Boldogasszonynak nevezze el. A könyvemben erre is rátérek. Valószínűleg azért, mert eleink ismerték a protoevangéliumot, vagyis az űs-kinyilatkoztatást.

Már csak ezért sem lehet pogánynak nevezni azt a népet, amelyik ősidők óta egyistenhívő és Boldogasszony tisztelő volt. A térítési céllal Magyarországra jött Gellért püspök hamar meglátta, hogy ezen a földön nincs is sok téríteni való, mert egyistenhívő keresztények lakják. Ennek ellenére a Sacra Corona című film egyik jelentében Gellért püspök hitetleneknek nevezi a magyarokat.

Elég helytelenül. Magam is azt olvastam nemrég az egyik erdélyi újságban, hogy a magyarokat Szent Gellért tanította meg a Mária tiszteletére. Ez így nem fedi a valóságot. A vértanú püspök zsenialitása éppen abban nyilvánult meg, hogy látva népünk csodálatosan szép Boldogasszony tiszteletét, arra buzdította őket, hogy ezután Máriát nevezzék Asszonynak, Nagyasszonynak, Boldogasszonynak. Az asszony alán eredetű szó, fejedelemszont, királynőt jelent. A Pray kódex bizonyítja ezt az adatot. Őseink nagyon jól tudták azt, hogy Boldogasszonyuk által juthatnak el legkönnyebben a Teremtő Úr Istenhez. Most is azt mondja a hittanunk: Per mariam ad Jesum. Mária által Jézushoz. Magam ezt úgy látom, hogy őseink egyisten hitének a fő őrzője éppen a Boldogasszonyuk volt! Éppen a Boldogasszony istenanyai őrzésében apáink mindig egyistenhívők voltak. Ők soha em voltak a szó eredeti értelmében pogányok!! Bálványimádók ugyancsak nem!! Még soha, sehol nem került elő olyan bálvány, amit őseink imádtak volna! Ezért a Sacra Corona film miatt, mint magyar ember, nagyon szégyellem magam. A film készítői nézték volna meg jobban azt a csodálatos világot, ami népünkben a Boldogasszony tiszteletként virágzott ki!

Az Ön könyve, a Csíksomlyó titka nem váltott ki osztatlan elismerést a szaksajtóból.

Valóban és mi sem jellemzőbb az ellentmondásos állapotokra, mint az, hogy a már egy esztendeje megjelent *Csíksomlyó titka* című könyvemről eddig még egyetlen hitbuzgalmi lap sem tett említést. Ezzel szemben más újságok, így a Demokrata azonnal foglalkozott vele. A közvélemény érdeklődése is a téma fontosságát igazolja, hiszen alig néhány hónap után immáron a második kiadást kellett megjelentetni. De visszakanyarodva néhány mondat erejéig az előző gondolathoz, amikor elődeink megtelepedtek a Kárpát-medencében, szükségszerűen bekövetkezett az a váltás, ami Szent István bölcsességét dicséri. Ő felismerte, hogy a magyarságnak be kell illeszkednie Európába. Itt országot, ott-hont kell építeni, ahol a nép valóban otthon érezheti magát. Látta, hogy nincs más lehetőség, mint rátérni a keresztény világnézet útjára és hogy nem Bizánc-hoz, de nem is a német császárhoz, akinek hűbéresei lettünk volna, hanem Rómához, Szent Péterhez kell kapcsolódnunk. Szent István ezen lépése nagyszerű stratégiai érzékre is vallott. Meg vagyok győződve, hogy első királyunk igazi szent emberként, Isten gyermekeként élte életét.

Könyvében azt olvasom, hogy Csíksomlyó kultikus hely volt, a Kárpát-medence pedig a Földanyának egyik fő területe. Ez azt jelenti, hogy már

abban az időben is, amikor a magyarság szellemi vezetőit még táltosoknak hívták, áldozatukban lényegében a Boldogasszony tisztelete jelent meg.

Földanyát nagyon elvétve írtam a könyvemben, inkább Boldogasszonyt említek, mégpedig azért, mert a Földanya gyakori emlegetése, szerepének túlzott hangsúlyozása valóban visszavezethet egy elképzelt pogány istenasszony kultúrához. Igaz ez akkor is, ha az évszázadok, évezredek során a különböző népek vallásának hatására más és más néven tisztelték az ősanját. Így aztán nem csoda, hogy az elnevezést illetően egész pantheonja keletkezett a keleti népek istenszemélyeinek. Én mindig nagyon vigyáztam, hogy az én megnyilatkozásaimban a Boldogasszony ragyogjon még a Hold tiszteletében is. A néphagyomány a Holdat Babba Máriának tartja, illetve Babba Mária szimbólumának. Mi magyarok mindig is szimbólumokban gondolkod(t)unk, azokkal értettünk és értünk meg eseményeket, azzal magyarázunk meg jelenségeket. Gondoljuk csak el, hogy az Úr Jézus is hány olyan példabeszédet mondott, amelyek nem biztos, hogy megtörténtek. Ezek szimbolikus elbeszélések formájában hangzottak el, és amelyek által Jézus jobban megértette másokkal azt, amit közölni akart velük. Amikor valamit nyomatékosítunk, mi is azt mondjuk, „olyan szép volt, mint egy napkelte”, vagy „úgy kinyílt ez a kicsi gyermek itt előttem, mint a gyöngyvirág”. Éppen ezt nem értette és nem érti ma sem a Nyugat, különösen a német racionalizmus. Amikor mindent az értelemmel akart megmagyarázni, teljes kudarcot vallott. A minap került a kezembe egy, a nyugati világ szimbólumokat tagadó tragédiájáról szóló könyv, amely a keresztény jelképek elvetésének folyamatát foglalja össze. Azonban azok nélkül a nép nem tud élni, ezért kénytelen a Nyugat most már új szimbólumok után nézni. Ezek pedig, sajnos, nagy részt a sátáni világ szimbólumrendszeréből valók!

A Nyugat rossz tapasztalatainak láttán Ön jelképes harcot hirdetett és a kosteleki emberek hitvilágát, hagyományait akarja ország-világ elé tárni.

Elsősorban azt szeretném, ha a világ magyarsága megtudná, hogy mit jelentett nekem Kostelegen a plébánosként töltött öt esztendőm? Ott döbbsentem rá a helybeliek csodálatos hitvilágára, amelyik igazabb volt, mint az enyém, Krisztus Urunk felszentelt papjává. Ezzel most nagyon nagy dolgot mondtam. A kostelekiek hitéletét látva kezdtem el népem hitvilágának kutatását és így tapogatózva jutottam vissza őseim hitének mélységeihez. A kosteleki ember mindennapi élete ma is a hit jegyében zajlik. Bizonyos dolgok, amelyeket mi babonaságnak nevezünk, számára nem ugyanazt jelentik, hanem azokon keresztül még könnyebben kapaszkodik bele az egy igaz, nagy, teremtmény, valóságos Úristenbe, akiben él és mozog! Erről tartottam már egy nagy előadást Sepsiszentgyörgyön a „Kárpát-medence népi valóságossága” elnevezésű, első konferencián, ahol a néprajzosok csak ámultak, hogy ilyesmi is lehetséges. Ennek az előadásnak lett a következménye, hogy az akkori érsekünk, Bálint Lajos meg is kért, tartsak erről beszámolót az esperesi kerületekben a katolikus papságnak. Tapasztalatból mondom, hogy a Babba historiát úgy értjük meg majd igazán, ha egyszer mindnyájan megismerjük a kosteleki ember hitvilágát, az égi anya ölében élő egyszerű nép hitének kivirágzását a maga archa-

ikus tradícióival. Sose felejttem el Dénes bácsi kétségbeesett tekintetét, amikor azt bátorkodtam neki mondani, hogy amit elmesélt, az tulajdonképp babonaság. Felállt, eltávolodott tőlem és megrökönyödve sújtotta felém szavait: Plébános úr! Maga pap és mégsem hisz? Képzeljék el, amikor egy analfabéta ember nekem ezt veti a szememre! Napokig úgy jártam, mint akit fejbekölíntettek. Akkor döbben-tem rá arra is, hogy az egyszerű ember szemében a pap közvetítő a Teremtő és a nép között, azaz táltos! Táltos a szónak ősi értelmében.

Ez is csak azt a feltevést erősíti, hogy nincs ellentmondás a magyar Baba Mária kultusz és a jelenlegi kereszténység között, hiszen a táltosok is szerves részei az említett vallásunknak.

Csak hogy erről olyannyira nem beszélnek már, hogy döbbenet. De nem is tudnak róla és éppen az a legborzasztóbb az intellektuális köreinkben, hogy nem is értik miről van szó. Sokan még a hun-magyar mondákat sem olvasták! Akkor pedig hogyan várjuk el tőlük, hogy hozzászóljanak ezekhez a témákhoz?

Nagyon lényeges tehát, hogy ne babonának, kitalált meséknek tartsák egyszerű emberek emlékezetét, hiszen amint könyvében Krudy Gyulára hivatkozva kimondja, a nép emlékezete jobb a történetírók okmányainál.

Nagyon örülök, hogy beszélgetésünk során eljutottunk arra a vágányra, ahol egy általános riport témáján túl ismertetést adhatok ezekről a gondolatokról. Ebben azért is partner vagyok, mert hála Istennek, fiataljaink közül már nagyon sokban feltör az Isten utáni és a tartalmasabb élet utáni vágy, ebből a szerencsétlen és hitbelileg közömbös mai életformánkból. Kérdem én: ezzel hová jut? A kábítószerekig? Az bizony nem emberi és nem magyar cél, márpedig nekünk most a józan hitünket és népünket kell megmentenünk.

Egy nép túlélésének eszköze a múlt és a nagy ősök tisztelete. Ennek egyik szelete a rovásírás, amelyről könyvében azt írja, tökéletesebb, mint a latin, mert jelképekből alakult ki.

Bár mestere nem lettem ennek az írásmódnak, de Forrai Sándor tanár úr ezzel kapcsolatos könyveiből a rovásírás történetét, kialakulását is megismertem.

A Nagyboldogasszony?

A Nagyboldogasszonyról ne kérdezzon most semmit, erről külön fejezetet kell írnom a Csíksomlyó titka folytatásaként. Ennek a fejezetnek az lesz a címe, hogy a *Szent Anna tó titka*. A népi hagyományban eredetileg a Nagyboldogasszony Szent Anna volt. Ezt a tényt még az 1900-as évek elején Kálmány Lajos szeged-környéki gyűjtéséből tudjuk. Az ő leánya volt a Kisboldogasszony, a Szűz. A keleti mitológiákban Annának hét leánya volt. Mind boldogasszonyok. Kereszténységünkben ezek aztán Szűz Mária személyében egyesültek és lett belőlük egyetlen boldogasszony, a Boldogságos Szűz Mária. Vannak, akik a különböző nevű boldogasszony ünnepeinkkel próbálják őket azonosítani. Legkézenfekvőbb ilyen

azonosítás a Sarlós Boldogasszony. Erről is külön fejezetet kell még írnom, mert ez ugyancsak egészen magyar eredetű Mária-ünnepünk!

Könyvemből hiányzik még egy nagyon fontos fejezet: a napkultuszunkról. Állandóan felpanaszoljuk, hogy nekünk nincsen mitológiánk, mert – úgymond – a keresztény hithirdetők kiirtották népünk tudatából! Hogy ez mennyire nem igaz, bizonyítja megint csak Csíksomlyó. Ott, Pütkösd vasárnapján, hajnalban, az archaikus tradícióban élő népünk valósággal elrélvölve várja és nézi a napkel-tét. Így várják ott sokan a Szentlélek eljövételét! És – nagyon jellemző! – ezt leg-inkább a moldvai csángó véreink teszik. El is nevezték őket napimádó csángók-nak! Ez mi?! Nincs mitológiánk? Van! Sőt! Ez a napnézés a ma is élő eleven mitológiánk. Ilyen nincs több Európában! Ilyesmi még csak Közép-Amerikában az aztékoknál, és Dél-Amerikában az inkáknál van!

Hiányzik még a könyvemből a Pütkösd szombati nagy kikerülékes búcsú-nak alaposabban kidolgozott történeti háttere. Kérdem: János Zsigmond erdélyi fejedelem miért éppen akkorra időzítette Csík lerohanását, amivel párhuzamosan az új hitet is rá akarta kényszeríteni a még katolikusoknak megmaradt székelyekre? Tehát még van munkám bőven.

Könyvében jelzi, hogy a Tihanyi alapítólevélben a Babuhumka név a Babba halmát jelenti.

Akinek más véleménye van erről, írja meg nekem! Meg fogom köszönni! Több szem többet lát!

Ha a Boldogasszony a magyarok körében ilyen mélységes tiszteletnek örvend, akkor miért hiányzik a neve a keresztvetés Atya, Fiú, Szentlélek Szentháromságából?

Nagyon is ismerem ezt a kérdést. Az állítólagos szkíta kereszténység szentháromságában a személyek sorrendje ez: Atya, Fiú és Boldogasszony. Valaki el is küldte nekem egy bajorországi templomnak a Szentháromságot ábrázoló oltárképét, ahol az Atya és a Fiú között megdicsőölve ott tündököl a Boldogasszony. A Babba-ellenzők szerint nagy bűnöm, hogy a Babba fel-tündököltetésével magam is hozzájárulok ezen tévtanításhoz azzal, hogy ezen szentháromságos Boldogasszonynak kimutattam a tulajdonnevét is. Mert ezen ősi istenanyának az általános neve a Boldogasszony! A Babba, az a tulajdonneve, ami azt jelenti, hogy szép. Nem is lehet más egy istenasszony, mint szép. Hol van itt az igazság? Egy rövid interjúban ezt megmagyarázni nem lehet! A könyvem *Tűnődések* című fejezetében beszélek erről. Itt most csak ennyit: legyünk meggyőződve, hogy az Isten által kinyilatkoztatott tanítást a kereszténység őrzi! Az én áldott jó nagyanyámtól pedig ezt tanultam: a járt utat a járatanért el ne hagydi!

Az a bizonyos ősmagyar szkíta vallás, ha volt valóban, az nagyon távol került tőlünk. Nem ismerjük részleteiben. Amíg azt esetleg felépítjük, addig mi lesz? A régi kipróbáltat elvetve, az újat pedig nem ismerve, légüres térbe, üres lelkeségbe kerül a népünk!! Különösen a fiatalságunk! Rá is fog csapni úgy a go-

nosz, mint a vércse a galambfiókára! Ezt akarjuk? Hiszen látjuk, mennyire terjednek a szekták! A sátánimádóknak pedig legádázabb célpontja éppen a Boldogasszonyunk. Ő pedig a tereken és az időközön át most is azt súgja fülünkbe, amit a kánai mennyegzőn mondott a szolgáknak. Ez gondolkoztasson el minden magyart most igazán, mert ez Mária utolsó mondata, amit részünkre is megőrzött a történelem a szentírásban: „*Amit nektek mond Jézus, tegyétek meg!*” (Vö. Ju. 2, 6) A szolgák meg is tették, amit Mária mondott, és – bekövetkezett a csoda! A víz borrrá változott! Rajtunk is már csak Boldogasszonyunk segíthet. Hallgassunk szavára!!!

Az ilyen sorsdöntő kérdéseket hivatkozva, tárgyilagosan meg se közelítsük! A Szűzanya sem hivatkozva áll előttünk boldogasszonyi, királynői méltóságában sem! Ő az Úr szolgálóleánya volt és lesz mindig! Jézus Urunk is a kereszthalál aláza meg önmagát! Legyen a mi feladatunk is az alázatos munkavállalás és szolgálat! Számbelileg kicsik vagyunk! A kiművelt magyar agyak tegyenek minket méltó utódaivá nagy elődeinknek és hozzáértő folytatói dicső múltunknak! Ebben akar segíteni minket az értünk aggódó és minket felemelni akaró Boldogasszonyunk!

Boldogasszonyunk tiszteletének már kezdettől fogva a legszebb kivirágzása a sokgyermekes magyar család volt. Józan perceinkben sajnálkozunk az utóbbi tíz esztendő hatmillió abortuszán! Azonban arról még sohasem olvastam, hogy valaki is sajnálkozott volna azon, hogy ezen meggyilkolt magzatokból hány lángész, világítóagyú államférfi, Nobel-díjas tudós, költő, író és szent nem születhetett volna meg részünkre, akiket pedig nekünk akart adni és el is indított az élet útján Boldogasszonyunk! Ezért verjük a mellünket, és ne azon rágódjunk, hogy Mária pártushercegnő volt-e, vagy egyszerű zsidó leányka! Igen, büszkéek lehetünk az ilyenfajta múltunkra! De ez nem elég! Nekünk a jövőnk építése most legfontosabb feladatunk és minden hűtlenségünk és bűnünk ellenére, lám, a Boldogasszonyunk most is velünk van, mert célja van még velünk!

Azzal kezdtük a beszélgetést, hogy a római egyház és a Boldogasszony kultusz még nem találta meg az ideális közös nevezőt. Lukács atyát mi készítette arra, hogy Csíksomlyó titkának kutatásával felvállalja ennek megoldását is?

Én azt sohase mondtam, hogy az egyház tanítása és a Boldogasszony kultusza közt nincs meg a közös nevező! Sőt! Éppen a római katolikus anyaszentegyház emelte Boldogasszonyunkat soha el se gondolt magasságokba, amikor 1950 november 1-én dogmává is avatta a Nagyboldogasszony megdicsőülését! Részünkre nincs is más teendőnk, mint hogy megmutassuk: jó gyermekei vagyunk Égi Édesanyánknak! A mostani szentatyánk, a lengyel pápa is ezt hirdeti szóru-l-szóra minden útfélen. Nincs olyan írása, megnyilatkozása, amelynek a végén ne Máriára hívná fel a figyelmet!

Kérdése második felére azt felelem, kezdetben csak sejtettem, később rádőbrentem és ma már egészen biztosan tudom, hogy engem a Szűzanya valami különös hivatásra választott ki, és ezt a feladatot nekem minden körülmé-

nyek között vállalnom kellett. Négy évtizedes munka után született meg a kötetem. Lelkipásztori működésem mellett ebben csúcsosodik ki az életem. Az a feladatom, hogy népem előtt felcsillogtassam a mi igazi szép Boldogasszonyunk valóságát! Ő most is meg akarja fogni a kezünket. Ahogyan annak idején őseinket bevezette a Kárpát-medencei ígéret földjére, és ott megtartotta a magyarságot ezer esztendeig, az újabb ezer esztendőnek is az ő kezét fogva kell neki vágnunk. Más jövőnk nincs! Henri Malraux, korunk nagy gondolkodója mondta: a 21. század vagy keresztény lesz, vagy nem lesz.

Ezt magunkra, magyarokra így alkalmazom: vagy megfogjuk Boldogasszonyunk kezét és az ő vezetésével lépünk be a 21. századba, illetve a második millenniumunkba, vagy pedig, nélküle, lelépünk a történelem színpadáról! Ezért nagyon jó volna, ha a millenniumunk jelszavát így egészítenők ki: Múltunk a reményünk, Krisztus a jövőnk, Boldogasszonyunk kezét fogva!

Életút

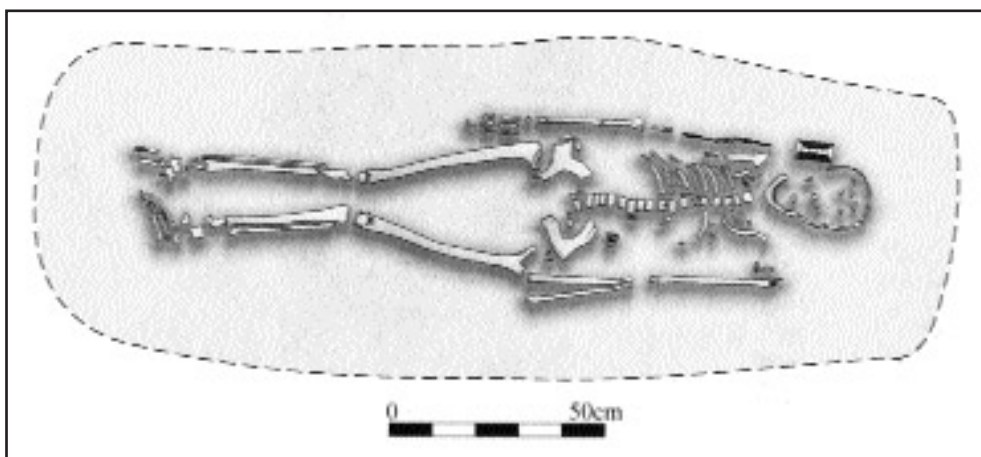
Daczó Árpád (Lukács atya) 1921 május 16-án, Dédán, Maros megyében született. Régen-ben nevelkedett, ott járta a négy elemi és a négy alsó gimnáziumot. A felső gimnáziumot Székelyudvarhelyt végezte. Utána 1940-ben szerzetes lett. Vajdahunyadon végezte teológiai tanulmányait a ferences barátoknál. 1945-ben Márton Áron rr. pappá szentelik. 1946-ban Marosvásárhelyen kezdte meg papi működését, Kostelegen 1973-1978-ig szolgálta híveit. Öt évig lágerben is volt. Többször áthelyezték, jelenleg a dési ferences kolostorban lakik.

A múlt emléke

Beszélgetés dr. Vaday Andreával

„A leletek módosíthatják a Kárpát-medence történetét”

A salgótarjáni Ipari Park II. területén folyó munkálatok közben régészeti leletekre bukkantak. A Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézete képviselőjében dr. Vaday Andrea és feltáró csoportja megállapította, hogy a régészeti lelőhely igen nagy területen fekszik, ám a törvény értelmében ennek csupán a beruházás területére eső részének feltárására volt lehetőség. Az ásatásról Vaday Andrea nyilatkozott a Demokratának.

Mi a jelentősége a feltárásnak?

Egyrészt a terület nagysága – összesen 11 hektárnyi, s ebből 2.5 hektáron volt régészeti lelőhely. Nógrád-megyében ez a legnagyobb felületet érintő feltárás. A sok korszakú lelőhelyen újkőkor (neolitikum, Kr.e. 6000-4400/4500) telepnyomok a hazánkban található szkíta kori telepek közül az egyik legnagyobb település részlete (Kr. e. 650-450) és hun-kori germán temetkezések (Kr. utáni 5. század első fele) kerültek elő.

A szkíta kori település összevethető-e a zöldhalompusztai és kunszentmártoni híres szkíta leletekkel?

Azok vezér sírleletek, ezzel szemben Salgótarjában települést tártunk fel. A lelőhelyünk az Alföldtől északra, Dél-Szlovákia és az Alföld közti hegyvidéken fekszik és távol esik a nomád katonai arisztokrácia fő szállásterületeitől. Az itteni feltárás jelentősége éppen abban rejlik, hogy egy olyan településről van szó, amely alkalmas arra, hogy a szkíta kori lakosság mindennapi életéről kaphassunk képet. Magyarországon kevés szkíta kori

teleprészletet ismerünk, s így hiányos az ismeretünk a szkíta kori lakosság életmódjáról, hétköznapijairól. Közbevetőleg nagyon lényeges, hogy ne szkíta, hanem szkíta kori megnevezést használjunk. Ugyanis a keleti szkíta kori aranytárgyak mellett a régészeti anyag túlnyomó részét a kárpát-medencei vegyes összetételű alaplakosság régészeti emlékei adják. Az őslakosság tovább élt a rátelepülő jövevények uralma alatt is, az előkerült leletanyag ezért is mutathatja a korábbi formai és funkcionális hagyományok továbbélését. A régészetben tehát megkülönböztetjük a keleti eredetű szkítaanyagot és a hazai szkíta kori régészeti emlékeket.

Mi lett a település további sorsa?

A település elnéptelenedett, majd megszűnt. Nagyon sokáig lakatlan volt a terület, majd a Kr. u. a 4. század végén, 5. század elején alapvető változás történt a Kárpát-medencében, amely Salgótarján térségét sem hagyta érintetlenül. A keletről meginduló hun előnyomulás miatt rengeteg kisebb-nagyobb – köztük iráni és germán- törzstörődék sodródott a Kárpát-medencébe.

Nemcsak a szkíták hétköznapi foglalatosságáról, egyáltalán a népről sem tudunk túl sokat. Hérodotosz, aki maga is járt a földjükön, három eredetmondát sorol fel. Ezek szerint lehettek Zeusz fiainak leszármazottai, Héraklész utódai, a harmadik szerint Ázsiából érkeztek. Ez a feltárás közelebb visz-e bennünket a valóság megismeréséhez?

A szkíta eredetmonda mellett Hérodotosz rendkívül sok ismeretet közölt a szkítákról, de kizárólag csak a dél-oroszországi térségről beszélt, így ezek az információk nem visznek közelebb a Kárpát-medence viszonyainak tisztázáshoz. A feltárás feltétlenül közelebb visz hazánk akkori képének megismeréséhez. Mint már említettem, a Kárpát-medencében elsősorban a temetőiket ismerjük, itt viszont ipari jellegű tevékenységükről, kereskedelmi kapcsolataikról is képet kaptunk. A közeli vasbányából hozott ércet helyben olvasztották kis golyókká, azokkal kereskedtek, és az sem véletlen, hogy itt, a Tarján patak mentén futott az a kereskedelmi út, amelyet későbbi, más római kori régészeti feltárásokból is ismerünk. Az út becsatlakozva a Zagyva völgyi útba a mai Hatvan város közelében érte el az Aquincumot Porolissummal (Moigrad) összekötő hadi-, és kereskedelmi utat, amelynek északi leágazása Kelet Szlovákia, majd Dél Lengyelországon keresztül jutott el a Balti tengerhez.

Salgótarjánban bronzöntő műhely maradványai is előkerültek, ami szintén igen nagy jelentőségű, s ugyancsak fontos a településen működő csontműves műhely is. A lakosok hétköznapi foglalatosságai közé tartozott még a vadászat, de a földművelés mellett az állattartás nyomai is megtalálhatók Salgótarjánban, amit alacsony termetű, sztyeppe-i lovak, szarvasmarhák, sertések, kutyák, madarak csontjai jeleznek. Fejlett volt a textil- és kerámiaművességük. A szkíta korban jelent meg a lábbal hajtott, úgynevezett gyorskorong, s a korábbi hagyományokat őrző kerámia mellett az új technikával készült edények is megtalálhatók kis számban a lelőhelyen.

Mit állapítottak meg az itt lakók házairól?

A település szerkezetét meghatározták a földrajzi adottságok. A hegyről lezúduló, időszakos vízjárások szabdalta terület határozta meg az egyes portákat. Ezen lakóházak, műhelyek, gazdasági épületek, tároló és hulladékvermek egyaránt megtalálhatók. A házakat félig földbe mélyítették, általában két tartócölöp tartotta a tetőszerkezetet, ezeket zsindellyel fedték, amelyre az igen nagy számban előkerült zsindelyszögek is utalnak. A tartócölöp nélküli házaknál a vályogfal tetejére tett fakoszorúra építették rá a fedélszéket. A házakban nem volt belső tűzhely. A szabadtéri kemencéket boltozták. A sütőfelület agyagtapasztása alatt nagyméretű, válogatott, folyami kavicsréteg volt, ami átforrósodva tovább tartotta a hőt.

Egy ilyen, történetileg értékes terület további sorsát egy bárhol felépíthető ipari park határozza meg?

Így igaz. A régészek feladata egy beruházás megvalósulása előtt a régészeti lelőhelyek megelőző feltárása. A Salgótarjában előkerült régészeti anyagot a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézetében restaurálták, itt folyik a leltározási munka is, amelynek befejeztével Szécsénybe, a Kubinyi Ferenc Múzeumba kerülnek. Míg a megyében előkerült régészeti anyag száma 42 ezer körül van, a salgótarjáni leltározásánál már most 19500-nál tartunk, s a munka még nem fejeződött be. Ennek az anyagnak a túlnyomó része szkíta kori, és nagysága miatt is számolhatunk avval, hogy újabb fontos adatokkal egészíthetjük ki, illetve módosíthatjuk a Kárpát-medence akkori történetét. Sokszor teszik fel a kérdést, hogy nem lehetne megtartani és bemutatni a lelőhelyet. A szabadtéri múzeumok, skanzenek, bemutatóhelyek létesítése igen nagy összeget igényel, így anyagi forrás hiányában nem is gondolhatunk erre. A mostani feltárás határain túl eső tereprészlet még feltárára vár, itt, ha lenne anyagi fedezet, mód nyílna az egykori falu részletének bemutatására. A régész feladata a nagy beruházásokat megelőző ásatásoknál, hogy feltárja és dokumentálja a lelőhelyeket, megmentse azt, ami még menthető Magyarország régészeti emlékei közül, hiszen nap mint nap pusztulnak, és szándékos rongálásnak is ki vannak téve a törvényi védelem ellenére is. Sajnos igen sokan nem becsülik múltunk emlékeit, pedig akinek nincs múltja, annak jövője sincs. Salgótarjában mind a beruházó, mind a kivitelezők a rossz gyakorlatot megcáfolva, jó szívvel segítették a régészeti emlékek megmentését.

A hírekben hunkori temetőről is szó volt...

Két germán sír került elő, egy asszony és egy kamasz fiú temetkezése. A hun korban az Atilla hunjaival szövetségben álló germán csapatok egyike tartotta felügyelete alatt az utat.

A szkíta korból nem találtak sírokat?

A településen előkerültek ugyan csontvázak – két kisgyermek és egy újszülött csontvázát tártuk fel – de ezek nem hagyományos szkíta sírok. Eze-

ket a halott gyerekeket hulladékgödörbe dobták be, nem tettek melléjük tárgyakat. A kisgyermekeket ugyanis több történeti korszakban nem úgy tekintették, mint a felnőtteket, s éppen ezért nem adták meg a végső tiszteletet elhunytukkor.

Milyen társadalmi szervezetben éltek a szkíták?

Egy időben a szkíta meghatározó népcsoport volt a Fekete-tenger északi partvidékén és a Kaukázus előterében. Nomád törzsszövetség, amelynek leg-erősebb törzse a királyi szkíta törzs volt, szállásterületük körül helyezkedtek el a többi törzsek, akik már nem feltétlenül voltak szkíták, hanem azok fennhatósága alatt álló, más etnikumú törzsek, hasonlóképpen a kárpát-medencei viszonyokhoz.

Nomádot említett, márpedig egy vándorló népnek aligha lehettek ekkorra települései mint éppen a salgótarjáni.

Jó kérdés, mivel a nomadizmust félre szokták értelmezni. A nomád életmód ugyanis nem állandó vándorlást jelent, az csupán legelő-, vagy területváltás. Két típusú nomadizmust ismerünk, horizontálist és vertikálist. A hegyvidékiek az évszaknak megfelelően nyáron feljebb költöztek nyájaikkal, télen, meg a hegy lábához, vagy a völgyekbe. A síkvidékiek nyáron északon, a hideg évszakban délen legeltettek. Következésképp valóban nem lehettek nagy, állandó településeik. A Kárpát-medencébe betelepülő szkíták kisebb létszámúak voltak az őslakossághoz képest. Mivel nemcsak a területet akarták birtokolni, hanem a meghódított lakosságot hajtották uralmuk alá, és mivel nem pusztították el azokat, így az őslakosság települései tovább éltek. A salgótarjáni telep a szkíta kor végére keltezhető, arra az időszakra, amikor már a helyi adottságok miatt megváltozott a nagy állattartó életmódjuk is. Ugyanaz a történeti helyzet alakult ki a szkítáknál, ami később a szarmatáknál, avaroknál, honfoglaló magyaroknál is megfigyelhető. A területi elhatárolás, a környező területek megszervezett katonai védelme megakadályozta a nomádokat a vándorlás további terjeszkedésében. Ebből adódott az életmód megváltozása is, amely lassan játszódtott le, még másfélszáz évvel a bevándorlás után is érződnek a nomád archaikus, nagy állattartó vonásai.

Azért nem véletlen, hogy a magyar krónikások ezeket a népeket jegyezték fel, és nem az állítólagos baltikumi rokonainkat.

Ez érthető is, hiszen a középkori krónikásaink a korábbi görög, római és bizánci időkből származó római és görög nyelvű irodalomhoz nyúltak vissza. Ezek az írások elsősorban azokról a területekről és népekről szóltak, amelyek közel voltak hozzájuk. A távolabbiakról esetleg csak meséket hallottak, ráadásul az ismereteik nagyban attól függenek, hogy ki, és milyen okból írta őket.

Egy területet ritkán szoktak maguktól átadni az ott lakók. Olvashatunk a hunok, avarok, magyarok ütközeteiről, de nem tudunk a szkíták kárpát-

medencei harcairól, ami arra enged következtetni, hogy az itt élő nép nem tekintette őket ellenségnek.

Ez csak az írott források hiányára vezethető vissza. A salgótarjáni település idején a görög források például a Dunának csak a torkolatvidékét ismerik, de még a római időkben is kevés és pontatlanok az ismeretek a barbár vidékekről.

*A szkítákat még Dareiosz óriási hadserege sem tudta legyőzni Krisztus előtt 513-ban, Hérodotosz szerint pedig ...az íjjal, nyíllal különül bántak, mint a világ összes nemzetei közül bárki.... Brasinszkij: Szkíta kincsek nyomában című látványosan illusztrált könyvének arany tárgyain doliás termé-
tű harcosokat láthatunk. Mi vezethetett végül az eltűnésükhöz?*

Keleten egy másik nomád törzs, a szarmaták veszik át a hatalmat, a Kárpát-medencében pedig lassan beleolvadnak a helyi lakosságba.

Kik vették át a hazai szkítáktól a hatalmat?

A nyugatról érkező kelták és a keletről előre nyomuló dákok.

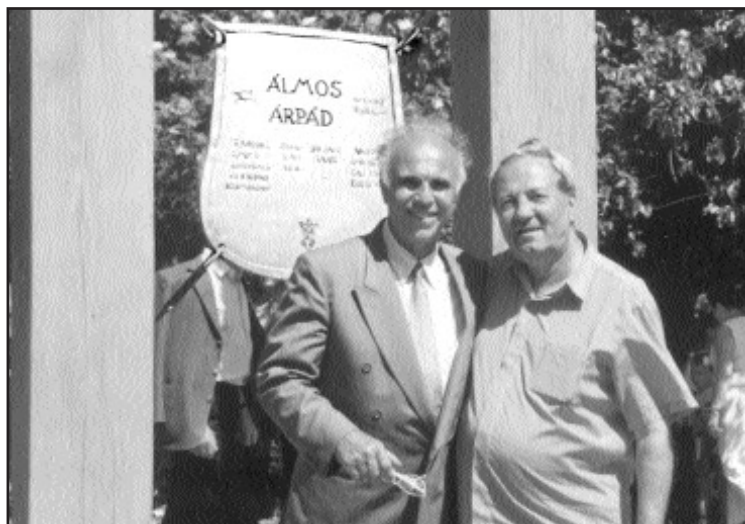
A szkíták eddig feltárt arany és ezüstkincsinek legnagyobb részét Nagy Péter cár az Ermitázsba vitette. Mostanság vándorkiállításokon mutogatják büszkén szerte a világban.

Valóban érdemes ellátogatni az Ermitázsba. Az aranyleletes temetkezések régészeti anyaga több százszorosa a kárpát-medenceieknek. Ezek közül is kiemelkedik a pazyriki kurgánleletek csoportja.

Magyar Demokrata 2001/51-52.

Koppány emlékezete

2001. május 28-án Koppány emlékművet avattak Somogyváron. A bátor tett önmagáért beszél, hiszen tavaly az ország Szent István királyunk nevétől volt hangos, az alakját megörökítő, újonnan faragott szobrokat nagy hírverés közepette adták át a haza minden szegletében. A szentesicai forrás mellett törtétek híre ezzel szemben mindeddig nem keltette fel a média érdeklődését. Vajon kellett volna? – tehetjük fel a kérdést. Az alábbiakban erre keressük a választ.

A tarsolylemez
Balról Stamler Imre

Koppány, a lázadó, a pogány, az istentelen, aki szembeszállt a kulturált Nyugattal, továbbá a kereszténységet magára vállaló Géza fia, Istvánnal, akinek édesanyját vérfertőző módon akarta feleségül venni. Nagy általánosságban ezt a képet sulykolja róla a hazai szemléletformáló média és történetírás. Igaz, hébe-hóba előfordul, hogy egyes előadók kompromisszum kereső célzattal megpróbálják a két jelentős történelmi személyiség között létezett áthidalhatatlan ellentétet „mindkettejüknek megvoltak az érdemei” megállapítással közelíteni, ám magyarázataik nem meggyőzőek. Érződik rajtuk, hogy inkább Koppány napjainkban is szép számú híveinek rokonszenvét igyekeznek István iránt felkelteni. De igazak-e a fent jelzett állítások, és a lejáratozó szöbeszéd?

Ősidők óta karizmatikus tulajdonságokkal bíró személyek vezették mai ész-szel szinte felfoghatatlan, több millió négyzetkilométer kiterjedésű – szkíta, hun, pártus, avar- birodalmaikat. Erre csak azért lehettek képesek, mert az ősi hagyományok és törvények tapasztalatai ott éltek a kiválasztott törzs, azon belül a legbölcsebb nagycsalád tagjainak génjeiben, amelyek eredete a múlt homályába vész. Álmos és Árpád is ezen uralkodók sorába tartozott. Utóbbi öt fia közül az egyik ág Koppányhoz, a másik Gézához vezetett, de erről később részletesen. Mivel ősünk társadalmában az uralkodás nem apáról fiúra, hanem a legidősebb férfira szállott, Géza halála után Koppány lett volna a soron következő, halála előtt a fejedelem mégis Istvánt fogadtatta el az előkelőségekkel. A pogányokkal szemben ő volt az istenfélő, aki a kereszténység felvételével megmentette az országot a pusztulástól. – szól az utókor érvelése, azzal mit sem törődve, hogy Géza megszegte az ősi, jól bevált törvényt.

Ahogy később a törökdúlás idején, ekkor sem méltányolta senki a „művelt” nyugaton a magyarság eme sorsdöntő lépését, hiszen keresztény „testvéreink” már 1031-ben II. Konrád vezetésével, majd ezt követően 1041-től egy évtizedig majd minden esztendőben további német és bajor támadásokat indítottak az ország ellen. Ezen érdemes elgondolkodni, mert Koppány legfőbb vétkét, állítólagos pogányságát, elzárkózását a nyugattól az említett események aligha súlyosbítják, annál is kevésbé, mivel Szár László néven maga is felvette a keresztiséget 973 táján. Igaz, a bizáncit. De milyen lelkiismereti oka is lett volna a népével ellenséges Rómához csatlakozni, ráadásul ezen lépése előtti vallását csupán politikai megfontolásból minősítette az utókor pogánynak. A magyarság sokkal közelebb állott ősvallása Boldogasszonyához, azaz Szűz Máriához, mint a X. századi pápai állam nem ritkán véres hatalmi politikája, amely fellobbantja az erőszakos térítés inkvizíciós máglyáit. Ezzel szemben az avar sírokba mellükön keresztet viselő elhunytakat temettek, a sokféle népet magába fogadó birodalomban pedig általános volt a vallási türelem. Ezzel szemben „...a kamasz XII. János pápa bujaságáig a század közepén, a pápagyilkosságokig a 980-as években és a viszálykodás a pápa és ellenpápák között a század végén, a Szentszék a zűrzavar és botrány mocsara volt.” – jegyzi le James Reston jr., amerikai történétíró.

És most nézzük Géza özvegyét, akit Koppány a római kereszténység szerint „szentségtörő módon” akart feleségül. De valójában kit is? A Magyar Történelmi Kronológia szerint Géza 973-ban kötötte második házasságát Adelhaid lengyel hercegnővel, míg a Révai Nagy Lexikon bizonytalan: „*Szt. István, Magyarország első királya, Géza vezér és Sarolta, mások szerint Adelhaid lengyel hercegnő fia*”. Hozzáteszi, hogy Géza és Sarolta 974 táján keresztelkedtek meg. Ez bizony csaknem egybeesik Koppány 973 körüli keresztiség felvételével, ha pedig István valóban a 970-es évek végén született, és 994-ben keresztelték (Magyar Történelmi Kronológia), akkor Koppány ezen a téren is jó húsz esztendőt vert rá.

Ami felnégyelését illeti, példátlanul kegyetlen ítélet, a magyar őstörténet ilyen büntetést korábban nem is ismert. Létezik ugyan hivatkozás Ibn Fadlán tollából, hogy a volgai bolgárok a vérfertőzést a X. században hasonló mó-

don sújtották, ám ők nem voltak magyarok, Koppány terve meg különben sem vált valóra. (A bolgároknak egyébként más esetekben is szokása volt a vagdosás, ha éppen alkut kötöttek, azt egy kutya kettévágásával szentesítették.) Ha ősi szokás szerint mégis létrejött volna a frigy, és történetesen Adelhaid az özvegy, akkor a neve után német – tehát nyugati– származású lengyel hercegnő feleségül vételét ugyanúgy kéne díjaznunk mint István és bajor Gizella eljegyzését.

De vissza Gézához, aki a 990-es évek elején fiát jelölve utódául, azonnal stratégiai fontosságú lépéseket tett Koppány szemmel tartására. A nagyúr somogyi birodalmát – a dukátust – várakkal, földsáncokkal, és saját katonai segédnépeinek falvaival vette körül, lényegében bekerítette István vetélytársát. Ezen lépését Koppány nyilván nem értékelhette bizalomépítő cselekedetként, hiszen ő maga nem volt akárki. Györffy György Árpád fia Tarhos ágán Tar Zeryndet tartotta a vezér édesapjának, Bakay Kornél viszont a Zolta ágon jutott el Taksony fiaihoz, Gézához és Mihályhoz (megkeresztelése után Kopasz Szörénd). Ezzel együtt utóbbit Tar Zerynddel azonosítja, következésképp annak fiai közül az idősebbet, Szár Lászlót tekinti Koppánynak, a fiatalabbat Vazulnak. Ha ez a testvérségi feltételezés igaz, akkor nem csodálható, hogy a testvéröccsöt évekkel később István halála közeledtével máig sem tisztázott parancsra (a királyé, vagy Gizelláé) megcsonkították. Hogy melyikük kezéhez tapad a vér, nem tudjuk, de Istvánról maradt olyan feljegyzés, mely szerint magába roskadt a megkínzott szerencsétlen láttán.

Ami egyébként Koppány tervezett „vérfertőzését” illeti, csak abban az esetben állta volna meg a helyét, ha apja, Tar Zerynd és Géza felesége, Sarolta – esetleg Adelhaid – testvérek, vagy unokatestvérek, jöllehet az előd uralkodó feleségének befogadása sokkal inkább gondoskodást, törődést jelentett mint házastársi életet. Koppány vélhetően ezért kereste fel különösebb katonai haderő nélkül Veszprémben az özvegyet, hogy megtárgyalja vele a teendőket, és nem István ellen indított hadat, aki ezidőtájt a Garam vidékén tartózkodott. Onnan küldött sereget, testőrsége parancsnokául a bajor Vencellint kinevezve, ám nincs bizonyíték, hogy maga is részt vett volna a sólyi ütközetben. Sajátos fordulat, hogy az egyenlőtlen küzdelemben Koppányt nem katonák, hanem Vencellin öli meg (Képes Krónika), szolgálata jelentőségét mutatja, hogy éppen Somogyvár (Kupavár) közelében kapott birtokadományt, ahol a legyőzött jól védhető vára állott. Vencellin dédunokája egyelőre megmagyarázhatatlan elgondolásból szintén a Koppány nevet kapta, ami két következtetést feltételez. Vagy a továbbra is előző urához ragaszkodó lakosság rokonszenvét kívánta elnyerni ily módon, vagy valóban tisztelte a helybeliek szóhagyományjaiból megismert vezért. Bárhogy is történt, a középkori Magyarországon Zalától Háromszéktől, Gömörtől a délvidéki Pozsegáig 36 település őrizte meg Koppány nevét (Sándorfi György gyűjtése), a lakosság körében iránta megnyilvánuló, múlhatatlan tisztelet jeleként, holott a lista nem teljes, hiszen nem említi az ozorai Koppány dűlőt sem.

A tavaly felavatott emlékmű hely kiválasztása a Somogyvár melletti Szentesica forrásnál nem véletlen. Mivel a Balatontól délre erre vezetett a leg-

fontosabb hadiút, nincs kizárva, hogy a hadjáratok előtt ősidők óta ez a forrás volt a katonai előkészületek szakrális helye, itt tartották az ünnepségeket, kultikus szertartásokat. Jelentőségét a néphagyomány imígyen őrizte meg „...amikor Szent István legyőzte a lázadó Koppány vezért, megmosta benne véres kezét, majd megáldotta a kutat, hogy az ide zarándokló betegek itt gyógyulást nyerjenek”. Álljunk meg itt mi is egy gondolat erejéig. Amíg az ősmagyarok fohászkodtak Boldogasszonyukhoz a szentesicai forrásnál, az pogány áldozatnak számított – Szent László 1092-ben meg is tiltotta, hogy ezt kövek, források, fák mellett tegyék-, addig Szent István zarándokhelyé nyilváníthatta ugyanazt a kutat. Vajon miért a kettős mérce? Miért elfogadhatóbb a Róma által hirdetett hagyomány, mint az egyes népek, közte a magyar, ősi emlékezete? Miért kellett II. Szilveszter pápának a pogánynak tartott viking rovásírás elpusztítását követelni (forrás: James Reston jr.), ami egyébként magyarázat lehet a magyarság rovásírásának üldözésére is? Miért elfogadhatóbb a zsidó kereskedő Saulból három nap alatt keresztény Pál apostollá vált személy mint egy hagyományaihoz ősidők óta ragaszkodó nép ősvallása?

Koppány ezt a következetességet, folytonosságot képviselte, nem a hatalomvágy, hanem a hazaszeretet és az ősi föld idegeneknek való osztogatása miatt érzett elkeseredése hajtotta. Ellene is idegeneket hívtak, idegenek ölték meg, birtokait ezen idegeneknek adták fizetségül, miközben hatalmas magyar tömegek kerültek jobbágy és szolgasorba.

A bevezetőben Koppány emlékművet írtunk, ám ma élő hívei a nagy ellenfél, a legyőző István előtt is tisztelegtek. Az avató ünnepségen Bakay Kornél elevenítette fel a múltat, míg Stampler Imre, az emlékmű szellemi atyja, a Somogyban feltárt, a világon egyedülálló, rovásírásos vaskohászati telep és a többi környékbeli régészeti emlék jelentőségét méltatta. Sajnálattal említette, hogy központi támogatás híján nem sikerült Kupavár műemléki helyreállítása, holott a várfalon egymás mellé helyezték volna Koppány, Szent István és Szent Imre herceg szobrait, majd így folytatta.:

„A várdombon az Egek Urával, a forrásnál az alvilág isteneivel tartották a kapcsolatot őseink, erre emlékeztet az emlékmű tarsolylemezének két szimbóluma. A magyar férfit és nőt jelképező emlékoszlopok tartják a vasból készült, rovásjelekkel ellátott, első, hatalmi jelképet, amelyen az égig érő fa látható két oroszlánnal. Másik oldalán a Szent Dinasztia tagjainak nevei olvashatók, a harmadik rész a tatárlakai amulettel honfoglalás előtti kultúránkra, a párducot ábrázoló tűzzománc képpel a szkítákra emlékeztet. Miközben a háromtonnás cseppkövet faragták, rovásjeles és latin betűs feliratokkal látták el, míg a patak felé néző oldalán meghagyták a gyertyaszerű mész-kő eredeti formáját, hiszen az is a vízre emlékeztet. Mivel Koppány ősi kultúránk védelmének mártírja, ezért a köszikla és ami rajta látható, csupán a somogyi vezér tiszteletét hirdeti. Talán kerül majd ide szobor is valamikor.”

Véleménye szerint értékei miatt Somogy európai vonzerejű tudományos és kulturális turisztikai központtá válhatna, talán még jelentősebbé mint Pusztaszer. Amihez persze országos összefogás kellene. Stampler Imre vége-

zetül név szerint köszönetet mondott Ágh Józsefnek, Sütő Zoltánnak, Barkó Béla vállalkozónak, Bicskey Zsolt festőművészeknek, a Miskolci Nagy Lajos Magánegyetem vezetőinek, tanárainak, a Somogyvári Önkormányzat vezetőinek, oktatási és művelődési intézményeknek, civil szervezeteknek, a református egyház képviselőjének és mindazoknak, akiknek neveit az emlékoszlopra írták.

Az emlékmű megálmodói és alkotói eddig soha nem látott körültekintéssel igyekeztek a magyarság ősi múltjának örököse, valamint az ezredforduló „rendszerváltásának” végrehajtója előtt méltó módon fejet hajtani. Jól tudják, hogy ezzel Koppány szégyenletesen felnégyelt testrészei nem forraszthatók egybe, utódainak megaláztatásai is csak jelképesen orvosolhatók, de annyit elvárnak, hogy az utókor végre igazságot szolgáltatson, mert a somogyi főúr személyénél jóval többről van szó, ahogyan Szász (Zas) Lóránt versében írta 1995-ben:

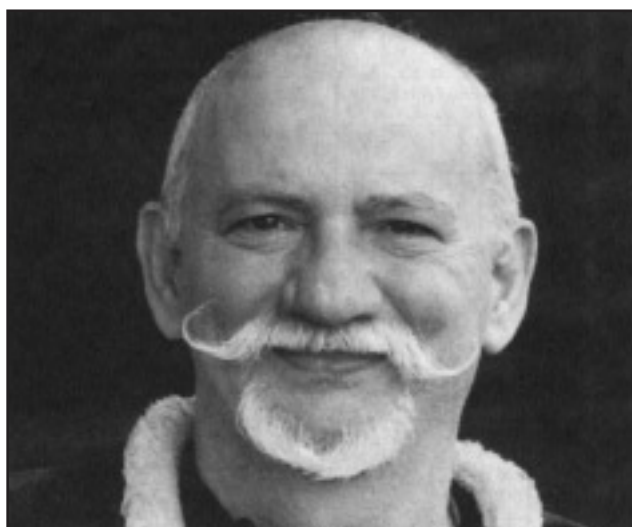
*Nem Koppányt siratom, hanem a tartást,
a mindent kimondó szót, az esküt, ami köttetett...*

Magyar Demokrata 2002./1.

A halhatatlan és változatlan jel...

Beszélgetés Varga Csabával

Alig néhány héttel ezelőtt megjelent egy könyv, amely forradalmasítani látszik a rovásírás és ezzel együtt az egyetemes írástörténet eddigi felfogás-rendszerét. Mivel szerzője matematikában is jártas ember, önmagát meg nem tagadva, ezt a szakterületet is kizárólag a rideg tények figyelembevételével tárta fel. Márpedig a számok nem tévednek. Varga Csaba Jel Jel Jel című könyve többek között ettől is hiteles.

Szinte mindennel foglalkozott életében csak éppen írástörténettel nem. A szülői házból hozta magával a szunnyadó érdeklődést?

Nem. A művészeti ágról szóló könyvem írása közben döbbsentem rá, hogy az írás története más volt, mint ahogyan azt tanultam. Elkezdtem tehát anyagot gyűjteni. Azt tapasztaltam, hogy eddig már szinte mindegyik „valamire való” régi jelkészletről bebizonyították, hogy az volt az eredeti, az első. S egyik elmélet sem cáfolható, mert az eddig elsőnek kikiáltott jelkészletek között valóban mély „genetikai” kapcsolatok vannak keresztül-kasul, tehát igazoltan származtatható bármelyik bármelyikből. Ám csak egy lehet az eredeti. Ez az ellentmondás csak akkor oldható fel, ha feltesszük, hogy valahol az idő mélyén van a közös ő. Mint ahogyan a nővérem genetikai rokonságban van velem, az öcsém a nővéremmel, én az öcsémmel, de mégsem a nővérem a közös genetikai rokonság oka, nem is én, nem is az öcsém, hanem a közös őünk miatt vagyunk genetikai kapcsolatban. Nos ez a felismerésem indított el aztán igazán.

Lehet, hogy azért jutott közelebb az igazsághoz, mert nem előítéletekkel, elvárásokkal kezdett kutatni, hanem a matematikus racionalitásával nyúlt a témához.

Az előítélet hiánya sokat segít, de nem elég, s a matematikának is csak a beláttatási módszereit vettem át, igaz ez különösen hatékony húzásnak bizonyult. Én alapvetően profi képzőművészként alkotói, grafikus szemmel vizsgáltam az ABC-t, mégpedig egységes egészként. Így jöttem rá például arra is, hogy az ÁBC történetének vizsgálatában lényegtelen, milyen nyelv használja éppen és milyen hang tapad futólag egy-egy jelhez. Európában például a cirill ABC-t leszámítva a kontinens összes nyelve egyetlenegy ÁBC – a latin ABC – körül zsong. Fölösleges tehát a nyelvek szerinti vizsgálat, még akkor is, ha mindegyik nyelvről sokat elmond az általa használt ABC-változat. E klasszikus nehezekek kidobálása után csodálatosan tisztává vált az írástörténet tájképe.

A könyve megdönteni látszik azt a feltételezést, hogy az egyetemes kultúra mindössze 10-15.000 éves és a földművelés előtt csak bárdolatlan hordák népesítették be a Földet.

Hátborzongató előítélet, hogy az 5.000 évvel ezelőtti elődeink primitívek voltak. Egy 5000 évvel ezelőtt élt kutyára soha nem mondjuk, hogy primitív, hiszen semmiben sem különbözött mai utódaitól. Már egészen biztos vagyok benne, hogy 10-50-100.000 évvel ezelőtt is ugyanígy ültek egymással szemben az emberek és beszélgettek, mint mi most, mert az élet is ugyanígy zajlott. Ezt leletek is igazolják, előkerült például egy 27.000 éves, 80 darabból álló női ruhatár. Megtalálója, egy chicagói régésznő kijelentette, hogy többsége valószínű ruhaköltemény. Bogyószedés közben aligha viselhették. Ehhez a ruházathoz alkalmak, események kellettek. E korból írások és leírt számok is maradtak.

Hogyan és mikor kezdődhetett ez a folyamat, hiszen ezek szerint akár-meddig megyünk is vissza az időben, mindig értelmes emberek éltek?

Én csak arról tudok beszélni, ami az írástörténetből következik. Az utóbbi évszázadok gyakorlata, hogy nem csak az őseket felejtsük el, hanem a közelmúlt 3-4 generációját is. Hiányzik a tudatunkból a múlt. Korábban egy valamire való ember 3-500 évre visszamenőleg el tudta sorolni elődei neveit. Rettegetesen torzítja gondolkodásunkat a gyors emberi evolúcióról alkotott naiv elképzelés is. Ha most körülnézünk a Földön, azt látjuk, hogy a lehető legprimitívebb és a legfantasztikusabb életszínvonal közötti teljes spektrum egyidejűleg van jelen, s nem egymás után! Így kellett tehát ennek lennie mindig, tessék csak végiggondolni! Az írástörténetből különösképp úgy tűnik, hogy a kulturális olló két szára mindig épp olyan nyitott és folyamatosan kitöltött volt, mint ma. Ha igaz az evolúciós fejlődés, akkor úgy 300-500.000 évvel ezelőtt kezdett csak lassan bezáródni a kulturális olló két szára, tehát mindig is kellett, hogy legyenek magas kultúrák, mindössze annyi történhetett, hogy a szerepek időről-időre cserélődtek. 2-300.000 éves írásleletek, szobrok igazolják ezt. De 800.000 éves szobor is előkerült már. Az ősök degradálása sunyi igyekezeteket takar.

A manipulációra jellemző, hogy könyve egyik ábráján ugyanarra a csontvázra két egymástól teljesen eltérő ember/majom alakot raktak a rekonstruktőrök.

Azon sem gondolkodik el senki, hogy mi történt a barlangok és a piramisok kora között, a fejlett csillagászat, az egyenlítő kiszámítása, a naptári év ismerete is mintha minden előzmény nélkül jelent volna meg. A szakértők hangadó része valóban azt sugallja, hogy az egyiptomi, a sumér, a kínai stb., műveltség a semmiből érkezett és csak egyszerű előjátékaik voltak a nagy indoeurópai végjátéknak, s bizonyára emiatt szokás lebecsülni a barlangokban talált emlékeket is. De a külső életnek csak egy-egy porszeme sodródhatott a barlangokba. Azért ezeket találjuk, mert csak e helyeken tudott bármi is megmaradni. Festő és grafikusként mondom, e művek egy része remekmű. De már egyetlenegy remekmű mögött is sok tanulást, kultúrát, igényt, tehetséget, értő közönséget kell látnunk. Tudni kell: mindegyik lelet bővérű lelet. Például, ha tízezer év múlva valaki a mi korszakunkból megtalál egy ma leírt 2507-es számot, kétsége nem lehet afelől, hogy le tudtuk írni a 2506-ot és a 2508-at is. Például a könyvem borítóján lévő 20.000 éves ősi festmény feliratát jól láthatóan formatervezett betűkkel írták. Formatervezett írásjelek csak széleskörű írásbeliségben alakulhatnak ki. Aki ezt a feliratot írta, bármit le tudott írni, nyilván meg is tette, csak éppen ez maradt belőle.

És nem csak Európában. Könyvében összehasonlítja az írástípusokat, a szaudiban pl. megtalálhatók egyes rovásjelek, tehát bizonyos betűformák különböző népek egymástól független írásában is megjelennek.

Ezek az írások tökéletesen átfedik egymást, genetikai rokonok, mert egyetlen és ugyanazon ősi jelkészlet leszármazottai. Persze a mi lineáris ABC-nken kívül sok, ettől gyökeresen eltérő jelkészletek is lehetségesek és vannak is. Ám a NAGYBETŰS ABC-nk az egyetlen, mely készen volt már 30-35.000 évvel ezelőtt. Nem tudom miért, de ez az ősi jelkészletet a dél-francia, spanyol, portugál területekről 6-8.000 (tán 10.000) évvel ezelőtt vándorútra kelt. „Átköltözött” a Kárpát-medencébe és lehorgonyozott itt, s mindmáig itt is van. Itt jegyzem meg, hogy aki ír, az számokat is ír. Szükségszerű volt tehát, hogy a Kárpát-medencébe átkerült jelkészlet magával hozta a 35.000 évvel ezelőtti Pont d’Arc-i és a 17.000 évvel ezelőtti Lascaux-i barlangban elegendő bőséggel fennmaradt ősi pont-vonal rendszerű számírást is. S ez nálunk még a XX. század elején is használatban volt, legutoljára az erdélyi sóbányákban. Ám az ide települt jelkészlet hamarosan szétsugárzott innen Ázsiába, Kínába, Mezopotámiába, Egyiptomba. A legkorábbi kínai, sumér, egyiptomi jelkészletek ugyanis azonosak a 6-8.000 évvel ezelőtti Kárpát-medencei jelkészlettel, sőt az írásmód is ugyanaz. Márpedig az ősi jelkészletnek a jelformák mellett egyedülálló tartozék a hangzóugratás és a ligatúra (*betűösszevonás Sz. G.*). Ezek még nyelvi azonosításhoz is jó segédeszközök, ugyanúgy, mint a jelkészlet terjedelme. Például az araboknak elég 18-20 betű is, tehát nem lehet 35 betűs ABC-jük. Így a jelszámból eleve következik, hogy e 30-35 betűs jelkészletet nem találhatták ki kevés hangot használó népek, például arabok, latinok stb.

A székely-magyar ÁBC is 33-34 betűből áll. Ami pedig a ligatúrákat illeti, ezt csak bizonyos nyelvek tudják alkalmazni.

A ligatúrák írás valóban erősen nyelvfüggő. Ez úgy értendő, hogy mivel a ligatúra írott szó, s más nyelven más szó jelöli ugyanazt a fogalmat, emiatt bármelyik ligatúra értelmetlen betűhalmaz bármely más nyelven. Ez természetesen csak a fonetikus írás esetében igaz.

A magánhangzó ugratás is megjelenik a rovásírásban is, ahol a leggyakoribb magánhangzó, az e eleve elhagyható.

Pontosan. És a magánhangzó ugratást sem lehet bármely nyelven használni. Használatához az kell, hogy az adott nyelvben szabálytalan legyen a magas és mélyhangrendű magánhangzók hangkiosztása, akárcsak a magyarban, ugyanakkor valamilyen zenei szabály érvényesüljön a legszabálytalanabb szavakban is, hogy az illeszkedés működjön. Ezért izgalmas számunkra az, hogy Egyiptomban fonetikusán írtak, s teljes körűen használták a magánhangzó ugratást, még a hieroglif jelekkel való írásban is. S ami még nagyobb meglepetés volt számomra: az egyiptomi démotikus ABC tökéletesen azonos a kárpát-medencei ABC-vel, mégpedig a legkisebb részletekig menően.

A könyv egy-egy ábrája lórajzokat mutat, a rajtuk lévő azonos feliratok között azonban majd 10.000 év telt el. Ebből arra következtetünk, hogy ez a jelkészlet évezredekig használatban volt. Amikor azonban valaki rájön valamire, a kétkedők azonnal hamisítást kiáltanak, ahogyan az altamirai barlangfestmények esetében is történt. A könyvében bemutatott ábrákról sikerült bebizonyítani, hogy eredetiek?

Az ezerszer ellenőrzött hagyományos szakirodalomból vettem őket. Ráadásul csak a tisztán olvasható, hibátlan leleteket használtam fel. De némi esetleges datálási tévedés sem okozna gondot. Nem lényeges ugyanis, hogy a két legtávolabbi időpont közötti leletek pontosan hol helyezkednek el az időskálán, mert itt a jelkészlet változatlanságáról van szó, s ami változatlan, az mindegyik időpontban változatlan. A változatlanságot figyelve kitűnik az is, hogy amit szkíta-hun-székely-magyar írásnak nevezünk, az ősidők óta változatlan. Például a Torma Zsófia által kiásott és dokumentált Tordos/Vinca-i leletanyagban teljesen benne van ez a még mindig használatban lévő ún. rovásírás ABC, ennek jelei pedig azonosak a legrégebbi jelekkel. A Kárpát-medencének tehát különleges szerepe volt az írás történetében. Ez abból is látható, hogy minél messzebb van ez az ÁBC a Kárpát-medencétől, körkörösén annál romlottabb, torzultabb. Az epicentrum jelleg tisztán kirajzolódik. Ez a jelkészlet tehát nem „jöhetett” ide, hanem ellenkezőleg: innen távolodott szerteszét a nagyvilágba. Az ős-ABC tán 3.000 évvel ezelőtt Itáliába, Görögországba és a mediterrán szigetekre is, s lett belőle a görög, latin, stb. ABC. E kultúrák számjelei is igazolják ezt. Ugyanis az Égei-tenger környékén és szigetein területenként eltérő módon válogattak betűket számjelnek az ABC-ből, és noha az ÁBC lassacskán eltorzult, e betű-számok formái megmaradtak. Ha összerakosgatjuk a különböző ősi mediterrán betű-számjeleket, akkor megkapjuk a Kárpát-medencei ÁBC-t.

Tehát az évezredek folyamán eltűnt eredeti helyéről a 35.000 éves kultúra és 6-8.000 évvel ezelőtt a Kárpát-medencében jelent meg ismét. Mi történhetett az időközben eltelt 20-25.000 év alatt? Esetleg az élethez nem megfelelő időjárási viszonyok alakultak ki?

Erre nem tudom a magyarázatot, de egyszer csak valamiért eltűnt a 35.000 évvel ezelőtt már virágzó kultúra, s ezzel egy időben jelent meg a Kárpát-medencében. Gondolom, csak azért vonulhatott nem sokkal később még tovább is, mert valamiféle hiányt pótolta azokon a területeken. Mondok egy példát. Hiába jön ide ezer kínai, nem fogom átvenni az ő írásukat, mert a magunkéval ki tudok fejezni mindent. Következésképp annak idején nagy tekintéllyel kellett megjelenie ennek az írásnak, és hogy ilyen sikeresen tudott terjedni, annak igen komoly oka lehetett, azt is mondhatnám, hogy várták. Jómagam valami nagy katasztrófát feltételezek, ami mindent szétzilált, és csak a Kárpát-medencében maradtak meg egységben ennek a kultúrának a képviselői. Hozzáteszem, szép számmal, mert csak ebben az esetben tudtak nagyobb tömegekben egyfajta miszionáriusi hittel kirajzani és hatni mindenhol. De ezt csak sejtésként mondom.

Ezek szerint nem Rómába vezet minden út, hanem a Kárpát-medencébe.

Igen, mégpedig gyönyörűen. Tisztán látszik, hogy nem igaz az állítás, miszerint az indo-európaiak szétterjedése előtt semmiféle szellemiség nem létezett. Előttük is és a kelták előtt is egészséges, virágzó kultúra uralkodott Európában, s a leletek tanúsága szerint az emberek szintúgy írtak, olvastak, festettek. 35.000 év óta már biztosan.

Készül-e a könyvnek idegen nyelvű változata, mert az ilyen elméleteket csak akkor fogadják el a kételkedők – még akkor sem minden esetben, ha azt külföldiek is megerősítik?

Már készül az angol fordítás. Nem hiszem azonban, hogy megállná a helyét a kételkedés a könyvem lényegét illetően. Ugyanis mindent tárgyyszerűen bemutatok, időbeli sorrendben egymás után helyezve. S pontosan látható, hogy az említett jelkészlet útja igen messzire vezet a múltba. Ennek belátásához még kísérő szöveget sem kellett volna írnom. Hogy hosszú idők vannak az egyes leletek között? Viszont egyazon jelkészletnek a jelei vannak rajtuk. Ez sokat segít. Ugyanis ha leteszem este a nadrágomat, s reggel felébredvén még mindig ott találok, és úgy, ahogy letettem, ostobaság azon gondolkodni, hogy mi történt a nadrágommal az alatt, amíg nem láttam. Ha előveszek például egy kétezer éves latin írástörédket, s egy ötszáz éveset, értelmetlenség azon gondolkodni, mi történt a latin ABC-vel időközben. Látható ugyanis, hogy semmi.

Elképzelhető, hogy írástörténeti felfedezései a jövőben még inkább ehhez a szakterülethez fogják kötni?

Adott egy hatalmas, feltáratlan szellemi földrész, amit meg kell „hódítani”. Úgy érzem, és ezt szerénységgel nélkül mondom, hogy talán egyfajta lényeglátó képesség birtokában kötelességem is a terület kutatása. És ez a kíváncsiság nem feltétle-

nül fakad túlfűtött nemzeti érzésből. Múlt nélkül ugyanis nincs semmi, és ha már az ember odaszületik valahová (s nem véletlenül születik oda, mert ahol felnőtt van, ott koránt sem véletlenül lesznek gyerekek), akkor meg kell ismernie őseit, szóba kell elegyednie ősei szellemével, azaz saját magával, hiszen belőle is ők beszélnek.

Nem tudok azonban mit kezdeni a rovásírás szóval, ez a szerencsétlenül megválasztott fogalom sok zavart okoz. A „rovás”-írás kifejezés csak a jelhagyás módját jelöli, nem árulkodik többről, mint például a „táblakrétaírás”, vagy a „lúdtollírás”. Mert vajon mit vésnek, rónak, ha rónak? Bizony mondom néktek, betűket. Egy tökéletes ABC betűit. Azaz írnak. Vajon a mai sírköveken lévő szövegek rovásírások-e? Azok, persze hogy azok, hiszen kőbe vannak róva. Tehát e fogalom elfedi a szkíta-magyar ABC eredeti, teljes értékű voltát. Holott ez a beléje rejtett írásmóddal együtt az emberiség legősibb kulturális kincse. És nem porladó emlék, hanem él, s ekként az őskori írásbeliség mindegyike élőben tanulmányozható benne. Mert a nyelv is megmaradt az ősi jelkészlet mellett.

<X/

<X/

A felső rajz 29-19.000, az alsó 14.000 éves

Volt egyszer egy finnugor...

Beszélgetés Dr. Béres Judittal

Néhány hónapja szenzációs bejelentések járták be a világot. Az egyik számunkra fontos hír szerint molekuláris genetikai vizsgálatok bebizonyították, hogy a magyar és finn-ugor népek származásukat tekintve köszönő viszonyban sincsenek egymással. A másik hír a *Science* - az egyik legjelentősebb tudományos folyóirat 2000 november 10.-i számában jelent meg: Európai férfiak Y kromoszómáján történt mutációs vizsgálatok alapján az európai férfiak 95 %-a tíz leszármazási csoport valamelyikébe sorolható. A részletekről dr. Béres Judit, humán populáció genetikus tájékoztatta a *Demokratát*

Származástani, vagy orvosgyógyászati szempontból végezték kutatásaikat?

A Johan Béla Országos Epidemiológiai Központ öröklődéstanál foglalkozó Humángenetika és Teratológiai (=Magzatkárosodás) Osztálya betegségmegelőzés céljából végez humángenetikai kutatásokat. Részben a veleszületett rendellenességek kóreredetét, cigányokban gyakoribb genetikai betegségek megállapítását kutatjuk, de folyik nálunk populáció-genetikai kutatás is, ami az egyes népcsoportok származását és betegségeit hivatott feltárni. Ez annak alapján történik, hogy bizonyos népcsoportokra meghatározott betegségek jellemzőbbek mint másokra, esetleg csak bennük fordulnak elő. Léteznek finn típusú betegségek, amelyeknek az az egyszerű magyarázata, hogy ötmillió finn földrajzi elszigeteltségben él. Ismertek genetikai betegségek – úgynevezett idegrendszeri

és zsírsavcserejét érintő askenázi betegségek is. Ugyanis minden egyes esetben, ha új mutáció keletkezik, érvényre jut a betegség. Az embereknek 46 kromoszómája van, a nőkre az XX, a férfiakra az XY jellemző, ha két jól működő gén van egymás mellett, ún. homozigóta egyénről beszélünk, ha viszont az egyik betegséget hordoz, és a másik nem, akkor heterozigótáról van szó. Ezek a lappangó, öröklődő (recesszív) betegségek akkor jutnak érvényre, ha két kóros gén találkozik. Azon népcsoportoknál, ahol nagyobb a beltenyészet, vagy a földrajzi elszigeteltség, de lehet kulturális vagy akár vallási oka is, ezek a lappangó, öröklődő gének felhalmozódnak, és betegség formájában nyilvánulnak meg. Osztályunkon a 80-as, 90-es években végzett populáció-genetikai kutatások részben azt a célt szolgálták, hogy a származás elemzésüket elvégezzük, továbbá hogy genetikai és ökogenetikai kérdésekre is választ adjunk. Ez azt jelenti, hogy a vizsgáltak a gyógyszerekkel, vegyi anyagokkal szemben milyen egyéni érzékenységet mutatnak, de vannak olyan anyagok is, amelyek egész népcsoportokra eltérő hatást gyakorolnak pl. a tejcukor. Így derült ki, hogy a hazai roma lakosság 56%-a, míg a magyarok 36%-a nem emészt meg a tejcukrot, de említhetem az alkoholérzékenység eltérő voltát is, hiszen a keleti népek a nyugatiaktól eltérő módon emésztik meg az alkoholdehidrogenát enzimet.

Milyen módszereket alkalmaztak a vizsgálatok során?

A 80-as években klasszikus markereket (genetikai belső jelzőgén) vizsgáltunk a 9 hazai népcsoport 12 populációjában, ami nyilván nem ad olyan tökéletes képet mint a molekuláris-genetikai szintű vizsgálatok, amelyeket már a 90-es években végeztünk kormányközi együttműködések keretében. A vizsgálatok azt mutatják, hogy ha a vércsoport és a különböző enzimpolimorfizmusok az egyes emberekben 1%-os eltérést mutatnak, az már heterozigótának vagy polimorfnek tekinthető, vagyis hogy eltérünk egymástól. Legtökéletesebb persze az olyan genetikai jelzőgén lenne, amely alapján különbség tehető az egyes rasszok, etnikumok között, de ilyen nagyon kevés van. Ismert ugyan a Duffy és Diego vércsoport, amelyek csak a keleti illetve az afrikai nagyraszban fordulnak elő, de mint említettem, ez nagyon ritka.

Változtak-e ezek a módszerek a 80-as évek óta, hiszen említette, hogy a kutatásokat a 90-es években is folytatták?

Többek között vérvételből tudunk dolgozni. 40 vércsoport ismert, továbbá enzimpolimorfizmusok kimutatásából is nagyon sok (28 markert elemeztünk) áll rendelkezésünkre. Ha már elég sok genetikai jelzőgént megvizsgáltunk, kiszámíthatjuk a génygyakoriságot, abból pedig a genetikai távolságot, és nem csak az egyes népcsoportok, hanem a nagyraszok képviselői között is. A 80-as években mi is ezt tettük a klasszikus genetikai jelzőgének alapján. Ám ez a humán genom projekt időszak lezárult és a 90-es évektől mitokondriális DNS szinten kezdtünk el kutatni. Ennek az a lényege, hogy a sejtmagon kívül van egy másik, mitokondriumnak nevezett sejtalkotó, aminek saját örökítő anyaga van. Ez ugyan mindössze 37 gént tartalmaz, viszont lényeges, hogy csak maternális,

azaz anyai ágon öröklődik, míg a másik nagyon kiváló vizsgálati „objektum” a paternálisan, azaz apai ágon öröklődő Y kromoszóma. Éppen ezért a mitokondriális DNS és az Y kromoszóma polimorfizmus párhuzamos vizsgálata ideális a származáseredet megállapításához. Finn, olasz és török kormányközi megállapodások keretében ezeket a molekuláris genetikai vizsgálatokat végeztük, hogy a hazai etnikumok hasonló adatbázisát össze tudjuk vetni a megfelelő referencia népességekkel.

Milyen megállapításokra jutottak?

Reprezentatív mintában 9 etnikum 12 populációjában végeztünk vizsgálatot nyelvészek, történészek, etnográfusok, antropológusok bevonásával. Magam is két-két hónapot töltöttem az egyes településeken, ahol megtörténtek a családfa felvételek és a vizsgálatokhoz szükséges megfelelő egyének kiválasztása. A genetikai klasszikus jelzőgének alapján kimondhatjuk, hogy a hazánkban élő cigányok Észak-Indiából származnak, noha a Baranya megyei beás romák és a Szabolcs-Szatmár-Bereg-megyei oláh cigányok között genetikai szempontból is eltérés tapasztalható. Ezt a homozigóta index és több enzim szintű genetikai jelzőgén eltérése jelezte. Az eltérés arra utal, hogy évszázados vándorlásuk során keveredés történt, amelybe az is beszámít, hogy egy zárt területen - így Magyarországon - éltek, és hogy a Romániából, valamint a Balkánról bevándorló cigányok között genetikai különbségek mutatkoznak. Az is biztonsággal kimondható, hogy a hazánkban élő jászok perzsa származást mutatnak, míg a kis és nagykun népcsoportokról – noha sokkal kisebb genetikai távolságot vártunk közöttük -, kiderült, hogy inkább a törökökkel állnak közelebbi kapcsolatban. Vizsgáltuk a genetikailag egy népcsoportnak tekinthetők matyókat és palócoakat is, akik inkább vallási és kulturális tekintetben különböznek egymástól. A budapesti kevert népesség esetében, egyértelműen kimutatható volt a német és a szláv népcsoportokkal való kisgenetikai távolság, ami a történelem ismeretében nem is meglepő. Itt fő feltétel volt, hogy a négy nagyszülő közül három az adott etnikumhoz tartozzon.

Talán nem tévedek, ha a legnagyobb izgalom a finn-ugor népekkel való rokonság kimutatását, vagy elvetését kísérte.

Minden bizonnyal, de előtte megemlítem, hogy noha különböző szakemberek az Őrségben feltételezték az un. törzsökös ősmagyarokat, kiderült, hogy az őriszentpéteriek és a délszlávok, a vendek között igen kicsi a genetikai távolság. Ami pedig a finn kapcsolatot illeti, a klasszikus genetikai jelzőgének alapján azt találtuk, hogy a csángó az a népcsoport, amelyik legközelebb áll az északi néphez és legtávolabb az összes többi népcsoporttól. A bukovinai székelyek és a moldvai magyarok mintavizsgálatával kapcsolatban meg kell említenünk, hogy az 1984 és 1989 között német-magyar akadémiai együttműködés keretében történt a 28 klasszikus jelzőgén vizsgálatát szeretnénk volna az említett népek eredeti lakóhelyén elvégezni, erre azonban a román hatóságok nem adtak engedélyt. Emiatt a nálunk élőket kerestük fel, habár ilyen esetben mindig számolni kell a genetikai sod-

ródással. A szakmában jól ismert jelenség, hogy amennyiben egy nagyobb népcsoportból egy kisebb populáció kiválik, akkor előfordul, hogy génállománya megváltozik. 161 csángó családot Egyházaskozáron, a bukovinai székeleyeket Érden és Zombán vizsgáltuk. Nyilván nem ugyanaz az eredmény született, mintha Erdélyben vizsgálhattuk volna őket, de szerencsére a 90-es években már azokat is elértük, akik szülőföldjükről Magyarországra jöttek dolgozni, táncscsoportokkal felléptek, illetve az egyházaskozári csángók rokonai voltak. Így már árnyaltabb genetikai „képet” kaptunk. Kormányközi megállapodás keretében a finn-ugor nyelvcsalád 16 ma élő népességét vizsgáltuk molekuláris genetikai polimorfizmus szinten, így 16 más eurázsiai népességgel vetettük egybe a magyarságot genetikai szempontból. Ennek eredményeként derült ki, hogy a finnekkel való genetikai rokonság nagyon kismérvű. Eredményeinket összevetettük az indoeurópai nyelvcsalád különböző népességeivel és azt találtuk, hogy hozzájuk - akárcsak a finnek - kisebb genetikai távolságot mutatunk. A lappoknál sikerült több olyan Y kromoszómás jelzőgént találnunk, amelyek alapján kijelenthetjük, hogy mintegy 4.400 évvel ezelőtt közép-Ázsiából vándorolt el az egyik csoportjuk, ha úgy tetszik „férfivonaluk”. Ami pedig a magyarságot illeti, az óriási keveredés miatt az egyes népcsoportok eredetét külön-külön kell vizsgálni. Összességében azonban elmondható, hogy a törökökkel való genetikai rokonságunk valószínű.

Nyelv, őstörténet, rovásírás tekintetében viszont a keltákhoz állunk közelebb. Ezt vizsgálták-e?

Egy összevetést nem csak a ma élő népek összehasonlításával érdemes végezni, mert fontosak az un. fosszilis DNS vizsgálatok is. Ezeket úgy tudjuk elvégezni, hogy a honfoglalás kori temetők csont és fogmaradványaiból veszünk mintát, majd azokból vonjuk ki a DNS-t. Ilyen kutatásokat a Szegedi Biológiai Kutatóközpontban folytatnak Raskó István vezetésével, ezekről a vizsgálatokról és az eredményekről ő tud hitelesen nyilatkozni.

Említette a csángók és moldvai székeleyek finnekkel meglévő hasonlóságát? Kifejezhető-e ez a hasonlóság százalékban?

Erre akkor tudnánk érdemben válaszolni, ha mind a 30 000 -32.000 génünket megvizsgáltuk volna. A kutatásoknak azonban határt szab, hogy melyek azok a genetikai markerek, amelyeket megvizsgáltuk. Továbbá, hogy a mitokondriumban 380-440 bázispár milyen mértékben tér el az egyes egyénekben. Az is fontos, hogy milyen jelzőgéneket veszünk alapul, hiszen van 40 vércsoport, az enzimek közül pedig több ezer. Ezeket nem vizsgáltuk, csak 28 markert, ami azért lényeges mert 10 fölötti már perdöntő a származáselemzésben. Ezzel együtt ha egy-egy markert kihagyunk, akkor már eltérés jelentkezik úgy a százalék mint a genetikai távolságérték tekintetében. Ezért csak azt mondhatjuk meg, hogy a vércsoport, az enzimek, a mitokondriális DNS, stb. alapján hány százalékos az eltérés illetve a hasonlóság. Más népekhez viszonyítva a klasszikus markerek alapján tehát a csángók állnak legközelebb a finnekhez, de ez még nem jelenti, hogy rokonok lennének.

Egyik előadásán azt a meglepő kijelentést tette, hogy a mai európai népesség tíz férfitől származik.

Pontosabban Európa férfi népességének 95%-a paleolitikum idején élt két és a neolitikum időszakában élt nyolc férfitől eredeztethető. Ha azt mondjuk, hogy időben visszafelé haladva minden egyénnek kevesebb az apja és a nagyapja, akkor a családfát vissza lehet vezetni egyetlen ősapára. Tudjuk, hogy a mitokondriális Éva, a genetikai ősanya, Afrika területén, az olduvai hasadéokban mintegy 200.000 évvel ezelőtt élt. Az Y kromoszóma alapján ugyanígy visszamehetünk egy ősapához is. Ahol mutáció történt, az tetten érhető, csak hogy nincs meg mindegyik láncszem. De visszatérve a kérdéshez, engem a fennmaradó 5 % sokkal jobban érdekel és miután éppen itt a Kárpát medencében oly nagy a keveredés, lehet hogy nekünk éppen ezzel az 5%-al kéne foglalkoznunk. Csak hogy éppen a hihetetlen mértékű keveredés miatt ez nem lehetséges.

Hogyan fogadta eredményeiket a magyar történelemtudomány, mit szóltak hozzá a finn-ugor elmélet képviselői?

A mi célunk az volt, hogy megismerjük a népcsoportok eltérő betegség spektrumát, az eredmények következményeinek értékelése már nem a mi feladatunk. 1993-96 között lezajlottak a kormányközi munkák, 1999-2000-ben pedig angolul is megjelentek a végleges publikációk.

És a finnek?

Mivel a kormányközi megállapodás alapján a finnek részéről Savantaus, a turkui egyetem professzorasszonya, magyar részről én voltam a projektvezető, tudom, hogy a vizsgálatok lezárása után átírták a finn tankönyveket, de ettől még megmarad a legendás finn-magyar barátság.

A hétköznapi emberek kérhet a származástani értelemben vett genetikai vizsgálatot, ha meg szeretné tudni, mely népcsoportokhoz tartoztak ősei?

A különböző tudományterületek más és más módszerekkel dolgoznak. Ha valaki eljön hozzánk genetikai tanácsadásra, akkor személyre szabottan a gén-diagnosztika módszerével a magzatról is megállapítható, hogy egy adott betegség tekintetében egészséges lesz-e. Ez a klinikai vonal. Ezzel szemben a populációgenetika módszere a sokaságot vizsgálja. Amikor egy népcsoport egyéneit vizsgáltuk, és mint említettem, azt néztük meg egy százas nagyságrendű reprezentatív mintán, hogy a négy nagyszülő az adott népességhez tartozott-e, mert csak ebben az esetben tudtuk, hogy az utód adott népcsoport képviselője. A sokaság vizsgálata tehát nem ugyanaz, mintha egyetlen személy akarná magáról vérvétel útján megtudni, hogy honnan, kitől származik, hiszen csak egy enzimet, egy vércsoportot, egy adott mutációt látunk és nem látjuk a többi sok százat. Ennek alapján azt mondhatom, hogy egyelőre nincs lehetőség az egyén eredetének vizsgálatára.

Magyar Demokrata 2002/32.

Nyelvében él a nemzet

Beszélgetés Dr. Molnos Angélával

„Fotóriporter kollégámmal interjúra készültünk, előtte mobil telefonon kommunikáltunk”. Az említett mondat minden bizonnyal érthető az olvasó számára, holott magyar kifejezést alig tartalmaz. Hogyan értékeljük e jelenséget, tarthatjuk-e így ezt természetesnek? Dr. Molnos Angéla lélekgyógyász és nyelvész Magyarító könyvecskéje több ezer hasonló idegen szót tartalmaz, és mindegyikre számos magyar megfelelőt kínál.

Az emberi hang, a nyelv rendkívül fontos. Az édesanyák is a keblükre, szívük fölé helyezik az újszülöttet, hogy hallja a szívdobogást.

A nyelvnek óriási hatása van az ember fejlődésére. Születésünk előtt már halljuk anyanyelvünket. Annak hanghordozása kicsiny korunkban belénk rögződik. Amikor később igyekszünk egy másik nyelvet jól elsajátítani, ezért olyan nehéz kiejtésünk dallamát megváltoztatni. Mint emberi lényeknek közösségben kell élnünk, öazonosságunkat megtartva kell alkalmazkodnunk egymáshoz. E folyamatban fő szerepet játszik a közös nyelv.

Ön sokáig élt külföldön. Mit tapasztalt, másutt is hanyatlott a beszéd színvonala?

Minden élő nyelv változik, fejlődik vagy visszafejlődik, jó vagy rossz irányban halad. Szinte mindenütt meg lehet figyelni, hogy a beszélők kevesebb gondot fordítanak nyelvezetükre, mint régen. A nyelv már csak eszköz, önmagá-

ban nem fontos. Ebben érezhető a mai tömegközlelési módszerek hatása, hiszen ezek inkább a látvány, az erős ingerek, és nem a szó és a szellem útját keresik. Így az általános műveltség süllyed. Az emberek kevesebb szépirodalmat olvasnak, miközben többet tudnak műszaki dolgokról. Elszakadnak a természettől, beszűkül az élővilág megfigyelése, és az abból eredő igény a pontos megnevezésre, leírásra. Másodkézből tájékozódnak.

A magyar beszédben egyre több az idegen szó, kifejezés.

Nagyon szeretem a tiszta magyar nyelvet, azért foglalkozom vele. Nagyfokú fenyegetettségét látva, nem is tehetek mást. Romlik az egész ország nyelvezete. Az iskolázott emberek latin-magyarul beszélnek, a többiek zagyvanyelven. Az idegen szavak kirekesztik és sorvasztják ősi szókincsünket, de mondat szerkezetünk, kiejtésünk is bomlik. Kihalófélben van a világos, pontos magyar beszéd. Megdöbbenő, hogy alig akad, aki szót emelne e veszély láttán. Még akik szeretnék megvédeni e nemzeti kincset, azok sem figyelnek eléggé oda saját nyelvhasználatukra. Így ők is tovább rontják nyelvünket. Nem igaz, hogy 15 millióan beszélünk magyarul – hiszen amikor egy mondatban alig akad magyar szó, azt már nem lehet magyarnak nevezni. Az utóbbi időben fiatal közgazdászok és műszakiak fél vagy teljes angol mondatokat is belehabarnak beszédükbe, mondván, hogy a másik úgylis megérti. Ez már több mint nyelvromlás: ez a nyelváltás figyelmeztető előjele.

Tavaly törvényt szavaztak meg a közterületi hirdetések magyarításáról. Hozott-e változást az idegen szavak tengerében?

Semmit. Egy törvénynek csak akkor van hatása, ha az emberek látják annak értelmét, és ezért be is tartják. Nálunk az emberek java része oda se hederít a nyelvrel!

Kinek a feladata, hogy élére álljon egy nyelvújító mozgalomnak? A minisztériumoké, az akadémiaé, a tanároké?

Ez nemzeti feladat, és összefügg azzal a kérdéssel, hogy meg akarunk-e maradni vagy sem. Mindenki felelős a magyar nyelvért. Nem elég, ha csupán a kormány akarja megmenteni a nyelvet, és az sem, ha csak magánemberek, magánintézmények kísérlik meg. Abból kellene kiindulnunk, hogy megértsük, miért van végveszélyben a magyar nyelv, és mit tehetünk megóvásáért. Tapasztaltam, ha egy baráti körben valamennyien ügyelünk arra, hogy tisztán beszéljünk, akkor az egész hangulat megváltozik. Sokkal közelebb kerülünk egymáshoz, mint amikor az uralkodó nyelvrontó divatot követjük. Mindenképpen érdemes kis csoportokban gyakorolni a tiszta magyar nyelvet

Mikor kezdődhetett a nyelvromlás? A műszaki forradalommal, amikor hatalmas mennyiségű szakszó került lefordíthatlanul a köznyelvbe?

Valószínűleg, amikor elfogadtuk a latint mint a tudomány és a műveltség egyedüli nyelvét. Beleszerettünk a latinba, elfelejtetve, hogy valamikor magyar

volt a tudás nyelve. Az ország vezető rétegei latinul művelődtek és társalogtak. Majd németül és franciául. A magyar parasztság őrizte meg hosszú századokon át, úgyszólván érintetlenül az ősi anyanyelvet, mégpedig igen magas szinten. Manapság már ők is csak „demonstrálnak” és „protestálnak”.

Az sem vált előnyünkre, amikor a nyelvújítás időszakában a német szavakat tükörfordításokkal ültették át magyarra?

A jó fordító visszamegy a szó által jelölt tárgyhöz, fogalomhoz. Megfigyeli, megforgatja, magyarul gondolkodva járja körül, és így találja meg az odaillő magyar megfelelőt. Nyelvújítóink néha hibáztak, de kiérdemelték elévülhetetlen hálánkat is, mert nélkülük ma nem létezne magyar nyelv.

Amit a hivatalos nyelvészet és oktatás elhallgat, az nyelvünk egyedi gyökrendszere. A mai emberek nem igen ismerik. Márpedig, ha se ösztönösen, se tudatosan nem használjuk e rendszert, akkor nyelvünk rohamosan elpusztul. Jelenleg itt tartunk. Minderről részletesen írtam a „Szent és sérthetetlen” című tanulmányomban. Most jelent meg a harmadik bővített kiadása.

Amikor meghívnak egy-egy előadásra, csak azt kérem, hogy a meghívóban ne írjanak idegenségeket, hiszen ez meghazudtolná mondanivalómat. Ezt készségesen vállalják is. Erre mi történt a minap? Kapom a meghívót, a nevem fölött pedig ott olvasható a szokásos „Program”. Egymás között megbeszélték a rendezők, hogy „Erre nincs magyar szó!”. Szerintük a „Műsor” azért nem jó, mert az a színházhoz kapcsolódik. Aki így érvel, az összekeveri a nyelvet a nyelvhasználattal. Valójában magának a „műsor” szónak semmi köze a színházhoz, és csak azért emlékeztet rá, mert megszoktuk e társítást. Mondhatnánk azt is, hogy az „Előadások menetrendje”, esetleg „rendje”, „sora”. Erre valaki rögtön rávágja, hogy az a vasútnál használatos. Így igaz, de idővel ugyanaz a szó egy új társításban is természetessé válhat.

A „program” szónak nincs magyar gyöke, nem kapcsolódik egy szócsaláthoz sem. Semmiféle képet nem hordoz. Ezzel szemben a tiszta magyar nyelv minden szavát a valóság képei kísérik. Ettől annyira eleven és gazdag. Nyelvünknek hallatlan tisztító ereje van, és ahogy elkezdünk vele foglalkozni, segít nekünk, hogy visszataláljunk a magyar gondolkodáshoz.

Ön többször felhívta a figyelmet ezekre a veszélyekre. Odafigyelt erre valaki felsőbb szinten?

Oda, de még ez sem hatott kellő mértékben. 2000. április 11-én a Magyar Nyelv Hetének első napján Dr. Orbán Viktor volt kormányfőnk személyesen méltatta a *Magyarító könyvecskét*. Kiváló megnyitó beszédét nyelvünk állapotáról, a sajtó, a kép- és hangcsatornák tökéletesen elhallgatták.

Hat évvel ezelőtt azért jöttem haza, hogy tegyek valamit nyelvünk ügyében. Debrecent választottam, mert már 1994-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetem Lélektani szakán felkértek, hogy oktassak lélektant angolul lélektani szakfordító-jelölteknek. Ezt csak úgy fogadtam el, hogy egy időben taníthattam ugyanazt az anyagot angolul és magyarul is. Arra akar-

tam rávezetni a hallgatókat, hogyan választhatják el egymástól a két szaknyelvet. Megmutattam nekik, hogy igenis lehet és kell is úgy beszélni a lélektanról magyarul, hogy egyetlen idegen kifejezést se használjunk. Ugyanazt megfogalmazhatjuk tiszta és szép angolsággal is. Ennek eredményeként a tanév végén, a hallgatók kijelentették, hogy csak most értették meg igazán a lélektant. Ez nem is olyan meglepő, hiszen ha keverjük a nyelveket, azzal megbénítjuk gondolkodásunkat. Különösen a tudományokban van szükségünk a tiszta, pontos nyelvből fakadó világos gondolkodásra. Az egyik hallgatót megkértem, magyarázzon meg egy fogalmat magyarul. Szóáradattal válaszolt, mire figyelmeztettem, hogy először tisztáznunk kell egy bizonyos szakszó valós jelentését. Egyszer csak rám nézett és így szólt. *„Most látom, hogy minket nem egy szakmára, hanem egy titkosított nyelvre képeztek ki.”*

Nem lehet eléggé hangoztatni a nyelvünket és egyben a létünket fenyegető veszélyt. Ha hagyjuk nyelvünket elpusztulni, vele együtt mi is megszűnünk létezni. Sokszor azt is elfelejtjük, hogy a tiszta magyar nyelv milyen biztos védelmet nyújt a sok maszlag ellen, amivel manapság etetnek minket, hiszen aki teljesen tisztán beszél és gondolkodik, az nem nyeli le a zavaros fogalmakat, hanem rákérdez. Akit üres szóáradatokkal lehet táplálni, az védtelen a hamis elméletekkel szemben is.

Eddig általában Grétsy László beszélt a magyar nyelv helyességének fontosságáról.

Tudja, a hivatalos nyelvművelők sok jó munkát végeznek, de egészen más utakon járnak. Elfogadják a mindenkori nyelvhasználatot, és abból indulnak ki. Védik az úgynevezett „jövevényszavak”-at. Ezek a mai nyelvhasználatban elterjedt idegen szavak, melyeket az MTA átír magyar helyesírással és jövevényszavakká nyilvánít. Én továbbra is idegen szavaknak tekintem őket, melyek csak arra jók, hogy kizárják szókincstárunkból a hallatlanul árnyalt magyar szavak tömegét. Amikor gyermek voltam, használtuk a „szendvics” szót, de csak pontos angol helyesírással írtuk le, így: sandwich. Műveletlenségnek vagy tréfának számított magyarra torzítani egy-egy idegen szót. Nevezhetnének töltött zsemlének, rakott, bélelt vagy réteges kenyérnek is. Mindent lehet magyarul mondani, ha akarjuk.

Arról beszéltünk, hogy a magyar nyelv visszafejlődése a latin átvételével kezdődött. De meg lehet-e nevezni egy korszakot, amikor a magyar nyelv fénykorát élte?

Úgy hiszem, hogy nyelvünknek csak nagy harcosai és hősi korszakai voltak, de igazán békés fénykora nem. Azon nyomban, hogy sikerült valamit elérni, máris megjelent a rontás. Ott van a magyar nyelv legcsodálatosabb szótára, amit Czuczor Gergely és Fogarasi János szerkesztettek, 1862 és 1870 között jelent meg. Miután Széchenyi István megalapította a Magyar Tudós Társaságot a magyar nyelv művelésére, annak keretében indult el a magyar nyelv nagyszótára.

A Habsburgok azonnal német nyelvészeket rendeltek melléjük, hogy ellenőrizzék a munkát. Lehet érezni egyes szómagyarázatoknál, hogy mekkora nyomás alatt dolgozott a két magyar tudós. Az utolsó percben a hatalom kivette a hatkötetes mű címlapjából a „Nagy” szócskát. Ezzel is lekicsinyítették azt az odaadó munkát, amit Czuczor részben a kufsteini börtönben végzett. Azt sem tanítják iskoláinkban, hogy Vörösmarty is együttműködött e nagy feladat megvalósításában, és mekkora harcot vívott a magyar nyelv és gyökrendszerünk védelmében.

Mik a kilátásaink? Csak nagyon nagy erőfeszítések árán állítható vissza a magyar nyelv tisztasága, vagy egy kis odafigyelés is elég lenne?

Attól függ, hogy erősödik-e a magyarságtudat és élni akarásunk, vagy sem. Ha igen, akkor aránylag hamar feléledhet egy nyelvünket védő és fejlesztő közakarat, amelyhez az intézmények és maga az állam is csatlakozhat. Ha mindnyájan egy irányba megyünk, akkor könnyen megújítható a nyelvhasználat. Ellenkező esetben a kis népek nyelvei – akárcsak egyes növény- és állatfajok – elpusztulnak. Nyelvvédő közakarat hiányában, egyéni szinten annyit megtehetünk, hogy lankadatlanul odafigyelünk, folyamatosan javítjuk saját nyelvhasználatunkat, és mint mondtam, kis csoportokban gyakoroljuk a tiszta magyar nyelvet.

Mi a véleménye a német és angol nyelvű óvodák létrehozásáról?

Hét éves koruk előtt nem lenne szabad más nyelvre tanítani a gyerekeket. Az idegen nyelvek tanulásához a legjobb alap a magas szintű anyanyelvi tudás. Van olyan szülő is, aki elhatározza, hogy a születés pillanatától kezdve angolul szól a csecsemőhöz. Ha azt akarja, hogy a gyerek ne legyen magyar, és gondolkodó képessége is begörcsölgjön, ám tegye. Mivel a szülő úgy sem lesz képes anyanyelvi szintű angolt átadni, csak azt, amit maga is másodkézből tanult, e kísérlettel gyermeke szellemi kibontakozását gátolja. Éppen az óvodában lenne szükség a legjobb magyar oktatásra. Ott kellene elkezdni tanítani a tiszta magyar nyelvet és gyökrendszerét. Majd folytatni az oktatás minden fokán és minden tantárgy kapcsán. Legyen minden oktató és minden szakember egyben magyartanár is!

A Magyarító könyvecske borítóján rovásírás is olvasható, az az írásmód, amellyel a magyarság valaha mindent tökéletesen ki tudott fejezni. A latin átvételével ez a tökéletesség kezdett hanyatlani.

Éspedig azért, mert megállt az ősi nyelv fejlődése a tudományok terén. Ettől kezdve, ha tudományos fogalmakat kellett magyarázni, azonnal a latin kifejezés ugrott be, és már nem kellett gondolkodni, hogy miként lehet magyarul mondani. Ahhoz, hogy egy új vagy gyorsan fejlődő tudománynak magyar nyelvezte legyen, szakértőinek és a nyelvészeknek össze kellene dugniuk a fejüket, hogy megalkossák az új szaknyelvet.

A másik káros hatást a német jelentette, most meg a nemzetközi amerikai angol.

Ön nyitotta meg az idei Kárpát-medencei rovásírás versenyt. A magyar nyelvtisztaságban, a magyar gondolkodásban milyen szerepe lehet a rovásírásnak? Lehet-e támasz a bajban?

Hát hogyné. A rovásírást nem csak díszítő elemként használtam könyveim borítóján, hanem emlékeztetőül is, hogy mennyi értékünket hagytuk kihalni, elpusztítani. Természetesen örülök, hogy mind többen tanulják és értékelik rovásírásunkat. Először is gyönyörű, de egyben nagyon okos, takarékos írás is, amely együtt született az ősi nyelvvel, ugyanabban a korban, amelyhez lehetőség szerint érdemes visszanyúlni.

Azért is fontos megtisztítanunk nyelvünket, mert csak akkor tud tovább lépni, hogy megfeleljen a mai kor követelményeinek. Zavaros nyelvet ugyanis nem lehet fejleszteni. Nekem természetes, hogy a magyar rovásírás és a tiszta magyar nyelv összhangban van. Egy tőről fakadnak, magyarságunk részei.

Életút

1923-ban Budapesten született erdélyi szülők gyermekeként. Lélektani, és nyelvészeti tanulmányai után bölcsészetből doktorált. Tanított Buenos Airesben, Montevideóban. 1963-tól 1973-ig a müncheni Ifo-Institut für Wirtschaftsforschung, majd a Ford Foundation megbízásából Kelet-Afrikában végzett társadalomlélektani kutatást. 1996-ig Londonban dolgozott, majd Debrecenbe költözött. „A Lélektani Szaknyelv Megújításáért” közhasznú alapítvány létrehozója. Számos szakkönyve és cikke jelent meg, főleg angolul és németül.

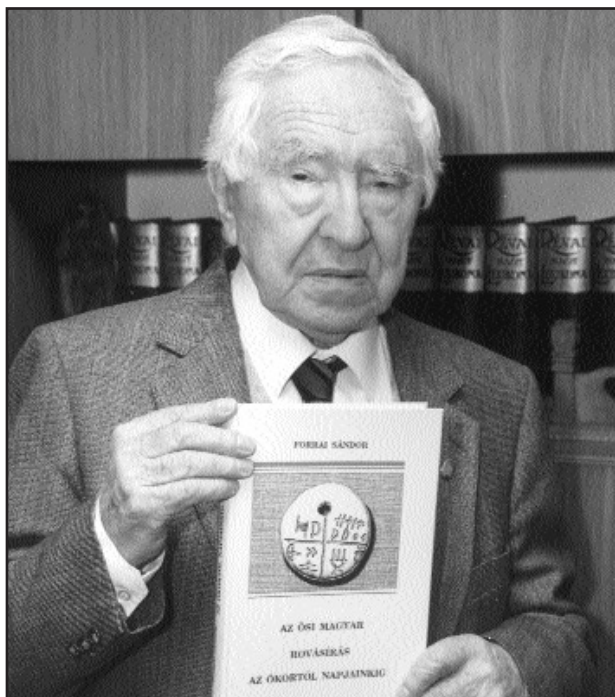
Magyar Demokrata 2002/34.

A kortárs rovásírás atyja

Beszélgetés Forrai Sándorral

„Oktatási elvem: szeretet, szigor és a tantárgy megkedveltetése”

Az elmúlt évtized során öröndetesen megszaporodtak a rovásírással foglalkozó kiadványok, a témában otthonosan mozgó előadók járnak az országot, versenyeket szerveznek a tanulóifjúság számára. Mindez aligha lenne lehetséges, ha a munkácsi születésű Forrai Sándor írástörténész, rovásírás kutató össze nem foglalja könyveiben eme kulturális örökségünket, utat mutatva az utódoknak. A Demokrata 90. születésnapja alkalmából ezúton köszönti a Tanár urat.

Kilenc évtized iszonyúan hosszú idő. Rengeteg tapasztalata közül melyeket tartja a legfontosabb eredménynek?

Az ősi magyar rovásírással való megismerkedésemet, arról írott könyveimet, annak terjesztését, valamint magánéletemben három gyermekem – egy lányom és két fiam – tisztességes, jó magyar emberré nevelését. Természetesen egyik sem sikerült volna a feleségem és a jó Isten segítségével nélkül. Hívő református vagyok, presbiter és amióta nehéz eljárnom hazulról, régi barátom, Bajusz Gyula és Szvoboda József lelkészek járnak hozzám úrvacsorát adni.

Számon tudja-e tartani eddig megjelent cikkeit, kiadványait, kiállításait?

Nehezen, hiszen több mint hetven cikket írtam a Magyar Demokratába, a Magyar Nemzetbe, az Élet és Tudományba, a Reformátusok lapjába, a Turánba. Utóbbinak egyben szerkesztőbizottsági tagja vagyok. Legutóbb a 2002-es karácsonyi számban jelent meg az *Isten szavunk eredete* című írásom, amelynek lényege, hogy az Isten az Ős-ten, az ős lélek, vagyis a világot öröktől fogva teremtő lélek. A rovás botnaptáron is szerepel, mai olvasatban: „*Hálát adjunk Tennek, hogy adta...*” A TEN szótag megfelelői a sumer dingir, a török tingir, a mongol tengri, közös jelentésük: végtelenség, szellem, ég, Isten. Erről az árpádkori botnaptárról jelent meg 1985-ben a *Küskarácsonytól Sülvester estig* című kötetem. Ezt követően 1988-ban a Gödöllői Petőfi Sándor Művelődési Központ adta ki *Az írás bölcsője és a magyar rovásírás* című összehasonlító írástörténetemet, 1994-ben *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* című összefoglaló munkám, 1996-ban pedig *A magyar rovásírás elsajátítása* című tankönyvem jelent meg.

A Művelődési Központon kívül kapott-e másoktól is segítséget?

Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig kézírata már elkészült, amikor Scheiber Sándor főrabbi kétszer is felajánlotta, hogy fogjunk össze és közösen adjuk ki a kötetet, de én szerettem volna megőrizni gondolati függetlenségemet. Így végül a lakitelki Antológia kiadónál jelent meg. A tankönyvemhez Andrásfalvy Bertalan, akkori kultuszminiszter ígért ugyan támogatást, de sajnos leváltották, így magamnak kellett kiadnom gyermekeim segítségével.

Kiállításaival több szerencséje volt.

Valóban, hiszen az elsőt már 1975-ben láthatták a hívek és az érdeklődők az újpesti Frangepán úti református gyülekezeti termében. Az ezt követő tíz év alatt háromszorosára bővítettem az anyagot, és 1985-ben a Gödöllői Művelődési Központban már így került bemutatásra, vándorkiállításaként több nagyvárost is megjárt. A millennium évében a Magyarok Házának földszintjén volt látható egy hónapon keresztül. Minthogy a rovásírásnak közkinccsé, a magyar nemzet kulturális örökségévé kell válnia, néhai Antall Józsefet is megkerestem, aki megígérte, hogy a készülő budapesti világkiállításon a rovás emlékeinkből álltam összeállított képanyag is bemutatásra kerül. Antall József sajnos távozott közülünk, a világkiállítást pedig ellenérdekelt politikai körök meghiúsították.

Tudomásunk szerint továbbra sem adta fel a reményt, hogy a köztudatban erősítse a rovásírás jelentőségét.

Ezért is írtam Orbán Viktornak, a nagy könyvemet is elküldtem neki. Hálásan köszönte, ugyanakkor őszintén bevallotta, hogy addig nem ismerte őseink írását. Rokonszenves hozzáállásán fellelkesülve az 1999-es frankfurti könyvkiállítás előtt, amikor mi voltunk a házigazdák, Pokorni Zoltán oktatási minisztert kerestem meg, hogy a rovásírás magyar pavilonban történő kiállításával mutassuk meg, hogy nem analfabéta barbárok voltak őseink. Sajnos annak ellenére nem történt intézkedés, hogy amikor Hámori József kultuszminiszterhez is eljuttattam a levelem, illetéktelen-

ségére hivatkozva ő is Pokornihoz továbbította a kérésemet. Dávid Ibolya, akinek szintén küldtem egy tiszteletpéldányt *Az ősi magyar rovásírásból*, nem is válaszolt, bár lehet, hogy meg sem kapta. Ezt azért gyanítom, mert, amikor Orbán Viktort meghívtuk a 2002-es Kárpát-medencei rovásírás versenyre, utólag kiderült, hogy küldeményeink – tájékoztató füzetek, CD, levelek, stb. – el sem jutottak hozzá.

Az említett könyv előszavát, az ismert néplélekrajzkutató, Molnár V. József írta. Barátok?

Egy társaságban ismerkedtünk meg és a kölcsönös rokonszenv barátsággá nemesült. Az általa indított Népfőiskolára is meghívott előadásokat tartani, amikor azonban az iskolát messzebb, Pesthidegkútra helyezték, egészségi állapotom miatt már nem vállalhattam a hosszú és fárasztó utat.

Amióta elvesztette látását, emlékezetből írja tudományos cikkeit. Ez a szerencsétlen állapot hihetetlen szellemi frissességet igényel, másfelől lelkiileg is megviseli az embert. Hogyan tanított tovább?

Oktatási elvem: szeretet, szigor és a tantárgy megkedveltetése, amit az említett időszakban már csak diavetítő és felolvasó segítségével érvényesíthettem. A rovásversenyeken résztvevő gyerekek vidámsága, érdeklődése pedig lelkiükben erősített. Szerettem részt venni a versenyeken – zsűri elnök is voltam – ezek rendkívül fontosak hiszen a diákok le tudják mérni saját tudásukat, hasonló érdeklődésű barátokra, levelező társakra találhatnak, hazaszeretet tanulnak. Utódaimról a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének létrehozásával gondoskodtam.

Tapasztalatai szerint jelent-e gondot a gyerekeknek, hogy többféle rovás ábécé létezik?

Az eredeti ábécék között elenyésző a különbség, aki egyet ismer, azzal minden teljesen kiírt rovásszöveget el tud olvasni. A saját ábécémet is csak olyan betűkből állítottam össze, amelyek a legtöbb hiteles rovás emlékekben szerepelnek. De ugyanígy nem jelent gondot számukra – és ezt tanáraik tudják a legjobban – a rovás és rovásírás természetes, hagyományosan jobbról balra haladó iránya sem. A mindössze három, titkosítás céljából balról jobbra írt emlékekkel szemben több, mint száz jobbról balra írt emlékünknél létezik, mind az epigráfiai, mind a palográfiai hagyatékban.

Egyesek nem csak a rovásírás hagyományos irányát szeretnék megfordítani, hanem stilizált, új betűket is kitalálnak, megint mások egységesíteni akarják őseink tökéletes írását.

Csak olyan betűket szabad használni, amelyek a megfelelő hangértékkel valamely hiteles rovás emlékekben szerepelnek. Egységesíteni sem kell, mert az azzal a veszéllyel jár, hogy elfelejtjük a legtöbb emlék ősi jelhasználatát.

Ön kapcsolatot fedezett fel a rovásírás és a gyorsírás között.

A rövidítéses és ligatúrák rovásírás egyfajta gyorsírásként működik, tehát a gyorsírásnak is a mi őseink voltak az úttörői.

Kérem, mondja el, hogyan került az 1973-ban Tokióban kiadott magyar-japán szótárba a Magyar Himnusz rovásírással?

Imaoka Juichiro japán professzor 1945 előtt tíz évig a budapesti egyetemen tanította a japán nyelvet. Amikor 1971-ben feleségemmel tokiói társas útra indultunk, levélben kértem tőle találkozót és ajándékkul a Magyar Himnusz vittem pergamenre róva. A rendkívül bensőséges hangulatú találkozás hatására került a szótár 15. oldalára a Himnuszunk és rovás ábécénk. Amikor 2002 nyarán a japán császár és felesége Magyarországon járt, többek között e szótár másolt lapját szerettem volna nekik ajándékozni, ám a rendkívül szigorú protokolláris előírások miatt a követségen nem vették át az ajándékot.

Ön néhány évvel ezelőtt tervezetet készített egy Ópusztaszeren felállítandó, a vérszerződést megörökítő rovásírásos emlékműről, elgondolását a Magyar Szellemi Védegylet is támogatta. Hol tart a megvalósítás?

Sajnos egy tapodtat sem mozdult előre, jóllehet már a millicentenárium évére terveztem a felállítását. Az elképzelés igen jelentős üzenetet hordoz. A nyugati történészek lekicsinylően pogány szokásnak tekintik a vérszerződést, holott rokonítható a Jézus által az utolsó vacsorán a tanítványokkal létrehozott új szövetséggel és a református úrvacsora gondolatával is. Európában elsőként Pusztaszeren a magyarok tartottak országgyűlést, „szert”, tehát miénk volt az első ilyen intézmény. Az emlékmű egyik oldalán lett volna a vérszerződés 5 pontja rovásírással, a másik oldalon pedig latin betűkkel magyarul, németül, angolul és japánul.

Japánul?

A japánok történelmük és génjeik alapján rokonoknak tartják a magyarokat. Tanaka japán költő Turán című verse lett a Magyarországi Turán Szövetség indulója, amelynek édesapám és én is tagjai voltunk.

Lehet-e politikai kérdés a rovásírás Nemzeti Alaptantervbe építése, a kulturális örökség részévé avatása? Más népek sokkal kevesebbért is hálaímt mondanak, így Amerikában, ahol egy alig kétszáz éves templomnak is a csodájára járnak.

A rovásírás a magyar kultúra legértékesebb része, nem lenne szabad politikai kérdést csinálni belőle. Ezt azok teszik, akiknek nem tetszik, hogy nekünk olyan ősi kultúránk van, amellyel ők nem rendelkeznek.

Megmaradhat-e a rovásírás a jövő számára?

Évszázadok óta meg akarnak bennünket fosztani nemzeti tudatunktól, mert akkor azt csinálnak velünk, amit akarnak. A magyar nemzettudat és a rovásírás szorosan összetartozik, mindkettő csak együtt, egymást erősítve maradhat fenn.

Magyar Demokrata 2003/7.

Forrai Sándor: A magyar nemzettudat Tízparancsolata

1. Magyar ! Szeresd a te Istenedet teljes szívedből, minden erődből. Ne felejtse el, hogy az Isten szavunk jelentése Őslélek, öröktől fogva a világmindenséget teremtő lélek, melynek fogalmát egyedül csak a magyar nyelv tudja ilyen pontosan kifejezni, ragaszkodj hozzá minden körülmények között.

2. Merjél újból minden igyekezeteddel magyar nemzetszemléletben élni, gondolkodni, alkotni, minden cselekedeted nemzeti érdekünket szolgálja.

3. Tartsd szem előtt, hogy legyen a magyar a jövőben minden magyar igaz testvére és minden más népnek, elsősorban itt a Kárpát-medencében felebarátja.

4. Becsüld meg mindazt, ami a miénk, ami magyar, múltunkkal, történelmünkkel, kultúránkkal kapcsolatos. Ennek ismerete nemzeti tudatunkhoz hozzátartozik, e nélkül nem lehetsz jó magyar.

5. Boldogulni, alkotni csak közösségben tudsz, elsősorban a családi közösségben, mely minden közösségnek, a nemzetközösségnek is alapja, magva, ezért fontos, hogy a családi közösség szilárd alapokon nyugodjon, mert azok ha felbomlanak, veszélyeztetni egész nemzetközösségünket is. Vigyázz és óvd, mert felelős vagy a családjáért.

6. Tanuljad, hogy minden nemzet támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megdől, nemzetünk kerül veszélybe. Ennek elkerülése érdekében gyakorold a tiszta erkölcsöt, szeresd a munkát, követve őseink példáját, mely egyúttal magyar testvéreink megbecsülését is jelenti.

7. Ha a közigazgatásban, vagy egyéb területen a tisztséget vállaltál, akár az államvezetésben, kötelességed a nemzet javára cselekedned, minden idegen, vagy önös érdek félre tételével.

8. Kötelességed neked és minden magyarnak ősi magyar nyelvünk tisztaságának megőrzése, a felesleges idegen szavak kerülése. Amely nép elveszti nyelvét, az elvész.

9. Becsüld meg ősi magyar rovásírásunkat, mely népünk olyan ősi kultúra öröksége, amely ma már egyetlen európai népnek sincs. Tudd meg, hogy mai latin nagybetűs írásunknak is egyik alapja a székel-magyar rovásírás.

10. Hazádnak rendületlenül légy híve oh magyar! Nemzettudatod adjon erőt, hogy Isten akaratából a nagyvilág bármely részén, a hazában vagy idegenben, emelt fővel, magyarként élhess.

Friedrich Klára tanár, rovásírás-oktató

1948-ban születtem, abban az évben, amikor a kommunisták Magyarországon is szabad kezet kaptak a nagyhatalmaktól, hogy végezzenek a magyarsággal, akiknek tudatos, tervszerű kiirtása Koppány felnégyelésével és birtokainak, az ország egyharmadának idegen kézre juttatásával kezdődött. Így a gyermekkorom egyrészt iszonyatos, másrészt a családomnak és édesanyám falujának, Ozorának köszönhetően csodálatos volt.

Én nem tündérmeséket hallgattam esténként, hanem azt, hogyan gyűjtötták rá a „felszabadító” orosz katonák az istállónkat a benne lévő lovakra, tehenekre, kis borjúkra, miközben lefogták a nagyapámat, hogy lássa a lángokat és hallja az állatai halálhörgését. Anyai nagyapám akkor ott agyvérzést kapott, amiből többet nem is épült fel. 1948-ig ápolta a nagyanyám, magatehetetlenül feküdt éveken át; egy vagy két hónappal azelőtt halt meg, hogy én születtem. De a gyermekkori mesék arról is szóltak, hogy Roga hun királyfi, aki a Kálvária-domb alatt alszik, fel fog ébredni és bosszút fog állni. Apai nagyapám és dédnagyapám a felvidéki Bars vármegyei Kisfaludon voltak katolikus kántortanítók. Édesapám is ott született. Az ő életüket a szlovákok keserítették meg, így az első világháború tájékán áttelepültek Budapestre. 1916-ban már a X. kerületi Tisztviselőtelepi Gimnáziumban simogatja Babits Mihály édesapám fejét magyartanítás közben. Ő csodálatos tanáregyeniség volt, nagyon szerette a gyerekeket és kitűnően magyarázott.

Gondolom, az oroszoknak nem volt parancsba adva, hogy minden istállót gyűjtsanak fel. Kiderült, hogy miért csinálták?

Módszeresen végigmentek a falun, és ahol módosabb portát láttak, ott gyűjtögettek, raboltak. Még most is képtelen vagyok megemésztetni. De az is közrejátszhatott, hogy amikor még a németek voltak a faluban, nagyapámékhoz is bekvártélyoztak néhány katonát. Volt a faluban egy kommunista, aki mikor bejöttek az oroszok, elmondta nekik, hogy hol laktak németek. A két hadsereg között az volt a különbség, hogy amikor a német katonának a nagyanyám enni adott, az utána kezét csókolt neki... Hát így maradt egyedül nagyanyám a négy lányával.

Érzelmileg erősen kötődik Ozorához?

A gyerekkoromat, de még a mai életemet is Ozora, az ott töltött nyarak határozzák meg. A magyar falvak egészen a hetvenes évekig kitartottak, és a kolhozosítás és párttitkárosítás ellenére megőrizték erejüket és tisztaságukat. Nyaranként az ottani szőlőhegyen lévő préházba menekültünk a szüleimmel a már akkor is zajos Budapestről.

Az édesapjáról még alig tudunk valamit.

Édesapámék hatan voltak testvérek, két fiú, négy lány. Nagyapám Erzsébeten tanított. Apám a Műszaki Egyetemre iratkozott be. Ő még ahhoz a nemzedékhez tartozott, amelyben egy műszaki értelmiséginek műveltnek is kellett lennie, ez ma már nem mindig van így. Tőle tanultam az angol és a német nyelv alapjait, latinra is próbált tanítani, de azt már túlzásnak éreztem. Itt a kerületben ő lett az Elektromos Művek vezetője. 1946-ban aztán betanított egy hat elemít végzett kommunista párttagot – akiről soha nem mondott rosszat, nagyon helyes gyereknek tartotta – és amikor mindent megtanult apámtól, őt nevezték ki vezetőnek, apámat pedig elhelyezték Pécsváradra távvezeték-építőnek. Elég nehezen éltünk, és hogy valahogy segítsünk magunkon, anyámnak az Ozorán megtermelt kukoricát kellett árulnia a sashalmi piacon. Emlékszem, nagyon dühített engem, hogy művelt asszony létére ilyesmire kényszerül, miközben a párttitkárnék ott páváskodnak.

Hogyan lett gyógypedagógus?

1966-ban érettségiztem, és magyar-német-művészettörténet szakra jelentkeztem az ELTE-re. Háromszor is megpróbáltam, de nem vettek fel. Akkor elmentünk a szüleimmel Illyés Gyula bácsihoz, Budára a Kavics utcába, aki utánanézett és megtudta, hogy nem is fognak fölvenni, mert az osztályfőnököm olyan jellemzést adott rólam, amely szerint klerikális reakciós vagyok. Ez azt jelentette, hogy még betegen is elmentünk a templomba minden vasárnap, vagy Ozorán, vagy otthon, a sashalmi templomba. Egyébként a férjemmel is ott láttuk meg egymást először. Jellemző, hogy régen a templomban szövődtek az érzelmi kapcsolatok. Illyés Gyula bácsi felesége, a le-

gendás Flóra néni és egy barátnőm apukája, Szabó Laci bácsi, aki gyógypedagógus volt, tanácsolták, hogy próbáljam meg a Gyógypedagógiai Főiskolát – a barátnőm is oda járt. Így lettem gyógypedagógus, de tíz éve már csak logopédusként dolgozom. Az osztályfőnökség már nagyon kimerített: egy gyógypedagógiai osztályban az ember sokkal több energiát ad át a gyerekeknek. Akkoriban, amikor kezdtem, a főiskola csodálatos műhely volt, legendás tanárokkal, Flóra néni is ott tanított, aztán Gordosné, Göllesz Viktor, Illyés Sándor, Lányiné. A fogyatékos gyerekek a világ legtisztább, legerendőbb lényei. Nagyon bele lehet szeretni a gyógypedagógiába. A tanítás örömet aztán részben elvették a párttitkárokból lett igazgatók, a fenyegető hangulatjelentések, ami akkoriban az írásbeli besúgás fedőneve volt, de így is csodálatos hivatásnak éreztem. Ma már jobb a helyzet, de a tanárok, tanítók vállán hatalmas a felelősség, s mindezért éhbért kapnak. Még a „volt szocialista országokban” is sokkal magasabb a fizetés. Sok a neveletlen, liberális, gazdag szülő, akik a kizsigerelt pedagógusoktól elvárják, hogy tudós úriembert neveljenek a csemetéjükből.

Önöknek van gyermekük?

Van egy 29 éves fiunk, aki most külföldön dolgozik, és a rovásírást az én munkafüzeteimből tanulta meg. Férjemben igazi társat találtam az élethez, a magyar őstörténet kutatásához, a rovásírás terjesztéséhez. Az ő ötlete volt, hogy rovásírásversenyeket szervezzünk, először csak a kerületben, aztán egyre tágabb körben, ma már túl vagyunk a harmadik kárpát-medencei versenyünkön is. A rovásírás legnagyobb tudósának, Forrai Sándornak, példaképünknek a barátságát is a versenyek szervezésének köszönhetjük, mert neki is az a véleménye, hogy fontosak a kutató-vitalkozó könyvek erről a témáról, de a terjesztés fáradságosabb, kevésbé látványos munkáját is el kell végezni. Mi ezt a hivatást a munkánk mellett végezzük, így csak nagyon lassan tudunk haladni a könyvünkkel, amelyben az oktatás, a gyakorlat tapasztalatait szeretnénk összefoglalni. A tanítás-tanulás érdekében korábban szerkesztettem két gyakorló füzetet, ezeket a Magyar Ház adta ki. Tervezem a harmadik rész megírását is, de nagyon kevés időm van.

Könnyen megtanulja a rovásírást egy mai gyerek?

Hihetetlen számomra, még több év tanítás után is, hogy milyen hamar megtanulják, 4-5 szakköri foglalkozás elég hozzá. De csak negyedik osztályos kortól ajánlom, amikor a latin betűs írás már automatizálódott, hiszen abból kap a gyerek osztályzatot. Nem célunk a latin betűs írás lecserélése, ez a hajó már 4-500 éve elment. Nemrég írtam éppen a Demokratában megjelent Attila pályázatra egy latin betűs és rovásírásos füzetet Attila ifjúsága címmel, mert nagy királyunk életének ezt a részét még nem dolgozták fel, pedig az ősök nagyon fontosak. Attilának a néphagyomány szerint éppen az ozorai Kálvária-domb alatt nyugvó Roga adta a hatalmat, a birodalmat.

Mikor kezdett foglalkozni a rovásírással, egyáltalán hogyan került kapcsolatba vele?

Ez is Ozorához kapcsolódik. Édesapámmal azokon a nyári hajnalokon horgászni jártunk a Sió-csatornára, és gyakran elkísért minket a tanító és néprajzi gyűjtő, Pintér Bandi bácsi. Ők ketten cserkészként tanulták a rovásírást, és az első jeleket ágakkal a Sió-part homokjába írtuk. Bandi bácsi helytörténeti gyűjteményében, amelyet a gyönyörűen helyreállított ozorai várban valahogy nem talállok, volt egy fakanálszerűség lapos nyéllel, azon is volt rovásfelirat. Csodálatos élményeim kötődnek azokhoz a pecázásokhoz – persze a halaknak erről biztosan más a véleményük. Apám és Bandi bácsi általában nem a jelenkorral foglalkoztak, miközben politizáltak – ott nyugodtan lehetett, nem volt senki a közelben –, hanem a történelemmel. Például tényként kezelték, hogy az ozorai várból a simontornyaiba egy alagút vezet. Nekem, aki állandóan Vernét olvastam, ez nagyon felcsigázta a képzeletemet. El is terveztem, hogy majd felfedező leszek. Azt mondhatnám, a Franklin Társulat Verne-sorozata miatt tanultam meg olvasni. Érdekes, hogy a lányregényeket soha nem kedveltem, inkább felfedező szerettem volna lenni, és mivel Verne írásaiból úgy gondoltam, a Földön már mindent fölfedeztek, én majd a Holdra repülök, és ott fogok fölfedezni új tájakat. Ozorán, a Sió parton, a Kálvária-dombon, a szőlőhegyen heverészve olvastam – a várban is nagyon jó könyvtár volt – már akkor is három-négy könyvet párhuzamosan. Az olvasás óriási jelentőségű. Tragédia, hogy a mai gyerekek többsége egyáltalán nem olvas. Nincs fantáziájuk, szegényes a szókincsük. Ezzel szemben én érettségiig szinte csak olvastam. Roga királyfiról is édesapáméktól hallottam először, nagyon tetszett a története, de mivel a történelemkönyvekben nem találkoztam vele, sokáig azt hittem, hogy népmesei figura. Évekkel később tudtam meg, hogy történelmi személy, Attila nagybátyja volt, és a Hun Birodalom az ő idejében volt a legnagyobb. Az ő testvére volt Bendegúz, Attila apja. Ahogy a rovásábécét megtanultam, attól kezdve csak azzal akartam foglalkozni, meg is tanítottam egy-két barátnőmnek. Ez eltartott egészen 14 éves koromig, amikor a hatvanas években beköszöntő Amerika-imádó korszak ezt elhomályosította. Akkor úgy éreztem, hogy a rockzene világa az igazi, ez tűnt a nagy megvilágosodásnak. Mindenki farmerban járt, és azt hitte, hogy Amerika a világ közepe. Így utólag belegondolva: amikor Bandi bácsival horgászgattam a Sió-parton, bölcsebb ember voltam. Aztán beleestünk ebbe a buta Amerika-imádatba és teljesen elvakított minket, de ez is a kommunisták miatt volt.

Hogyan talált vissza mégis kamaszkori ideáljához, a rovásíráshoz?

Mikor édesapám meghalt, akkor kezdtem el gondolkozni rajta, hogy mennyi mindent tanultam tőle, hogy milyen szellemiséget hagyott rám. Akkor kezdtem el tudatosan foglalkozni a rovásírással, bár a lexikonokban alig volt róla valami, a könyvtárakban is keresgéltem, de nem lehetett szakirodalmat találni. Mígnem elérkezett 1994, amikor megjelent Forrai Sanyi bácsinak a könyve, Az

ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig. Akkor mintha átszakadt volna bennem egy gát, szerettem volna mindent abbahagyni és csak a rovásírással foglalkozni.

Melyik korból származik az a legrégebb lelet, amelyen már biztosan rovásírást olvashatunk?

Én már a tatárlakai korongot is ilyennek tartom, ez 6500-7500 éves. Egyéb jelek mellett három rovásjel van rajta, a magyar Z, NY és GY betűk. Ez a korong azért volt nagy szenzáció, amikor 1961-ben egy román régész kiásta, mert magyar rovásjelek és sumér jelek egyszerre szerepelnek rajta. Ilyen jeleket Mezopotámiában is találtak agyagtáblákon, csak azok fiatalabbak. A világ összes sumerológusa ezzel kezdett foglalkozni akkor, nálunk pedig nem is szabadott róla beszélni. De nem sokkal későbbiek azok a leletek, amelyeket Torma Zsófia, a világ első régésznője ásott ki szintén Erdélyben, Tordos környékén.

De ezt még a XIX. század végén, ugye?

Igen, ő 1840-ben született és '99-ben halt meg. Tizenegyezer kis agyagkorongot ásott ki a Maros partján. Ezeken betűk láthatók, a koruk 4500-5500 éves lehet.

Hol vannak most ezek a korongok?

Ez nagy kérdés. Először a Kolozsvári Történelmi Múzeumba vitték, nem tudjuk, azóta hova lettek. Torma Zsófiának egyébként is óriási hagyatéka volt, amiről annyit tudunk, hogy egy Vasics nevű horvát régész írt Torma Zsófia kutatási eredményeiből egy nagy tanulmányt, később egy német régész is, mindketten úgy, hogy az ő nevét meg sem említették. Később is születtek az ő munkáiból tudományos tanulmányok, sajnos, az 1920 utániak ezeket a leleteket romániai leleteknek nevezik. Úgyhogy az egész világ úgy tudja, hogy a románok micsoda ősi nép, mert ott ilyen leleteket találtak, holott ezek erdélyi leletek, a mi őseinké.

Torma Zsófia kéziratai megvannak?

Igen, Jénában meg is jelentettek belőle részleteket, de átfogó írás az ő munkásságáról a mai napig nincsen.

Ezek szerint nincs tudomásunk róla, hogy milyen hipotézist állított fel arról, mire szolgálhattak a korongok?

Több megoldás is felmerült részéről, az egyik, hogy orsónehezékek ezek a kis 3 cm átmérőjű és 1-1,5 centi vastag agyagkorongok, bár ahhoz mindnek lyukasnak kellene lennie. Egy további lelet, amin rovásírás olvasható, egy szkíta baltatok, amit a Róma melletti campagnai mezőn találtak. Ennek a tárgynak az a szerencséje, hogy nem magyar régész írta le, mert akkor az egész tanulmányt már régen lesöpörték volna az asztalról. Egy angol régész írta le 1865-ben és egészen pontos rajzot készített róla a megjelent könyvében. Ezen a bal-

tatokon úgynevezett összevont rovásírás van, ami körülbelül 3000 éves. Az angol régész, Lubbock, pontosan meghatározta, hogy ilyen tokos baltát csak a Kárpát-medencében készítettek. Maga a tárgy a római jezsuiták múzeumában volt, amit a háborúban bombatalálat ért, és a tárgy eltűnt.

Gondolom, a baltának nem lehetett köze Rómához, hiszen Kr. e. 1000-ben a város még tervekben sem létezett.

Természetesen nem lehet köze hozzá.

Van-e magyar nyelvű megfejtése a feliratnak?

Igen, Debreczeni Miklós fejtette meg 1914-ben, így hangzik: Segít is, üt is, ró is. Körülbelül 300 évvel későbből származik egy szkíta királysírban talált ezüstcsésze, aminek a hosszú feliratát igazán meggyőzően még senki sem fejtette meg, mint ahogy a fent említett feliratnak is vannak más megfejtései. Rendkívül nehezen boldogulnak a kutatók ezekkel a feliratokkal.

Nem lehet ennek az az oka, hogy a magyar rovásjeleket más nyelvű népek is használták, ahogyan ma a latin betűket különböző nyelvű népek használják, ezért nincs olyan logika, amely alapján minden rovásfelirat megfejthető, hanem több, egymástól különböző logika alapján lehetne csak megfejteni őket?

Nagyon valószínű, hogy így van. Azonkívül olyan hihetetlen távol vannak tőlünk azok az idők, amikor ezek az írások keletkeztek, hogy rendkívül nagy a bizonytalanság. Gondoljunk bele, hogy 6-700 év alatt mennyit változik egy nyelv, még a magyar is, pedig a mi nyelvünk már évezredekkel ezelőtt teljesen kész, kialakult nyelv volt. Mennyit változhat akkor 6-7000 év alatt? Én minden évben felmérést készítek a gyerekeim között, aminek része az is, hogy egy-egy szót meg kell magyarázniuk, hogy vajon ismerik-e. Legutóbb például 61 első osztályost néztem végig, és a szén szóról ötvennek fogalma sem volt, hogy mit jelent. Ebből az következik, hogy ötven év múlva ez a szó ki fog halni a nyelvünkéből. Képzeljük magunkat annak a nyelvésznek a helyébe, aki 5000 év múlva fogja kutatni a mostani nyelvm emlékeinket!

De ugye, itt nem fogyatékos gyerekekről van szó?

Természetesen nem, ők Budapest XVI. kerületében élő, átlagos gyerekek. Visszatérve a csészéhez, az eddigi legvalószínűbb megfejtés szerint ez a sírban nyugvó szkíta király gyermekének szóló intelmeit tartalmazza.

Köztudott, hogy a magyarságon belül még a közrendűek is tudtak írni-olvasni akkor, amikor Nyugat-Európában még az uralkodók között is sok analfabéta volt. Egy ennyire elterjedt írást nem lehetett könnyű háttérbe szorítani. Meddig élt a rovásírás a nép körében?

Kétszáz évvel ezelőtt még biztosan élt, de már csak szórványosan. Már a középkorban sem használták elterjedten, Szent István ugyanis megpróbálta az ősi

gyökerekkel együtt ezt is elsorvasztani. Érdekes módon a XIII. században újra feltámadt, az abból a korból származó leletek között hirtelen megsokasodnak a rovásfeliratosak, például nagyon sok gyűrű maradt fenn, de egy keresztelőmedence falán is találtak ebből a korból rovásírásos feliratot. Mátyás király megint használta, aztán századokig teljes csend következett. Ma is hatalmas erők dolgoznak múltunk elpusztításán. Már említettem a Mezopotámiában talált agyagtáblákat. Jó, ha tudjuk, hogy amikor az Egyesült Államok megtámadta Irakot, a Bagdadi Nemzeti Múzeum az első célpontok között szerepelt.

Az oroszoknak is első dolguk volt '56-ban, hogy a Nemzeti Múzeumba belelőjenek, akkor égett el a nagyon gazdag Afrika-gyűjtemény, és mikor a Moszkva térre értek, a Levéltárba is belelőttek, akkor pusztult el a középkori anyag.

Szerencsére az írásunkat nem lehet így elpusztítani. De nagy kár, hogy nem őriztük meg, mint ahogy például a görögök, japánok, héberek megőrizték saját betűiket. Pedig a rovásírás a világ legrégebb, leglogikusabb és szerintem legszebb írása, ráadásul még játékos is, igazán illik rá a mondás, hogy az Isten is jókedvében teremtette.

Boros Károly

Magyar Demokrata (2002/50.)

Friedrich Klára :

A táltosokról

*Nem voltak sámándobjaik,
Nem volt hat ujjuk,
És felesleges csontjuk,
Nem volt meglékelve a koponyájuk,
Nem lógott zsíros csimbókban a hajuk,
Nem fetrengtek bolondgombától,
És nem rikácsoltak habzó szájjal.*

*A táltosok húros hangszereken zenéltek,
És gyógyfüveket hordtak a tarsolyukban,
Lovuk tiszta hófehér volt,
Ruhájuk tiszta hófehér volt,
Hangjuk mélyen zengő volt,
Mert Istenek szóltak hozzánk,
Rajtuk keresztül.*

Egy királyhoz

*Bíztak benned az Istenek,
De te nem voltál méltó,
A szent földet szétszórtad idegeneknek,
Néped, rokonaid gyilkosa lettél.
Koronázásod maga volt a szégyen,
Tapsoltak hozzá jöttment püspökök,
Baljós csillagokat viseltél palástodon,
És nem a Szent Korona került fejedre.
Számító hazugság növelte híred,
Csúszómászók mosták a vért kezedről,
A régi írásokat tűzbe hordattad,
Hagytad törbe csalni ártatlan fiadat.*

*Rád néznek a megvakított szemek,
Téged hallgatnak a beólmózott fülek,
A levágott kezek átokra emelkednek,
És a négy részből lesz újra egész.*

*A négy részből lesz az igazi kereszt,
És minden várkapura ki lesz szögezve a bűnöd.*

Ajánlott és felhasznált irodalom

László Gyula, Badiny Jós Ferenc, Bakay Kornél, Csomor Lajos, Dümmerth Dezső, Fehér M. Jenő, Forrai Sándor, Grandpierre K.Endre, Kiszely István, Padányi Viktor, Zakar András összes műve.

Thelegdi János: *Rudimenta* 1598 (Ars Libri – 1994)

Thuróczy János: *A magyarok krónikája* – Brünn 1488 (Európa 1980)

Andrássy Kurta János: *Holtak völgye, Holdvilág-árok* (Szerzői kiadás 2000)

Beleházi Bartal György: *A párthus és hun-magyar szkítákról*, 1860 (Anahita – Ninti Bt. 2001)

Berenik Anna: *A félremagyarázott Anonymus 1-4* (szerzői kiadás 1995-2000)

Berkesi Gyula: *A somogyi mágusvilág utolsó üzenetei* (Tanulmány 1999)

Bihari János: *Párthusok*, 1936 (Anahita – Ninti Bt. 2001)

Dr. Bobula Ida: *A magyar nép eredete* (Anahita – Ninti Bt. 2002)

Bulányi György: *A Bokor lelkiisége* (Bokorliget Kiadó 1995)

A csíksomlyói kegytemplom és kolostor (A Csíksomlyói Ferences Testvérek kiadása)

Daczó Árpád: *Csíksomlyó titka* (Pallas Akadémia-Csíkszereda 2000)

Deák Dezső: *A Bodrog-Alsóbűn talált rovásfelirat elemzése* (Turán 2001 április-május)

Dokumentumok a magyarok megsemmisítéséről (főszerk. Magyar Kálmán 1999)

Dúcz László: *A közöttünk élő turulmadár* (1999)

Eliade, M.: *Misztikus születések* (Európa 1999)

Fehérné Walter Anna: *Az ékírástól a rovásírásig* (Buenos Aires 1975)

Fischer Károly Antal: *A hún-magyar írás és annak fennmaradt emlékei* (Budapest 1889)

Für Zoltán: *A magyar rovásírás ábécés könyve* (Püski 1999)

Gáboriné Csánk Vera: *Az ősemlék magyarországon* (Gondolat 1980)

Götz László: *Keleten kél a Nap* (Püski 1994)

Gyenes József-Szemerey Zsolt: *Tárguló írástörténet* (Tanulmány 1998)

Horváth Zoltán György – Gondos Béla: *Székelyföldi freskók* (Masszi Kiadó 2001)

Kisfaludy György: *Kozmikus átjáróház* (Relativitáselmélet az ősi székely rovásírásban? – UFO magazin 1997/9)

Kiss Dénes: *Az ősegy titka és hatalma* (Püski 1995)

Koricsánszky Atilla: *A Napút ábécéje, a magyar rovásírás* (előkészületben)

- Dr. Kosztin Árpád:** *Magyarellenes kegyetlenkedések Erdélyben* (Bíró Family 1998)
- Krantz, Grover S.:** *Az európai nyelvek földrajzi kialakulása* (Imre Kálmán kiadása, 2000)
- Libisch Győző:** *Tanuljunk róni* (ÓMT 1999)
- Magyar Adorján:** *Ős magyar rovásírás* (Warren, USA 1970)
A magyarok története (Tarih-i-üngürüş, Madzsar Tarihi – Magvető 1982)
A Magyar Nemzeti Múzeum régészeti kiállításának vezetője (2002)
Magyarságtudományi értesítők (Somogyi Zoltán-Tomory Zsuzsa USA)
- Marác László:** *Nyelvi és képi gyökök – a magyar kultúra megtartói* (Ökotáj – 2002/29/30)
- Marác László:** *A finnugor elmélet tarthatatlansága nyelvészeti szempontból* (Tárogató 2002. május-június)
- Marton Veronika:** *A sumir kultúra története* (Magánkiadás 2000)
- Marton Veronika:** *A somogyi rovástábla* (Matrona 2001)
- Mesterházy Zsolt:** *A magyar ókor* (Magyar Ház Könyvek 2002)
- Dr. Molnos Angéla:** *Magyarító könyvecske* (Debrecen 2001)
- Molnár V. József:** *Kalendárium* (Örökség Könyvműhely 1998)
- Nagy Ákos:** *A kor halad, a vér marad* (Magyar őstörténeti Kutató és Kiadó – Budapest 2000)
- Nagy Csaba:** *A magyar emigráns irodalom lexikona* (Argumentum 2000)
- Pataky László:** *Géyse Kiskán* (Tevan 1996)
- Radics Géza:** *Eredetünk és őshazánk* (Magyar Szabadságharcosok Szövetsége 2002)
- Ráduly János:** *A rovásírás vonzásában* (Korond 1998)
- C. Renfrew – P. Bahn:** *Régészet* (Osiris 1999)
- Sándor József László:** *Hadak útján* (Székelyudvarhely 2001)
- Szász Béla:** *A Húnok története, Attila nagykirály, 1943* (Reprint Szabad tér Kiadó 1994)
- Szegedi Csanád:** *Magyar eredetű keresztnévek kincsestára* (Bp.2002)
- Szőke Lajos:** *Az emberiség égi eredetű ábécé jelrendszere* (Faktor Bt. 2001)
- Thierry, Amadé:** *Attila történelme* (Komár Gábor kiadása 2001)
- Torma Zsófia:** *Sumér nyomok Erdélyben* (Fehérné Walter Anna kiadása Buenos Aires 1972)
- Varga Csaba:** *Az ősi írás könyve* (Fríg Kiadó 2002)
- Varga Géza:** *A székelység eredete* (Írástörténeti Kutatóintézet 2001)
- Zsombori Sándor:** *Ősi jelképek keresztény királyaink pénzein* (Pécel 2002)
- Wass Albert:** *Hagyaték* (Trikolor Kft. évszám nincs)

A Magyar Demokrata, Hunnia, Magyar Fórum, Magyar Múlt (Ausztrália), Magyar Nemzet, Magyar Világ, A Nap fiai (Argentína) Ősi gyökér, Tárogató, Turán folyóiratok.

(A 2 tanulmányhoz felhasznált irodalom az adott fejezetek végén található)

Képek forrásai

Ábra:

Forrás:

1. Kalicz Nándor: *Agyagistenek* (Corvina 1970)
2. Nyers Csaba képeslapja: (Magyar Adorján ábécé)
- 3, 7, 20. Fischer Károly Antal: *A hún-magyar írás és annak fennmaradt emlékei* (Budapest, 1889)
4. Magyar Adorján: *Ős magyar rovásírás* (Warren, USA 1970)
5. Gyenes József-Szemerey Zsolt: *Táguló írástörténet* (Tanulmány 1998)
- 8, 33. Németh Gyula: *A magyar rovásírás* (Bp. 1934)
9. *A csíksomlyói kegytemplom és kolostor*
(A csíksomlyói Ferences Testvérek kiadása)
11. Bartha Gábor: *Erdély* (Progresszió GT 1989)
- 12, 15, 17, 23, 24, 42, 55, 57.
Fehérné, Walter Anna: *Az ékírástól a rovásírásig* (Buenos Aires 1975)
- 10, 13, 14, 22, 35, 38.
Forrai Sándor: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig*
(Antológia 1994)
- 16, 56. Kiszely István: *A magyarság eredete és ősi kultúrája* (Püski 2000)
18. Az ábráért köszönet Tóth Kurucz Máriának
19. Bihari János: *Pártusok* (1936) (Anahita – Ninti 2001)
21. Bóna István: *Hunok és nagykirályaik* (Corvina 1993)
25. Forrás folyóirat – 1981 november
- 26, 44. Turán – 2001. április-május
27. Radics Géza: *Eredetünk és őshazánk* (2002)
- 28, 31. *A magyar honfoglalás kútfeői* (M.T.A. 1900, Reprint: Nap Kiadó)
- 29, 61. Csomor Lajos: *Őfelsége a Magyar Szent Korona* (Regia Rex Kft. 1996)
- 30, 39, 53. Bakay Kornél: *Őstörténetünk régészeti forrásai I, II*
(Miskolci Bölcsészeti Egyesület, 1997)
- 32, 34. Sebestyén Gyula: *Rovás és rovásírás* (Püski 1999)
- 36, 37. Sebestyén Gyula: *A magyar rovásírás hiteles emlékei* (Bp. 1915)
40. Juhász Vilmos: *Nagy hódítók* (Béta Irodalmi Rt. Évszám nélkül)
41. A képért köszönet az Iraki Nagykövetségnek
43. Renfrew: *A civilizáció előtt* (Osiris 1995)
44. Varga Géza: *A székelység eredete* (2001)
45. Knight-Lomas: *A múlt üzenete* (Gold Book Kft. 2001)
46. Berkesi Gyula: *Tanulmányok* (1999)
- 47, 48, 49. Dr. A. Morlet: *Glozel* (1928, Paris)
50. Tulok Magdolna: *100 éve halt meg az első magyar régész*
(Havi Magyar Fórum 1999 November)
- 51, 54. Pataky László: *Gélyse kiskán* (Tevan 1996)

- 52, 59.** László Gyula rajza (*Számadás népünkéről*, Ifjúsági Lap- és könyvkiadó 1986)
- 58.** László Gyula: *A honfoglaló magyar nép élete* (1944, Múzsák 1988)
- 60.** Ráduly János: *A rovásírás vonzásában* (Korond 1998)
- 62.** A képért köszönet dr. Krasznai Peturnak

Színes képek:

- Címlap: Barta József grafikája
- Hátsó belső borító: A XVI. ker. Budapesti úti Református templom tűzzománc táblái
A szarvasi csont tűtartó (Magyar Nemzeti Múzeum, Helikon 2002)
Forrai Sándor és felesége
- Hátsó külső borító: A sáromberek hun cikáda (Képeslap: fotó: Dabasi András)
Ivókürt a Nagyszentmiklósi Kincsből (Magyar Nemzeti Múzeum, Helikon 2002)
Friedrich Klára és Szakács Gábor

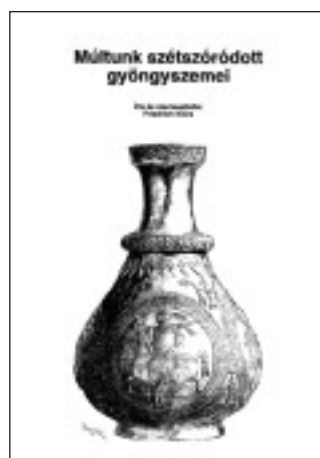
A könyv szerzői az alábbi személyeknek és intézményeknek fejezik ki köszönetüket:

Forrai Sándor és felesége, Rezes Zoltán, Balogh Sándor (Püski Kiadó), Csepregei Ferenc, Duna Tv, Elekes Tibor (Sajtószemle), Gárdai György (Fortuna Rádió), Gondos Béla, Haeﬂer András (Vasárnapi Újság), Jenei Erzsébet (Kossuth Rádió), dr. Jeszenszkyne Gallai Gabriella iskolaigazgató, Kis Petra (Fix. Tv,) Koponyás László, Koszits Attila, Magyar Demokrata, Magyar Műveltség Szolgálat, Magyar Nemzet, Magyar Világ, Medvigy Endre, Metál Hammer, Molnár László könyvtáros, Nemes Nagy Péter, Németh László (Fehérlófia), Pázmándi Bán Zoltán (XVI. Kerületi Fórum), Philip (Hír Tv), Répássy Gábor (Pelikán Rádió - Gödöllő), Rockinform, Rockworld, Rozgics Mária, Siklósi András (Tárogató - folyóirat), Siklósi Beatrix (+1 Éjjeli Menedék), Stamler Imre, Szilas Zoltán (Vasárnapi Hírek), Szüle Zsolt, Trianon Társaság, Vajdáné Bene Ildikó, Vajda István, dr. Veress László (Illyés közalapítvány), Zenith Tv, Tatár József (Magyar Műveltség Szolgálat) és Manigáti Csaba István, akik már nem lehetnek köztünk, végül, de nem utolsósorban a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének állandó és tiszteletbeli tagjai, az „Attila ifjúsága” történelmi zenemű muzsikusi, közreműködői, és gyermekünk, Miklós.

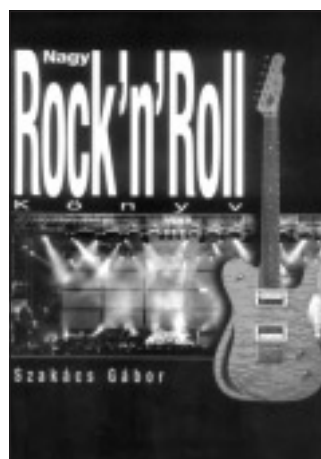
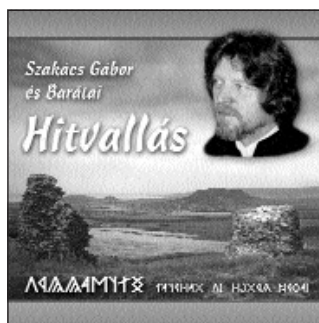
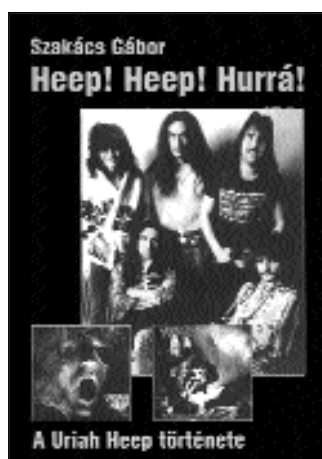
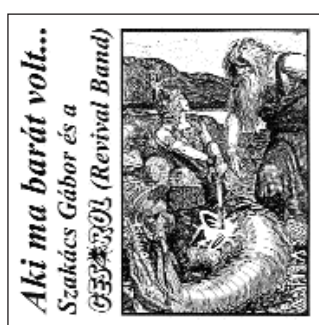
Fotó:

Ágg Károly (96., 180., 219. oldal), Dr. Balogh Ildikó (192. oldal), Knapp Zoltán (149., 162. oldal), T. Szánthó György (157., 170., 197., 214. oldal és hátsó belső borító), Vigh Sándor (138. oldal).

Friedrich Klára eddig megjelent munkái

Szakács Gábor eddig megjelent munkái

MAGYART. HIREK

ELŐZŐK MAGYOMÁNYA

PROGRAMAJÁNLÓ

1036 BUDAPEST, PÁCSIRTAMEZŐ U. 41. I. EM.
TELEFON: 388 2171, 388 2176, 242 1033
FAX: 436 9133 MOBIL: 20 925 4114
E-MAIL: SOMOGYI@MAGY-ART.HU
SOMOGYI@MAGY-ART.HU
INTERNET: WWW.MAGY-ART.HU

Somogyi Péter
főszerkesztő

AAAYDHA2X

TURÁN

A magyar eredetkutatással foglalkozó
tudományok lapja

A szerkesztőség címe

1052 Budapest, Semmelweis u. 1-3.
Telefon: (36/1) 484-7001 ► 484-7003,
267-4511 ► 267-4517 (313-as mellék)
Fax: (36/1) 484-7003

A kiadó címe

2001 Gödöllő, Székfa körút 16.
Tel.: (36/28) 422-434

„FEHÉRLÓFLA”

Könyvesbolt
Nemzeti
kiadványok

1085 Budapest,
József u. 8.
T: 303-1072

Magyar Ház könyvesboltok:

Székhely-Buda XI., Ménes út 1/A; Tel.: (06 1) 209 1081 • Székhely-Pest: V., József
Attila utca-Hercegprímás utca sarok; Tel.: (06 1) 317 2937 • Fénylő Magyarországi
Eger, Székhely út 7. (4-16. emelet) Tel.: (06 36) 312 175 • Székhely: Pécs, Róme-
tor-Lánc u. 2. Tel.: (06 72) 516 508 • Székhely-Miskolc, Székhely u. 52. Tel.: (06 46)
368 297 • Hétfőn Kérlek-Székhely Nyíregyháza, Vay Ádám utca 1. Tel.: (06 42)
407 446 • Székhely-Debrecen: Kaposvár, Dózsa György u. 12. Tel.: (06 30) 370
7337 • Székhely-Nemzeti Buda, József u. 8. Tel.: (06 72) 425 036 • Székhely-Székhely:
Sárospatak, Háros u. 8. Tel.: (06 47) 311 180 (Hétfő- és Kétfőnapok) • Székhely:
Székhely: Székhely, Károlyi u. 8. Tel.: (06 62) 491 706 • Székhely: Debrecen,
Bathány u. 18. Tel.: (06 52) 450 021 • Székhely könyvesbolt: Székhely, Székhely,
Táncs u. 12. Tel.: (06 22) 380 089 • Kétfőnap: Székhely: Székhely, Székhely, Székhely,
Székhely u. 86. Tel.: (06 34) 510 507 • Székhely-Nemzeti: Székhely, Székhely u. 5, (Hé-
tfő) Székhely Tel.: (06 84) 810 080 • Székhely-Nemzeti, Dienes Lajos u. 7. Tel.: (06 30)
490 6371 • Székhely: Kétfőnap, Városmegy u. 6. Tel.: (06 70) 320 642
• Bagoly Székhely könyvesbolt és Antikvárium: Székhely, Kétfőnap u. 77

A megrendeléstől származó Magyar Demokrácia című kiadvány

1243 Budapest, Pf. 582

A boltokra írták rá: Magyar Ház Könyvesboltok – a könyvesboltok telefonszáma:
209 1081, ügyintéző: Kiss Gábor, www.magyarhaz.hu

PÜSKI KIADÓ KÖNYVESHÁZA

1013 Budapest, Krisztina körút 26.

Telefon: 375-7763, Fax: 201-4444

Nyitvatartási idő: 9.00–18.00 szombaton 9.00–13.00

„EMESE ÁLMA”

nemzeti könyvesbolt
az Őrs vezér terén

X. ker. Fehér út 1. faz. 1.

Telefon: 461-6500/29213

Könyvek, folyóiratok,
kezdők, CD-lemezek,
jelenetek, kiadványok,
költemények, zsebkönyvek, polár
nagy választékban
kaphatók.

Nyitvatartás:

Hétfő-vasárnap: 10.00–18.00 óráig
Szombaton: 9.00–13.00 óráig

Laki Károly és családja

1165 Budapest, Kalitka u. 1.
T: 06 (1) 403-7909

Budapest kertvárosában egy különleges hangulatú családi házban, néprajzi magángyűjtemény várja látogatóit. A szépségek mellett a vendéglátó igény szerint magyaros ételekkel, házi italokkal, valamint zártkörű rendezvényekkel is kedveskedik.

(Megközelíthető az Őrs vezér térről a piros 44 és 44/a jelzésű buszokkal.)

Két Hollós könyvesbolt

1081 Budapest, Kenyérmező ú. 3/a.
T: 299-0032.

Nyitva hétfőtől péntekig 8-20,
szombaton 9-13 óráig.
Minden csütörtök és szombat este
előadások.

GYEPŰ
NEMZETI
KÖNYVESBOLT:
1091 BP. KÁLVIN TÉR 7.
VÁROSKAPU
ÜZLETHÁZ

Rockworld
1073 Bp. Barcsay u. 8.
T/Fax: 413-7293,
T: 413-7294

Napkapu
Könyvesbolt
a Pesti Vigadóban
Nyitva tartás: H-Sz.: 10-18.
Tel: 266-6196

MEGNYÍLT A TAXEOK ÜZLET

Címünk: 1065 Budapest, Bajcsy köz 3.
(az Arany János utcai metrókijáratnál szemben)
Tel/fax: (+36-1) 269-5428, mobil: (+36-30) 297-4583

Nyitvatartás:
H - P: 9-18 óráig; szombaton: 9-13 óráig.

**SZERETETTEL VÁRJUK
VÁSÁRLÓINKAT!**

A GONDOS BT.

profilja a magyarság múlt és jelenkori történelmével, a magyar nemzeti érzés és értékek ápolásával foglalkozó könyvek terjesztése.

Boltja:
1052 Budapest, Semmelweis u. 1-3.
(Magyarok Világszövetsége székház)
T: 267-4515

Nyitva tartás: H-P 10-18.
Stand: Bp. V. Sütő u. 1. (előtér)

Közlemény

A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége a jövőben Forrai Sándor Rovásíró Kör néven folytatja eddigi tevékenységét. Célja a rovásírás tanulása és tanítása, minden tag lehetőségeihez mérten részt vesz ezen nemzeti örökségünk terjesztésében, népszerűsítésében.

Örökös és tiszteletbeli elnöke Forrai Sándor, vezetője Szakács Gábor.

A Kör tagja lehet, aki évi 5000 forintos „tagdíjjal” támogatja rovásírás-versenyeinket és rendezvényeinket. A tagdíj kizárólag a Magyarok Házában (Bp., Semmelweis u. 1-3.) évente megrendezésre kerülő Rovásírók Napja, valamint a Kárpát-medencei Rovásírásversenyek szervezésére használható fel. A befizetett összegeket, az előkészületeket a befizető ellenőrizheti, a kifizetések számláiról másolatot kap.

Mindenkit szeretettel és tisztelettel várunk a Forrai Sándor Rovásíró Körbe, amelynek tevékenységével kapcsolatos felvilágosítás Szakács Gábortól kapható.

Postacím: 1163 Budapest, Sasvár utca 53.

Telefon: 06 (1) 403-1086, 06 (30) 431-1281

E-mail: szakacsgabor@axelero.hu

Jelvényünket Dittler Ferenc építész rajzolta

B'ARTBOX Grafikai Stúdió – 1163 Budapest, Sasfészek u. 47. Telefon és fax: 401-0812, e-mail: bartbox@axelero.hu

Magunk részéről a magyarság megmaradásának
három feltételét látjuk: ne feledjük övallásunkat,
a Boldogasszonyba vetett hitünket,
ne feledjük a honvisszafoglalás
előtti őstörténetünket és vé-
gül, de nem utolsó sorban,
ne feledjük - tanuljuk,
ápoljuk és terjesztük
szépséges anyanyelvünk ősi
lejegyzett formáját, őseink reánk bízott kincsét,
Kárpát-medencei birtoklevélünket - a rovásírást.

